

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΑΓΡΟΝΟΜΩΝ ΚΑΙ ΤΟΠΟΓΡΑΦΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΤΟΜΕΑΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:

« ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΣΤΑ ΟΡΕΝ
MALL. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΤΡΙΓΩΝΟΥ »

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ:
ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΜΠΑΚΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΕΚΠΟΝΗΣΗ:
ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΒΕΡΓΑΔΟΥ

ΑΘΗΝΑ, ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2016

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΑΓΡΟΝΟΜΩΝ ΚΑΙ ΤΟΠΟΓΡΑΦΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΤΟΜΕΑΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΣΤΑ ΟΡΕΝ
MALL. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΤΡΙΓΩΝΟΥ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ :

ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΜΠΑΚΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΕΚΠΟΝΗΣΗ:

ΒΕΡΓΑΔΟΥ ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Εγκρίθηκε από την τριμελή εξεταστική επιτροπή στις 31 / 10 / 2016.

(Υπογραφή)

(Υπογραφή)

(Υπογραφή)

.....
Ευθύμιος Μπακογιάννης
Δρ Ε.ΔΙ.Π.

.....
Βλαστός Θάνος
Καθηγητής Ε.Μ.Π.

.....
Σαγιάς Ίων
Αν. Καθηγητής Ε.Μ.Π.

Αθήνα, Οκτώβριος 2016

Ευχαριστίες

Τώρα πια που αυτό το ταξίδι φτάνει στο τέλος του, θέλω να ευχαριστήσω όλους εκείνους που με στήριξαν, με εμπιστεύθηκαν και με βοήθησαν σε αυτή μου την προσπάθεια, όντας από την αρχή μέχρι το τέλος δίπλα μου.

Καταρχήν θέλω να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα της διπλωματικής μου κ.Ευθύμιο Μπακογιάννη, διδάσκοντα της σχολής Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών Ε.Μ.Π, ο οποίος με τις τεχνικές του γνώσεις και εμπειρία, αποτέλεσε τον βασικό αρωγό στην εκπόνηση αυτής της εργασίας, προσπαθώντας πάντα με προσιτό και ευχάριστο τρόπο να με βοηθήσει στις δυσκολίες, που κατά καιρούς αντιμετώπισα για την ολοκλήρωση της διπλωματικής μου εργασίας.

Ακόμη θα ήθελα να ευχαριστήσω τους καθηγητές Ε.Μ.Π, κ.Θάνο Βλαστό και κ.Των Σαγιά, και ιδιαιτέρως την υποψήφια διδάκτορα της σχολής Μαρία Σίτη, οι οποίοι μου παρείχαν χρήσιμες συμβουλές και πληροφορίες, για την πραγματοποίηση της παρούσας εργασίας.

Τέλος θα ήθελα να πω ένα τεράστιο ευχαριστώ από τα βάθη της καρδιάς μου, στην αγαπημένη μου οικογένεια, τους γονείς μου Απόστολο και Μεταξία, αλλά και τον πολυαγαπημένο μου αδερφό Θάνο, που καθ'όλη την διάρκεια τόσο της μαθητικής όσο και της φοιτητικής μου πορείας, με στήριξαν υλικά και ηθικά, πιστεύοντας σε εμένα, στις δυνατότητες μου, αλλά και στο όνειρό μου από μικρό παιδί να γίνω μηχανικός.

Οκτώβριος 2016

Περίληψη

Η παρούσα διπλωματική εργασία, πραγματεύεται τον συσχετισμό της πολεοδομικής διαμόρφωσης των πόλεων και της εμπορικής τους δραστηριότητας. Μέσα από την έρευνα σε παγκόσμιο επίπεδο συγκεντρώθηκαν πληροφορίες, οι οποίες αποτέλεσαν πρότυπο για την αναδιαμόρφωση της περιοχής μελέτης, η οποία είναι το Εμπορικό Τρίγωνο της Αθήνας.

Αρχικά, ερευνήθηκαν οι περισσότερο εμπορικά ανεπτυγμένες πόλεις της Ευρώπης. Στο πρώτο μέρος αυτής της εργασίας, γίνεται αναφορά στην πολεοδομική τους διάρθρωση, την μετακίνηση στο εσωτερικό τους αλλά και την εμπορική τους δραστηριότητα, τόσο για το τοπικό εμπόριο όσο και για τα πολυκαταστήματα. Στο δεύτερο μέρος της, εξετάζεται η περίπτωση της Ρώμης, μιας πόλης με μεγάλη εμπορική δραστηριότητα, η οποία ενισχύθηκε ακόμα περισσότερο με την κυκλοφορία ενός έντυπου εμπορικού οδηγού, ακολουθώντας τα “χνάρια” της πόλης του Μιλάνου. Το επόμενο κεφάλαιο, αναφέρεται στην διαδικτυακή προώθηση του εμπορίου, και στις αλλαγές που έφερε στις αγορές του κόσμου, καθώς κάθε χρήστης μπορεί μέσω μιας απλής αναζήτησης από τον υπολογιστή του, να βρει πληροφορίες καταστημάτων και να τα εντοπίσει σε ηλεκτρονικούς χάρτες. Για την καλύτερη κατανόηση του τρόπου λειτουργίας αυτών των ιστοσελίδων, παρακάτω δίνονται κάποια χαρακτηριστικά παραδείγματα.

Επιπλέον γίνεται αναφορά στα Open Malls, τα οποία με την πρωτότυπη δομή και λειτουργία τους, άλλαξαν τα δεδομένα στο χώρο του εμπορίου. Τα «εκπρωτικά χωριά», όπως αλλιώς ονομάζονται, μεγάλων πόλεων με τα χαρακτηριστικά τους, παρουσιάζονται στο τέταρτο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας. Εν συνεχεία, γίνεται αναφορά στην ελληνική πραγματικότητα αλλά και των κυριότερων Open Malls και πολυκαταστημάτων στη χώρα. Επιπροσθέτως, γίνεται ανάλυση της περιοχής μελέτης, σε επίπεδο κοινωνικό, πολεοδομικό, κυκλοφοριακό και εμπορικής δραστηριότητας επισημαίνοντας παράλληλα τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν. Καταλήγοντας στο τελευταίο κεφάλαιο, προτείνονται διάφοροι τρόποι για την αναδιαμόρφωση της περιοχής μελέτης σε Open Mall και στα συμπεράσματα που προκύπτουν από τις ενέργειες αυτές.

Abstract

This dissertation deals with the correlation of urban configuration of cities and their commercial activity. Through a worldwide survey, information was gathered, which was used as a pattern for the redevelopment of the study area, which is the Commercial Triangle of Athens.

First of all, were investigated the most commercially developed cities of Europe. In the first part of this paper, reference is made to the urban structure, moving within them and their commercial activity, both for local stores and malls. The second part, analyzes the case of Rome, a city with great commercial activity, which reinforced the promotion of trade by creating a print commercial guide that includes maps of the commercial activity, following the "footsteps" of the city of Milan. The next section, deals with the online promotion of trade, and the changes which were brought to the world markets, as each user through a simple search of his computer, can find information about stores, and locate them via web maps. In order to understand better the services of such websites, some examples are given below.

Further reference is made to Open Malls, that with their particular structure and function, changed the perspective of trade and malls. Information regarding the "discount villages", as alternatively called, were gathered and formulated in the fourth chapter of the dissertation. The paper continues with the display of the Greek reality and the apposition of the major department stores and Open Malls in the country. Then, the study area, the Commercial Triangle of Athens, is analyzed on social, urban, transportation and commercial activity and alongside their problems are identified. Finally in the last chapter, several methods are proposed for the remodeling of the study area, into an Open Mall and the conclusions resulting from these actions.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ευχαριστίες.....	3
Περίληψη.....	4
Abstract.....	5
Κατάλογος Χαρτών.....	10
Κατάλογος Πινάκων.....	10
Κατάλογος Εικόνων.....	11
Εισαγωγή.....	23
1. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	24
2. ΕΡΕΥΝΑ ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ.....	25
2.1. Πρόλογος.....	25
2.2. ΑΜΕΡΙΚΗ.....	25
2.2.1. Λος Άντζελες.....	25
2.2.1.1. Δομή.....	25
2.2.1.2. Μετακίνηση στο Λος Άντζελες.....	27
2.2.1.3. Εμπορική Δραστηριότητα στην πόλη του Λος Άντζελες.....	31
2.3. ΕΥΡΩΠΗ.....	36
2.3.1. Παρίσι.....	36
2.3.1.1. Δομή.....	37
2.3.1.2. Μετακίνηση στο Παρίσι.....	39
2.3.1.3. Εμπορική Δραστηριότητα στην πόλη του Παρισιού.....	44
2.3.2. Λονδίνο.....	50
2.3.2.1. Δομή.....	50
2.3.2.2. Μετακίνηση στο Λονδίνο.....	52
2.3.2.3. Εμπορική Δραστηριότητα στην πόλη του Λονδίνου.....	58
2.3.3. Βερολίνο.....	63
2.3.3.1. Δομή.....	64
2.3.3.2. Μετακίνηση στο Βερολίνο.....	66
2.3.3.3. Εμπορική Δραστηριότητα στην πόλη του Βερολίνου.....	70
2.3.4. Μαδρίτη.....	74
2.3.4.1. Δομή.....	74

2.3.4.2. Μετακίνηση στη Μαδρίτη.....	75
2.3.4.3. Εμπορική Δραστηριότητα στην πόλη της Μαδρίτης.....	82
2.3.5. Κωνσταντινούπολη.....	85
2.3.5.1. Δομή.....	86
2.3.5.2. Μετακίνηση στη Κωνσταντινούπολη.....	87
2.3.5.3. Εμπορική Δραστηριότητα στην πόλη της Κωνσταντινούπολης.....	91
2.4. ΑΣΙΑ.....	94
2.4.1. Ντουμπάι.....	94
2.4.1.1. Δομή.....	94
2.4.1.2. Μετακίνηση στο Ντουμπάι.....	95
2.4.1.3. Εμπορική Δραστηριότητα στην πόλη του Ντουμπάι.....	98
2.4.2. Μπανγκόκ.....	110
2.4.2.1. Δομή.....	110
2.4.2.2. Μετακίνηση στο Μπανγκόκ.....	111
2.4.2.3. Εμπορική Δραστηριότητα στην πόλη της Μπανγκόγκ.....	114
2.5. ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ.....	117
2.5.1. Σίδνεϋ.....	117
2.5.1.1. Δομή.....	117
2.5.1.2. Μετακίνηση στο Σίδνεϋ.....	118
2.5.1.3. Εμπορική Δραστηριότητα στην πόλη του Σίδνεϋ.....	119
3. ΡΩΜΗ.....	123
3.1.Εμπορική Δραστηριότητα στην πόλη της Ρώμης.....	124
3.1.1. Υπαίθριες Αγορές.....	125
3.1.2. Πολυκαταστήματα.....	125
3.2. Δομή.....	127
3.3. Μετακίνηση στη Ρώμη.....	128
3.4. Εμπορικός Οδηγός Ρώμης.....	131
4. ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΕΜΠΟΡΙΟΥ.....	134
5. OPEN MALLS.....	140
5.1.ΑΜΕΡΙΚΗ.....	140
5.1.1. Νέα Υόρκη.....	140
5.1.2. Μινεσότα.....	141

5.2. ΕΥΡΩΠΗ.....	142
5.2.1. Γαλλία.....	142
5.2.1.1. Παρίσι.....	142
5.2.2. Αγγλία.....	143
5.2.2.1. Λονδίνο.....	143
5.2.3. Γερμανία.....	144
5.2.3.1.Μόναχο.....	144
5.2.3.2.Φρανκφούρτη.....	145
5.2.4. Ισπανία.....	146
5.2.4.1.Βαρκελώνη.....	146
5.2.4.2.Μαδρίτη.....	147
5.2.5. Ιταλία.....	148
5.2.5.1.Ρώμη.....	148
5.2.5.2.Μιλάνο.....	149
6. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ.....	150
6.1.ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ-MALLS.....	150
6.1.1. The Mall Athens.....	150
6.1.2. Athens Metro Mall.....	152
6.1.3. Athens Heart.....	153
6.1.4. Golden Hall.....	154
6.1.5. Avenue.....	155
6.1.6. Mediterranean Cosmos.....	156
6.2. OPEN MALLS.....	158
6.2.1. McArthurGlen Designer Outlet Athens.....	158
6.2.2. Smart Park.....	160
6.2.3. Μαρίνα Φλοίσβου.....	161
6.2.4. Patras Open Mall.....	162
6.2.5. Alexandroupolis Open Mall.....	163
6.2.6. Thess Mall (Open Mall Θεσσαλονίκης).....	164
6.2.7. Open Mall Piraeus.....	165
7. ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ: Εμπορικό Τρίγωνο Αθηνών.....	166
7.1.Υποστόχοι.....	167

7.2. Το Εμπορικό Τρίγωνο της Αθήνας.....	167
7.3. Κοινωνική Ανάλυση.....	181
7.4. Καταγραφή εμπορικής δραστηριότητας.....	187
7.4.1. Νομικό Πλαίσιο Χρήσεων Γης.....	187
7.4.2. Ψυρρή.....	189
7.4.3. Πλατεία Αγίας Ειρήνης.....	197
7.5. Πολεοδομική και Κυκλοφοριακή Ανάλυση – Προβλήματα.....	199
7.5.1. Ψυρρή.....	199
7.5.2. Πλατεία Αγίας Ειρήνης.....	202
8. ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΣΕ OPEN MALL.....	218
8.1. Προτάσεις για το Εμπορικό Τρίγωνο Αθηνών.....	218
9. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	223
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	224

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΧΑΡΤΩΝ

Χάρτης 1: Χάρτης θεσμοθετημένων χρήσεων γης Εμπορικού Τριγώνου. (Πηγή: Ιδία Επεξεργασία).....	172
Χάρτης 2: Χάρτης υφιστάμενων χρήσεων γης Εμπορικού Τριγώνου. (Πηγή: Ιδία Επεξεργασία).....	173
Χάρτης 3: Χάρτης κυκλοφοριακής ρύθμισης Εμπορικού Τριγώνου. (Πηγή: Ιδία Επεξεργασία).....	213
Χάρτης 4: Χάρτης έντασης στάθμευσης Εμπορικού Τριγώνου. (Πηγή: Ιδία Επεξεργασία).....	214
Χάρτης 5: Χάρτης υφιστάμενων κυκλοφοριακών φόρτων Εμπορικού Τριγώνου. (Πηγή: Ιδία Επεξεργασία).....	215
Χάρτης 6: Χάρτης ιεράρχησης οδικού δικτύου Εμπορικού Τριγώνου. (Πηγή: Ιδία Επεξεργασία).....	216
Χάρτης 7: Χάρτης με τις μονοδρομήσεις στο Εμπορικό Τρίγωνο. (Πηγή: Ιδία Επεξεργασία).....	217
Χάρτης 8: Χάρτης κυκλοφοριακής ρύθμισης Εμπορικού Τριγώνου. (Πηγή: Ιδία Επεξεργασία).....	220
Χάρτης 9: Χάρτης 1 ^{ης} πρότασης ανάπλασης του Εμπορικού Τριγώνου σε open mall με συμπαγείς χρήσεις γης. (Πηγή: Ιδία Επεξεργασία).....	222
Χάρτης 10: Χάρτης 2 ^{ης} πρότασης ανάπλασης του Εμπορικού Τριγώνου σε open mall με ανάμεικτες χρήσεις γης. (Πηγή: Ιδία Επεξεργασία).....	222

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Οι σταθμοί του μετρό και του ηλεκτρικού που εξυπηρετούν την περιοχή. (Πηγή: Ιδία Επεξεργασία).....	209
Πίνακας 2: Οι αριθμοί και τα ονόματα των λεωφορειακών γραμμών που εξυπηρετούν την περιοχή. (Πηγή: Ιδία Επεξεργασία).....	210
Πίνακας 3: Οι αριθμοί και τα ονόματα των γραμμών των τρόλεϊ που εξυπηρετούν την περιοχή. (Πηγή: Ιδία Επεξεργασία).....	211

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 2.2.1 Κεντρικό τμήμα της πόλης του Λος Άντζελες (Πηγή: www.google maps.gr).....	26
Εικόνα 2.2.2 Αυτοκινητόδρομοι στο Λος Άντζελες (Πηγή: Wikipedia).....	27
Εικόνα 2.2.3 Εσωτερικό του μετρό του Λος Άντζελες (Πηγή: Wikipedia).....	28
Εικόνα 2.2.4 Ο χάρτης του μετρό του Λος Άντζελες με τις έξι γραμμές του μετρό αλλά και τις 2 γραμμές λεωφορείου ταχείας διέλευσης (Πηγή: Wikipedia).....	29
Εικόνα 2.2.5 Πληροφορίες για τις 6 γραμμές του μετρό στο Λος Άντζελες (Πηγή: Wikipedia).....	29
Εικόνα 2.2.6 Η χαρακτηριστική σφραγίδα νομιμότητας των ταξί του Λος Άντζελες. (Πηγή: Wikipedia).....	30
Εικόνα 2.2.7 Το Westfield Topanga στο Woodland Hills, Λος Άντζελες. (Πηγή: www.westfield.com/topanga).....	32
Εικόνα 2.2.8 Το Beverly Center στη συμβολή των λεωφόρων La Cienega και Beverly. (Πηγή: foursquare.com).....	33
Εικόνα 2.2.9 Το εσωτερικό του Beverly Center (Πηγή: foursquare.com).....	33
Εικόνα 2.2.10 Η είσοδος του Northridge Fashion Center (Πηγή: foursquare.com).....	34
Εικόνα 2.2.11 Το εσωτερικό του Northridge Fashion Center Beverly (Πηγή: foursquare.com).....	34
Εικόνα 2.2.12 Η είσοδος του Westside Pavilion (Πηγή: www.thepav.co.za).....	35
Εικόνα 2.2.13 Το εσωτερικό του Westside Pavilion (Πηγή: www.thepav.co.za).....	35
Εικόνα 2.3.1 Πανοραμική Άποψη του Παρισιού (Πηγή: www.reference.com).....	37
Εικόνα 2.3.2 Ακτινοκεντρική ανάπτυξη του Παρισιού (Πηγή: projective cities).....	38

Εικόνα 2.3.3 Σχέδιο της ακτινοκεντρική ανάπτυξης του Παρισιού (Πηγή: projective cities).....	38
Εικόνα 2.3.4 Μετρό Παρισιού, Σταθμός Anvers (Πηγή: anotherheader.wordpress.com).....	39
Εικόνα 2.3.5 Χάρτης του μετρό του Παρισιού (Πηγή: aparisguide.com).....	40
Εικόνα 2.3.6 Λεωφορεακή Γραμμή Balabus (Πηγή: www.panoramastock.com).....	41
Εικόνα 2.3.7 Χάρτης του προαστιακού σιδηρόδρομου του Παρισιού (Πηγή: aparisguide.com).....	42
Εικόνα 2.3.8 Οι σιδηροδρομικοί σταθμοί και οι αντίστοιχοι χώροι που καλύπτονται από το σιδηροδρομικό δίκτυο του Παρισιού. (Πηγή: Wikipedia).....	43
Εικόνα 2.3.9. Τα ποδήλατα Velib του δήμου του Παρισιού (Πηγή: www.takeatour.gr).....	44
Εικόνα 2.3.10. Το εμπορικό κέντρο Beaugrenelle τη νύχτα (Πηγή: parisdigest.com).....	46
Εικόνα 2.3.11. Στο εσωτερικό του εμπορικού κέντρου Beaugrenelle (Πηγή: parisdigest.com).....	46
Εικόνα 2.3.12. Το εμπορικό κέντρο Les Halles εξωτερικά (Πηγή: www.parisparee.com).....	47
Εικόνα 2.3.13. Στο εσωτερικό του εμπορικού κέντρου Les Halles (Πηγή: www.cotidianul.ro).....	48
Εικόνα 2.3.14. Το εμπορικό κέντρο Galeries Lafayette (Πηγή: www.gettyimages.co.uk).....	49
Εικόνα 2.3.15. Στο εσωτερικό του εμπορικού κέντρου Galeries Lafayette (Πηγή: www.gettyimages.co.uk).....	49
Εικόνα 2.3.16. Χάρτης του Λονδίνου (Πηγή: www.google maps.gr).....	51
Εικόνα 2.3.17. Ο λογότυπος του υπόγειου σιδηρόδρομου (Πηγή: Wikipedia).....	52
Εικόνα 2.3.18. Ο υπόγειος σιδηρόδρομος του Λονδίνου, παλαιότερος του κόσμου, χρονολογείται από το 1863 (Πηγή: Wikipedia).....	53
Εικόνα 2.3.19. Χάρτης του μετρό του Λονδίνου (Πηγή: metropolitantojubilee.wordpress.com).....	53

Εικόνα 2.3.20. Σημερινό δίκτυο του μετρό (ζώνη 1) (Πηγή: Wikipedia).....	54
Εικόνα 2.3.21. Το διπλό λεωφορείο Enviro 400 στη διαδρομή 139 (Πηγή: www.takeatour.gr).....	55
Εικόνα 2.3.22. Τα χαρακτηριστικά μαύρα ταξί του Λονδίνου (Πηγή: www.ubergizmo.com).....	56
Εικόνα 2.3.23. Ποδηλάτες στην πόλη του Λονδίνου (Πηγή: Wikipedia).....	57
Εικόνα 2.3.24. Χάρτης χρήσης ποδηλάτων στο Λονδίνο (Πηγή: www.cyclelifestyle.co.uk).....	57
Εικόνα 2.3.25. Ο αυτοκινητόδρομος M25 (Πηγή: Wikipedia).....	58
Εικόνα 2.3.26. Το εμπορικό Broadway αριστερά και το κτίριο στέγασης φοιτητών ακριβώς δίπλα (Πηγή: visitlondon.com).....	59
Εικόνα 2.3.27. Στο εσωτερικό του εμπορικού Broadway (Πηγή: www.visitlondon.com).....	60
Εικόνα 2.3.28. Το εμπορικό κέντρο Westfield Stratford City Center (Πηγή: timeout.com).....	61
Εικόνα 2.3.29. Στο εσωτερικό του εμπορικού Westfield Stratford City Center (Πηγή: timeout.com).....	61
Εικόνα 2.3.30. Το εμπορικό πολυκατάστημα Harrod's (Πηγή: www.itsallbee.com).....	62
Εικόνα 2.3.31. Στο εσωτερικό του πολυκαταστήματος Harrod's (Πηγή: www.logsoku.com).....	63
Εικόνα 2.3.32. Άποψη της γερμανικής πρωτεύουσας (Πηγή: Σιόλας et al, (2015)).....	65
Εικόνα 2.3.33. Σχέδιο των δρόμων της Γερμανίας (Πηγή: Σιόλας et al, (2015)).....	65
Εικόνα 2.3.34. Χαρακτηριστικοί κίτρινοι συρμοί του μετρό της Γερμανίας (Πηγή: www.berlin.de/en/public-transportation).....	66
Εικόνα 2.3.35. Χάρτης των σταθμών του μετρό της Γερμανίας (Πηγή: traveltipsgr.blogspot.com).....	67
Εικόνα 2.3.36. Χαρακτηριστικό σύμβολο του μετρό της Γερμανίας (Πηγή: www.berlin.de).....	68

Εικόνα 2.3.37. Χάρτης των σταθμών του τραμ της Γερμανίας (Πηγή: nordenergi.org).....	68
Εικόνα 2.3.38. Τα άσπρα ταξί της Γερμανίας (Πηγή: www.rentautobus.com).....	69
Εικόνα 2.3.39. Τα διώροφα λεωφορεία της Γερμανίας (Πηγή: www.berlin.de).....	70
Εικόνα 2.3.40. Το πολυκατάστημα KaDeWe στο Βερολίνο (Πηγή: www.kadewe.de).....	71
Εικόνα 2.3.41. Το εσωτερικό του πολυκαταστήματος KaDeWe (Πηγή: www.mygola.com).....	72
Εικόνα 2.3.42. Το εμπορικό κατάστημα Alexa (Πηγή: www.berlin-enjoy.com).....	73
Εικόνα 2.3.43. Το εσωτερικό του πολυκαταστήματος Alexa (Πηγή: www.alamy.com).....	73
Εικόνα 2.3.44. Απόσπασμα της περιοχής της Μαδρίτης (Πηγή: www.google maps.gr).....	74
Εικόνα 2.3.45. Στο εσωτερικό του μετρό της Μαδρίτης (Πηγή: www.atones.biz).....	75
Εικόνα 2.3.46. Χάρτης του μετρό της Μαδρίτης (Πηγή: www.planometromadrid.org).....	76
Εικόνα 2.3.47. Χάρτης λεωφορείων Μαδρίτης (Πηγή: madridmap360.com).....	77
Εικόνα 2.3.48. Χάρτης τρένων Μαδρίτης (Πηγή: madridmap360.com).....	78
Εικόνα 2.3.49. Χάρτης τραμ Μαδρίτης (Πηγή: madridmap360.com).....	79
Εικόνα 2.3.50. Τα χαρακτηριστικά ταξί στην Μαδρίτης (Πηγή: commons.wikimedia.org).....	80
Εικόνα 2.3.51. Χάρτης ποληλατόδρομων Μαδρίτης (Πηγή: madridmap360.com).....	81
Εικόνα 2.3.52. Χάρτης σταθμών κοινής χρήσης ποδηλάτων Μαδρίτης (Πηγή: madridmap360.com).....	82
Εικόνα 2.3.53. Το πολυκατάστημα El Corte Inglés (Πηγή: www.elcorteingles.es).....	83

Εικόνα 2.3.54. Στο εσωτερικό του πολυκαταστήματος El Corte Inglés (Πηγή: www.elcorteingles.es).....	84
Εικόνα 2.3.55. Το πολυκατάστημα Gran Plaza 2 (Πηγή: www.digitalavmagazine.com).....	84
Εικόνα 2.3.56. Στο εσωτερικό του πολυκαταστήματος Gran Plaza 2 (Πηγή: www.panoramio.com).....	85
Εικόνα 2.3.57. Απόσπασμα της Κωνσταντινούπολης (Πηγή: www.google maps.com).....	86
Εικόνα 2.3.58. Χάρτης του μετρό της Κωνσταντινούπολης (Πηγή: www.ulasim.istanbul).....	87
Εικόνα 2.3.59. Συρμός της γραμμής του μετρό M2 (Πηγή: en.wikipedia.org).....	88
Εικόνα 2.3.60. Χάρτης του τραμ της Κωνσταντινούπολης (Πηγή: www.urbanrail.net).....	89
Εικόνα 2.3.61. Διώροφα τουριστικά λεωφορεία Κωνσταντινούπολης (Πηγή: www.getyourguide.com).....	90
Εικόνα 2.3.62. Τα Ταξί στην Κωνσταντινούπολη (Πηγή: www.theistanbulinsider.com).....	90
Εικόνα 2.3.63. Τα φέρυ μποτ στην Κωνσταντινούπολη (Πηγή: www.takeatour.gr).....	91
Εικόνα 2.3.64. Στο εσωτερικό του Galleria shopping mall (Πηγή: www.theistanbulinsider.com).....	92
Εικόνα 2.3.65. Το εμπορικό κέντρο Istanbul Cevahir (Πηγή: luxurylaunches.com).....	93
Εικόνα 2.3.66. Στο εσωτερικό του Istanbul Cevahir (Πηγή: luxurylaunches.com).....	93
Εικόνα 2.4.1 Η περιοχή του Ντουμπάι (Πηγή: google maps.com).....	95
Εικόνα 2.4.2 Χάρτης του μετρό στο Ντουμπάι (Πηγή: www.mydubaistay.com).....	96
Εικόνα 2.4.3 Το μετρό στο Ντουμπάι (Πηγή: www.mydubaistay.com).....	96
Εικόνα 2.4.4 Στάση λεωφορείων στο Ντουμπάι (Πηγή: www.candianews.gr).....	97

Εικόνα 2.4.5 Ταξί στο Ντουμπάι (Πηγή: www.thenational.ae).....	98
Εικόνα 2.4.6 Το εμπορικό κέντρο BurJuman (Πηγή: info-emirates.com).....	100
Εικόνα 2.4.7 Στο εσωτερικό του εμπορικού κέντρου BurJuman (Πηγή: www.hlgroupp.com).....	100
Εικόνα 2.4.8 Εξωτερικό τμήμα του Dubai Festival Waterfront Centre (Πηγή: www.edurar.com).....	101
Εικόνα 2.4.9 Στο εσωτερικό του εμπορικού κέντρου Dubai Festival City (Πηγή: alldubai.ae).....	102
Εικόνα 2.4.10 Το εμπορικό κέντρο Mall of Emirates (Πηγή: alldubai.ae).....	103
Εικόνα 2.4.11 Στο εσωτερικό του εμπορικού κέντρου Mall of Emirates (Πηγή: www.thousandwonders.net).....	103
Εικόνα 2.4.12 Το εμπορικό κέντρο Wafi City (Πηγή: dubaimetro.eu).....	104
Εικόνα 2.4.13 Στο εσωτερικό του εμπορικού κέντρου Wafi City (Πηγή: mithunonthe.net).....	105
Εικόνα 2.4.14 Το εμπορικό κέντρο Mercato Mall (Πηγή: news.travelgripedia.net).....	106
Εικόνα 2.4.15 Στο εσωτερικό του εμπορικού κέντρου Mercato Mall (Πηγή: mercatoshoppingmall.com).....	106
Εικόνα 2.4.16 Το εμπορικό κέντρο Dubai Mall (Πηγή: www.visitdubai.com).....	107
Εικόνα 2.4.17 Στο εσωτερικό του εμπορικού κέντρου Dubai Mall (Πηγή www.stephanecompoint.com).....	108
Εικόνα 2.4.18 Το εμπορικό κέντρο Ibn Battuta (Πηγή: www.industrialtheming.com).....	109
Εικόνα 2.4.19 Στο εσωτερικό του εμπορικού κέντρου Ibn Battuta (Πηγή: www.turnerconstruction.com).....	109
Εικόνα 2.4.20 Άποψη της Μπανγκόκ (Πηγή: www.tourchoice.com).....	110
Εικόνα 2.4.21 Χάρτης του μετρό και του προαστιακού στην Μπανγκόκ (Πηγή: easythailand.blogspot.com).....	112

Εικόνα 2.4.22 Θαλάσσιο ταξί στην Μπανγκόκ (Πηγή: travel-tips.s3-website-eu-west-1.amazonaws.com).....	113
Εικόνα 2.4.23 Tuk Tuk ταξί στην Μπανγκόκ (Πηγή: www.dailystar.co.uk).....	113
Εικόνα 2.4.24 Το εμπορικό κέντρο Siam Center (Πηγή: www.siamcenter.co.th).....	115
Εικόνα 2.4.25 Στο εσωτερικό του εμπορικού κέντρου Siam Center (Πηγή: www.megazy.com).....	115
Εικόνα 2.4.26 Το εμπορικό κέντρο Mah Boon Krong (Πηγή: www.flickr.com).....	116
Εικόνα 2.4.27 Στο εσωτερικό του εμπορικού κέντρου Mah Boon Krong (Πηγή: www.homeinbangkok.com).....	116
Εικόνα 2.5.1 Χάρτης της πόλης του Σίδνεϊ (Πηγή: www.googlemaps.gr).....	118
Εικόνα 2.5.2 Το εμπορικό κέντρο Queen Victoria Building στο Σίδνεϊ (Πηγή: www.qvb.com.au).....	120
Εικόνα 2.5.3 Στο εσωτερικό του εμπορικού κέντρου Queen Victoria Building στο Σίδνεϊ (Πηγή: www.worldfortravel.com).....	120
Εικόνα 2.5.4 Το εμπορικό κέντρο Arcade Strand στο Σίδνεϊ (Πηγή: strandarcade.com.au).....	121
Εικόνα 2.5.5 Στο εσωτερικό του εμπορικού κέντρου Arcade Strand στο Σίδνεϊ (Πηγή: strandarcade.com.au).....	122
Εικόνα 3.1 Θέση της Ρώμης στην Ιταλία (Πηγή: Wikipedia).....	123
Εικόνα 3.2 Στο εσωτερικό του πολυκαταστήματος Centro Commerciale Cinecittà Due (Πηγή: www.tripadvisor.it).....	126
Εικόνα 3.3 Το πολυκατάστημα Galleria Alberto Sordi (Πηγή: www.travelideas.gr).....	126
Εικόνα 3.4 Η λογική του κανάβου κυριαρχούσε στη ρωμαϊκή πόλη (Πηγή: www.flickr.com).....	128
Εικόνα 3.5 Χάρτης μετρό και τραμ στην Ρώμη (Πηγή: taxidiaitalia.com).....	129
Εικόνα 3.6 Σταθμός ενοικίασης ποδηλάτων στην Ρώμη (Πηγή: www.takeatour.gr).....	131

Εικόνα 3.7 Τμήμα εμπορικού οδηγού Ρώμης (Πηγή: www.frommers.com).....	132
Εικόνα 3.8 Τμήμα εμπορικού οδηγού Ρώμης (Πηγή: www.frommers.com).....	132
Εικόνα 3.9 Τμήμα εμπορικού οδηγού Ρώμης (Πηγή: www.frommers.com).....	133
Εικόνα 4.1 Στιγμιότυπο οθόνης της ιστοσελίδας με περιγραφή της περιοχής Upper West Side και φωτογραφία του πολυκαταστήματος Barneys (Πηγή: fashiontraveler.com).....	135
Εικόνα 4.2 Στιγμιότυπο οθόνης της ιστοσελίδας με περιγραφή της περιοχής Upper West Side και φωτογραφία του πολυκαταστήματος Barneys (Πηγή: fashiontraveler.com).....	136
Εικόνα 4.3 Παράδειγμα της επιλογής του πολυκαταστήματος Barneys (Πηγή: fashiontraveler.com).....	137
Εικόνα 4.4 Στιγμιότυπο οθόνης της ιστοσελίδας NYC Tourist (Πηγή: nyc tourist.com).....	138
Εικόνα 4.5 Στιγμιότυπο οθόνης της ιστοσελίδας NYCTourist με χάρτη καταστημάτων και διευθύνσεων (Πηγή: nyc tourist.com).....	139
Εικόνα 5.1 Το εμπορικό συγκρότημα Tanger Outlets στο Deer Park (Πηγή: adamsassociatesarch.com).....	140
Εικόνα 5.2 Το εμπορικό συγκρότημα Twin Cities Premium Outlets (Πηγή: www.premiumoutlets.com).....	141
Εικόνα 5.3 Το εκπτώτικό χωριό La Vallée Village (Πηγή: www.touristsboard.com).....	142
Εικόνα 5.4 Το εκπτώτικό χωριό Bicester Village (Πηγή: fldestinations.com).....	143
Εικόνα 5.5 Μέσα στο εκπτώτικό χωριό Ingolstadt Village (Πηγή: www.porquenaotravels.com).....	144
Εικόνα 5.6 Το εκπτώτικό χωριό Wertheim Village (Πηγή: labradorfriends.com).....	145
Εικόνα 5.7 Το εκπτώτικό χωριό La Roca Village (Πηγή: www.barcelonayellow.com).....	146
Εικόνα 5.8 Η είσοδος του εκπτώτικού χωριού Las Rozas Village (Πηγή: www.salirpormadrid.com).....	147

Εικόνα 5.9 Η είσοδος του εκπτωτικού χωριού Castel Romano (Πηγή: www.ourtravelpics.com).....	148
Εικόνα 5.10 Το εκπτωτικό χωριό Serravalle Outlet Designer (Πηγή: sweetmilan.com).....	149
Εικόνα 6.1 Το εμπορικό κέντρο The Mall Athens (Πηγή: themallathens.gr).....	152
Εικόνα 6.2 Το εμπορικό κέντρο Athens Metro Mall (Πηγή: athensmetromall.gr).....	153
Εικόνα 6.3 Το εμπορικό κέντρο Athens Heart (Πηγή: athensheart.gr).....	154
Εικόνα 6.4 Το εμπορικό κέντρο Golden Hall (Πηγή: www.goldenhall.gr).....	155
Εικόνα 6.5 Το εμπορικό κέντρο Avenue (Πηγή: avenuemall.gr).....	156
Εικόνα 6.6 Το εμπορικό κέντρο Mediterranean Cosmos (Πηγή: inthessaloniki.com).....	157
Εικόνα 6.7 Το εκπτωτικό Χωριό McArthurGlen Designer Outlet Athens (Πηγή: www.mcarthurglen.com).....	159
Εικόνα 6.8 Η είσοδος του εμπορικού πάρκου Smart Park (Πηγή: smartpark.com).....	160
Εικόνα 6.9 Η Μαρίνα Φλοίσβου (Πηγή: www.flisvosmarina.com).....	162
Εικόνα 6.10 Χάρτης του Open Mall στην Πάτρα (Πηγή: www.patrasopenmall.gr).....	163
Εικόνα 6.11 Χάρτης του Open Mall στην Αλεξανδρούπολη (Πηγή: www.liberal.gr).....	164
Εικόνα 6.12 Χάρτης του Open Mall στην Θεσσαλονίκη (Πηγή: www.liberal.gr).....	165
Εικόνα 6.13 Χάρτης του Open Mall στον Πειραιά (Πηγή: www.liberal.gr).....	165
Εικόνα 7.1 Απόσπασμα από το Γ.Π.Σ. της Αθήνας, Ιούλιος 1985 (Πηγή: Γκούντρα, Α., (2008)).....	168
Εικόνα 7.2 Απόσπασμα Ρυθμιστικού Σχεδίου περιφέρειας Αττικής (Ν.1515/85) (Πηγή: Γκούντρα, Α., (2008)).....	169

Εικόνα 7.3 Το σχέδιο των Κλεάνθης-Σάουμπερτ (1833) (Πηγή: www.eie.gr).....	170
Εικόνα 7.4 Το σχέδιο Κλέντσε (1834) (Πηγή: www.artic.gr).....	171
Εικόνες 7.5 και 7.6: Αριστερά διατηρητέο κτήριο επί της Αιόλου με κενή χρήση στους ορόφους του και δεξιά κενό κτίριο επί της Αθηνάς. (Πηγή: Προσωπική Αρχείο, Ιανουάριος 2016)).....	175
Εικόνα 7.7: Οικοδομικό τετράγωνο στον Ψυρρή με αρκετά κενά κτίσματα (ασπρόμαυρος τονισμός). Στη μέση αριστερά το κτίριο όπου στεγαζόταν η πυροσβεστική. (Πηγή: Μ.Βασενχόβεν, Σ.Γιαμαρέλος (2011)).....	176
Εικόνα 7.8: Το κτίριο του Παλαιού Κακουργιοδικείου στην γωνία των οδών Α.Ελεούσης και Κακουργιοδικείου πριν την αποκατάσταση. (Πηγή: Google (www.google.gr), Ιανουάριος 2016).....	178
Εικόνα 7.9: Το κτίριο του Παλαιού Κακουργιοδικείου στην γωνία των οδών Α.Ελεούσης και Κακουργιοδικείου μετά την αποκατάσταση. (Πηγή : Google (www.google.gr), Ιανουάριος 2016).....	178
Εικόνα 7.10: Το κτίριο «Εμπρός» στην οδό Ρήγα Παλαμήδη 2. (Πηγή : Google (www.google.gr)).....	180
Εικόνα 7.11: Χάρτης χρήσης γης_κατοικία. (Πηγή: Βασιλοπούλου , Χ., Τριάντης , Λ. (2012)).....	182
Εικόνα 7.12: Πυκνότητα Πληθυσμού. (Πηγή: Βασιλοπούλου , Χ., Τριάντης , Λ. (2012)).....	183
Εικόνα 7.13: Δημογραφικές μεταβολές στην Αττική, 2001-2011. (Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ).....	184
Εικόνα 7.14: Στοιχεία για την κατοικία στο Δήμο Αθηναίων, 2011. (Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ).....	184
Εικόνα 7.15: Όψη πολυκατοικίας στην περιοχή του Ψυρρή. (Πηγή: Προσωπικό Αρχείο, Ιανουάριος 2016).....	186
Εικόνα 7.16: Χάρτης Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου Αθήνας. (Πηγή: Δήμος Αθηναίων).....	188
Εικόνα 7.17: Χάρτης προεδρικών διαταγμάτων ειδικών χρήσεων γης. (Πηγή: Δήμος Αθηναίων).....	189
Εικόνες 7.18 και 7.19: Ανοιχτά καταστήματα.Αριστερά Οδός Ευρυπίδου Ο.Τ 2342. Δεξιά Οδός Αριστογείτονος Ο.Τ 2342. (Πηγή :Προσωπικό Αρχείο, 2016).....	191

Εικόνες 7.20 και 7.21: Ανοιχτά καταστήματα.Αριστερά και δεξιά Οδός Αιόλου. (Πηγή :Προσωπικό Αρχείο, 2016).....	192
Εικόνα 7.22: Τύποι- περιοχές, που προέκυψαν από την ανάλυση της κεντρικότητας του εμπορίου, στο κέντρο πόλης Αθήνας: Οδός Ερμού/ Εμπορικό Τρίγωνο/ Βαρβάκειος Αγορά/ Κολωνάκι/ Εξάρχεια/ Μοναστηράκι - Πλάκα/ Ψυρρή/ Οδός Πατησίων/ Περιοχή Ομόνοιας ανατολικά/ Περιοχή Ομόνοιας δυτικά/ Πλατεία Βάθης/ Μεταξουργείο. (Πηγή : Βασιλοπούλου , Χ., Τριάντης , Λ. (2012)).....	193
Εικόνα 7.23: Κατάστημα εργαλείων στην οδό Αθηνάς Ο.Τ 2385. (Πηγή: Προσωπικό Αρχείο, Ιανουάριος 2016).....	196
Εικόνες 7.24 και 7.25: Εμπόριο στην Αθηνάς .Αριστερά Ο.Τ 2385 και δεξιά. (Πηγή :Προσωπικό Αρχείο, Ιανουάριος 2016).....	197
Εικόνα 7.26. Πίτα με ποσοστά χρήσεων γης σε ισόγεια (Πηγή: Χατζή, Π., (2016)).....	197
Εικόνα 7.27. Πίτα με ποσοστά χρήσεων γης σε ορόφους (Πηγή: Χατζή, Π., (2016)).....	198
Εικόνα 7.28: Εικόνα των πεζοδρομίων στην οδό Αθηνάς. (Πηγή : Προσωπικό Αρχείο, Ιανουάριος 2016).....	200
Εικόνες 7.29 και 7.30: Βλάβση στην Αιόλου. (Πηγή : Προσωπικό Αρχείο, Ιανουάριος 2016).....	201
Εικόνα 7.31. Καταστήματα που «εμποδίζουν» τη λειτουργία άλλων (Πηγή: Χατζή, Π., (2016)).....	205
Εικόνα 7.32. Εικόνα ερήμωσης των οδών Νικίου και Αγίου Μάρκου το βράδυ (Πηγή: Χατζή, Π., (2016)).....	207
Εικόνα 7.33. Σημεία που ομορφαίνουν την περιοχή μελέτης είτε με τη συμβολή του δήμου Αθηναίων είτε με τη συμβολή των καταστηματαρχών (Πηγή: Χατζή, Π., (2016)).....	208
Εικόνα 7.34: Σταθμός Μοναστηράκι επί της Οδού Αθηνάς (δεξιά) σταθμός Θησείο ηλεκτρικού σιδηρόδρομου(αριστερά). (Πηγή: Προσωπικό Αρχείο, Ιανουάριος 2016, www.panoramio.com).....	209
Εικόνα 7.35: Σταθμός Συντάγματος (δεξιά) και σταθμός Ομόνοιας (αριστερά). (Πηγή: www.tsantiri.gr , www.greeceathensaegeaninfo.com).....	209
Εικόνα 7.36: Στάσεις λεωφορείων και γραμμές μετρό στην περιοχή μελέτης. (Πηγή: Ιδία Επεξεργασία, Σεπτέμβριος 2016).....	210

Εικόνα 7.37: Στάσεις λεωφορείων και γραμμές μετρό στην ευρύτερη περιοχή.
(Πηγή: Ιδία Επεξεργασία, Σεπτέμβριος 2016).....211

Εικόνα 7.38: Χάρτης του μετρό και προαστιακού της Αθήνας.
(Πηγή: www.oasa.gr).....212

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην παρούσα διπλωματική εργασία, γίνεται προσπάθεια να συσχετιστεί η πολεοδομική δομή και διάρθρωση των πόλεων με την εμπορική τους δραστηριότητα. Το κέντρο της εμπορικής και κοινωνικής δραστηριότητας είναι η πόλη, ήδη από την απαρχή εξέλιξης των πόλεων. Δεδομένου ότι η πόλη είναι ο βασικός πυλώνας του πολεοδομικού σχεδιασμού, η εμπορική της εξέλιξη και ευημερία, εξαρτάται άμεσα από την δομή της.

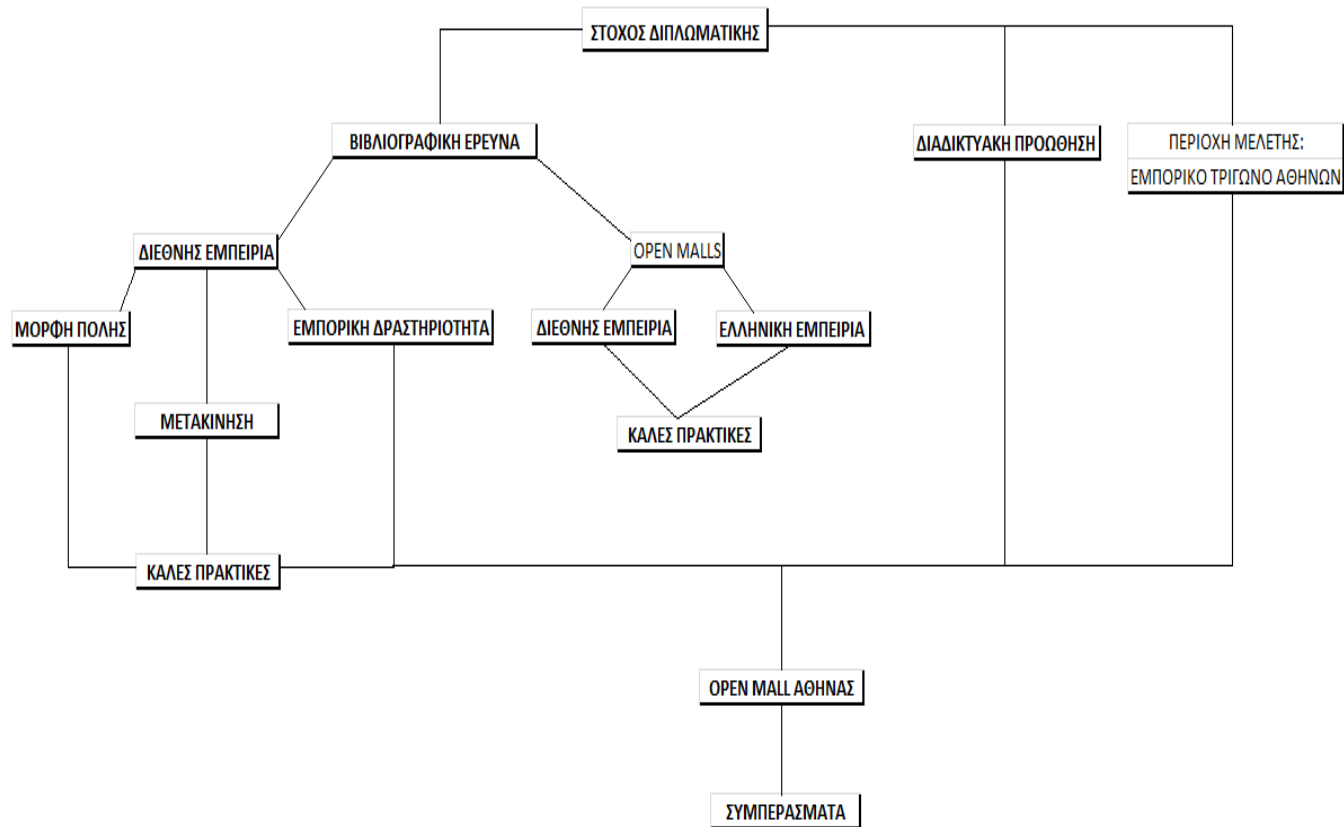
Τα κέντρα των πόλεων από την αρχαιότητα μέχρι και σήμερα, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο. Χωροθετημένα σε προνομιούχες θέσεις, χαρακτηρίζονται από ανάμειξη αστικών χρήσεων, στην πλειοψηφία συμβατές μεταξύ τους (Αραβαντινός, 1997).

Για την εκπόνηση της παρούσας διπλωματικής εργασίας, έγινε έρευνα σε παγκόσμιο επίπεδο, σχετικά με την εμπορική δραστηριότητα, στις διάφορες ευρωπαϊκές και μη, πόλεις του κόσμου, δίνοντας έμφαση στα open malls, τα οποία πολλές από αυτές διαθέτουν.

Ο στόχος της διπλωματικής αυτής, είναι η αναδιαμόρφωση της περιοχής του Εμπορικού Τριγώνου των Αθηνών σε Open Mall. Για την επίτευξη του παραπάνω εγχειρήματος, βασική προϋπόθεση είναι η μεταμόρφωση του κέντρου σε ένα πυρήνα πιο φιλικό, ασφαλές και ελκυστικό για τον πεζό, τον ποδηλάτη και εν γένει τον κάθε εύαλωτο χρήστη. Η απομάκρυνση της οπτικής, ακουστικής και περιβαλλοντικής όχλησης, αποτελεί προϋπόθεση για τη μετατροπή της περιοχής μελέτης, σε ένα ανοιχτό εμπορικό κέντρο, που θα αναβαθμίσει την ίδια και τις γύρω από αυτή περιοχές, εμπορικά αλλά και αισθητικά, διατηρώντας συνάμα την ταυτότητά της.

Κύριο πρότυπο για την διαμόρφωση της περιοχής μελέτης, υπήρξε η πόλη της Ρώμης, η οποία με την λειτουργική πολεοδομική δομή και διάρθρωση, αλλά και την εξαιρετική οργάνωση του έντυπου εμπορικού οδηγού της, αποτέλεσε παράδειγμα για την αποτύπωση της εμπορικής δραστηριότητας, στην περιοχή του Εμπορικού Τριγώνου. Τέλος, η μορφή των Open Malls παγκοσμίως, αποτέλεσε έμπνευση για τις αλλαγές που προτείνονται για την αναδιαμόρφωση της περιοχής.

1. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Σχήμα 1: Μέθοδος εκπόνησης της διπλωματικής εργασίας Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

Ως στόχος της παρούσας διπλωματικής εργασίας, τέθηκε η αναδιαμόρφωση της περιοχής του Εμπορικού Τριγώνου των Αθηνών σε open mall. Για τον σκοπό αυτό, έγινε μια βιβλιογραφική έρευνα, η οποία αφορούσε την διεθνή εμπειρία σχετικά με την μορφή ορισμένων ευρωπαϊκών και μη πόλεων, την μετακίνηση σε αυτές, καθώς και την εμπορική τους δραστηριότητα. Επιπλέον, μελετήθηκαν τα open malls, τόσο σε διεθνές, όσο και σε ελληνικό επίπεδο. Η έρευνα των παραπάνω στοιχείων, είχε ως αποτέλεσμα την «υιοθέτηση» κάποιων καλών τεχνικών, για την εφαρμογή τους στην περίπτωση της περιοχής μελέτης. Ακολούθως, έγινε μελέτη του τρόπου προώθησης των προϊόντων αλλά και των καταστημάτων ανά τον κόσμο, μέσω διαδικτύου και καταλήγοντας, έγινε καταγραφή και ανάλυση στην περιοχή του Εμπορικού Τριγώνου. Λαμβάνοντας υπόψην όλα τα παραπάνω, παρουσιάστηκε η πρόταση αναδιαμόρφωσης της περιοχής μελέτης σε open mall, αλλά και τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την εν λόγω πρόταση.

2. ΕΡΕΥΝΑ ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ

2.1. Πρόλογος

Για την συγγραφή της παρούσας διπλωματικής εργασίας, αρχικά έγινε προσπάθεια για την συγκέντρωση στοιχείων των μεγαλύτερων εμπορικά ανεπτυγμένων πόλεων παγκοσμίως. Πιο συγκεκριμένα, αναλύεται η πολεοδομική τους διάρθρωση, το συγκοινωνιακό τους δίκτυο, οι αγορές αλλά και το πολυκαταστήματα. Μέσα από την μελέτη και την ανάλυση της δομής αλλά και της διαχείρισης των πόρων στις εν λόγω πόλεις, θα αντληθούν ιδέες για την διαμόρφωση εμπορικών κέντρων στην ελληνική πραγματικότητα.

2.2. Αμερική

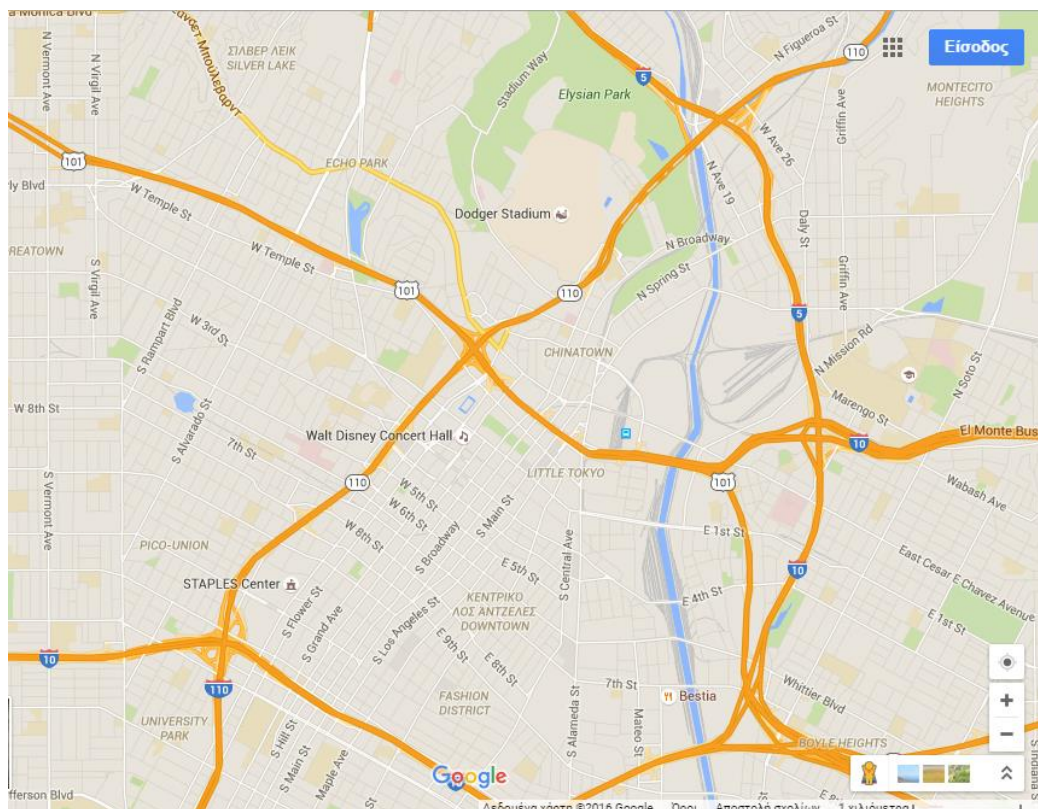
2.2.1. Λος Άντζελες

Η πόλη του Λος Άντζελες ιδρύθηκε επίσημα το 1850 και είναι η δεύτερη μεγαλύτερη πόλη στις Ηνωμένες Πολιτείες, μετά τη Νέα Υόρκη. Το Λος Άντζελες, βρίσκεται στη Νότια Καλιφόρνια, διαθέτει μεσογειακό κλίμα, και αποτελεί ένα σημαντικό κέντρο της αμερικανικής βιομηχανίας της ψυχαγωγίας. Βρίσκεται στη δυτική ακτή των Η.Π.Α., στην πολιτεία της Καλιφόρνιας. Έχει 3,85 εκατομμύρια κατοίκους, σύμφωνα με εκτίμηση του 2006 και έκταση 1.214,9 τετραγωνικών χιλιομέτρων. Η αχανής μητροπολιτική περιοχή του Λος Άντζελες, εκτιμάται ότι αριθμεί περίπου 13 εκατομμύρια κατοίκους, αποτελώντας ένα από τα πιο κοσμοπολίτικα μέρη στον κόσμο. Η οικονομία του αναπτύχθηκε με την έλευση του σιδηρόδρομου τη δεκαετία του 1870 (με πληροφορίες από την wikipedia).

2.2.1.1. Δομή

Η πόλη του Λος Άντζελες έχει δομηθεί με βάση το Ιπποδάμειο Σύστημα, το οποίο αποτελεί ένα από τα αρχαιότερα συστήματα δόμησης των πόλεων που διαδόθηκε έντονα στη Ρωμαϊκή εποχή. Το σύστημα αυτό, βασιζόταν στη χάραξη παράλληλων δρόμων, που τέμνονται κάθετα, ώστε να δημιουργούνται οικοδομικά τετράγωνα και

κανονικές πλατείες και ονομάστηκε Ιπποδάμειος Νέμησις. Τα οικοδομικά τετράγωνα, είχαν χαραχθεί με ακρίβεια και χωρίστηκαν σε οικόπεδα ίσου εμβαδού. Οι δρόμοι ήταν ευθύγραμμοι και ευρείς και οι πλατείες ευρύχωρες. Οι θέσεις των διοικητικών κτιρίων, των ναών και των κατοικιών ήταν καθορισμένες με ακρίβεια. Για να εξασφαλίσει την υγιεινή λειτουργία των πόλεων, ο Ιππόδαμος σχεδίαζε την υδροδότησή τους, φρόντιζε να εφοδιάζονται με άφθονο νερό και τις προσανατόλιζε έτσι ώστε οι κατοικίες να έχουν ήλιο το χειμώνα και δροσιά το καλοκαίρι. Προέβλεψε κλίσεις στους δρόμους για την απομάκρυνση των νερών της βροχής. Τοποθετούσε τους ναούς και τα δημόσια κτίρια σε περίβλεπτες και οχυρές θέσεις, ώστε να εξυπηρετείται η λειτουργικότητα και να εξασφαλίζεται η άμυνά τους (Γρυμπογιάννη, Α, 2012). Έτσι και η πόλη του Λος Άντζελες έχει δομηθεί με βάση αυτό το σύστημα αφού οι δρόμοι αλλά και τα οικοδομικά τετράγωνα έχουν την μορφή « σκακιέρας ». Σε γενικές γραμμές, οι αμερικάνικες πόλεις έχουν οικοδομηθεί με βάση τον ορθογωνικό κάρναβο (με πληροφορίες από την wikipedia).

Εικόνα 2.2.1 Κεντρικό τμήμα της πόλης του Λος Άντζελες

Πηγή: www.google maps.gr

2.2.1.2. Μετακίνηση στο Λος Άντζελες

➤ Με αυτοκίνητο

Η πόλη αλλά και το υπόλοιπο της μητροπολιτικής περιοχής του Λος Άντζελες, εξυπηρετούνται από ένα εκτεταμένο δίκτυο αυτοκινητοδρόμων και εθνικών οδών. Ανάμεσα στις μεγάλες λεωφόρους του Λος Άντζελες, περιλαμβάνεται η λεωφόρος Interstate 5. Ο αυτοκινητόδρομος Interstate 10, ενώνει από άκρη σε άκρη τις Ηνωμένες Πολιτείες, και έχει κατεύθυνση προς τις περιοχές Τζάκσονβιλ και την Φλόριντα. Τέλος, εξίσου «δημοφιλής» είναι και η λεωφόρος Route 101, η οποία κατευθύνεται προς την κεντρική ακτή της Καλιφόρνιας και της Ουάσιγκτον (με πληροφορίες από την wikipedia).

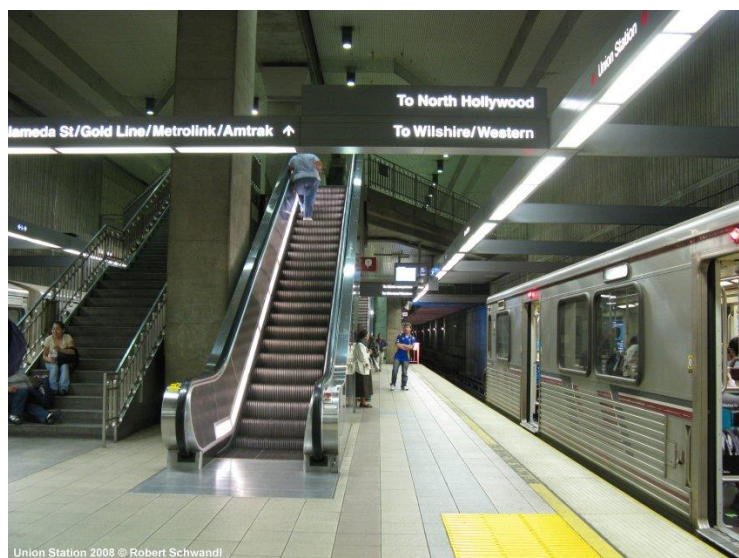
Εικόνα 2.2.2 Αυτοκινητόδρομοι στο Λος Άντζελες Πηγή: wikipedia

➤ Συγκοινωνιακό Δίκτυο

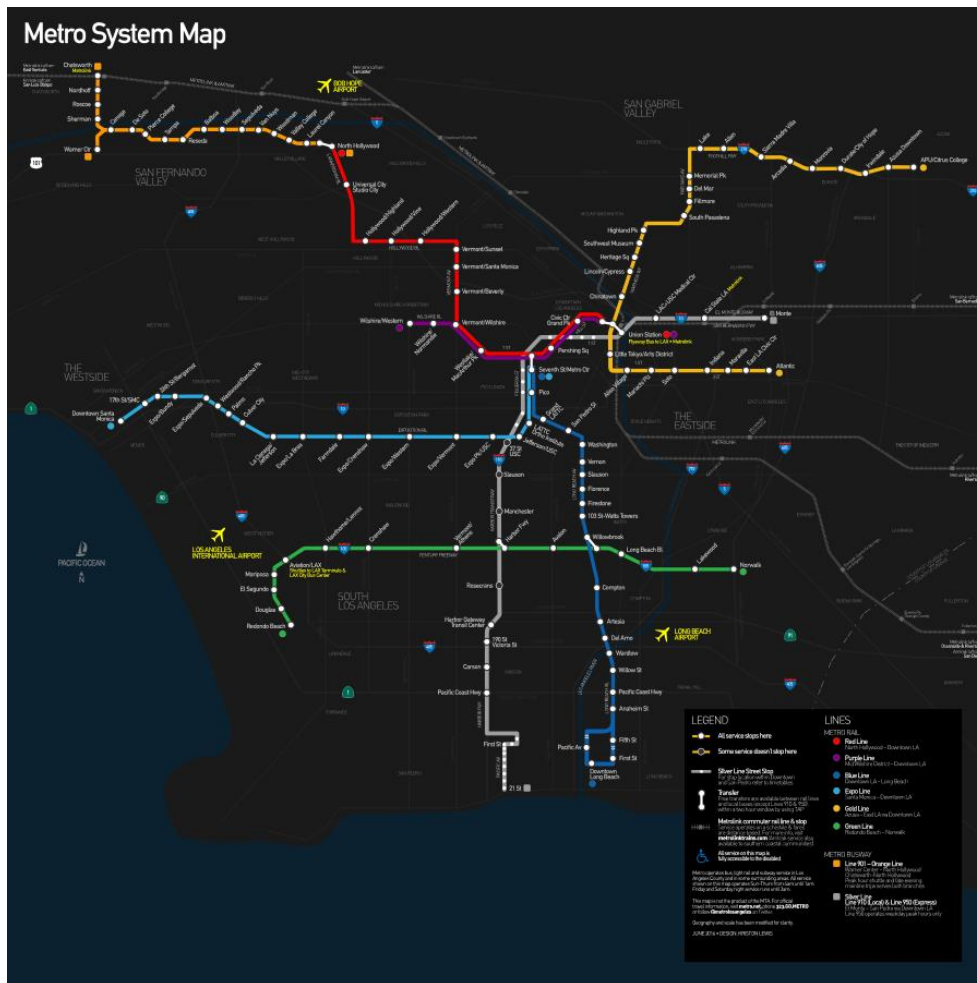
Το Λος Άντζελες διαθέτει ένα εκτεταμένο σύστημα λεωφορειών, γραμμών μετρό, αλλά και σιδηροδρομικών γραμμών, με συνολική μηνιαία επιβατική κίνηση 38.800.000 επιβάτες (από τον Σεπτέμβριο του 2011). Η πλειοψηφία αυτών των επιβατών, χρησιμοποιούν περισσότερο για τις μετακινήσεις τους στην πόλη το δίκτυο των λεωφορείων. Το 2005, το 10,2% των μετακινουμένων στο Λος Άντζελες, χρησιμοποίησε τουλάχιστον μία φορά κάποιο από το προαναφερθέντα μέσα μαζικής μεταφοράς. (Με πληροφορίες από την wikipedia)

➤ Με Μετρό και Σιδηρόδρομο

Το μετρό της πόλης, είναι το ένατο πιο πολυσύχναστο στις Ηνωμένες Πολιτείες και το σιδηροδρομικό της δίκτυο είναι το δεύτερο πιο πολυσύχναστο στην χώρα και τέθηκε σε λειτουργία στις 14 Ιουλίου του 1990. Το μετρό του Λος Άντζελες, αποτελείται από έξι γραμμές, μεταξύ των οποίων οι δύο είναι γραμμές μετρό ταχείας μεταφοράς (η Κόκκινη και η Μωβ γραμμή) και τέσσερις σιδηροδρομικές γραμμές (την Μπλε, την Πράσινη, την Κίτρινη και την γραμμή Expo) που εξυπηρετούν 93 σταθμούς. Συνδέεται με το δίκτυο του μετρό Liner που αποτελείται από λεωφορεία ταχείας διέλευσης, καθώς και με το σιδηροδρομικό δίκτυο, που συνδέει το Λος Άντζελες με πολλές περιοχές και προάστια. (Με πληροφορίες από την wikipedia)

Εικόνα 2.2.3 Εσωτερικό του μετρό του Λος Άντζελες Πηγή: wikipedia

Εικόνα 2.2.4 Ο χάρτης του μετρό του Λος Άντζελες με τις έξι γραμμές του μετρό αλλά και τις 2 γραμμές λεωφορείου ταχείας διέλευσης Πηγή: wikipedia

Line name	Opening ^[1]	Length ^[1]	Stations ^[1]
Blue Line	1990	22 mi (35 km)	22
Expo Line	2012	15.2 mi (24.5 km)	19
Gold Line	2003	31 mi (50 km)	27
Green Line	1995	20 mi (32 km)	14
Purple Line	2006 ^[a]	6.4 mi (10.3 km)	8
Red Line	1993	16.4 mi (26.4 km)	14

Εικόνα 2.2.5 Πληροφορίες για τις 6 γραμμές του μετρό στο Λος Άντζελες Πηγή: wikipedia

➤ Με ταξί

Όλα τα επίσημα εξουσιοδοτημένα ταξί στο Λος Άντζελες της Καλιφόρνια, φέρουν την επίσημη σφραγίδα των ταξί της πόλης, το λεγόμενο Taxi Seal (εικ 2.2.6.). Οι τρέχουσες τιμές των ταξί, είναι 2.85 δολάρια για μια διαδρομή των 9 χιλιομέτρων, και υπάρχει επιπλέον χρέωση 0.30 δολάρια για κάθε πρόσθετο χιλιόμετρο, και 0.30 δολάρια για κάθε 37 δευτερόλεπτα αναμονής και καθυστέρησης (με πληροφορίες από την wikipedia). Ωστόσο, η μετακίνηση με ταξί περιορίστηκε αισθητά, όταν στην πόλη του Λος Άντζελες, εμφανίστηκαν οι εφαρμογές Uber και Lyft. Πρόκειται για 2 εφαρμογές στο κινητό τηλέφωνο, που με το πάτημα ενός κουμπιού, μέσα σε λίγα λεπτά υπάρχει διαθέσιμο αυτοκίνητο για να παραλάβει τον χρήστη από οποιοδήποτε σημείο της πόλης αυτός βρίσκεται. Αυτές οι εφαρμογές βρήκαν μεγάλη απήχηση, καθώς είναι πιο φθηνές από μια «κούρσα» με ταξί (με πληροφορίες από latimes.com).

*Εικόνα 2.2.6 Η χαρακτηριστική σφραγίδα νομιμότητας των ταξί του Λος Άντζελες.
Πηγή: Wikipedia*

2.2.1.3. Εμπορική Δραστηριότητα στην πόλη του Λος Άντζελες

Το Λος Άντζελες είναι ένας ιδανικός προορισμός για ψώνια κάθε είδους. Ευκαιρίες για αγορές στην πόλη του Λος Άντζελες, προσφέρει το πασίγνωστο εμπορικό κατάστημα LA Fashion District στο κέντρο της πόλης. Ωστόσο «γειτονιές για ψώνια», εντοπίζονται σε όλο το Λος Άντζελες, ενώ πολλά καταστήματα με δώρα μουσείου, προσφέρουν μια εξαιρετικά μεγάλη ποικιλία από πολιτιστικά δώρα. Πιο ακριβά καταστήματα, διαθέτουν οι λεωφόροι Rodeo Drive και Robertson.

Πολυκαταστήματα-Malls

❖ *Westfield Topanga*

Το Westfield Topanga, παλαιότερα γνωστό και ως Topanga Plaza, εκτείνεται σε μια έκταση 148644.9 τετραγωνικών μέτρων και βρίσκεται στο Canoga Park, στην Καλιφόρνια και μέχρι στιγμής στο συγκεκριμένο εμπορικό κέντρο υπάρχουν 263 καταστήματα και υπηρεσίες. Το Topanga Plaza άνοιξε στις 10 Φεβρουαρίου του 1964, και ήταν το πρώτο κλειστό εμπορικό κέντρο της Καλιφόρνια. Ένα αξιοσημείωτο χαρακτηριστικό του είναι το "Rain Fountain", ένα μοτίβο που δημιουργεί την αίσθηση βροχής μέσω σταγονιδίων από γλυκερίνη. Τον Σεπτέμβριο του 2015, άρχισε επέκταση του Westfield Topanga, που ονομάζεται The Village στο Westfield Topanga (με πληροφορίες από www.westfield.com/topanga).

Εικόνα 2.2.7 Το Westfield Topanga στο Woodland Hills, Λος Άντζελες.

Πηγή: www.westfield.com/topanga

❖ *Beverly Center*

Το Beverly Center είναι ένα εμπορικό κέντρο στο Λος Άντζελες, που βρίσκεται στην άκρη του Μπέβερλι Χιλς και του Δυτικού Χόλιγουντ, στην Καλιφόρνια, μεταξύ των λεωφόρων La Cienega και San Vicente. Πέρα από το λιανικό εμπόριο και τις μπουτίκ σχεδιαστών, το Beverly Center προσφέρει και μια πληθώρα υπηρεσιών, όπως υπηρεσία στάθμευσης οχημάτων, καθώς και υπηρεσίες ταξί. Το roofgarden του εμπορικού κέντρου προσφέρει πανοραμική θέα του Hollywood Hills.

Οι εξωτερικά ορατές κυλιόμενες σκάλες του mall, προσφέρουν στους επισκέπτες μια εκτεταμένη θέα στη γύρω περιοχή και τους λόφους (με πληροφορίες από www.beverlycenter.com).

Εικόνα 2.2.8 Το Beverly Center στη συμβολή των λεωφόρων La Cienega και Beverly. Πηγή: foursquare.com

Εικόνα 2.2.9 Το εσωτερικό του Beverly Center Πηγή: foursquare.com

❖ *Northridge Fashion Center*

Το Northridge Fashion Center είναι ένα μεγάλο εμπορικό κέντρο, που βρίσκεται στο Northridge στο Λος Άντζελες της Καλιφόρνια. Άνοιξε το 1971. Υπέστη σοβαρές ζημιές κατά τη διάρκεια του σεισμού στο Northridge το 1994, αλλά ανακαινίστηκε εκτενώς το 1995, το 1998 και το 2003 (με πληροφορίες από www.northridgefashioncenter.com).

Εικόνα 2.2.10 Η είσοδος του Northridge Fashion Center Πηγή: foursquare.com

*Εικόνα 2.2.11 Το εσωτερικό του Northridge Fashion Center Beverly
Πηγή: foursquare.com*

❖ *Westside Pavilion*

Το εμπορικό κέντρο Westside Pavilion, βρίσκεται στο δυτικό Λος Άντζελες. Πρόκειται για ένα τριώροφο εμπορικό κέντρο αστικού στυλ με 150 καταστήματα. Επίσης στο κλειστό αυτό mall, υπάρχει σινεμά με 12 αίθουσες προβολής αλλά και ένα θέατρο, το οποίο άνοιξε στο εμπορικό κέντρο, το 2007. Το 2009, εγκαινιάστηκε η Westside Tavern, ένα πολυτελές εστιατόριο αλλά και μπαρ, που άνοιξε δίπλα στο σινεμά. Πριν από το Westside Pavilion, το οποίο άνοιξε το 1985, στην περιοχή υπήρχε ένα μίνι εμπορικό κέντρο γνωστό ως Westland (με πληροφορίες από www.thepav.co.za).

Εικόνα 2.2.12 Η είσοδος του Westside Pavilion Πηγή: www.thepav.co.za

Εικόνα 2.2.13 Το εσωτερικό του Westside Pavilion Πηγή: www.thepav.co.za

2.3. ΕΥΡΩΠΗ

2.3.1. Παρίσι

Το Παρίσι, γνωστό και ως η Πόλη του φωτός, από το 1828 είναι η πρωτεύουσα της Γαλλίας και μία από τις ιστορικότερες πόλεις της Ευρώπης με τον συνολικό πληθυσμό της, να ξεπερνά τα 13.000.000. Επιπλέον είναι η πολιτιστική και οικονομική πρωτεύουσα της Γαλλίας, και έδρα πολλών διεθνών οργανισμών, όπως της UNESCO. Το Παρίσι είναι κτισμένο στο κέντρο του λεκανοπεδίου του Παρισιού και περιβάλλεται από μεγάλα δάση, τα οποία προσφέρουν ανάσα δροσιάς και ανάπαυσης στους Παριζιάνους.

Η πόλη διαθέτει δύο νησιά τα οποία κατοικούνται: Το Ile de la Cité και το Ile Saint Louis. Επίσης υπάρχουν και κάποια κανάλια τα οποία εκβάλλουν στον Σηκουάνα. Ο ποταμός χωρίζει το Παρίσι σε δύο άνω όχθες, στην δεξιά όχθη (rive droite), όπου κυριαρχούν οι επιχειρήσεις και τα χρηματιστήρια, και την νότια, την αριστερή όχθη (rive gauche), που είναι το λογοτεχνικό Παρίσι, με καφέ και μπιστρό. Οι ευκατάστατες τάξεις κατοικούν συνήθως δυτικά ή νοτιοδυτικά. Οι λαϊκές τάξεις βορειοανατολικά.

Το Παρίσι εκτός από πρωτεύουσα της Γαλλίας είναι και πρωτεύουσα της Περιφέρειας Ile de France, δηλαδή «Νησί της Γαλλίας», και βρίσκεται στο κέντρο της Γαλλίας. Η πόλη αυτή δεν βρίσκεται κτισμένη σε καμία μοναδική γεωφυσική τοποθεσία, αλλά το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό που έχει, είναι τα νησάκια του ποταμού.

Το κέντρο του Παρισιού είναι το *intra muros* Παρίσι, το εντός των τειχών δηλαδή, τα όποια τείχη γκρεμίστηκαν τον 19^ο αιώνα προκειμένου να κτισθεί ο περιφερειακός οδικός άξονάς του. Το εσωτερικό αυτό Παρίσι χωρίζεται σε είκοσι συνοικίες: τις *arrondissements* χωρίζονται με νούμερα: ξεκινούν με το πιο κεντρικό που είναι η περιοχή του Λούβρου και του δίνουν τον αριθμό 1, και μετά η αρίθμηση συνεχίζει με τη φορά των δεικτών του ρολογιού. Οι δύο μεγάλοι πνεύμονες βρίσκονται νοτιοανατολικά και δυτικά. Το δάσος της Βουλόνης αγγίζει το 16ο *arrondissement* και νοτιοανατολικά το δάσος της Vincennes αγγίζει το 12ο *arrondissement* (με πληροφορίες από την wikipedia).

Εικόνα 2.3.1 Πανοραμική Άποψη του Παρισιού Πηγή: www.reference.com

2.3.1.1. Δομή

Η πόλη του φωτός, έχει εξαιρετική πολεοδομική διάρθρωση, που στηρίζεται στην ακτινοκεντρική ανάπτυξη, αν και δεν την ακολουθεί απόλυτα. Η δομή αυτή συναντάται περισσότερο στην Ευρώπη, όπου η πόλη αναπτύσσεται γύρω από ένα τείχος κυκλικής μορφής, στις εξόδους του οποίου καταλήγουν ακτινωτοί δρόμοι. Το κτίσιμο νέων κατοικιών έξω από τα τείχη και η ανάγκη προστασίας τους, οδηγεί στο κτίσιμο νέας σειράς τειχών, για να προφυλαχθούν από εχθρικές επιθέσεις οι κάτοικοι και οι αγορές. Στο πέρασμα του χρόνου καταργήθηκαν τα εσωτερικά τείχη, τα οποία μετατράπηκαν σε περιφερειακές οδούς, ενώ οι παλιοί δρόμοι σε ακτινωτές λεωφόρους (βουλεβάρτα). Σημαντικό κομμάτι όλων των Ευρωπαϊκών πόλεων αποτελεί και ο ιστορικός πυρήνας τους (Σιόλας et al, 2015).

Εικόνα 2.3.2 Ακτινοκεντρική ανάπτυξη του Παρισιού *Πηγή:* projective cities

Εικόνα 2.3.3 Σχέδιο της ακτινοκεντρική ανάπτυξης του Παρισιού
*Πηγή:*projective cities

2.3.1.2. Μετακίνηση στο Παρίσι

➤ Με Μετρό

Το μετρό του Παρισιού περιλαμβάνει 16 γραμμές, που προσδιορίζονται από τους αριθμούς 1 έως 14, και δυο δευτερεύουσες γραμμές, 3bis και 7bis, που αριθμούνται έτσι επειδή ήταν κλάδοι των αντίστοιχων αρχικών γραμμών τους και αργότερα έγιναν ανεξάρτητες. Το δίκτυο του μετρό συμπληρώνεται από το προαστιακό σιδηροδρομικό δίκτυο γνωστό ως RER. Αρχικά, ο πυρήνας του δικτύου μετρό ήταν αποκλειστικά μέσα στο Παρίσι, αλλά κατόπιν το δίκτυο επεκτάθηκε στα κοντινά προάστια. Το δίκτυο του μετρό έχει 380 σταθμούς (εκ των οποίων οι 87 προσφέρουν ανταπόκριση μεταξύ των γραμμών). Όλα τα τρένα σταματούν σε όλους τους σταθμούς (με την εξαίρεση του σταθμού Liège, που είναι κλειστός τα βράδια και τις Κυριακές). Χαρακτηριστικές για το Μετρό του Παρισιού είναι οι είσοδοι αρκετών σταθμών του, σχεδιασμένες από τον Εκτόρ Γκιμάρ. Το μετρό του Παρισιού είναι το πιο πολυσύχναστο δίκτυο μετρό στην Ευρωπαϊκή Ένωση. (Με πληροφορίες από την wikipedia)

Εικόνα 2.3.4 Μετρό Παρισιού, Σταθμός Anvers Πηγή: anotherheader.wordpress.com

Εικόνα 2.3.5 Χάρτης του μετρό του Παρισιού Πηγή: parisguide.com

➤ Με λεωφορείο

Υπάρχουν πολλά λεωφορεία στο Παρίσι, με αποτέλεσμα να εκτελούν δρομολόγια σε όλη σχεδόν την έκτασή του, ωστόσο οι στάσεις των λεωφορείων είναι πιο σπάνιες από αυτές των σταθμών του μετρό. Τα εισιτήρια είναι τα ίδια με αυτά του μετρό. Ένα εισιτήριο "T +", επιτρέπει τις μεταφορές μεταξύ των λεωφορείων για έως και 90 λεπτά από το πρώτο ταξίδι, και είναι ίδιο με αυτά των μετρό. Οι διαδρομές που εκτελούνται είναι 59 και συνδέονται συνήθως με τις στάσεις του μετρό.

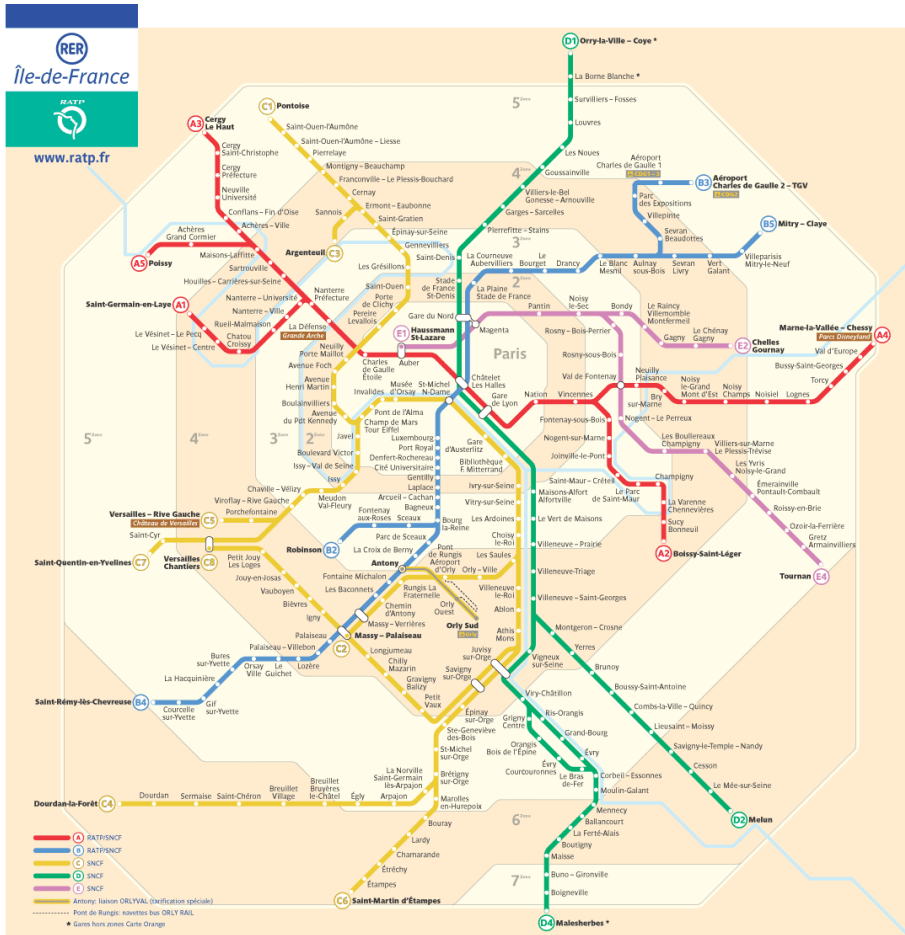
Τα δρομολόγια των λεωφορείων συνήθως σταματούν μεταξύ 9 και 10 μ.μ., αλλά από τις 12.30 το βράδυ μέχρι τις 05.30 το πρωί, λειτουργεί η λεωφορειακή γραμμή Noctilien, η οποία εξυπηρετεί ολόκληρη την πόλη. Ακόμη είναι διαθέσιμη και μία ειδική λεωφορειακή γραμμή η λεγόμενη Balabus, η οποία μεταφέρει τους επιβάτες μέσα στην πόλη και λειτουργεί από τον Απρίλιο μέχρι τον Σεπτέμβριο μόνο τις Κυριακές και σε δημόσιες αργίες από τις 13.30 μέχρι τις 20.30. Η διαδρομή διαρκεί περίπου 1 ώρα και οι αναχωρήσεις γίνονται κάθε 15 με 30 λεπτά.

Εικόνα 2.3.6 Λεωφορειακή Γραμμή Balabus Πηγή: www.panoramastock.com

➤ **RER (Προαστιακός Σιδηρόδρομος)**

Αποτελείται από 5 γραμμές που καλύπτουν σχεδόν ολόκληρη την περιοχή Île de France. Το ίδιο εισιτήριο μπορεί να χρησιμοποιηθεί και για το μετρό και τον προαστιακό, με μόνη διαφορά ότι η επικύρωση του εισιτηρίου γίνεται και κατά την έξοδο από το συρμό. Ο προαστιακός είναι γρηγορότερος από το μετρό, γιατί έχει λιγότερες ενδιάμεσες στάσεις. Λειτουργεί από τις 6 το πρωί μέχρι τις 12.30 το βράδυ καθημερινά. Για την χρήση της ζώνη 1 του σιδηρόδρομου, απαιτείται ειδικό εισιτήριο και όχι το ίδιο με αυτό των υπολοίπων διαδρομών. (pamediakopes.gr)

Εικόνα 2.3.7 Χάρτης του προαστιακού σιδηρόδρομου του Παρισιού

Πηγή: parisguide.com

Εικόνα 2.3.8 Οι σιδηροδρομικοί σταθμοί και οι αντίστοιχοι χώροι που καλύπτονται από το σιδηροδρομικό δίκτυο του Παρισιού. Πηγή: wikipedia

➤ Με ποδήλατο

Συνολικά διατίθενται 440 χιλιόμετρα (270 μίλια) για ποδηλατόδρομους και πεζόδρομους στην πόλη του Παρισιού. Αυτά περιλαμβάνουν ειδικά διαμορφωμένους χώρους αλλά και λωρίδες Bande (μια λωρίδα ποδηλάτου που συμβολίζεται με μια ζωγραφισμένη πορεία στο δρόμο). Περίπου 29 χιλιόμετρα από την ειδική σήμανση λεωφορειολωρίδων, είναι ελεύθερα να χρησιμοποιούνται από τους ποδηλάτες, με ένα προστατευτικό φράγμα προστασίας, για να μην χρησιμοποιούνται από τα οχήματα. Το Παρίσι προσφέρει ένα σύστημα ποδηλάτων που ονομάζεται «Vélib», με πάνω από 20.000 δημόσια ποδήλατα κατανομημένα σε 1.800 σταθμούς στάθμευσης. Για ημερήσια χρήση των ποδηλάτων Velib, το κόστος είναι 1,7 ευρώ, ενώ για

εβδομαδιαία χρήση το κόστος είναι 8 ευρώ. Η προμήθεια των εισιτηρίων γίνεται στους ειδικά διαρρυθμισμένους σταθμούς ποδηλάτων σε πολλά σημεία της πόλης (με πληροφορίες από takeatour.gr).

Εικόνα 2.3.9. Τα ποδήλατα Velib του δήμου του Παρισιού Πηγή: www.takeatour.gr

2.3.1.3. Εμπορική Δραστηριότητα στην πόλη του Παρισιού

Η μόδα είναι ένα σημαντικό μέρος της πολιτιστικής ζωής και της κοινωνίας της Γαλλίας. Πολλές γαλλικές πόλεις, συμπεριλαμβανομένης της Λυών, της Μασσαλίας, της Τουλούζης, της Λιλ, και του Στρασβούργου, φιλοξενούν σημαντικά πολυτελή διαμερίσματα και λεωφόρους. Εκτός από τα μουσεία και τα μνημεία, τα πολυκαταστήματα και οι μπουτίκ, προσελκύουν εκατομμύρια επισκέπτες κάθε χρόνο. Η πόλη διαθέτει ορισμένες περιοχές, που θεωρούνται κορυφαίες για ψώνια και συγκεντρώνουν τους περισσότερους καταναλωτές. Ακριβή περιοχή για ψώνια είναι το 8^ο arrondissement και κυρίως η λεωφόρος Montaigne και η Rue du Faubourg Saint

Honore. Στη Rue Royale και στην Place Vendôme, συναντώνται ακριβοί οίκοι κοσμηματοπωλών. Στο Παρίσι κυριαρχούν εντυπωσιακές βιτρίνες, όπως στις οδούς: rue des Francs Bourgeois, rue de Turenne, rue des Rosiers, rue Vieille du Temple, rue du Poitou και στην Place de Vosges.

Μεγάλο εμπορικό κέντρο στο κέντρο του Παρισιού είναι το Forum Les Halles. Παλιά υπήρξε η κεντρική αγορά τροφίμων του Παρισιού. Το 1971 γκρεμίστηκε, λόγω του κυκλοφοριακού προβλήματος που προκαλούσε, και μεταφέρθηκε στα προάστια, όπου και αντικαταστάθηκε από το εμπορικό και ψυχαγωγικό κέντρο Forum.

Άλλη μία γειτονιά που ενδείκνυται για ψώνια είναι η Saint Germain des Pres. Η περιοχή αυτή, διαθέτει πολλούς δρόμους με μαγαζιά, καφετέριες και εστιατόρια. Η Rue du Four είναι η πιο διάσημη για ενδύματα και κοσμήματα λεωφόρος. Γνωστή είναι και η σκεπαστή αγορά του Saint Germain des Pres, η οποία παλαιότερα λειτουργούσε ως η αγορά τροφίμων της περιοχής.

Πολυκαταστήματα-Malls

❖ *Beaugrenelle Shopping Mall*

Το κλειστό εμπορικό κέντρο Beaugrenelle, αποτελείται από έξι ορόφους, και στεγάζει 150 καταστήματα. Το εμπορικό Beaugrenelle έχει εντυπωσιακές διαστάσεις και την εξορθολογισμένη αρχιτεκτονική. Ο επάνω όροφος του εμπορικού, διαθέτει πανοραμικό μπαρ των 1000 τετραγωνικών μέτρων, το οποίο προσφέρει μια απίστευτη θέα της πρωτεύουσας (με πληροφορίες από www.parisselectbook.com).

Εικόνα 2.3.10. Το εμπορικό κέντρο Beaugrenelle τη νύχτα Πηγή: parisdigest.com

*Εικόνα 2.3.11. Στο εσωτερικό του εμπορικού κέντρου Beaugrenelle
Πηγή: parisdigest.com*

❖ *Les Halles Shopping Mall*

Το Les Halles de Paris, συνήθως απλά Les Halles (οι αίθουσες), ήταν η κεντρική αγορά νωπών τροφίμων του Παρισιού. Το Les Halles de Paris, βρίσκεται στην καρδιά της πόλης, είναι ένα σύγχρονο εμπορικό κέντρο, χτισμένο σε μεγάλο βαθμό υπόγεια. Συνδέεται άμεσα με το RER (σιδηρόδρομο του Παρισιού) και από το 2010, μια σημαντική ανακατασκευή του εμπορικού κέντρου είναι υπό εξέλιξη. Η νέα ανακαίνιση του εμπορικού, έχει προγραμματιστεί να εγκαινιαστεί μέσα στο 2016 (με πληροφορίες από leshalles.net).

Εικόνα 2.3.12. Το εμπορικό κέντρο Les Halles εξωτερικά
Πηγή: www.parisparee.com

Εικόνα 2.3.13. Στο εσωτερικό του εμπορικού κέντρου Les Halles
Πηγή: www.cotidianul.ro

❖ *Galleries Lafayette*

Το πιο διάσημο και πιο εκθαμβωτικό πολυκατάστημα του Παρισιού, αλλά και το μόνο που φιλοξενεί διάσημους οίκους μόδας. Όλοι οι όροφοι είναι πλήρως ανακαινισμένοι και αποπνέουν ατμόσφαιρα εποχής. Στεγάζεται σε ένα υπέροχο κτίσμα, που προσφέρει εξαιρετική εξυπηρέτηση και ποιότητα υπηρεσιών. Διαφορετικό στοιχείο αποτελεί το τμήμα gourmet που διαθέτει (με πληροφορίες από www.gallerieslafayette.com).

*Εικόνα 2.3.14. Το εμπορικό κέντρο Galeries Lafayette
Πηγή: www.gettyimages.co.uk*

*Εικόνα 2.3.15. Στο εσωτερικό του εμπορικού κέντρου Galeries Lafayette
Πηγή: www.gettyimages.co.uk*

2.3.2. Λονδίνο

Το Λονδίνο είναι η πρωτεύουσα του Ηνωμένου Βασιλείου. Εκτείνεται εκατέρωθεν του ποταμού Τάμεση, όπου βρίσκεται και το λιμάνι του, ένα από τα μεγαλύτερα στη χώρα.

Ο πυρήνας της πόλης είναι η παλαιά πόλη του Λονδίνου, από την οποία σώζονται ακόμα περιορισμένα μεσαιωνικά κατάλοιπα. Το μητροπολιτικό Λονδίνο περιλαμβάνει, πέρα από το Σίτι (City, κέντρο της πόλης), 32 διαμερίσματα, τα οποία αρχικά ήταν αυθύπαρκτες πόλεις, τελικά όμως συνενώθηκαν εξαιτίας της πολεοδομικής επέκτασης της βρετανικής πρωτεύουσας και ενσωματώθηκαν σε αυτήν.

Στο Λονδίνο βρίσκονται τέσσερα Μνημεία Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς: Το Ανάκτορο, το Αββαείο, ο Πύργος του Λονδίνου, και ο ιστορικός οικισμός του Γκρίνουιτς.

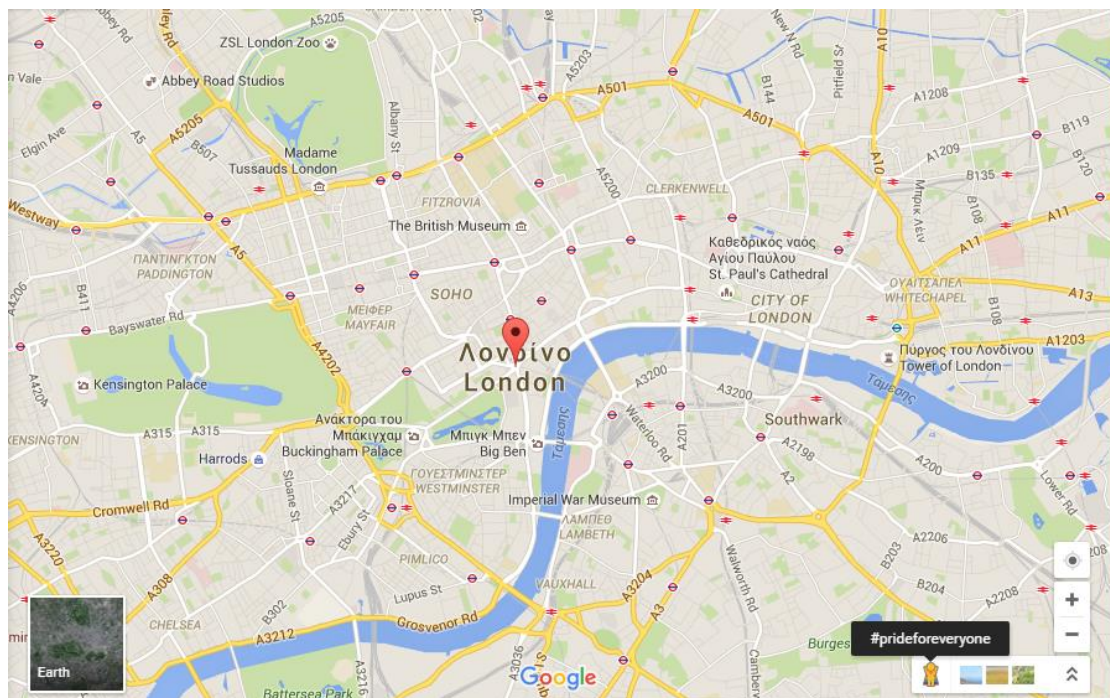
Η πολυμορφικότητα του πληθυσμού του Λονδίνου είναι μεγάλη, καθώς συμπεριλαμβάνει ανθρώπους από όλες τις φυλές του κόσμου και συνεπώς τον καθιστά μία από τις μεγαλύτερες πολυπολιτισμικές κοινότητες παγκοσμίως. Περισσότερες από 300 γλώσσες ομιλούνται εντός της πόλης (με πληροφορίες από την wikipedia).

2.3.2.1. Δομή

Το Λονδίνο δε χαρακτηρίζεται από κάποιο συγκεκριμένο σύστημα δόμησης. Σε πολλά σημεία υπάρχει ένα ελεύθερο σύστημα ιεράρχησης και σε άλλα σημεία, φαίνεται ότι η πόλη έχει δομηθεί με βάση το Ιπποδάμειο σύστημα. Τα οικοδομικά τετράγωνα ήταν επιμήκη, οργανωμένα συνήθως, σε δύο σειρές 18 όμοιων κτιρίων κατοικίας, τα οποία ενώνονταν στο πίσω τμήμα τους [κτιριακός τύπος back-to-back (πλάτη με πλάτη)] (Cooper, 2005). Ωστόσο, υπήρχαν και οικοδομικά τετράγωνα σε τρεις σειρές, με διαφοροποιημένους κτιριακούς τύπους κατοικίας και ύψος ενοικίου. Στα προάστια όπου κατοικούσαν μεσαίες τάξεις, κυριαρχούσε η οργάνωση του οικοδομικού τετραγώνου με δύο σειρές διώροφων κατοικιών. Στην κάθε σειρά, οι κατοικίες ήταν συμμετρικές ανά δύο, με μικρή αυλή προς τη μεριά του δρόμου και μεγαλύτερη αυλή προς το εσωτερικό του οικοδομικού τετραγώνου (semi-detached house) (Mace, 2013).

Σε αντίθεση με τα προάστια, τα οικοδομικά τετράγωνα σε κεντρικές περιοχές μεσαίων και σχετικά εύπορων νοικοκυριών, ήταν οργανωμένα σε τριώροφα κτίρια, βάσει του συνεχούς συστήματος δόμησης, πανομοιότυπα μεταξύ τους, τα οποία περιλάμβαναν σοφίτα και υπόγειο, για τη διαμονή του προσωπικού (terracedhouse) (Γοσποδίνη, 1995). Στην Αγγλία του 19^{ου} αιώνα, ήταν χαρακτηριστική η απαξίωση του θεσμού της πλατείας. Η πλατεία είχε χάσει πλέον το χαρακτήρα του υπαίθριου δημόσιου χώρου, που λειτουργούσε ποικιλοτρόπως. Κατά την περίοδο αυτή, περιφράχθηκε, δενδροφυτεύθηκε, κλειδώθηκε και αποτέλεσε αστικό κήπο περιπάτου για τους περίοικους.

Τέλος, αναφορικά με τους δρόμους, αξίζει να σημειωθεί πως ήταν πρόδηλη η ιεραρχία, καθώς ο κεντρικός δρόμος ανάπτυξης των οικισμών (high-street) φαίνεται να λειτουργούσε ως κομβικό σημείο, όπως η πλατεία μέχρι τότε (Dawson, 2002). Ωστόσο, δεν παρουσίαζε ιδιαίτερη αρχιτεκτονική, με εξαίρεση σημαντικές οδούς, όπως η Ρέτζεντ (Regent Street) στο Λονδίνο, που σχεδιάστηκε με μεγαλοπρέπεια, για να συνδέσει το Γουέστ Εντ (West End) και το Γουεστμίνστερ (Westminster) με το Πάρκο Ρέτζεντ (Regent's Park), το 1815 από τον αρχιτέκτονα Nash (Jenkins, 2008). (Σιόλας et al, 2015)

Εικόνα 2.3.16. Χάρτης του Λονδίνου Πηγή: www.google.com/maps

2.3.2.2. Μετακίνηση στο Λονδίνο

➤ Με Μετρό

Το Μετρό του Λονδίνου είναι το παλαιότερο στον κόσμο (λειτουργεί από το 1863) και είναι περισσότερο γνωστό ως «The Tube». Αποτελείται από 12 γραμμές. Ο υπόγειος σιδηρόδρομος εξυπηρετεί την κεντρική περιοχή και τα περισσότερα προάστια ως τα βόρεια του Τάμεση, ενώ αυτά που είναι στα νότια, εξυπηρετούνται από άλλο τοπικό σιδηροδρομικό δίκτυο.

Το 1987 άρχισε να λειτουργεί το δεύτερο μετρό, το οποίο χρησιμοποιεί μικρότερα σε μέγεθος και βάρος τρένα, και εξυπηρετεί το ανατολικό Λονδίνο και το Γκρίνουιτς εκατέρωθεν του Τάμεση.

Το μετρό διαθέτει σήμερα 270 σταθμούς. Δεκατέσσερις από αυτούς βρίσκονται εκτός της περιοχής του μείζονος Λονδίνου, και πέντε εκτός του μεγάλου περιφερειακού αυτοκινητοδρόμου M25 του Λονδίνου. Σημειώνεται ότι, δεν εξυπηρετούνται όλες οι διοικητικές περιφέρειες της πόλης. Οι δαπάνες λειτουργίας του μετρό καλύπτονται σήμερα κατά 86% από τα εισιτήρια των επιβατών (με πληροφορίες από takeatour.gr).

Εικόνα 2.3.17. Ο λογότυπος του υπόγειου σιδηρόδρομου Πηγή: wikipedia

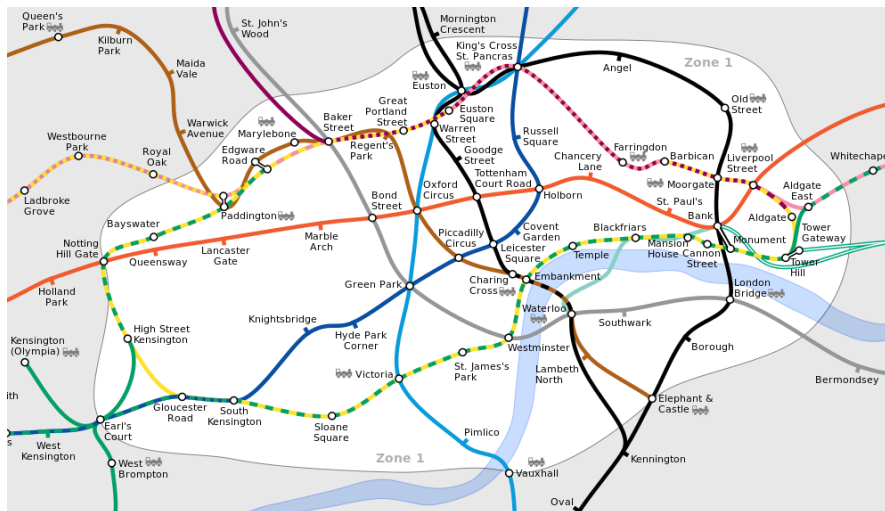
Εικόνα 2.3.18. Ο υπόγειος σιδηρόδρομος του Λονδίνου, παλαιότερος του κόσμου, χρονολογείται από το 1863 Πηγή: wikipedia

Tube map

MAYOR OF LONDON tfl.gov.uk 24 hour travel information 0843 222 1234* Sign up for email updates tfl.gov.uk/emailupdates [tfl.gov.uk/socialmedia](https://www.facebook.com/tfl) Transport for London **150 UNDERGROUND**

Εικόνα 2.3.19. Χάρτης του μετρό του Λονδίνου Πηγή: metropolitantojubilee.wordpress.com

Όνομασία γραμμής	Πρώτη λειτουργία	Μήκος γραμμής (km)
Μπτικερλόου	1906	23,2
Κεντρική	1900	74
Κυκλική	1884	27,2
Μπάναρκετ	1868	64
Χάμερσμιθ & Σίτι	1988	25,5
Τζουμπιλί	1979	36,2
Μητροπολιτική	1863	66,7
Θόρα	1890	58
Πικανίλι	1906	71
Βικτόρια	1968	21
Γουότερλου & Σίτι	1898	2,5

Εικόνα 2.3.20. Σημερινό δίκτυο του μετρό (ζώνη 1) Πηγή: wikipedia

➤ Με λεωφορείο

Το δίκτυο λεωφορείων του Λονδίνου λειτουργεί σε 24ωρη βάση. Κυκλοφορούν 8.000 λεωφορεία, γίνονται 700 διαδρομές με λεωφορεία, και πάνω από 6.000.000 δρομολόγια επιβατών κάθε ημέρα της εβδομάδας. Από το 2007, εισήχθησαν οπτικοακουστικές ανακοινώσεις και συστήματα τηλεματικής, με αποτέλεσμα να διευκολύνονται τα άτομα με προβλήματα όρασης και ακοής. Τα -διπλά στην πλειοψηφία τους- λεωφορεία, μαζί με το μετρό και τα μαύρα ταξί είναι σήμα κατατεθέν της πόλης διεθνώς (με πληροφορίες από takeatour.gr).

Εικόνα 2.3.21. Το διπλό λεωφορείο Enviro 400 στη διαδρομή 139 Πηγή: takeatour.gr

➤ Με ταξί

Τα λονδρέζικα ταξί σε συνδυασμό με τα διώροφα λεωφορεία, αποτελούν σήμα κατατεθέν της πόλης του Λονδίνου. Ο μέσος χρόνος μετάβασης από το αεροδρόμιο στο κέντρο του Λονδίνου, είναι περίπου 30-45 λεπτά. Τα ταξί εξυπηρετούν όλη την πόλη και φυσικά τους σταθμούς μετεπιβίβασης των μέσων μαζικής μεταφοράς, ενώ έχουν αναπτυχθεί και πολλές εναλλακτικές πέραν των νόμιμων – αλλά ακριβών ταξί-τα λεγόμενα black cabs, καθώς και εναλλακτικές υπηρεσίες όπως η Uber και η Lyft (με πληροφορίες από www.takeatour.gr).

*Εικόνα 2.3.22. Τα χαρακτηριστικά μαύρα ταξί του Λονδίνου
Πηγή: www.ubergizmo.com*

➤ **Με ποδήλατο**

Κατά την περίοδο 2000-2012, ο αριθμός των καθημερινών μετακινήσεων με ποδήλατο στην περιοχή του Λονδίνου, ανερχόταν στις 580.000. Το 2010 ξεκίνησε ένα σύστημα ενοικίασης ποδηλάτων σε όλο το κέντρο της πόλης, το οποίο από το 2013 προσέλκυσε πλήθος επιβατών. Η πόλη του Λονδίνου έχει αναπτύξει ολοκληρωμένη στρατηγική για την ενθάρρυνση της χρήσης του ποδηλάτου σε όλη πόλη, η οποία αναθεωρείται διαρκώς για την καλύτερη λειτουργία του δικτύου ποδηλάτων και την μετακίνηση των πολιτών (με πληροφορίες από www.tfl.gov.uk).

➤ Με αυτοκίνητο

Παρά το γεγονός ότι η πλειονότητα των μετακινήσεων στο κεντρικό Λονδίνο γίνεται με τα μέσα μαζικής μεταφοράς, έξω από την πόλη κυριαρχεί η κυκλοφορία αυτοκινήτων. Το Λονδίνο περιβάλλεται από ένα κυκλικό αυτοκινητόδρομο (M25), ο οποίος συνδέεται, τόσο με το κέντρο, όσο και με τις υπόλοιπες οδικές αρτηρίες προς την Βρετανική ενδοχώρα (με πληροφορίες από την Wikipedia).

Εικόνα 2.3.25. Ο αυτοκινητόδρομος M25 Πηγή: wikipedia

2.3.2.3. Εμπορική Δραστηριότητα στην πόλη του Λονδίνου

Το Λονδίνο ως πρωτεύουσα της μόδας, διαθέτει πολλές εμπορικές οδούς, όπως την King Roads αλλά και την περιοχή του Notting Hill. Στα ανατολικά του Λονδίνου, η λεωφόρος Brick Lane, προσφέρει vintage έπιπλα αλλά και ρούχα. Πιο κεντρικά, βρίσκονται πολυκαταστήματα και μπουτίκ επώνυμων ρούχων. Η Tottenham Court Road, είναι η ιδανική οδός για είδη τεχνολογίας, ενώ στην οδός Charing Cross Road, συναντώνται πολλοί εκδοτικοί οίκοι και βιβλιοπωλεία. Το Covent Garden -γνωστή σε όλους Piazza- άλλοτε στέκι της λαχαναγοράς και της φρουταγοράς του Λονδίνου- είναι τώρα γεμάτη από καφενεία, μπαρ, εστιατόρια και καταστήματα ειδών χειροτεχνίας (με πληροφορίες από www.travelstyle.gr).

Πολυκαταστήματα-Malls

❖ *Broadway Shopping Centre*

Το Broadway Shopping Center, βρίσκεται στην καρδιά του κέντρου της πόλης του Λονδίνου, σε ένα από τα δύο κτίρια των πρώην δύο κτιρίων Grace Bros Broadway, το οποίο άνοιξε το 1923, με το δεύτερο κτίριο τώρα, να χρησιμοποιείται για την στέγαση φοιτητών πανεπιστημίου. Το εμπορικό κέντρο άνοιξε το 1998, περιλαμβάνει 60 μαγαζιά, 1200 θέσεις πάρκινγκ, καθώς και πολλούς τρόπους προσέλευσης για τα άτομα με κινητικά προβλήματα. Το 2007, ένας επιπλέον όροφος προστέθηκε στο αρχικό κέντρο των καταστημάτων (με πληροφορίες από visitlondon.com).

Εικόνα 2.3.26. Το εμπορικό Broadway αριστερά και το κτίριο στέγασης φοιτητών ακριβώς δίπλα *Πηγή:* visitlondon.com

Εικόνα 2.3.27. Στο εσωτερικό του εμπορικού Broadway
Πηγή: www.visitlondon.com

❖ *Westfield Stratford City Center*

Το Westfield Stratford City Center, είναι ένα κλειστό εμπορικό κέντρο στο Στράτφορντ, που άνοιξε στις 13 Σεπτεμβρίου 2011, με συνολική έκταση 1177,030.6 τετραγωνικά μέτρα,. Η «πόλη μέσα στην πόλη», όπως αποκαλείται το συγκεκριμένο εμπορικό κέντρο, κόστισε δισεκατομμύρια στην κατασκευή του, και αποτελεί ένα μεγαθήριο λιανικής πώλησης. Το συγκεκριμένο εμπορικό πολυκατάστημα είναι ολυμπιακών διαστάσεων με 300 καταστήματα, 70 εστιατόρια, μπαρ και καφέ, και ένα τεράστιο σινεμά με 17 αίθουσες προβολής (με πληροφορίες από timeout.com).

*Εικόνα 2.3.28. Το εμπορικό κέντρο Westfield Stratford City Center
Πηγή: timeout.com*

*Εικόνα 2.3.29. Στο εσωτερικό του εμπορικού Westfield Stratford City Center
Πηγή: timeout.com*

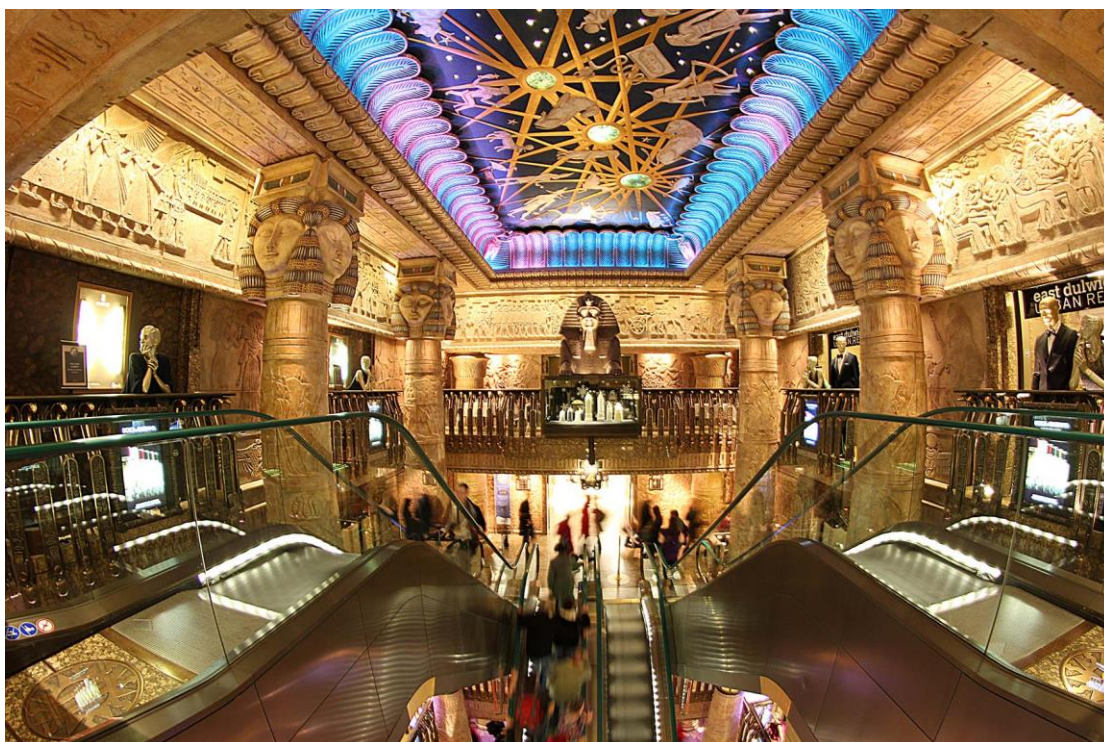
❖ *Harrod's*

Το πολυκατάστημα που τα «έχει όλα», πέρα από μια ασύγκριτη πληθώρα καταναλωτικών αγαθών, διαθέτει και μεγάλη ιστορία. Το Harrod's αποτελεί ένα ακόμη «μνημείο» της βρετανικής πρωτεύουσας, αλλά και το πιο αναγνωρίσιμο εμπορικό σήμα-κατατεθέν του Λονδίνου, συνολικής έκτασης 93.000 τετραγωνικών μέτρων, με την πρόσοψη του να φωτίζεται το βράδυ, από 11.500 λαμπάκια. Διαθέτει 330 καταστήματα και απασχολεί 4.000 υπαλλήλους. Τα ομολογουμένως εντυπωσιακά νούμερα, αρκούν από μόνα τους για να μεταφέρουν το Harrod's στην σφαίρα του μύθου.

Το σύνθημα των Harrods είναι “Omnia Omnibus ubique - “Όλα τα πράγματα για όλους τους ανθρώπους, παντού”. Αρκετές από τις υπηρεσίες του, συμπεριλαμβανομένου του εποχικού τμήματος των Χριστουγέννων και της αίθουσας Τροφίμων, είναι παγκοσμίως γνωστές (με πληροφορίες από clickatlife.gr).

*Εικόνα 2.3.30. Το εμπορικό πολυκατάστημα Harrod's
Πηγή: www.itsallbee.com*

Εικόνα 2.3.31. Στο εσωτερικό του πολυκαταστήματος Harrod's
Πηγή: www.logsoku.com

2.3.3. Βερολίνο

Το Βερολίνο είναι η πρωτεύουσα και η μεγαλύτερη σε έκταση και πληθυσμό πόλη της Γερμανίας. Ως προς τον πληθυσμό, είναι η δεύτερη μεγαλύτερη πόλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με ως έτος ίδρυσης του Βερολίνου να θεωρείται το 1237. Σήμερα στο Βερολίνο ζουν περίπου 3,4 εκατομμύρια άνθρωποι. Το 1961, διχοτομήθηκε σε Ανατολικό και Δυτικό Βερολίνο, με την κατασκευή του Τείχους του Βερολίνου. Το Τείχος του Βερολίνου κατεδαφίστηκε στις 9 Νοεμβρίου 1989. Τέλος, το 1990 έγινε η ενοποίηση της Γερμανίας και το Βερολίνο, ορίστηκε εκ νέου ως πρωτεύουσα, παραμένοντας έτσι μέχρι και σήμερα.

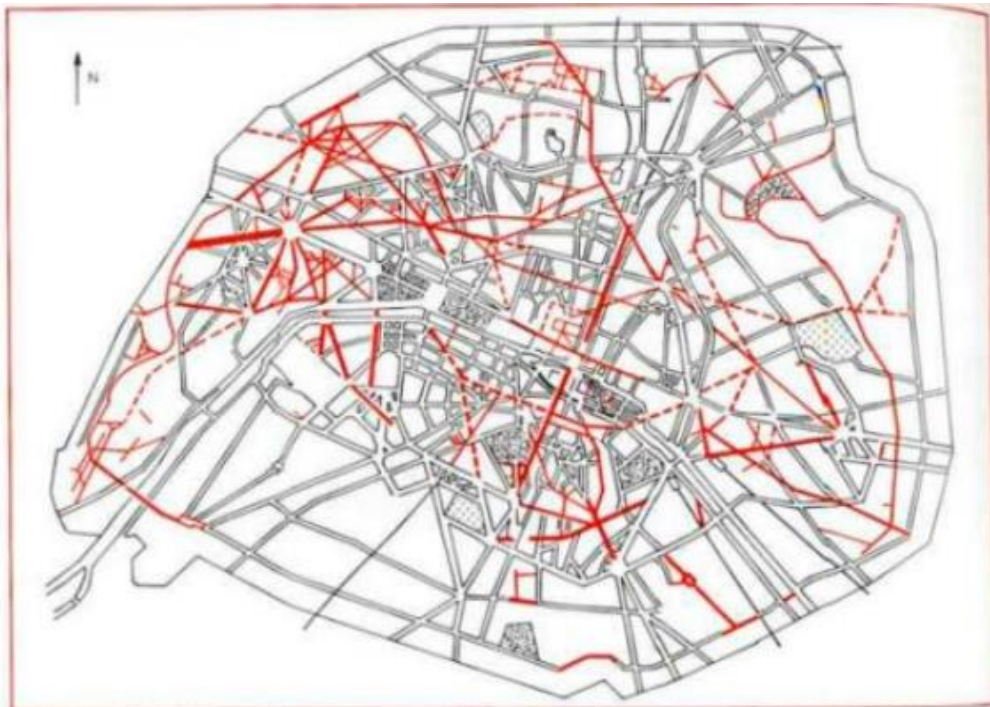
Η πόλη αποτελεί σημαντικό κόμβο συγκοινωνιών, όπως και οικονομικό και πολιτισμικό κέντρο, με πολυάριθμα πανεπιστήμια, ερευνητικά ιδρύματα, θέατρα, μουσεία και αρχιτεκτονικά μνημεία (με πληροφορίες από την Wikipedia).

2.3.3.1. Δομή

Στην περίπτωση του Βερολίνου, η επέκταση της πόλης πραγματοποιήθηκε περιμετρικά του παλαιού κέντρου. Σε αντίθεση με την Αγγλία, το κέντρο αποτέλεσε χώρο κατοίκησης των πιο εύπορων, ενώ στις νέες περιοχές εγκαταστάθηκαν τα εργατικά νοικοκυριά (Γοσποδίνη, 1995). Ο συγκεντρωτισμός του γερμανικού μοντέλου, αποτυπώθηκε στο σχεδιασμό της πόλης, με λογικές ανάλογες αυτές του βαρόνου Haussmann (Frishby, 2008). Έτσι, το Βερολίνο διαμορφώθηκε με δρόμους μεγάλου πλάτους (22-38 μ.), που αναπτύσσονταν ακτινωτά από το παλαιό κέντρο προς τις νέες περιοχές κατοικίας. Ταυτόχρονα, οργανώθηκαν και δρόμοι με τη μορφή δακτυλίου (ring roads). Στα σημεία σύγκλισης των διαφόρων δρόμων, χωροθετούνταν πλατείες. Τα οικοδομικά τετράγωνα που δημιουργούνταν ήταν γεωμετρικά και μεγάλου μεγέθους, και οι ιδιοκτησίες που προέκυπταν ήταν μικρής προσόψεως και μεγάλου βάθους (100-400 μ.). Για τη μεγιστοποίηση του κέρδους, οι ιδιοκτήτες γης, πίεζαν προς μεγαλύτερη δυνατή εκμετάλλευση της γης. Συνέπεια ήταν η επέκταση της πόλης με χαμηλούς ρυθμούς και η ανέγερση πολυώροφων κτιρίων κατοικίας προς ενοικίαση (tenement house) (Forsell, 2006). Λόγω του επιμήκους σχήματος των οικοπέδων, ορισμένα διαμερίσματα είχαν πρόσοψη σε δρόμους ή κοινόχρηστους χώρους, ενώ άλλα σε ακάλυπτους χώρους ή φωταγωγούς. Αξίζει να σημειωθεί πως μοναδικός περιορισμός για το μέγεθος του ακάλυπτου χώρου, ήταν ο Κανονισμός της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, που όριζε ως ελάχιστο εμβαδόν τα 28,09 τ.μ. (δηλαδή, διαστάσεις 5,3 x 5,3 μ.). Το πλεονέκτημα του γερμανικού μοντέλου έναντι του αγγλικού, αφορούσε την κοινωνική μείξη, καθώς στην ίδια περιοχή (οικοδομικό τετράγωνο ή κτίριο) κατοικούσαν τόσο εύπορες, όσο και εργατικές οικογένειες, γεγονός που επέτρεπε την καθημερινή κοινωνική επαφή και συναναστροφή μεταξύ τους, και την αποφυγή φαινομένων γκετοποίησης (Lanz, 2014). (Σιόλας et al , 2015)

Εικόνα 2.3.32. Αποψη της γερμανικής πρωτεύουσας
Πηγή: Σιόλας *et al*, (2015).

Εικόνα 2.3.33. Σχέδιο των δρόμων της Γερμανίας
Πηγή: Σιόλας *et al*, (2015).

2.3.3.2. Μετακίνηση στο Βερολίνο

Τα δημόσια μέσα μεταφοράς του Βερολίνου, περιλαμβάνουν μετρό (U-Bahn) , τρένο (S-Bahn) , λεωφορεία και τραμ (μόνο στο Ανατολικό Βερολίνο). Οι περισσότεροι χρησιμοποιούν μόνο U-Bahn και S-Bahn τα οποία είναι πολύ βολικά και έχουν σταθμούς κοντά σε σχεδόν οποιοδήποτε μέρος.

➤ Με Μετρό

Το Βερολίνο έχει ένα από τα μεγαλύτερα δίκτυα υπόγειου σιδηρόδρομου στην Ευρώπη. Με τις δέκα γραμμές του, το U-Bahn (υπόγειος σιδηρόδρομος, μετρό), το μετρό του Βερολίνου, περιλαμβάνει 173 σταθμούς. Οι περισσότερες γραμμές του μετρό λειτουργούν υπόγεια, αλλά κάποιοι συρμοί 'τρέχουν' και πάνω από το έδαφος τμηματικά. Τις ώρες αιχμής τα τρένα περνούν κάθε 1 με 2 λεπτά και συνολικά λειτουργούν 10 γραμμές μετρό, οι οποίες σταματούν στις 12 τα μεσάνυχτα και ξεκινούν πάλι στις 05.00 το πρωί. Μόνο οι γραμμές U1 και U9 λειτουργούν όλη τη νύχτα. Το απλό εισιτήριο κοστίζει 2.10 ευρώ και έχει διάρκεια για 2 ώρες (με πληροφορίες από www.berlin.de/en/public-transportation).

Εικόνα 2.3.34. Χαρακτηριστικοί κίτρινοι συρμοί του μετρό της Γερμανίας
Πηγή: www.berlin.de/en/public-transportation

Εικόνα 2.3.35. Χάρτης των σταθμών του μετρό της Γερμανίας
 Πηγή: traveltipsgr.blogspot.com

➤ Με Τραμ

Τα τραμ κυκλοφορούν κυρίως στο Ανατολικό Βερολίνο. Το τραμ (S-Bahn) του Βερολίνου, καλύπτει 15 γραμμές, με σχεδόν 170 σιδηροδρομικούς σταθμούς. Στο κέντρο του Βερολίνου, το S-Bahn λειτουργεί ως επί το πλείστον πάνω από το έδαφος. Οι σιδηροδρομικοί σταθμοί μπορούν να αναγνωριστούν από το πράσινο και λευκό σύμβολο S (με πληροφορίες από www.berlin.de/en/public-transportation).

Εικόνα 2.3.36. Χαρακτηριστικό σύμβολο του μετρό της Γερμανίας
 Πηγή: www.berlin.de

Εικόνα 2.3.37. Χάρτης των σταθμών του τραμ της Γερμανίας
 Πηγή: nordenergi.org

➤ **Με ταξί**

Ταξί υπάρχουν σε πολλά κεντρικά σημεία στην πόλη, αλλά είναι αρκετά ακριβά, καθώς το κόστος μπορεί να φτάσει μέχρι και τα 25 ευρώ. Τα ταξί στο Βερολίνο έχουν χαρακτηριστικό άσπρο χρώμα (με πληροφορίες από pamediaokopes.gr).

Εικόνα 2.3.38. Τα άσπρα ταξί της Γερμανίας Πηγή: www.rentautobus.com

➤ **Με Λεωφορείο**

Τα λεωφορεία στην πόλη του Βερολίνου καλύπτουν διαδρομές, οι οποίες δεν καλύπτονται από άλλα μέσα μαζικής μεταφοράς. Ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του Βερολίνου, είναι τα δώροφα λεωφορεία, των οποίων οι πάνω όροφοι προσφέρουν μια υπέροχη θέα της πόλης (με πληροφορίες από berlin.de).

Εικόνα 2.3.39. Τα δώροφα λεωφορεία της Γερμανίας Πηγή: www.berlin.de

➤ Με Αυτοκίνητο

Το Βερολίνο μοιάζει να είναι η ιδανική πόλη για να κυκλοφορήσει κανείς με αυτοκίνητο, καθώς σπάνια υπάρχει μποτιλιάρισμα στους δρόμους και υπάρχουν διαθέσιμες θέσεις πάρκινγκ, ακόμα και στα πιο κεντρικά σημεία της πόλης (με πληροφορίες από travelstories.gr).

2.3.3.3. Εμπορική Δραστηριότητα στην πόλη του Βερολίνου

Η κύρια και πιο ακριβή εμπορική περιοχή του Βερολίνου, είναι η Kurfürstendamm στο Charlottenburg Wilmersdorf. Εκεί συναντώνται πολλά καταστήματα σχεδιαστών και πολυκαταστήματα, με τα πιο διάσημα επώνυμα ρούχα της παγκόσμιας μόδας. Η περιοχή Friedrichstrasse στη συνοικία Mitte του Ανατολικού Βερολίνου, είναι επίσης μια δημοφιλής περιοχή για ψώνια με διάφορα εμπορικά κέντρα. Ενδιαφέρουσες αγορές, προσφέρονται και στα Charlottenburg Meinekestrasse, Fasanenstrasse,

Bleibtreustrasse και Grolmanstrasse. Τέλος, στην περιοχή Kreuzberg υπάρχουν πολλά μοντέρνα καταστήματα (με πληροφορίες από el.allexciting.com).

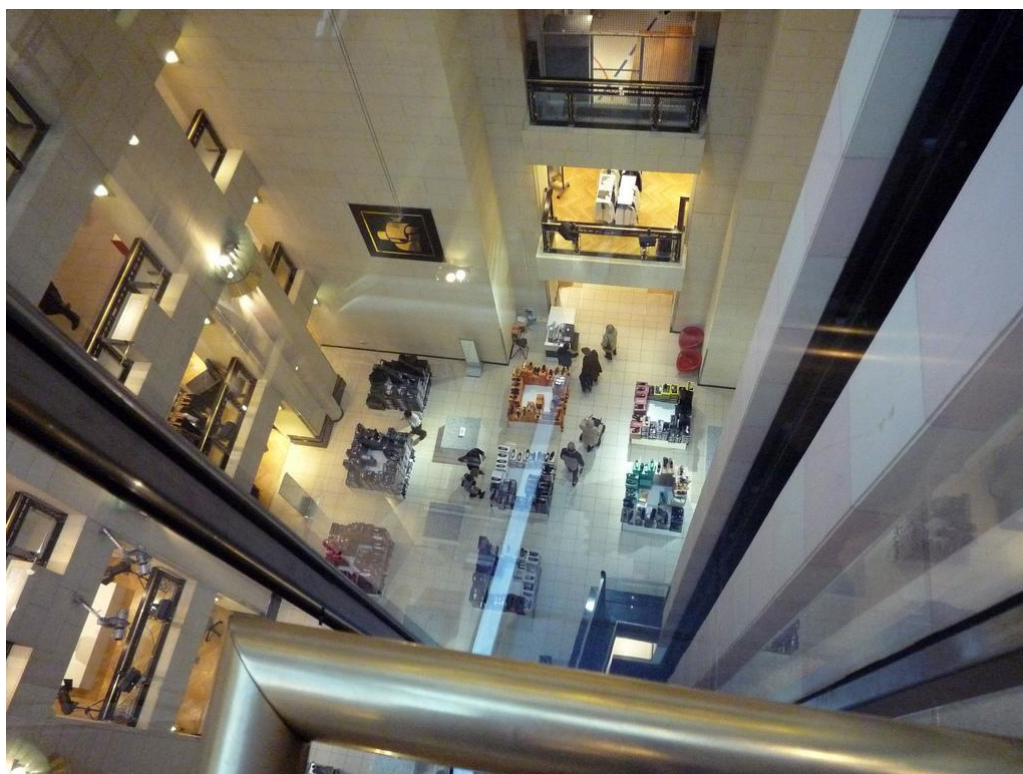
Πολυκαταστήματα- Malls

❖ *KaDeWe*

Το KaDeWe, γνωστό και ως «ναός της κατανάλωσης» στην ήπειρο της Ευρώπης, είναι φημισμένο διεθνώς, και ιδρύθηκε το 1907 από τον Εμπορικό Adolf Jandorf. Στο τεράστιο πολυκατάστημα KaDeWe, μπορεί να βρει κανείς, ότι έχει σχέση με τη μόδα, καθώς και έναν ολόκληρο όροφο τροφίμων. Αποτελείται από 7 ορόφους, με πολλά καταστήματα ρούχων και στον έκτο όροφο, υπάρχουν πολλά μπαρ και εστιατόρια (με πληροφορίες από berlin-enjoy.com).

Εικόνα 2.3.40. Το πολυκατάστημα KaDeWe στο Βερολίνο Πηγή: www.kadewe.de

*Εικόνα 2.3.41. Το εσωτερικό του πολυκαταστήματος KaDeWe
Πηγή: www.mygola.com*

❖ *Alexa*

Σε κοντινή απόσταση από την πλατεία Alexanderplatz, υπάρχει το Alexa, το οποίο θεωρείται ένα από τα καλύτερα μέρη για ψώνια στο Βερολίνο. Το εμπορικό κατάστημα Alexa, έχει πολλά πλεονεκτήματα, τόσο όσον αφορά την ευκολία πρόσβασης σε αυτό λόγω της κεντρικής θέσης του, αλλά και λόγω του γεγονότος ότι διαθέτει το μεγαλύτερο πλήθος καταστημάτων στο Βερολίνο. Το εμπορικό κέντρο διαθέτει 180 διαφορετικά καταστήματα, 17 εστιατόρια και καταλαμβάνει έκταση πάνω από 56.000 τετραγωνικά μέτρα. Το εμπορικό κέντρο είναι ανοιχτό από τις 10.00π.μ μέχρι τις 21.00μ.μ (με πληροφορίες από berlin-enjoy.com).

Εικόνα 2.3.42. Το εμπορικό κατάστημα Alexa Πηγή: www.berlin-enjoy.com

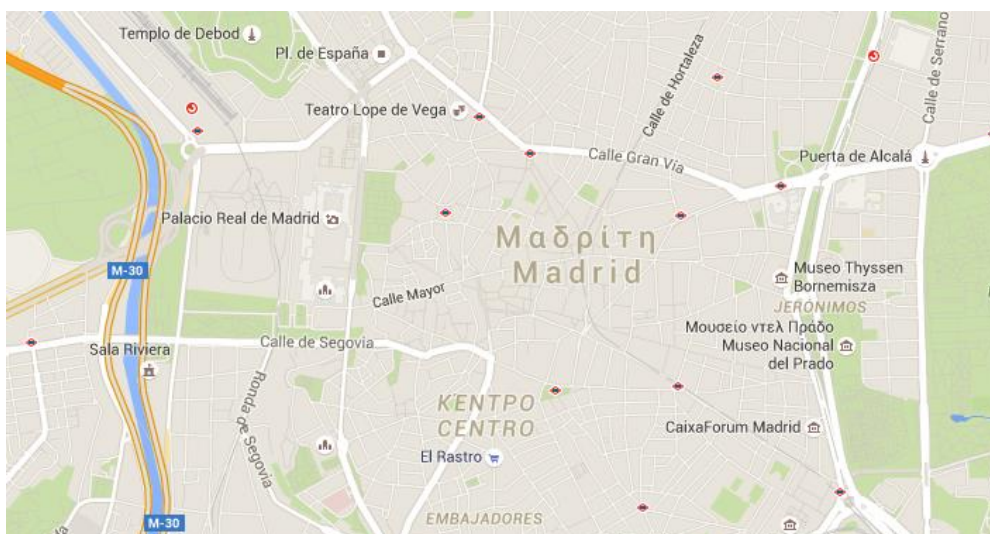
Εικόνα 2.3.43. Το εσωτερικό του πολυκαταστήματος Alexa Πηγή: www.alamy.com

2.3.4. Μαδρίτη

Η Μαδρίτη είναι η πρωτεύουσα και η μεγαλύτερη πόλη της Ισπανίας, με συνολικό πληθυσμό περίπου 6,5 εκατομμύρια. Είναι τρίτη μεγαλύτερη πόλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μετά το Λονδίνο και το Βερολίνο. Η πόλη έχει έκταση 604,3 τετραγωνικά χιλιόμετρα και βρίσκεται στις όχθες του ποταμού Μανθανάρες, στο κέντρο της χώρας. Όντας πρωτεύουσα της Ισπανίας, είναι το πολιτικό, οικονομικό και πολιτιστικό κέντρο της Ισπανίας. Η Μαδρίτη είναι η 10^η πόλη στον κόσμο, ως προς τη διαβίωση, σύμφωνα με το περιοδικό Monocle, ενώ κατατάσσεται ανάμεσα στις 12 πιο «πράσινες» ευρωπαϊκές πόλεις για το 2010 (με πληροφορίες από Wikipedia).

2.3.4.1. Δομή

Η Ισπανία είναι μία καθαρά ευρωπαϊκή πόλη με άριστη ρυμοτομία. Από το κέντρο της ξεκινούν ακτινωτά έξι εθνικοί δρόμοι, προς όλη τη χώρα. Η πρωτεύουσα της Ισπανίας, η Μαδρίτη με την εξαιρετική ρυμοτομία της, χαρακτηρίζεται από τους φαρδείς δρόμους, τις αμέτρητες πλατείες, όπως η διάσημη Ντελ Σολ, και τα πάρκα, με κορυφαίο το Ρετίρο. Σε κάποια σημεία στην πόλη της Μαδρίτης, κυριαρχεί η άναρχη δόμηση και σε κάποια άλλα σημεία το Ιπποδάμειο σύστημα (κατά κύριο λόγο στις πιο πρόσφατες και περιμετρικά του κέντρου περιοχές).

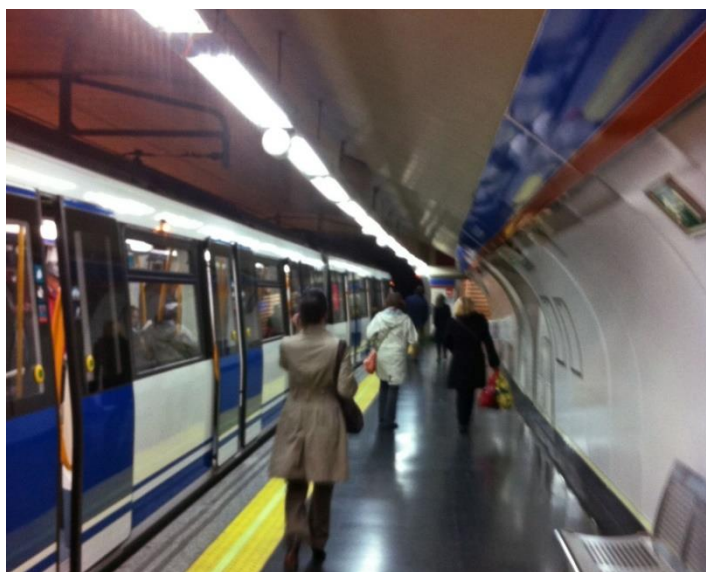
Εικόνα 2.3.44. Απόσπασμα της περιοχής της Μαδρίτης Πηγή: [www.google maps.gr](http://www.google.com/maps)

2.3.4.2. Μετακίνηση στη Μαδρίτη

Στη Μαδρίτη υπάρχουν αρκετά μέσα μαζικής μεταφοράς, όπως το μετρό και αρκετές γραμμές λεωφορείων και τρένων. Η χρήση των ταξί ή η ενοικίαση μοτοποδήλατου, είναι επίσης μία εναλλακτική δυνατότητα στην πόλη της Μαδρίτης. Τα ποδήλατα δεν είναι τόσο συνηθισμένα εδώ, όσο στις άλλες ευρωπαϊκές πόλεις (όπως για παράδειγμα το Παρίσι), ωστόσο υπάρχει στρατηγική για την ενθάρρυνση της χρήσης τους (με πληροφορίες από pamediakopes.gr). Ο δήμαρχος της Μαδρίτης ανακοίνωσε, ότι μέσα στο έτος 2016, θα διασχίσουν την πόλη πάνω από 33 ποδηλατόδρομοι, ενισχύοντας έτσι τις μετακινήσεις με το συγκεκριμένο μέσο (με πληροφορίες από www.citylab.com).

➤ Με Μετρό

Ο καλύτερος τρόπος για την μεταφορά στην Μαδρίτη, είναι το μετρό που θεωρείται από τα καλύτερα και πιο οικονομικά στον κόσμο. Έχει δώδεκα γραμμές και στάσεις, σχεδόν σε όλα τα σημεία τουριστικού ενδιαφέροντος. Το απλό εισιτήριο κοστίζει 1 ευρώ, ενώ το υπάρχει και το πιο οικονομικές διαδρομές. Συνολικά το δίκτυο του μετρό συνδέεται με 161 σταθμούς. Τα τρένα λειτουργούν κάθε 3 με 5 λεπτά από τις 6:00 πμ. έως τις 01:30 πμ. (με πληροφορίες από pamediakopes.gr).

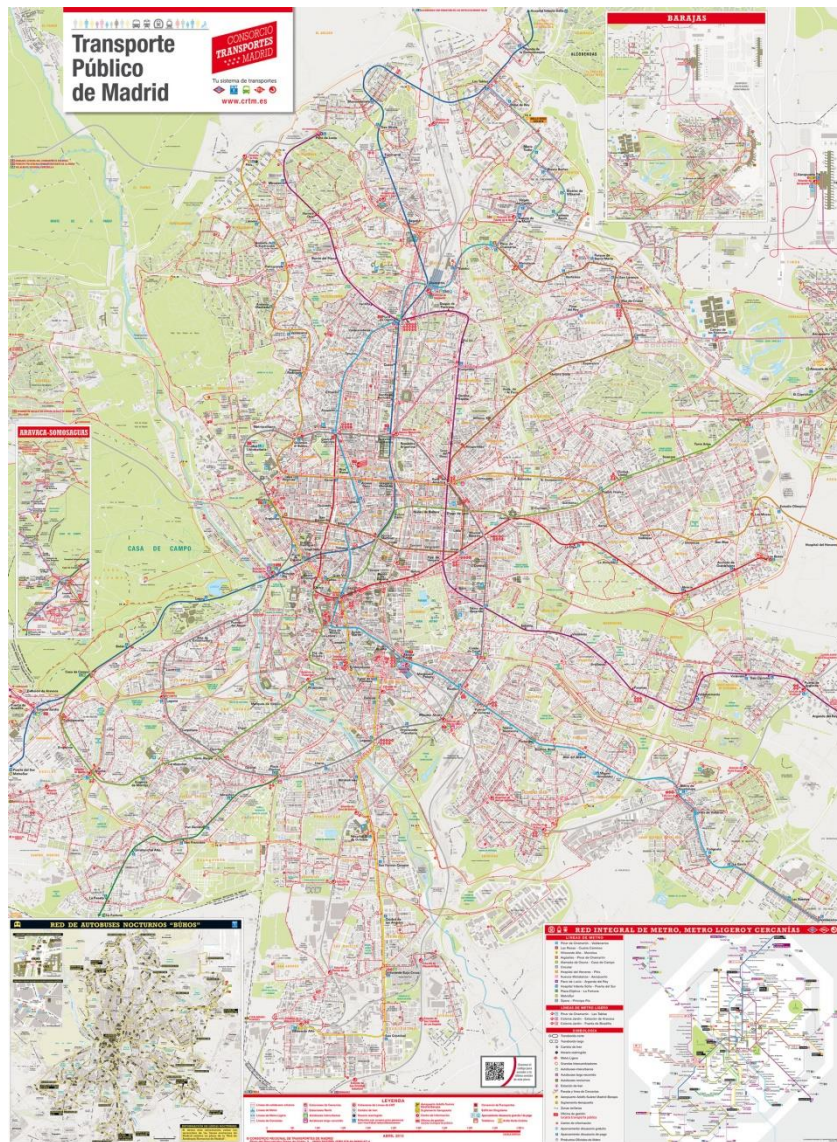
Εικόνα 2.3.45. Στο εσωτερικό του μετρό της Μαδρίτης Πηγή: www.atones.biz

Εικόνα 2.3.46. Χάρτης του μετρό της Μαδρίτης Πηγή: www.planometromadrid.org

➤ Με λεωφορείο

Η Μαδρίτη έχει συνολικά 244 γραμμές λεωφορείων, που εξυπηρετούν την πόλη και τα προάστια. Τα δρομολόγια και η συχνότητα των λεωφορείων, ποικίλουν ανάλογα με την ώρα και τις περιοχές που εξυπηρετούν. Τα λεωφορεία γενικώς, λειτουργούν μεταξύ 6:00πμ. και 11:45μμ. Συγκεκριμένα, στην Μαδρίτη, υπάρχουν 217 γραμμές λεωφορείων, που λειτουργούν κατά την διάρκεια της ημέρας, και 27 γραμμές λεωφορείων, που λειτουργούν κατά την διάρκεια της νύχτας. Συνολικά υπάρχουν 10.000 στάσεις λεωφορείων, εξυπηρετώντας ένα δίκτυο που εκτείνεται σε μήκος 3.690 χιλιομέτρων (με πληροφορίες από ramediakopes.gr).

Εικόνα 2.3.47. Χάρτης λεωφορείων Μαδρίτης Πηγή: madridmap360.com

➤ Με τρένο

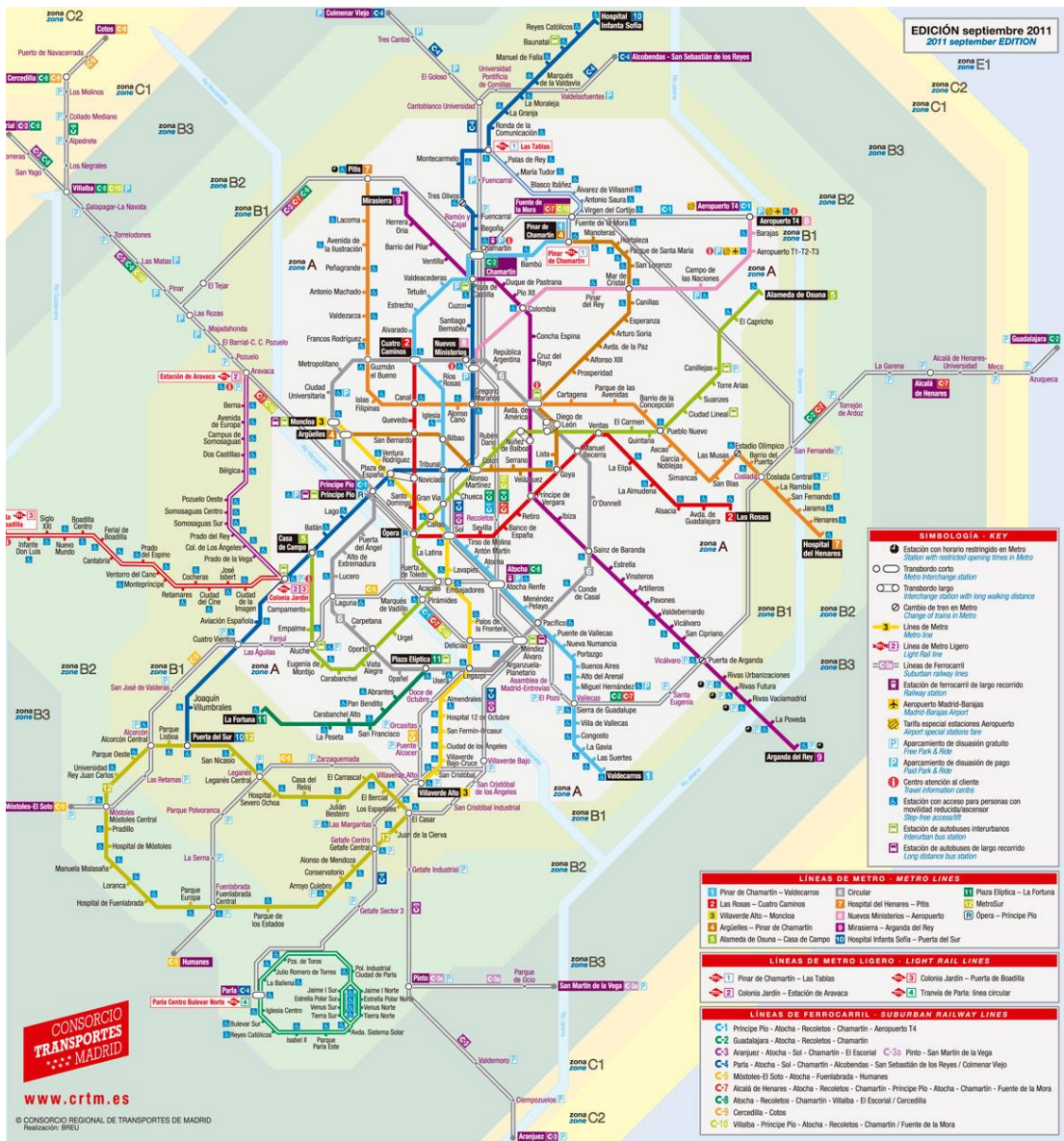
Οι υπηρεσίες των τρένων είναι στη διάθεσή του κοινού κάθε 3 με 5 λεπτά, από τις 6:00πμ. έως τις 11:00μμ. Στην πόλη της Μαδρίτης, υπάρχει το λεγόμενο εισιτήριο "Diez Viaje" ή το εισιτήριο που ισχύει για δέκα επιβιβάσεις (ten-ride ticket), κοστίζει περίπου 5€ και μπορεί να χρησιμοποιηθεί για λεωφορεία αλλά και μετρό. Το δίκτυο των τρένων έχει συνολικά 9 γραμμές και 89 σταθμούς, καλύπτοντας ένα δίκτυο μήκους 370 χιλιομέτρων (με πληροφορίες από ramediaokopes.gr).

Εικόνα 2.3.48. Χάρτης τρένων Μαδρίτης Πηγή: madridmap360.com

➤ Με Τραμ

Το δίκτυο του τραμ της Μαδρίτης έχει 4 γραμμές με 53 σταθμούς, καλύπτοντας ένα δίκτυο μήκους 36 χιλιομέτρων (με πληροφορίες από ramediakorpes.gr).

Εικόνα 2.3.49. Χάρτης τραμ Μαδρίτης Πηγή: madridmap360.com

➤ Με Ταξί

Τα Υπηρεσιακά ταξί στη Μαδρίτη είναι λευκά, με μία διαγώνια κόκκινη ρίγα και το σήμα της πόλης στην πόρτα. Το ταξί είναι ένα από τα πιο βολικά μέσα για να μετακινηθεί κανείς στην πόλη της Μαδρίτης (με πληροφορίες από pamediakopes.gr).

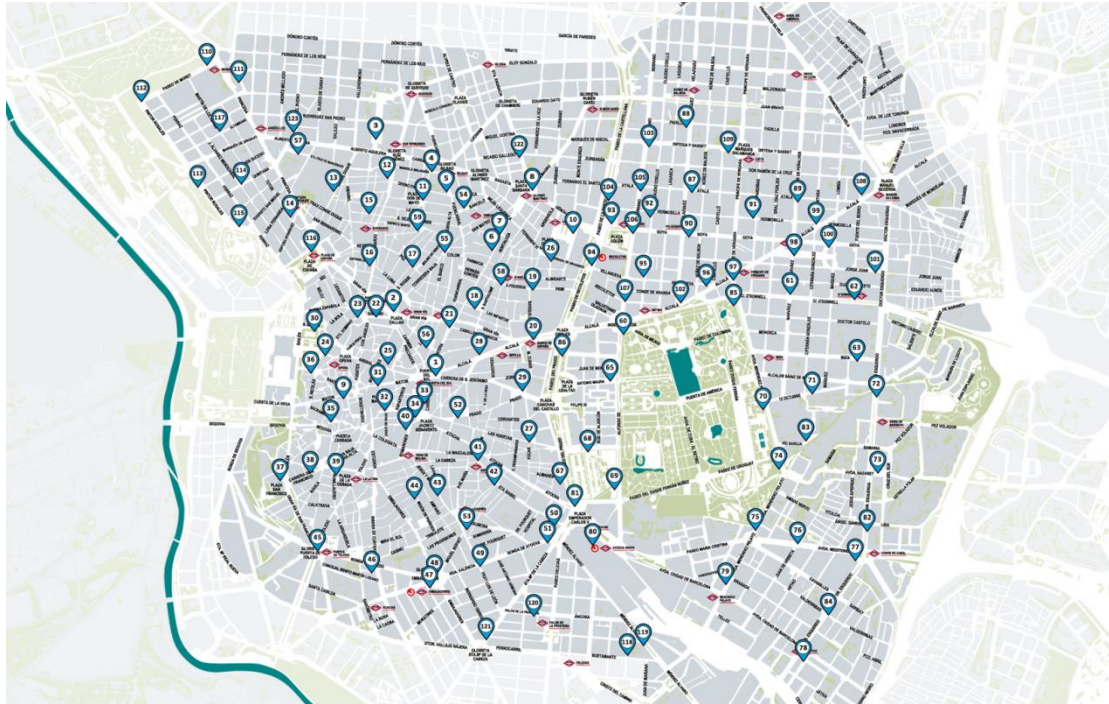
*Εικόνα 2.3.50. Τα χαρακτηριστικά ταξί στην Μαδρίτης
Πηγή: commons.wikimedia.org*

➤ **Με Ποδήλατο**

Στην πόλη της Μαδρίτης γίνονται προσπάθειες, για την ανάπτυξη της χρήσης των ποδηλάτων, με τη δημιουργία πολλών χιλιομέτρων από μονοπάτια και ποδηλατόδρομους, όπως επίσης και ένα σύστημα κοινής χρήσης ποδηλάτων, για την εύκολη μετακίνηση στη Μαδρίτη (με πληροφορίες από ramediakopes.gr).

Εικόνα 2.3.51. Χάρτης ποληλατόδρομων Μαδρίτης Πηγή: madridmap360.com

Εικόνα 2.3.52. Χάρτης σταθμών κοινής χρήσης ποδηλάτων Μαδρίτης
Πηγή: madridmap360.com

2.3.4.3. Εμπορική Δραστηριότητα στην Μαδρίτη

Η πολιτική έκρηξη της Μαδρίτης, κατά τη δεκαετία του '80, επηρέασε τον κόσμο της μόδας. Στους δρόμους του Almirante και Conde de Xiquena, όπως επίσης και στην περιοχή της Salamanca, συγκεντρώνονται τα καλύτερα καταστήματα κοσμημάτων, παπουτσιών, δερμάτινων προϊόντων, επίπλων, δώρων κ.τ.λ.

Εστιάζοντας μέσα και γύρω από την πλατεία Mayor, υπάρχει ένα σύνολο από καταστήματα, που πωλούν παραδοσιακά είδη. Μεγάλα εμπορικά καταστήματα είναι τοποθετημένα στην κλίμακα της Puerta del Sol, και στους δρόμους Princesa, Goya και Castellana. Από τα καλύτερα κλειστά εμπορικά κέντρα για ακριβές δημιουργίες μόδας, είναι τα jardin de Serrano και ABC Serrano, και τα δύο στην περιοχή της Salamanca. Τα περισσότερα πολυτελή καταστήματα, βρίσκονται στην λεωφόρο Calle de Serrano. Τέλος, αρκετές υπεραγορές βρίσκονται στον περιφερειακό δρόμο M30 (με πληροφορίες από pamediakopes.gr).

Πολυκαταστήματα-Malls

➤ *El Corte Inglés*

Το El Corte Inglés, ήταν αρχικά ένα κατάστημα ρούχων που ιδρύθηκε το 1890, και σήμερα έχει γίνει μια τεράστια αλυσίδα καταστημάτων, που αποτελεί σημείο αναφοράς στην Ισπανία, σε διάφορους τομείς όπως η μόδα, τα ηλεκτρονικά, τα τρόφιμα και τα ταξίδια. Βρίσκεται σε «στρατηγικές τοποθεσίες» στην Ισπανία, όπως για παράδειγμα στις οδούς Preciados Street, Paseo de la Castilla και Goya Street. Σήμερα, το πολυκατάστημα El Corte Inglés, έχει περισσότερα από 40 καταστήματα σε όλη την Περιφέρεια της Μαδρίτης, και πάνω από 25 στην πρωτεύουσα (με πληροφορίες από turismomadrid.es).

Εικόνα 2.3.53. Το πολυκατάστημα El Corte Inglés Πηγή: www.elcorteingles.es

*Εικόνα 2.3.54. Στο εσωτερικό του πολυκαταστήματος El Corte Inglés
Πηγή: www.elcorteingles.es*

➤ *Gran Plaza 2*

Το Gran Plaza 2, στον ισπανικό δήμο Majadahonda, όταν εγκαινιάστηκε έγινε το μεγαλύτερο και πιο θεαματικό εμπορικό κέντρο στην Ισπανία. Αυτό το νέο εμπορικό κέντρο, διαθέτει περισσότερα από 190 εμπορικά σήματα και φέρνει στην περιοχή βορειοδυτικά της Μαδρίτης, τις μεγαλύτερες εμπορικές προσφορές αυτή τη στιγμή (με πληροφορίες από turismomadrid.es).

Εικόνα 2.3.55. Το πολυκατάστημα Gran Plaza 2 Πηγή: www.digitalavmagazine.com

*Εικόνα 2.3.56. Στο εσωτερικό του πολυκαταστήματος Gran Plaza 2
Πηγή: www.panoramio.com*

2.3.5. Κωνσταντινούπολη

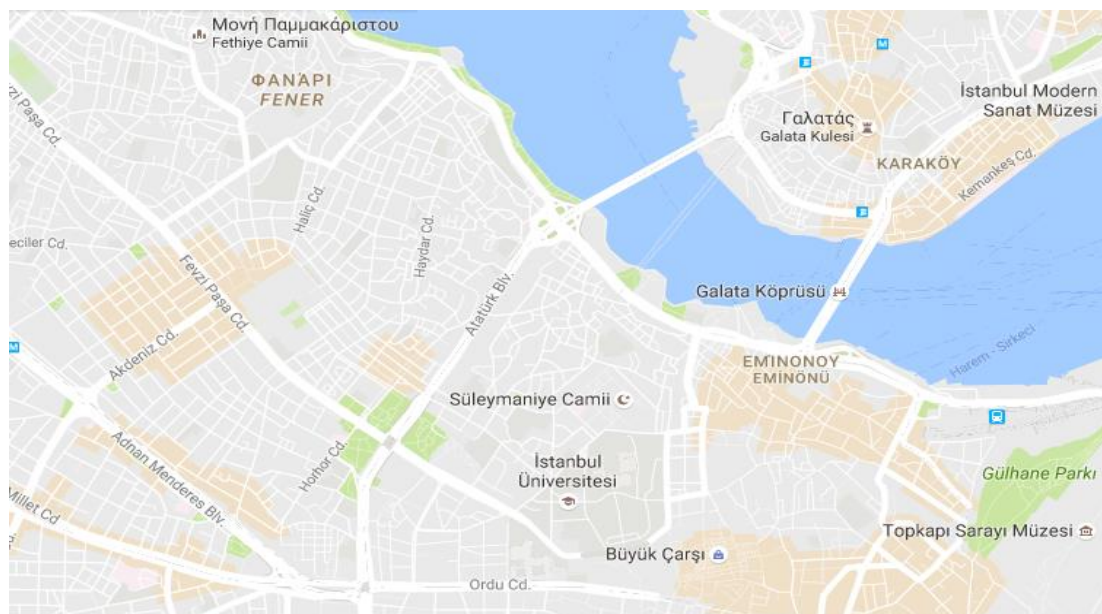
Η Κωνσταντινούπολη, είναι η μεγαλύτερη πόλη της Τουρκίας, αποτελώντας το οικονομικό, πολιτιστικό και ιστορικό κέντρο της χώρας. Η Κωνσταντινούπολη με πληθυσμό 14,38 εκατομμύρια κατοίκους, αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους αστικούς οικισμούς στην Ευρώπη, καθώς και μία από τις μεγαλύτερες πόλεις του κόσμου. Η Κωνσταντινούπολη είναι κτισμένη στη θέση της αρχαίας ελληνικής πόλης Βυζάντιο. Από το 330 π.Χ, στα χρόνια της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας ονομάστηκε Κωνσταντινούπολις, διατήρησε την ονομασία της και μετά την κατάκτησή της από τους Τούρκους στην Οθωμανική Αυτοκρατορία, μέχρι τα χρόνια της Τουρκικής Δημοκρατίας. Είναι κτισμένη στις δύο πλευρές του Κερατίου Κόλπου, και έτσι αποτελεί, τη μοναδική πόλη στον κόσμο, που βρίσκεται σε δύο ηπείρους, την Ευρώπη (Ανατολική Θράκη) και την Ασία. Η σύγχρονη πόλη χωρίζεται σε τρεις κύριες ζώνες, που περιλαμβάνουν την παλαιά Κωνσταντινούπολη, την περιοχή του Μπέηογλου με τη συνοικία του Γαλατά, καθώς και το Σκούταρι μαζί με άλλα προάστια, που

βρίσκονται στην απέναντι ασιατική πλευρά του Βοσπόρου. (Με πληροφορίες από Wikipedia)

2.3.5.1. Δομή

Η Κωνσταντινούπολη είναι η πρώτη σε πληθυσμό πόλη της Τουρκίας, με περίπου 14,38 εκατομμύρια κατοίκους και χωρίζεται σε τρεις κύριες περιοχές. Η πρώτη, αποτελεί ουσιαστικά την παλαιά πόλη, που εκτείνεται στην ιστορική τριγωνική χερσόνησο του Βυζαντίου. Βρίσκεται νότια του Κεράτιου κόλπου, στη λεγόμενη ευρωπαϊκή πλευρά, και αποτελεί το πλέον πυκνοκατοικημένο τμήμα της πόλης. Κτισμένη σε λοφώδες έδαφος, διαιρείται σε πολυάριθμες συνοικίες. Οι επτά λόφοι, που της έδωσαν και την ονομασία Επτάλοφος, υψώνονται κλιμακωτά και χωρίζονται από μικρές κοιλάδες (με πληροφορίες από Wikipedia).

Η πόλη της Κωνσταντινούπολης δε χαρακτηρίζεται από κάποια συγκεκριμένη πολεοδομική διάρθρωση. Σε κάποια τμήματα γύρω από το κέντρο της πόλης, κυριαρχεί το Ιπποδάμειο σύστημα δόμησης, ενώ άλλα έχουν δομηθεί με ένα ελεύθερο σύστημα δόμησης, χωρίς κάποιο συγκεκριμένο χαρακτηριστικό.

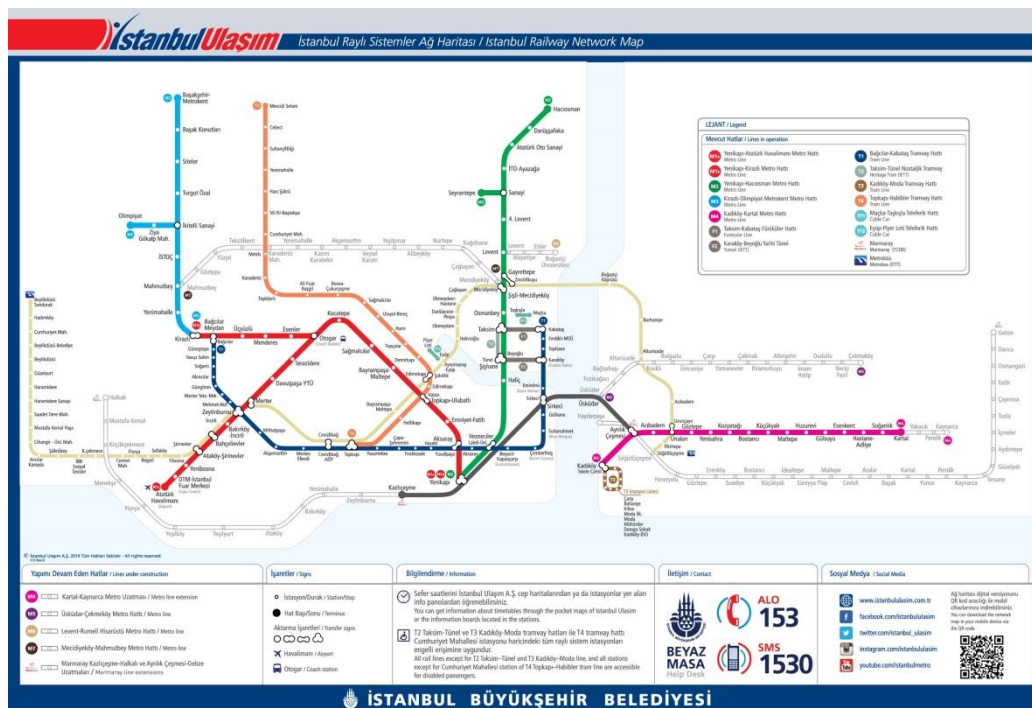
Εικόνα 2.3.57. Απόσπασμα της Κωνσταντινούπολης Πηγή: [www.google.com](http://www.google.com/maps)

2.3.5.2. Μετακίνηση στην Κωνσταντινούπολη

Πληθώρα μεταφορικών μέσων είναι διαθέσιμα για τις μετακινήσεις στην πόλη της Κωνσταντινούπολης, αλλά και στα προάστια της. Από μετρό, τρένο, τραμ και λεωφορεία, μέχρι θαλάσσια λεωφορεία και ferry. Θα πρέπει να αναφερθεί ότι, το μετρό πραγματοποιεί δρομολόγια για πολύ συγκεκριμένες αποστάσεις, ενώ τα πιο διαδεδομένα μεταφορικά μέσα στην Κωνσταντινούπολη, είναι τα λεωφορεία και τα τραμ (με πληροφορίες από travelstyle.gr).

➤ Με Μετρό

Το μετρό στην Κωνσταντινούπολη λειτουργεί από τις 6 π.μ μέχρι και τις 12μ.μ ή τις 1 μμ, ανάλογα με το είδος της γραμμής. Υπάρχουν συνολικά 5 γραμμές μετρό. Η τιμή του εισιτηρίου για το μετρό είναι €0,70 και για πιο οικονομικές αγορές, υπάρχει μια προπληρωμένη κάρτα μεταφορών, η οποία είναι διαθέσιμη σε κιόσκια δίπλα σε κεντρικούς σταθμούς (με πληροφορίες από travelstyle.gr).

Εικόνα 2.3.58. Χάρτης του μετρό της Κωνσταντινούπολης

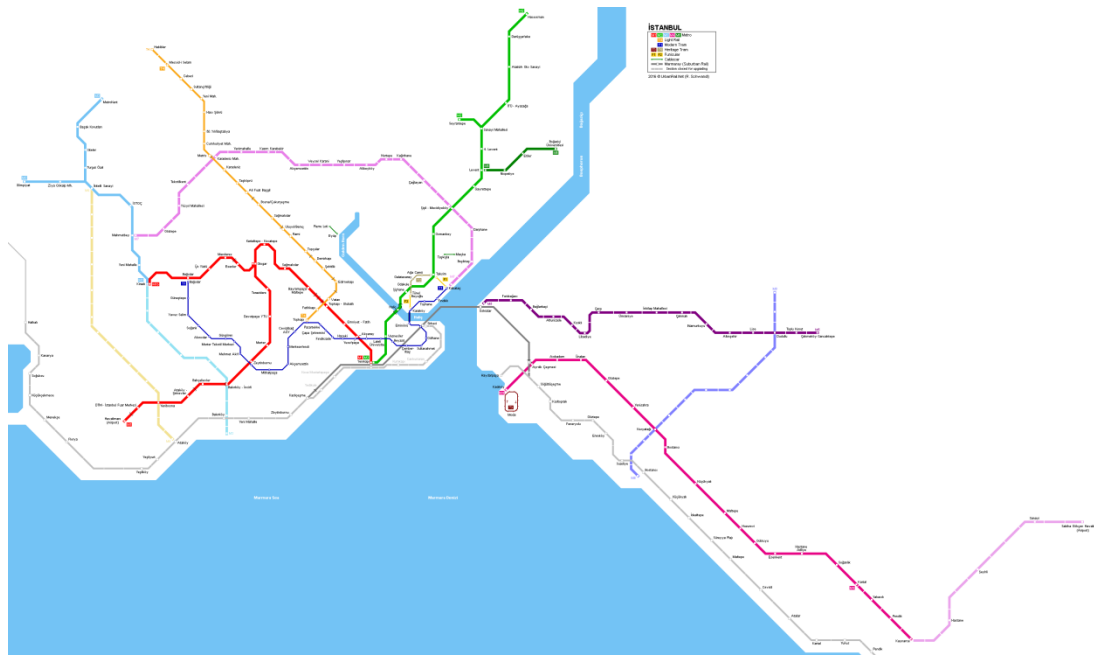
Πηγή: www.ulasim.istanbul

*Εικόνα 2.3.59. Συρμός της γραμμής του μετρό M2
Πηγή: en.wikipedia.org*

➤ **Με Τραμ**

Ένας δημοφιλής τρόπος μετακίνησης των κατοίκων της πόλης και των τουριστών, είναι το τραμ. Εξυπηρετεί περιορισμένο αριθμό περιοχών, αλλά είναι αρκετά γρήγορο. Το μόνο αρνητικό είναι η πολυκοσμία στα βαγόνια, κυρίως τις ώρες αιχμής. Στον τερματικό σταθμό Kabatas, το μετρό συνδέεται με το Tunnel, που καταλήγει στην πλατεία Taksim. Κατά μήκος της πολυσύχναστης λεωφόρου Istiklal Caddesi με τα πολλά καταστήματα, κινείται το παλιό τραμ με τα χαρακτηριστικά κόκκινα βαγόνια του (με πληροφορίες από travelstyle.gr).

Εικόνα 2.3.60. Χάρτης του τραμ της Κωνσταντινούπολης Πηγή: www.urbanrail.net

➤ Με λεωφορείο

Στην Κωνσταντινούπολη λειτουργούν τόσο δημόσια όσο και ιδιωτικά λεωφορεία, με αφετηρία την πλατεία Taksim. Εκτός από τη γέφυρα του Βοσπόρου, υπάρχει η δυνατότητα πρόσβασης από τη μία πλευρά της πόλης στην άλλη, χρησιμοποιώντας τα θαλάσσια λεωφορεία, τα οποία παράλληλα προσφέρουν περιήγηση κατά μήκος του ποταμού (με πληροφορίες από travelstyle.gr).

*Εικόνα 2.3.61. Διώροφα τουριστικά λεωφορεία Κωνσταντινούπολης
Πηγή: www.getyourguide.com*

➤ **Με ταξί**

Τα ταξί στην πόλη της Κωνσταντινούπολης, θεωρούνται οικονομικά σε σχέση με τα ταξί των υπολοίπων χωρών. Το ποσό της διαδρομής αυξάνεται μετά τις 12 το βράδυ και μέχρι τις 6 το πρωί. Τα ταξί στην Κωνσταντινούπολη είναι κίτρινα και η μικρή ταμπέλα στην οροφή τους αναγράφει «Taksi». Η ταρίφα είναι η ίδια μέρα και βράδυ (μέχρι και τις 12 μμ) (με πληροφορίες από travelstyle.gr).

Εικόνα 2.3.62. Τα Ταξί στην Κωνσταντινούπολη Πηγή: www.theistanbulinsider.com

➤ Με Φέρυ Μποτ

Τα επιβατικά φέρυ μποτ ταξιδεύουν τον Κεράτιο Κόλπο και τον Βόσπορο. Εισιτήρια είναι διαθέσιμα από τα κιόσκια στις αποβάθρες. Για την αποβίβαση στην ασιατική μεριά, υπάρχει ένα πολύ οικονομικό πλοίο με κόστος εισιτηρίου 1,5 λίρα (με πληροφορίες από takeatour.gr).

Εικόνα 2.3.63. Τα φέρυ μποτ στην Κωνσταντινούπολη Πηγή: www.takeatour.gr

2.3.5.3. Εμπορική Δραστηριότητα στην Κωνσταντινούπολη

Ένα από τα κύρια αξιοθέατα της Κωνσταντινούπολης, είναι οι ατελείωτες ευκαιρίες για αγορές. Οι θρυλικές αγορές της πόλης, γεμάτες με σουβενίρ, προσφέρουν μία ξεχωριστή εμπειρία. Σημαντική τουριστική περιοχή της Κωνσταντινούπολης, θεωρείται η Sultanahmet, η οποία είναι γεμάτη με καταστήματα, που πωλούν αυθεντικές αντίκες και χειροτεχνήματα. Το Μεγάλο Παζάρι στο Beyazit, είναι ένα από τα μεγαλύτερα αξιοθέατα της Κωνσταντινούπολης. Νέα και παλαιά κοσμήματα, σκαλιστά έπιπλα, μεταλλικά είδη και άλλα πολλά, πωλούνται σε αυτή την τεράστια σκεπαστή αγορά. Εξίσου διάσημο, είναι και το Παζάρι των Μπαχαρικών, στην περιοχή Eminonu (με πληροφορίες από takeatour.gr).

Πολυκαταστήματα-Malls

➤ *Galleria Shopping Mall*

Το Galleria shopping mall στην περιοχή Atakoy, είναι το πρώτο μεγάλο και σύγχρονο εμπορικό κέντρο της Τουρκίας. Το εμπορικό αυτό, είναι εμπνευσμένο από το εμπορικό κέντρο Galleria στο Χιούστον, του Τέξας. Το Galleria άνοιξε το 1988 και αποτέλεσε ορόσημο για τις αγοραστικές συνήθειες στην Τουρκία. Το Galleria έχει 140 καταστήματα, δύο ορόφους, και έκταση 77.000 τετραγωνικά μέτρα (με πληροφορίες από uistanbul.net).

Εικόνα 2.3.64. Στο εσωτερικό του Galleria shopping mall
Πηγή: www.theistanbulinsider.com

➤ *Istanbul Cevahir*

Το εξάωρο κλειστό εμπορικό κέντρο Istanbul Cevahir, με συνολική έκταση 420.000 τετραγωνικών μέτρων, στεγάζει περίπου 343 καταστήματα, 34 εστιατόρια fast food και 14 πολυτελή εστιατόρια. Το εμπορικό, διαθέτει μια μεγάλη σκηνή για παραστάσεις, 12 κινηματογραφικές αίθουσες, οι οποίες περιλαμβάνουν ένα ιδιωτικό θέατρο και έναν κινηματογράφο για παιδιά, μια αίθουσα μπόουλινγκ, ένα μικρό

τρενάκι του λούνα παρκ και άλλες εγκαταστάσεις ψυχαγωγίας. Η γυάλινη οροφή του εμπορικού κέντρου, φέρει το δεύτερο μεγαλύτερο ρολόι στον κόσμο (με πληροφορίες από www.istanbulcevahir.com).

Εικόνα 2.3.65. Το εμπορικό κέντρο Istanbul Cevahir Πηγή: luxurylaunches.com

Εικόνα 2.3.66. Στο εσωτερικό του Istanbul Cevahir Πηγή: luxurylaunches.com

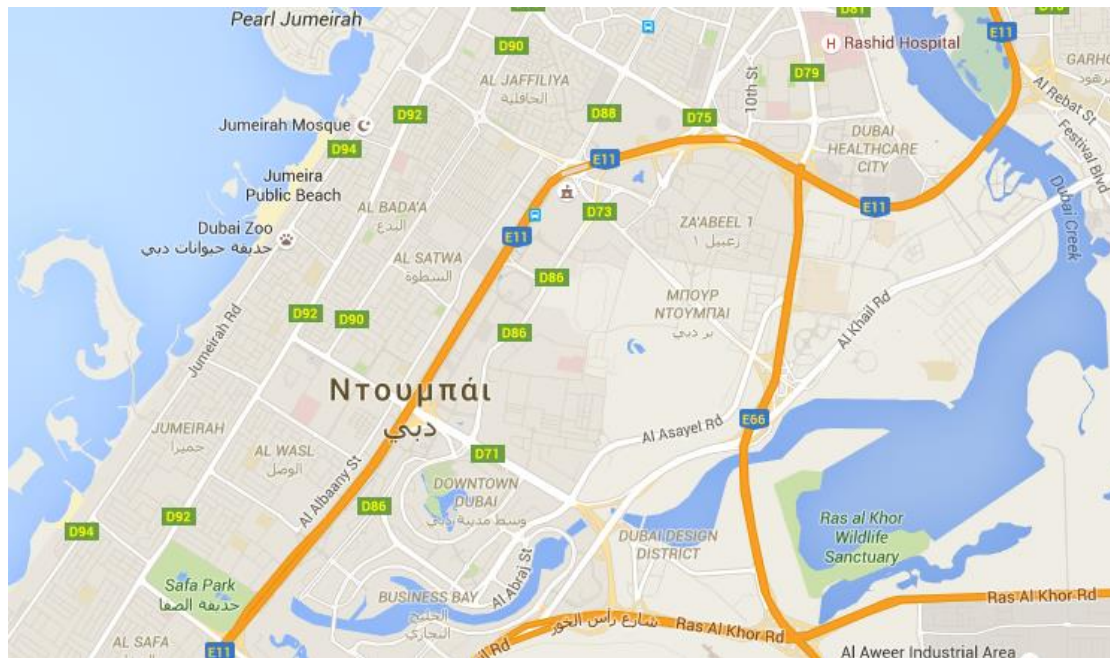
2.4. ΑΣΙΑ

2.4.1. Ντουμπάι

Το Ντουμπάι είναι ένα από τα επτά εμιράτα και θεωρείται η μεγαλύτερη πόλη των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων, με πληθυσμό 1.469.330 κατοίκους. Βρίσκεται στα παράλια του Περσικού κόλπου, βορειοανατολικά από το Άμπου Ντάμπι. Το Ντουμπάι, είναι το μεγαλύτερο εμπορικό, οικονομικό και τουριστικό κέντρο της χώρας. Η πόλη έχει δύο λιμάνια, από το Σεπτέμβριο του 2009 μετρό και έναν τεράστιο, διεθνές αερολιμένα (Dubai International Airport). Μία από τις καλύτερες αεροπορικές εταιρείες στον κόσμο, η Emirates Airlines, εδρεύει στο Ντουμπάι (με πληροφορίες από Wikipedia).

2.4.1.1. Δομή

Το Ντουμπάι, αποτελεί πλέον μία από τις πιο σύγχρονες πόλεις στον κόσμο, με μεγάλη πρόοδο σε όλους τους τομείς, με πολλές τεχνητές νησίδες, αλλά και κάποιους από τους πιο μεγάλους ουρανοξύστες στον κόσμο. Η δομή του αλλάζει μέρα με την μέρα, καθώς εδώ και λίγα χρόνια, έχει αρχίσει να αναπτύσσεται και να μετατρέπεται σε μια πόλη με υπερπολυτελή ξενοδοχεία, αλλά και εμπορικά κέντρα. Σε πολλά σημεία της συναντάται το Ιπποδάμειο σύστημα δόμησης. Το Ντουμπάι αποτελεί το μεγαλύτερο εμπορικό, τουριστικό αλλά οικονομικό κέντρο της χώρας. Η πόλη του Ντουμπάι έχει δύο μεγάλα λιμάνια, αλλά και έναν διεθνή αερολιμένα το Dubai International Airport (με πληροφορίες από Wikipedia).

Εικόνα 2.4.1 Η περιοχή του Ντουμπάι Πηγή: google maps.com

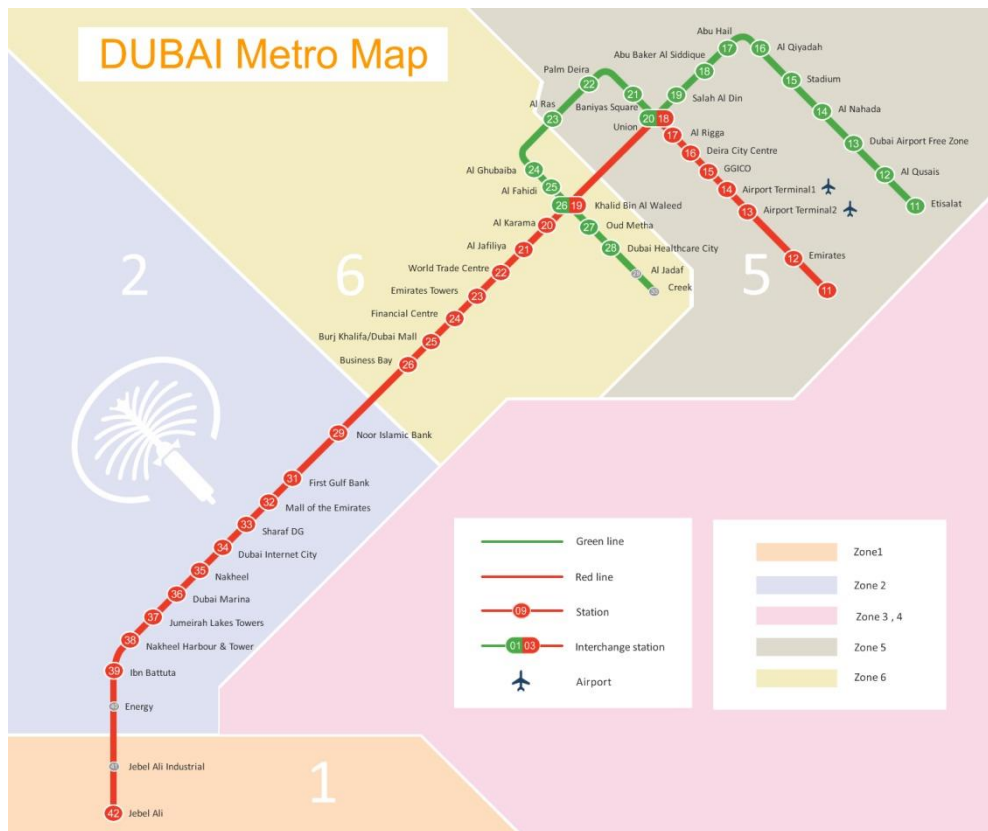
2.4.1.2. Μετακίνηση στο Ντουμπάι

Η μετακίνηση στην πόλη του Ντουμπάι είναι εύκολη, καθώς διαθέτει ένα από τα καλύτερα οδικά δίκτυα στον κόσμο, με μόνο πρόβλημα την κυκλοφοριακή συμφόρηση σε κάποιους δρόμους, κατά τις ώρες αιχμής. Οι περισσότεροι ταξιδιώτες στο Ντουμπάι, επιλέγουν τις μετακινήσεις με ταξί, τα οποία είναι πολύ οικονομικά.

➤ Με Μετρό

Το μετρό του Ντουμπάι, είναι ένα από τα πλέον προηγμένα συστήματα δημόσιων συγκοινωνιών παγκοσμίως, διαθέτει συρμούς που κινούνται χωρίς οδηγό, κλιματιζόμενους σταθμούς και ειδικούς χώρους για γυναίκες και παιδιά, καθώς και για επιβάτες Gold Class. Το μετρό του Ντουμπάι, καλύπτει μεγάλο μέρος της πόλης με τις δύο γραμμές του: την κόκκινη γραμμή που διέρχεται από το κέντρο της πόλης, και την πράσινη γραμμή, η οποία διασχίζει τις πιο πολυσύχναστες συνοικίες του Ντουμπάι. Το μετρό της πόλης, σε συνδυασμό με το εκτεταμένο σύστημα των λεωφορειακών γραμμών που οδηγούν στους σταθμούς του, προσφέρει πλέον

πρόσβαση στο μεγαλύτερο μέρος του Ντουμπάι (με πληροφορίες από pamediaokopes.gr).

Εικόνα 2.4.2 Χάρτης του μετρό στο Ντουμπάι Πηγή: www.mydubaistay.com

Εικόνα 2.4.3 Το μετρό στο Ντουμπάι Πηγή: www.mydubaistay.com

➤ Με λεωφορείο

Με την έναρξη της λειτουργίας του μετρό του Ντουμπάι, καταβάλλεται συντονισμένη προσπάθεια, να βελτιωθεί ο στόλος των λεωφορείων του και να εναρμονιστούν όλα τα δημόσια μέσα μεταφοράς. Τα περισσότερα δρομολόγια λεωφορείων, εξυπηρετούνται πλέον από καινούργια οχήματα. Όλα τα λεωφορεία του Ντουμπάι, δέχονται πλέον πληρωμή μόνο μέσω ενός συστήματος καρτών, οι οποίες είναι διαθέσιμες σε οποιοδήποτε σταθμό του μετρό, καθώς και σε αρκετά καταστήματα (με πληροφορίες από ramediakorpes.gr).

Εικόνα 2.4.4 Στάση λεωφορείων στο Ντουμπάι Πηγή: www.candianews.gr

➤ Με ταξί

Τα ταξί είναι σχετικά φθηνά στο Ντουμπάι, και έχουν διαφορετικά χρώματα στην οροφή τους.

Εικόνα 2.4.5 Ταξί στο Ντουμπάι Πηγή: www.thenational.ae

➤ **Με το αυτοκίνητο**

Οι μετακινήσεις με αυτοκίνητο είναι ίσως ο καλύτερος τρόπος μετακίνησης στο Ντουμπάι, και για το λόγο αυτό, είναι διαθέσιμες πολλές εταιρείες ενοικίασης αυτοκινήτων. Η βενζίνη είναι φθηνή και το πάρκινγκ συνήθως κοστίζει περίπου 5 ντιρχάμ ΗΑΕ για δύο ώρες (με πληροφορίες από pamedia.korpes.gr).

➤ **Με τα πόδια**

Πολλές περιοχές, όπως το κέντρο της πόλης και η μαρίνα του Ντουμπάι, προσφέρονται για πεζοπορία. Βέβαια, οι υψηλές θερμοκρασίες το καλοκαίρι, καθιστούν γρήγορα εξαντλητική κάθε δραστηριότητα σε εξωτερικό χώρο. Ωστόσο, λόγω της μεγάλης έκτασης του Ντουμπάι, δεν είναι πρακτικά δυνατό να επισκεφθεί κανείς τις υπόλοιπες περιοχές χωρίς όχημα (με πληροφορίες από pamedia.korpes.gr).

2.4.1.3. Εμπορική Δραστηριότητα στο Ντουμπάι

Το Ντουμπάι είναι γνωστό ως «η καταναλωτική πρωτεύουσα της Μέσης Ανατολής». Ακόμη και πολυτελή αντικείμενα όπως χαλιά, ηλεκτρονικά είδη, χρυσός και υφάσματα, μπορούν να αγοραστούν σε σχετικά χαμηλές τιμές. Τον Ιανουάριο, το Ντουμπάι φιλοξενεί το μεγαλύτερο φεστιβάλ της χρονιάς προσφέροντας τη

δυνατότητα αγορών και ψυχαγωγίας. Αυτό το μοναδικό γεγονός που διαρκεί για έναν μήνα, συνοδεύεται από αποκλειστικές προσφορές, εκδηλώσεις παγκοσμίου επιπέδου, καθώς και δώρα σε μετρητά, αυτοκίνητα και χρυσό. Με τα μαγαζιά να μένουν ανοιχτά από τις 9 το πρωί έως τις 11 το βράδυ, τις ιδιαίτερα φθηνές τιμές και την πληθώρα των εμπορικών κέντρων, το Ντουμπάι, αξιοποιεί στο μέγιστο το σύνολο της εμπορικής του δραστηριότητας. Τα εμπορικά κέντρα καλύπτουν έκταση περίπου 14 εκατομμυρίων τετραγωνικών μέτρων, και παρά την τεράστια αυτή εμπορική ανάπτυξη, είναι γεγονός ότι τα επόμενα χρόνια, αυτή η έκταση αναμένεται να διπλασιαστεί με το άνοιγμα νέων εμπορικών κέντρων. Τα εμπορικά αυτά κέντρα, χαρακτηρίζονται από μεγάλα έως τεράστια, και ο σχεδιασμός τους είναι εξ' ίσου εντυπωσιακός με το περιεχόμενο. Ένα από αυτά, το Mall of the Emirates, διαθέτει ακόμη και τεράστιες εσωτερικές πιστες σκι. Πολλά άλλα εμπορικά κέντρα στο Ντουμπάι, διαθέτουν κινηματογράφους, γνωστά εστιατόρια, μπαρ και άλλους χώρους αναψυχής (με πληροφορίες από emirates.com).

Πολυκαταστήματα-Malls

❖ *BurJuman Centre*

Ως ένα από τα πιο γνωστά εμπορικά κέντρα στο Ντουμπάι, η πρόσφατη επέκταση του BurJuman Centre, μπορεί να προσφέρει ακόμη μεγαλύτερη ποικιλία στο καταναλωτικό κοινό. Κατάλληλο για ρούχα, αξίζει τον κόπο να περιηγηθεί κανείς, στα εντυπωσιακά καταστήματα του. Στο BurJuman Centre θα βρει κανείς αρώματα, καλλυντικά και κοσμήματα. Διαθέτει ειδικά διαμορφωμένο χώρο για παιδιά, αλλά και ένα πλήθος προσφορών κατά τους καλοκαιρινούς μήνες (με πληροφορίες από emirates.com).

Εικόνα 2.4.6 Το εμπορικό κέντρο BurJuman Πηγή: info-emirates.com

Εικόνα 2.4.7 Στο εσωτερικό του εμπορικού κέντρου BurJuman
Πηγή: www.hlgrou.com

❖ *Dubai Festival City*

Το Dubai Festival Waterfront Centre, είναι ένα τεράστιο κλειστό εμπορικό κέντρο, το οποίο βρίσκεται στη καρδιά του Dubai Festival City με 195.000 τετραγωνικά μέτρα

λιανικού εμπορίου, που φιλοξενούν 550 καταστήματα και περίπου 100 εστιατόρια και καφετέριες. Σε έναν από τους ορόφους του, διαθέτει συγκρότημα κινηματογράφων με 12 οθόνες, ειδικό χώρο για bowling και πολλά άλλα. Έχει πολύ καλή προσβασιμότητα και παροχές, συμπεριλαμβανομένων των πολλών εστιατορίων. Στα συν του εμπορικού, έρχονται να προστεθούν τα δύο νέα ξενοδοχεία, το InterContinental, και το Crowne Plaza. Λόγω της μικρής απόστασης από το κέντρο του Ντουμπάι και της εύκολης πρόσβασης, το Dubai Festival Waterfront Centre αποτελεί ένα άριστο συναυλιακό χώρο (με πληροφορίες από emirates.com).

*Εικόνα 2.4.8 Εξωτερικό τμήμα του Dubai Festival Waterfront Centre
Πηγή: www.edurar.com*

Εικόνα 2.4.9 Στο εσωτερικό του εμπορικού κέντρου Dubai Festival City
Πηγή: alldubai.ae

❖ *Mall of the Emirates*

Το Mall of the Emirates, διαθέτει ένα μεγάλο συγκρότημα κινηματογράφων, μια τεράστια έκταση με καταστήματα παιχνιδιών, εγκαταστάσεις για μπόουλινγκ και φυσικά μια γιγάντια σειρά με καταστήματα. Το σήμα κατατεθέν του Mall of the Emirates, είναι το Ski Dubai, που αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα τουριστικά αξιοθέατα στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα. Το Mall of the Emirates, αποτελεί έναν από τους αγαπημένους προορισμούς για εμπορικά κεντρα στο Ντουμπάι. Οι επισκέπτες έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν μεταξύ σκι, snowboard, tobogganing ή να παίξουν με το χιόνι στο snow park (με πληροφορίες από malloftheemirates.com).

*Εικόνα 2.4.10 Το εμπορικό κέντρο Mall of Emirates
Πηγή: alldubai.ae*

*Εικόνα 2.4.11 Στο εσωτερικό του εμπορικού κέντρου Mall of Emirates
Πηγή: www.thousandwonders.net*

❖ *Wafi City*

Το Wafi City, με επιρροές από την αρχαία Αιγυπτιακή αρχιτεκτονική, είναι ένα τεράστιο, πολυτελές εμπορικό και ψυχαγωγικό κέντρο, με διακόσμηση στις 2 πλευρές του «σφίγγες».

Στα πλεονεκτήματα του εμπορικού Wafi City, έρχεται να προστεθεί το νέο υπόγειο και αρχιτεκτονικά εντυπωσιακό σουκ, το Khan Murjan, το οποίο ειδικεύεται στα παραδοσιακά αντικείμενα απ' όλο τον αραβικό κόσμο. Επίσης, στις υπηρεσίες του εμπορικού συγκαταλέγονται και το Cleopatra's spa, αλλά κι ένα συγκρότημα από καλά εστιατόρια. Ένα από αυτά, το Rooftop Gardens, προβάλλει θεματικές ταινίες και διοργανώνει μουσικές βραδιές (με πληροφορίες από emirates.com).

*Εικόνα 2.4.12 Το εμπορικό κέντρο Wafi City
Πηγή: dubaimetro.eu*

*Εικόνα 2.4.13 Στο εσωτερικό του εμπορικού κέντρου Wafi City
Πηγή: mithunonthe.net*

❖ *Mercato Mall*

Κινηματογράφοι, μεγάλες τοιχογραφίες και πολυάριθμα καταστήματα, αποτελούν μέρος της πολυτέλειας που προσφέρει το κλειστό εμπορικό κέντρο Mercato. Το εμπορικό, λόγω της μεγάλης ποικιλίας που διαθέτει, είναι ιδανικό για αγορές κάθε γούστου. Υπάρχει επίσης, ένας κινηματογράφος και ένα υπέροχο Ιταλικό εστιατόριο, ονόματι Bella Donna. Ακόμη το Mercato, διαθέτει έναν ειδικά διαμορφωμένο χώρο για παιδιά το λεγόμενη Fun City - μια σειρά με καταστήματα για παιχνίδι (με πληροφορίες από mercatoshoppingmall.com).

Εικόνα 2.4.14 Το εμπορικό κέντρο Mercato Mall

Πηγή: news.travelerpedia.net

Εικόνα 2.4.15 Στο εσωτερικό του εμπορικού κέντρου Mercato Mall

Πηγή: mercatoshoppingmall.com

❖ *Dubai Mall*

Το Dubai Mall, είναι ένα από τα μεγαλύτερα κέντρα ψυχαγωγίας και αγορών του Ντουμπάι. Στην πραγματικότητα, τα μεγέθη του Dubai Mall είναι τα εξής: 1.200 καταστήματα λιανικού εμπορίου, πάνω από 150 καταστήματα για φαγητό και ποτό,

ένα ξενοδοχείο 5 αστέρων και πολλές ευκαιρίες ψυχαγωγίας. Τα εγκαίνια του, πραγματοποιήθηκαν στις 4 Νοεμβρίου 2008 και όλη η έκτασή του ισοδυναμεί με 50 γήπεδα ποδοσφαίρου. Χαρακτηριστικό του όγκου και της πολυτέλειας του εμπορικού κέντρου, είναι το γεγονός ότι σε αυτό φιλοξενούνται 220 διαφορετικοί έμποροι χρυσού, 70 καταστήματα που σχετίζονται με την υψηλή ραπτική, γκαλερί και πολυκαταστήματα ηλεκτρονικών ειδών. Μέσα σε αυτό αξίζει κανείς να δει, το ενυδρείο με τους καρχαρίες, το εσωτερικό θεματικό πάρκο, το παγοδρόμιο, τις 22 κινηματογραφικές αίθουσες, αλλά και την μεγαλύτερη κλειστή αγορά χρυσού (με πληροφορίες από thedubaimall.com).

Εικόνα 2.4.16 Το εμπορικό κέντρο Dubai Mall

Πηγή: www.visitdubai.com

Εικόνα 2.4.17 Στο εσωτερικό του εμπορικού κέντρου Dubai Mall
Πηγή: www.stephanecompoint.com

❖ *Ibn Battuta*

Το Ibn Battuta, είναι ένα εμπορικό κέντρο στο Ντουμπάι, το οποίο σε κάποια σημεία θυμίζει μουσείο, διαθέτοντας συνάμα και ειδικούς θεματικούς χώρους, αφιερωμένους σε χώρες όπως η Κίνα, η Ινδία, η Αίγυπτος, η Τυνησία, κ.ά. Τα καταστήματα στο Ibn Battuta, προσφέρουν κυρίως ρούχα μεγάλων οίκων δυτικής προέλευσης, αν και υπάρχουν κάποια καταστήματα, τα οποία πωλούν ρούχα και από πιο μακρινές χώρες. Το εμπορικό κέντρο, διοργανώνει ξεναγήσεις στο εσωτερικό του, έτσι ώστε να υπάρχει η δυνατότητα επίσκεψης των θεματικών του πάρκων. Τέλος, το συγκεκριμένο εμπορικό κέντρο διαθέτει 10 χώρους στάθμευσης (με πληροφορίες από emirates.com).

*Εικόνα 2.4.18 Το εμπορικό κέντρο Ibn Battuta
Πηγή: www.industrialtheming.com*

*Εικόνα 2.4.19 Στο εσωτερικό του εμπορικού κέντρου Ibn Battuta
Πηγή: www.turnerconstruction.com*

2.4.2. Μπανγκόκ

Η Μπανγκόκ είναι η πρωτεύουσα της Ταϊλάνδης και μεγαλύτερη πόλη στην αριστερή όχθη του ποταμού Μενάμ, στις εκβολές του στον κόλπο του Σιάμ. Στα ταϊλανδέζικα Μπανγκόκ σημαίνει «Πόλη των Αγγέλων», και έχει πληθυσμό 6.355.144 κατοίκους. Πολλές διώρυγες και παραπόταμοι διασχίζουν την πόλη και τη χωρίζουν σε μικρά νησιά, γι' αυτό την ονόμασαν και «Βενετία της Ανατολής». Κατά μήκος της όχθης, υπάρχει ολόκληρη πλωτή πόλη από πλοiάρια και σχεδίες, που χρησιμοποιούν οι κάτοικοι. Η Μπανγκόκ είναι το σημαντικότερο εμπορικό και βιομηχανικό κέντρο της Ταϊλάνδης. Εκεί λειτουργεί το Πανεπιστήμιο και από το λιμάνι της γίνεται το μεγαλύτερο μέρος εισαγωγών και εξαγωγών. Το αεροδρόμιό της, είναι ένα από τα καλύτερα της Ανατολής και ξεκίνησε την λειτουργία του τον Σεπτέμβριο του 2006 (με πληροφορίες από Wikipedia).

2.4.2.1. Δομή

Το παλιό τμήμα της πόλης, είναι πυκνοκατοικημένο με στενά δρομάκια και διώρυγες, ενώ το νέο, έχει σύγχρονα κτίρια, μεγάλους δρόμους και πάρκα. Τα ανάκτορα της Μπανγκόκ, είναι χαρακτηριστικό δείγμα Σιαμέζικης αρχιτεκτονικής. Περίφημος ο ναός του σμαραγδένιου Βούδα ή Βατ Πρα Καεό, μαζί με το μεγάλο παλάτι. Ονομαστή είναι και η παγόδα Βατ Αρούν, που έχει πύργο ύψους 75 μ, όπως επίσης και ο ναός του ξαπλωμένου Βούδα, γνωστός ως Βατ Πο (με πληροφορίες από Wikipedia).

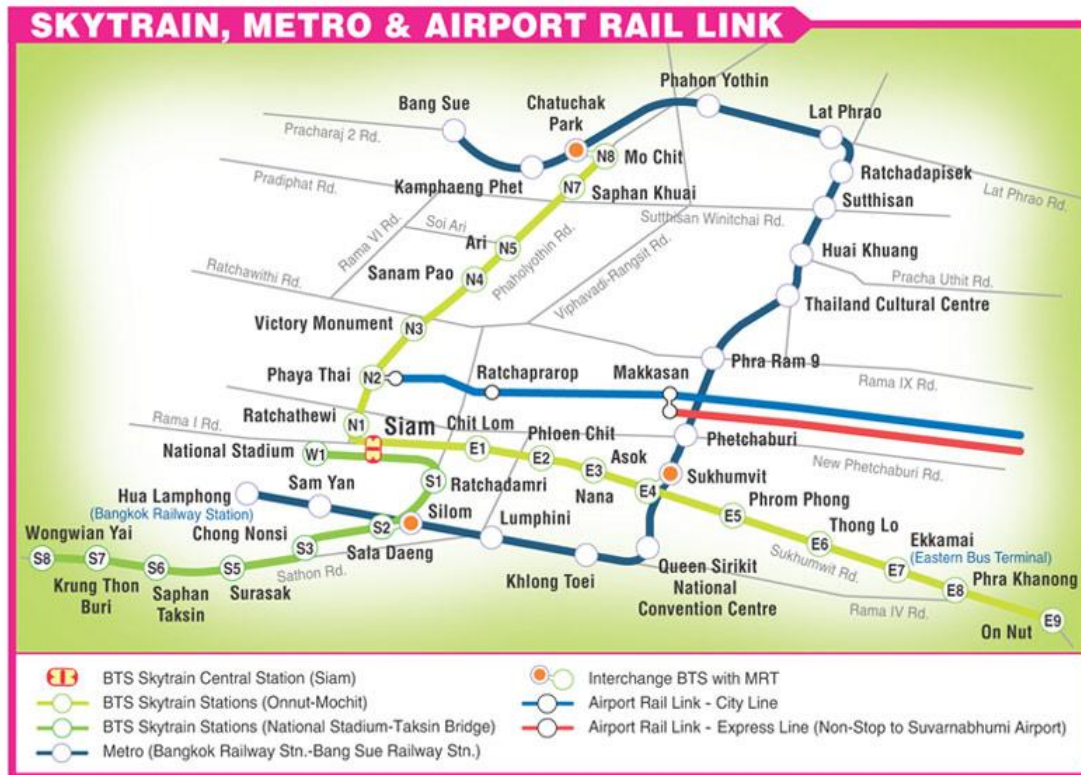
Εικόνα 2.4.20 Άποψη της Μπανγκόκ Πηγή: www.tourchoice.com

2.4.2.2. Μετακίνηση στην Μπανγκόκ

Η ζωή στην Μπανγκόκ, συνδέεται με τον ποταμό Chao Phraya και τον δρόμο που περνά μέσα από αυτόν, και για αιώνες, ο ποταμός υπαγόρευσε την ανάπτυξη της πόλης. Αρκετά θαλάσσια λεωφορεία, διασχίζουν τακτικά τις όχθες του ποταμού. Μια από τις προτεινόμενες επιλογές, είναι το Chao Phraya Express Boat με γαλάζια σημαία. Σκάφη αναχωρούν κάθε 30 λεπτά από τις 9:30 π.μ. έως τις 16:00 μ.μ και το κόστος ανά ημέρα είναι 4.85 δολάρια. Μια άλλη επιλογή, είναι η περιήγηση μέσα από τα υδάτινα κανάλια, τα οποία πλαισιώνονται από σπίτια χτισμένα από ξύλο (με πληροφορίες από tourchoice.com).

➤ Με Μετρό και Προαστιακό

Ο πιο βολικός τρόπος για να μετακινηθεί κανείς την Μπανγκόκ, είναι ο προαστιακός σιδηρόδρομος BTS (Bangkok Mass Transit System) ή το μετρό, τα οποία λειτουργούν από τις 6:00 π.μ. μέχρι και τα μεσάνυχτα. Ο προαστιακός αποτελείται από δύο γραμμές, οι οποίες συναντώνται στον σταθμό Siam. Το κόστος του εισιτηρίου για μία απλή διαδρομή είναι 10 - 52 μπατ, ενώ υπάρχει και εισιτήριο απεριόριστων διαδρομών. Το μετρό από την άλλη, αποτελείται από μόλις μία γραμμή (με πληροφορίες από tourchoice.com).

Εικόνα 2.4.21 Χάρτης του μετρό και του προαστιακού στην Μπανγκόκ
 Πηγή: easythailand.blogspot.com

➤ **Θαλάσσιο Ταξί**

Το Chao Phraya Express Boat ταξιδεύει κατά μήκος του ποταμού Chao Phraya, σταματώντας στα περισσότερα από τα σημαντικότερα αξιοθέατα. Χρωματιστές σημαίες στη βάρκα δείχνουν τις ποικίλες διαδρομές, οι οποίες κοστίζουν από 10 έως 32 μπατ (0.35 - 1.05 δολάρια). Η υπηρεσία Express Boat λειτουργεί περίπου από τις 05:50 π.μ. έως 19:00 μ.μ, ανάλογα με τη διαδρομή (με πληροφορίες από tourchoice.com).

*Εικόνα 2.4.22 Θαλάσσιο ταξί στην Μπανγκόκ
Πηγή: travel-tips.s3-website-eu-west-1.amazonaws.com*

➤ **Με Ταξί**

Η Μπανγκόκ έχει διαθέσιμα τρία είδη υπηρεσιών ταξί: τα παραδοσιακά ταξί, τα ταξί μοτοσικλέτα και τα λεγόμενα tuk-tuks. Το κόστος ενός τετράτροχου ταξί, ξεκινά από περίπου 1.15 δολάρια. Το ταξίδι με ένα tuk-tuk, είναι το αγαπημένο των τουριστών, αλλά δεν είναι απαραίτητως φθηνότερα από ό, τι τα συνηθισμένα ταξί, όμως είναι τα πιο κατάλληλα για ένα σύντομο ταξίδι (με πληροφορίες από tourchoice.com).

*Εικόνα 2.4.23 Tuk Tuk ταξί στην Μπανγκόκ
Πηγή: www.dailystar.co.uk*

2.4.2.3. Εμπορική Δραστηριότητα στην πόλη της Μπανγκόκ

Όλα τα εμπορικά κέντρα, προσφέρουν ευκαιρίες για ψώνια με μεγάλες εκπτώσεις για όλο το καλοκαίρι. Στη Μπανγκόκ είναι διαθέσιμα χειροποίητα είδη υψηλής ποιότητας, τα οποία δεν υπάρχουν σε καμία άλλη χώρα. Μερικά από τα πιο ενδιαφέροντα προϊόντα της Ταϊλάνδης, είναι τα μεταξωτά και βαμβακερά υφάσματα και ρούχα, τα κοσμήματα, τα χάλκινα και ασημένια αντικείμενα, τα δερμάτινα, τα κεραμικά και τα ξύλινα μικροέπιπλα αλλά και τα αντικείμενα από τικ. Κατά μήκος των δρόμων Silom και Souriwongse, βρίσκονται οι διασημότερες αλυσίδες καταστημάτων και στην περιοχή του Rajprasong, υπάρχει το World Trade Center, ένα τεράστιο κλιματιζόμενο εμπορικό κέντρο με υπερπολυτελή καταστήματα, απέναντι του βρίσκεται το εμπορικό κέντρο Narayanaphand, που προσφέρει χειροποίητα αντικείμενα, ενώ μερικά μέτρα πιο κάτω, στην πλατεία Siam, βρίσκονται τα εμπορικά Siam Center και Mah Boon Krong. Τα δύο τελευταία είναι τα δύο μεγαλύτερα εμπορικά κέντρα, με εκατοντάδες μοντέρνα μαγαζιά ρούχων, που απευθύνονται κυρίως στις νεαρές ηλικίες (με πληροφορίες από www.asiatravelroutes.com).

Πολυκαταστήματα-Malls

❖ *Siam Center*

Το εμπορικό κέντρο Siam Center κατασκευάστηκε το 1973, δαιθέτει 4 ορόφους και αποτέλεσε ένα από τα πρώτα εμπορικά κέντρα στην Μπανγκόκ. Η ανακαίνιση του Siam Center τον Ιανουάριο του 2013, έφερε πάνω από 200 διεθνείς και ταϊλανδέζικες εμπορικές μάρκες, συμπεριλαμβανομένων των μπουτίκ ορισμένων τοπικών σχεδιαστών. Σκαλιστά ξύλινα άλογα υποδέχονται τους επισκέπτες στην είσοδο αλλά και διαδραστικές οθόνες τηλεόρασης, οι οποίες δείχνουν το πώς ταιριάζουν στον καθένα τα ρούχα, χωρίς οι επισκέπτες να εισέρχονται στα δοκιμαστήρια (με πληροφορίες από Bangkok.com).

Εικόνα 2.4.24 Το εμπορικό κέντρο Siam Center Πηγή: www.siamcenter.co.th

Εικόνα 2.4.25 Στο εσωτερικό του εμπορικού κέντρου Siam Center
Πηγή: www.megazy.com

❖ **Mah Boon Krong**

Το εμπορικό κέντρο Mah Boon Krong (MBK) στην Μπανγκόκ, είναι ένα από τα καλύτερα εμπορικά κέντρα στην πρωτεύουσα της Ταϊλάνδης. Το MBK, έχει όλα όσα ένας μέσος επισκέπτης θα ήθελε να αγοράσει. Επίσης γνωστό ως Mahboonkrong, είναι ένα εμπορικό με πάνω από 2.000 καταστήματα και υπαίθριους πάγκους, αποτελώντας έτσι, ένα από τα αγαπημένα μέρη για τους ντόπιους και τους τουρίστες,

λόγω της διαθεσιμότητας των προϊόντων και τις τιμές του (με πληροφορίες από Bangkok.com).

Εικόνα 2.4.26 Το εμπορικό κέντρο Mah Boon Krong Πηγή: www.flickr.com

Εικόνα 2.4.27 Στο εσωτερικό του εμπορικού κέντρου Mah Boon Krong
Πηγή: www.homeinbangkok.com

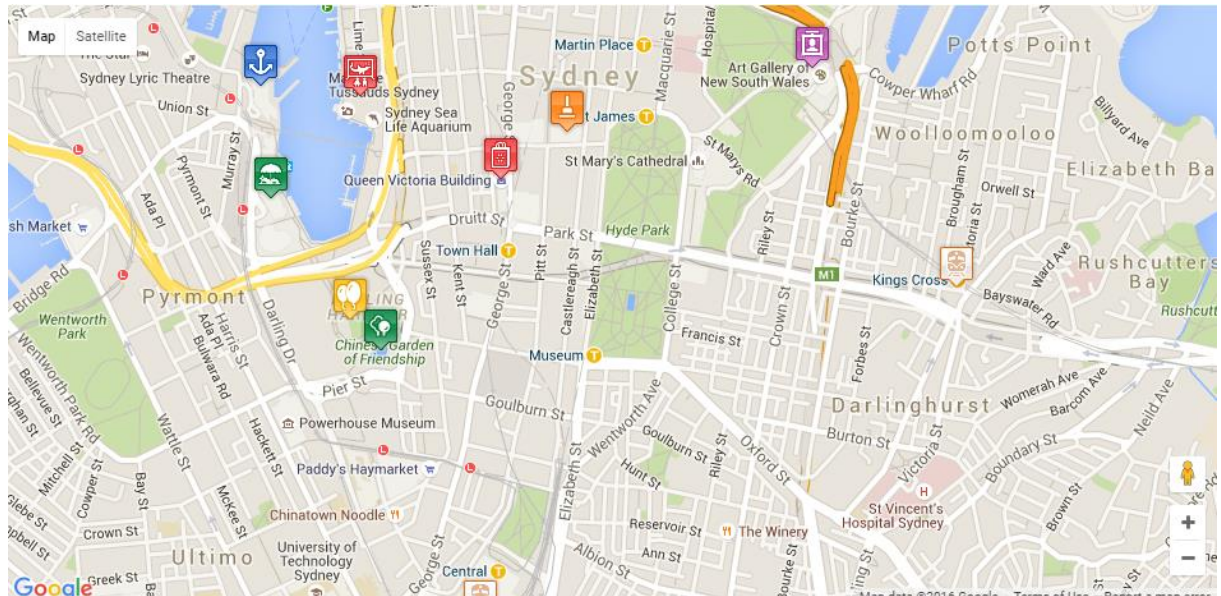
2.5. ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

2.5.1. Σίδνεϋ

Το Σίδνεϋ, είναι πόλη της Αυστραλίας, πρωτεύουσα της Νέας Νότιας Ουαλίας, της πολυπληθέστερης πολιτείας της Ωκεανίας. Τα τρία μοναδικά χαρακτηριστικά της πόλης του Σίδνεϋ, είναι το βαθύ φυσικό του λιμάνι, η γέφυρα του λιμανιού και το επιβλητικό κτίριο της όπερας. Η ιστορία της πόλης ξεκινάει το 1770, όταν ο Βρετανός εξερευνητής πλοίαρχος Τζέιμς Κουκ, έκανε την ιστορική του είσοδο στον κόλπο Μπότανι. Αφού έπλευσε κάποια μίλια προς το βορρά, προσπέρασε ένα βαθύ φυσικό λιμάνι που το ονόμασε Πορτ Τζάκσον. Δεν πέρασε όμως ανάμεσα από τους δύο κάβους, που οδηγούν στο εσωτερικό του λιμανιού (με πληροφορίες από Wikipedia).

2.5.1.1. Δομή

Το Σίδνεϋ είναι μια πόλη χτισμένη δίπλα στην θάλασσα, με πολλούς χώρους πρασίνου, παρά τα πολλά και μεγάλα κτίρια που υπάρχουν στο κέντρο της, σε συνδυασμό με ένα άριστο οδικό σύστημα. Η δομή της έχει γνωρίσματα Ιπποδάμειου συστήματος, σε πολλά σημεία της πόλης αλλά δεν το ακολουθεί αυστηρά. Χαρακτηριστικό της πόλης είναι τα μεγάλα οικοδομικά τετράγωνα. Το σήμα κατατεθέν της πόλης είναι η Όπερα του Σίδνεϋ, αποτελώντας σημείο αναφοράς για την αρχιτεκτονική παγκοσμίως, όπως επίσης και η γέφυρα της πόλης, που κυριαρχεί πάνω από το αστικό τοπίο αλλά και το πράσινο (με πληροφορίες από Γρυμπογιάννη, Α., 2012).

Εικόνα 2.5.1 Χάρτης της πόλης του Σίδνεϊ

Πηγή: www.googlemaps.gr

2.5.1.2. Μετακίνηση στο Σίδνεϊ

Το σύστημα δημόσιων μεταφορών του Σίδνεϊ, διαθέτει ένα ολοκληρωμένο δίκτυο τρένων, λεωφορείων αλλά και φέρυ μποτ. Ο προαστιακός σιδηρόδρομος, τα τουριστικά λεωφορεία και οι υπηρεσίες ταξί, συμπληρώνουν το δίκτυο των μεταφορών. Ένα εισιτήριο τρένου μετ' επιστροφής, από μια περιοχή μέσης απόστασης (20 χλμ.) για το κέντρο της πόλης, στοιχίζει περίπου 4 ευρώ. Επίσης τα ναύλα των λεωφορείων, ξεκινούν από 1 ευρώ για απόσταση τεσσάρων στάσεων. Όμως, οι τιμές των αυτοκινήτων είναι φθηνότερες τουλάχιστον κατά 10% – 20% και των καυσίμων κατά 20% περίπου, σε σχέση με άλλες πόλεις του κόσμου (με πληροφορίες από cityofsydney.nsw.gov.au).

➤ Με Τρένο

Ο σιδηροδρομικός σταθμός στο κέντρο του Σίδνεϊ περιλαμβάνει 8 στάσεις. Τα τρένα λειτουργούν από τις 4:00 μέχρι τα μεσάνυχτα, στις περισσότερες γραμμές. Πληροφορίες για τις διαδρομές δίνονται στους σταθμούς Central και Circular Quay. Όλοι οι σταθμοί στο δίκτυο έχουν 24ωρα αυτόματα μηχανήματα έκδοσης εισιτηρίων (με πληροφορίες από cityofsydney.nsw.gov.au).

➤ Με λεωφορείο

Τα λεωφορεία στην πόλη του Σίδνεϊ, ταξιδεύουν εντός και εκτός της πόλης, σχεδόν 24 ώρες το 24ωρο. Πολλά μάλιστα από τα λεωφορεία στην πόλη του Σίδνεϊ, πραγματοποιούν προπληρωμένες διαδρομές, ακριβώς για να αποφεύγονται οι καθυστερήσεις. Υπάρχουν περίπτερα εισιτηρίων σε όλη την πόλη, και συνήθως κοντά σε στάσεις λεωφορείων (με πληροφορίες από cityofsydney.nsw.gov.au).

2.5.1.3. Εμπορική Δραστηριότητα στην πόλη του Σίδνεϊ

Το εμπορικό κομμάτι της πόλης του Σίδνεϊ, είναι εντυπωσιακό και στα καταστήματα αλλά και στα εντυπωσιακά εμπορικά κέντρα, τα οποία έχουν οτιδήποτε επιθυμεί ένας επισκέπτης. Το διασημότερο εμπορικό κέντρο της πόλης είναι το Queen Victorian, προς τιμήν της ομώνυμης βασίλισσας της Αγγλίας. Ένα γεωργιανής εποχής κτίριο, που καταλαμβάνει ένα τεράστιο οικοδομικό τετράγωνο και έχει ανακλιανιστεί πρόσφατα, φιλοξενεί εκατοντάδες εμπορικά καταστήματα, καφέ και εστιατόρια.

Πολυκαταστήματα-Malls

❖ *Queen Victoria Building*

Το Queen Victoria Building, ευρέως γνωστό ως QVB, ολοκληρώθηκε το 1898, αντικαθιστώντας τις αρχικές αγορές του Σίδνεϊ. Χτισμένο ως ένα μνημείο για τη βασίλισσα της Αγγλίας, η κατασκευή του έλαβε χώρα, όταν το Σίδνεϊ ήταν σε σοβαρή ύφεση. Στην είσοδό του είναι τοποθετημένο το άγαλμα της βασίλισσας Βικτώριας, το οποίο μεταφέρθηκε από το Δουβλίνο το 1947. Το εσωτερικό του εντυπωσιάζει τους επισκέπτες με τα δύο ρολόγια του. Το ένα, είναι το βασιλικό ρολόι που κρέμεται από την οροφή και αποτελεί το μεγαλύτερο στο είδος του στον κόσμο. Το δεύτερο, είναι το 10 μέτρων ύψους "The great Australia clock", που απεικονίζει 33 σκηνές από την ιστορία της χώρας. Έχει ανακηρυχθεί το ομορφότερο εμπορικό κέντρο του κόσμου, διαθέτοντας τέσσερις ορόφους. Αρχικά, περιλαμβάνει μια αίθουσα συναυλιών, καφετέριες, γραφεία, εκθεσιακούς χώρους, αποθήκες και μια μεγάλη ποικιλία από τεχνίτες, κομμωτήρια και ανθοπωλεία (με πληροφορίες από qvb.com.au).

Εικόνα 2.5.2 Το εμπορικό κέντρο Queen Victoria Building στο Σίδνεϊ
Πηγή: www.qvb.com.au

Εικόνα 2.5.3 Στο εσωτερικό του εμπορικού κέντρου Queen Victoria Building στο
Σίδνεϊ Πηγή: www.worldfortravel.com

❖ *Arcade Strand*

Το εμπορικό κέντρο Arcade Strand, χτίστηκε ως το πέμπτο και τελευταίο από τις μεγάλες βικτοριανές εμπορικές στοές του Σίδνεϊ, και σήμερα είναι το μόνο που παραμένει στην αρχική του μορφή. Η κύρια είσοδος του, βρίσκεται στην οδό George Street και η στοά εκτείνεται ως την Pitt Street. Η αρχιτεκτονική του είναι «έντονα βικτοριανή», με μια γυάλινη οροφή και γκαλερί γύρω από ένα κεντρικό αίθριο. Τα καταστήματα, εντός της στοάς είναι ως επί το πλείστον μικρές ανεξάρτητες επιχειρήσεις. Η στοά διαθέτει και έναν ικανοποιητικό αριθμό εστιατορίων και καφέ, για την εξυπηρέτηση των πελατών της (με πληροφορίες από strandarcade.com.au).

*Εικόνα 2.5.4 Το εμπορικό κέντρο Arcade Strand στο Σίδνεϊ
Πηγή: strandarcade.com.au*

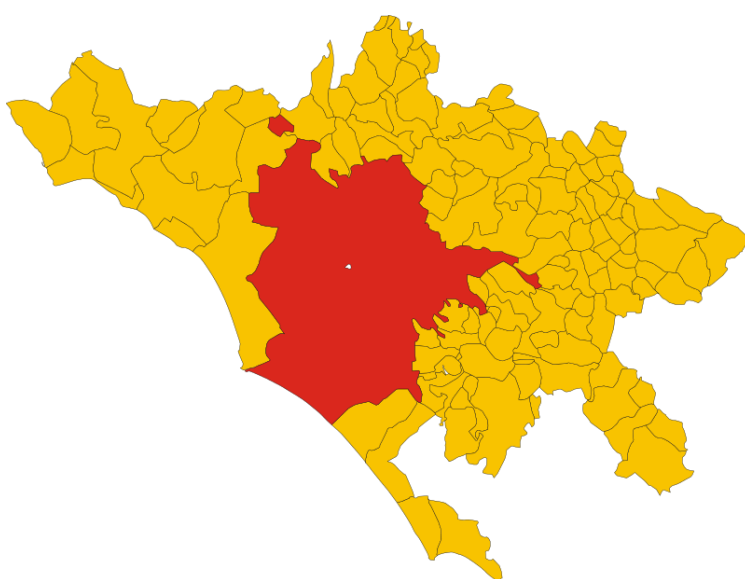
Εικόνα 2.5.5 Στο εσωτερικό του εμπορικού κέντρου Arcade Strand στο Σίδνεϊ
Πηγή: strandarcade.com.au

3. ΡΩΜΗ

Η Ρώμη είναι η πρωτεύουσα της Ιταλίας, και μία από τις ιστορικότερες πόλεις της Ευρώπης, και είναι ο πολυπληθέστερος δήμος της Ιταλίας με 2.705.603 κατοίκους. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο κατατάσσεται έκτη σε πληθυσμό, μετά το Παρίσι, το Λονδίνο, το Βερολίνο, τη Μαδρίτη και την Αθήνα. Μέσα στα όρια της, βρίσκεται το Βατικανό, ένα ξεχωριστό κρατίδιο που είναι η έδρα της Καθολικής Εκκλησίας και του Πάπα.

Η Ρώμη είναι μια πόλη με σπουδαία ιστορία και αξιοσημείωτη προσφορά στην επιστήμη, τον πολιτισμό και τις τέχνες. Γι' αυτό το λόγο, καθώς και για τα πολυάριθμα και εξαιρετικής ομορφιάς μνημεία της, της έχει αποδοθεί η προσωνυμία «αιώνια πόλη». Το ιστορικό της κέντρο, έχει καταχωρηθεί στη λίστα των Μνημείων Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO από το 1980. Ως τέτοιο μνημείο αναγνωρίζεται επίσης και το Βατικανό.

Η ιστορική πόλη, είναι κτισμένη ανατολικά του ποταμού, πάνω σε επτά λόφους. Το ιστορικό κέντρο της Ρώμης, είναι ένας απέραντος αρχαιολογικός χώρος, με μνημεία από πολλές -και κυρίως συνεχόμενες- ιστορικές περιόδους (αρχαιότητα, Μεσαιώνας, Αναγέννηση, μπαρόκ και μεταγενέστερα). Τα σημαντικότερα μνημεία και αξιοθέατα της Ρώμης είναι το Κολοσσαίο, το μεγαλύτερο και επιβλητικότερο αμφιθέατρο της αρχαιότητας χωρητικότητας 50.000 θεατών και το Πάνθεον, ναός αφιερωμένος σε όλους τους θεούς της Αρχαίας Ρώμης, ένα από τα καλύτερα διατηρημένα κτίρια της αρχαιότητας (με πληροφορίες από την Wikipedia).

Εικόνα 3.1 Θέση της Ρώμης στην Ιταλία Πηγή: Wikipedia

Από τα ερείπια των ημερών της ένδοξης Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, μέχρι την Αναγέννηση και τα μπαρόκ κτήρια του ιστορικού της κέντρου, η Ρώμη είναι ένα λαμπρό αρχιτεκτονικό μωσαϊκό, ένα πραγματικό αριστούργημα. Στην Πόλη του Βατικανού, βρίσκεται η Βασιλική του Αγίου Πέτρου (η μεγαλύτερη εκκλησία στον κόσμο), το Μουσείο του Βατικανού και το λαμπρό αστέρι της ιταλικής Αναγέννησης, η Καπέλα Σιξτίνα. Στη δυτική όχθη του ποταμού Τίβερη, στην περιοχή Trastevere, βρίσκονται αμέτρητα εστιατόρια. Με τη Σκαλινάτα, το Πάνθεον και την Piazza Venezia, όλα στο ιστορικό κέντρο της πόλης, η Ρώμη αποτελεί μια από τις πιο αξιόλογες πόλεις του κόσμου. Τα καθαρά πλακόστρωτα δρομάκια, μπορούν εύκολα να μεταφέρουν τους επισκέπτες πίσω στις περασμένες εποχές των αρμάτων και των μονομάχων, με την ιστορική σημασία της πόλης να δεσπόζει σε κάθε της σημείο (με πληροφορίες από www.takeatour.gr).

3.1. Εμπορική Δραστηριότητα στην πόλη της Ρώμης

Η φήμη της Ρώμης για την ποιότητα επιβεβαιώνεται από τα καταστήματα, τα στούντιο και τις μπουτίκ της. Στην περιοχή Via Condotti, βρίσκονται τα καταστήματα μεγάλων σχεδιαστών. Ανεξάρτητες μικρότερες μπουτίκ, είναι διαθέσιμες στις περιοχές Via del Boschetto, Via del Pellegrino και Via dei Governo Vecchio. Για μοντέρνες φίρμες κι αλυσίδες, συνίσταται η περιοχή Via del Corso. Είδη πολυτελείας είναι διαθέσιμα στο κατάστημα Castroni στη Via Cola di Rienzo 196, το οποίο έχει επιλεγμένα γαστρονομικά είδη από όλη την Ιταλία (με πληροφορίες από www.takeatour.gr).

Οι ακόλουθες πέντε περιοχές είναι οι πιο φημισμένες εμπορικές περιοχές στη Ρώμη. Στην Piazza di Spagna ξεκινάει η Via dei Condotti. Αυτή η οδός είναι μία από τις πλουσιότερες της Ιταλίας και ένας από τους καλύτερους δρόμους για ψώνια στη Ρώμη, όντας η έδρα των κορυφαίων σχεδιαστών της χώρας. Η Via del Corso, είναι ένας άλλος πολυσύχναστος πεζόδρομος, που εκτείνεται από την Piazza del Popolo, μέχρι την Piazza Venezia. Η Via del Corso, είναι πολύ δημοφιλής τόσο στους Ρωμαίους, όσο και στους τουρίστες, και διαθέτει διάσημα καταστήματα, όπως το κεντρικό κατάστημα της Ferrari και της Swarovski Crystal. Στη Piazza Navona, η Via del Governo Vecchio, είναι ένα εξαιρετικό μέρος για τους λάτρεις της τέχνης.

Στους γύρω δρόμους της υπάρχουν πολλές γκαλερί και καταστήματα με αντίκες (με πληροφορίες από www.taxidologio.gr).

3.1.1. Υπαίθριες Αγορές

❖ *Porta Portese*

Η μεγαλύτερη υπαίθρια αγορά της Ρώμης είναι η Porta Portese στη Trastevere και λειτουργεί Κυριακή 07:00-13:00. Η μόνη αγορά που είναι ανοιχτή τις Κυριακές, είναι το κατάλληλο μέρος, για να αγοράσει κανείς αντίκες αλλά και οτιδήποτε άλλο επιθυμεί, όπως ραδιόφωνα, δίσκους, φθινό ρουχισμό κτλ. (με πληροφορίες από www.romeingreek.eu).

❖ *Campo dei'Fiori*

Η υπαίθρια αγορά της Ρώμης Campo dei'Fiori αποτελεί την παλαιότερη από τις λαϊκές αγορές της Ρώμης, λειτουργεί από Δευτέρα έως Σάββατο και ώρες 08:00-13:00 και εκεί μπορεί να βρει κανείς από φρέσκα φρούτα, λαχανικά, ψάρια μέχρι και υπέροχα λουλούδια (με πληροφορίες από www.takeatour.gr).

3.1.2. Πολυκαταστήματα

❖ *Centro Commerciale Cinecittà Due*

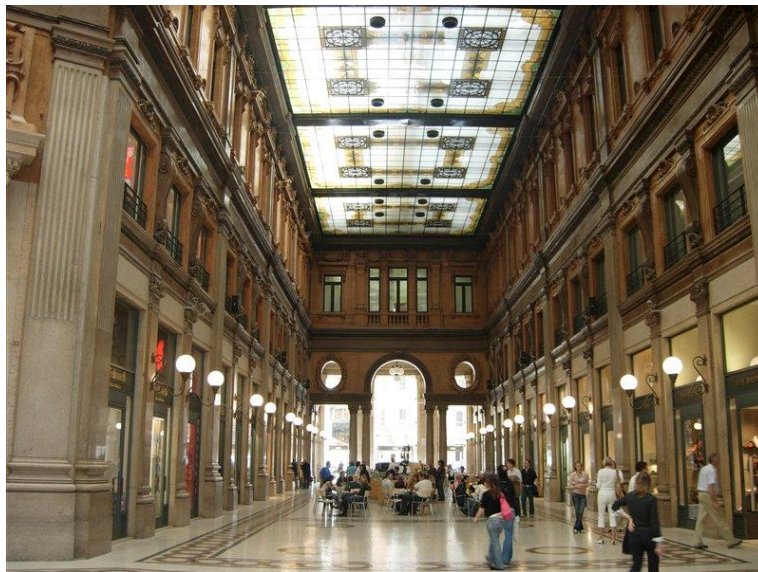
Το παλαιότερο εμπορικό κέντρο των 100 καταστημάτων, είναι το Centro Commerciale Cinecittà Due, Viale Palmiro Togliatti 2. Εκεί μπορεί να βρει ο καταναλωτής οτιδήποτε επιθυμεί από αρώματα μέχρι και παιδικά παιχνίδια (με πληροφορίες από www.takeatour.gr).

Εικόνα 3.2 Στο εσωτερικό του πολυκαταστήματος Centro Commerciale Cinecittà Due Πηγή: www.tripadvisor.it

❖ *Galleria Alberto Sordi*

Ένα από τα διασημότερα κλειστά εμπορικά κέντρα της Ρώμης, βρίσκεται ακριβώς στο κέντρο, στη Via del Corso, και είναι το μικρό αλλά κομψό Galleria Alberto Sordi, το οποίο άνοιξε ξανά το 2004 μετά από μια εκτενή ανακαίνιση. Εκεί θα βρεί κανείς καταστήματα γνωστών ονομάτων και άλλα μοντέρνα ρούχα και αξεσουάρ (με πληροφορίες από www.travelideas.gr).

Εικόνα 3.3 Το πολυκατάστημα Galleria Alberto Sordi
Πηγή: www.travelideas.gr

3.2. Δομή

Στη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία, οι πόλεις δεν αποτελούσαν αυτόνομες δημοκρατικές κοινότητες, αλλά κοινωνίες με έντονη ιεράρχηση, ενώ η οικονομία τους ήταν μεικτή και στηριζόταν στο εμπόριο και την παροχή υπηρεσιών. Η μορφή τους προσομοιάζε με αυτήν των ρωμαϊκών στρατοπέδων (*castra*), δεδομένου ότι πολλές ιδρύθηκαν για την εξυπηρέτηση πολιτικών, στρατιωτικών και οικονομικών σκοπών. Το σχήμα τους ήταν κανονικό και οριζόταν από τη γραμμή των τειχών, με αποτέλεσμα την απότομη μετάβαση από το φυσικό στο αστικό περιβάλλον. Η κανονικότητα του περιγράμματος επεκτεινόταν και στο εσωτερικό των πόλεων, με δρόμους που σχημάτιζαν έναν γεωμετρικό κάνναβο, προσανατολισμένο και ιεραρχημένο. Οι δύο κεντρικοί δρόμοι, ο *Cardo Maximus* (*Via Praetoria*), που διέσχισε την πόλη με κατεύθυνση από τα βόρεια προς τα νότια, και ο *Decumanus Maximus* (*Via Principalis*), που έτεμνε τον προηγούμενο δρόμο εγκάρσια, με κατεύθυνση από τα ανατολικά προς τα δυτικά, δημιουργούσαν ένα σημείο συνάντησης για τους αρχαίους Ρωμαίους, το κέντρο, όπου ήταν το φόρουμ (*Forum Romanum*) (Λάββας, 2008). Το φόρουμ, διάδοχος της ελληνικής αγοράς, αποτελούσε τον μεγαλύτερο δημόσιο υπαίθριο χώρο της πόλης. Μορφολογικά, εντάσσονταν στην κανονικότητα του καννάβου, στην οποία ήταν προσαρμοσμένα και τα λοιπά οικοδομικά τετράγωνα (*insulae*). Ωστόσο, απέκτησαν έντονες γεωμετρικές ιδιότητες μόνο μετά την εγκαθίδρυση της Αυτοκρατορίας. Έκτοτε, ο τύπος αυτός, ο οποίος ονομάστηκε *republican type* ή *republican forum*, απέκτησε πολύ συγκεκριμένη δομή, με ορισμένη χωροθέτηση της Βασιλικής και του κεντρικού ναού, και με περιμετρική στοά, με αφιδωτές πύλες, που επέτρεπαν την είσοδο σε αυτό. Το *imperial forum* αποτελούσε μετεξέλιξη των αρχαίων ελληνικών ναών της Ιωνίας και παρέπεμπε στην οργάνωση της οικίας γύρω του αιθρίου, με την πόλη να λειτουργεί ως οικία και το φόρουμ ως αίθριο. (Σιόλας et al, 2015).

*Εικόνα 3.4 Η λογική του κανάβου κυριαρχούσε στη ρωμαϊκή πόλη
Πηγή: www.flickr.com*

3.3. Μετακίνηση στη Ρώμη

Στα μέσα μαζικής μεταφοράς της Ρώμης περιλαμβάνονται το μετρό, το τραμ, τα λεωφορεία, και ο προαστιακός. Η εταιρεία λειτουργίας των λεωφορείων και τραμ, είναι η ATAC και η εταιρεία λειτουργίας των δύο γραμμών μετρό (Α και Β) είναι η Met.Ro (με πληροφορίες από www.takeatour.gr).

➤ Με Μετρό

Το μετρό της Ρώμης έχει 3 γραμμές, την γραμμή Α, (πορτοκαλί γραμμή), την γραμμή Β, (μπλέ γραμμή), και την γραμμή C, (πράσινη γραμμή), και τα έργα κατασκευής του ξεκίνησαν το 1930. Η γραμμή δόθηκε τελικά στην κυκλοφορία το 1955 και είναι σήμερα μέρος της γραμμής Β. Η γραμμή Α άνοιξε το 1980 από το σταθμό Ottaviano έως το σταθμό Anagnina, οι οποίοι επεκτάθηκαν αργότερα. Ώρες λειτουργίας του μετρό είναι 05:00πμ – 23:30μμ, με συχνότητα συρμών 5 με 10 λεπτά (με πληροφορίες από www.pamediakopes.gr).

➤ **Με Τρένο**

Από το σταθμό Termini υπάρχουν συχνές συνδέσεις τρένων προς όλες τις πόλεις της Ιταλίας και της Ευρώπης. Ο σταθμός βρίσκεται βορειοανατολικά του λόφου Παλατίνο και της Αρχαίας Αγοράς. Τα τρένα είναι αρκετά εξυπηρετικά και γρήγορα (με πληροφορίες από www.pamediakopes.gr).

➤ **Με αυτοκίνητο**

Η κύρια οδός που συνδέει το βόρειο με το νότιο κομμάτι της Ιταλίας, είναι η Autostrada del Sole. Η κυκλοφοριακή συμφόρηση, που προκαλείται από αυτοκίνητα κατά τις δεκαετίες του 1960 και του 1970, οδήγησε στην καθιέρωση ζώνης περιορισμένης κυκλοφορίας γύρω από το ιστορικό κέντρο της πόλης, από τις 6 το πρωί έως τις 6 το απόγευμα. Αργότερα καθιερώθηκαν και ζώνες περιορισμένης κυκλοφορίας, κατά τη διάρκεια της νύχτας σε διάφορες περιοχές. Τέλος, σε πολλές θέσεις parking επιβλήθηκαν παρκόμετρα, αλλά παρ'όλα αυτά, το κυκλοφοριακό πρόβλημα της Ρώμης δεν έχει ακόμα λυθεί (με πληροφορίες από www.pamediakopes.gr).

➤ **Με ταξί**

Οι πιάτσες των ταξί, βρίσκονται σε διάφορα σημεία της πόλης, με το επίσημο χρώμα των ταξί να είναι το άσπρο. Σε περίπτωση τηλεφωνικής κλήσης του ταξί, η χρέωση ξεκινά από την στιγμή της κλήσης και όχι από την στιγμή της παλαβής (με πληροφορίες από www.takeatour.gr).

➤ **Με ποδήλατο**

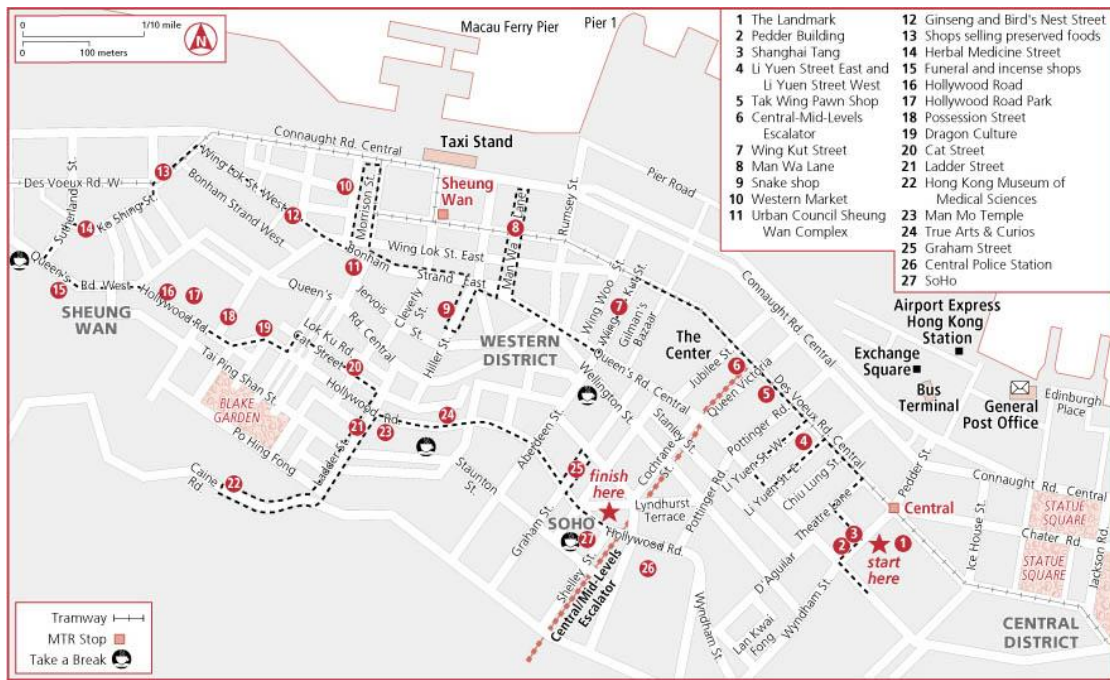
Στη Ρώμη προσφέρονται 19 self-service σταντ ενοικίασης ποδηλάτων για χρήση μίας με δύο ώρες. Σε κάθε σχάρα ποδηλάτων υπάρχει χάρτης με την τοποθεσία των άλλων σταντ ενοικίασης ποδηλάτων. Εισιτήρια για την ενοικίαση είναι διαθέσιμα σε διάφορες στάσεις του μετρό (με πληροφορίες από www.takeatour.gr).

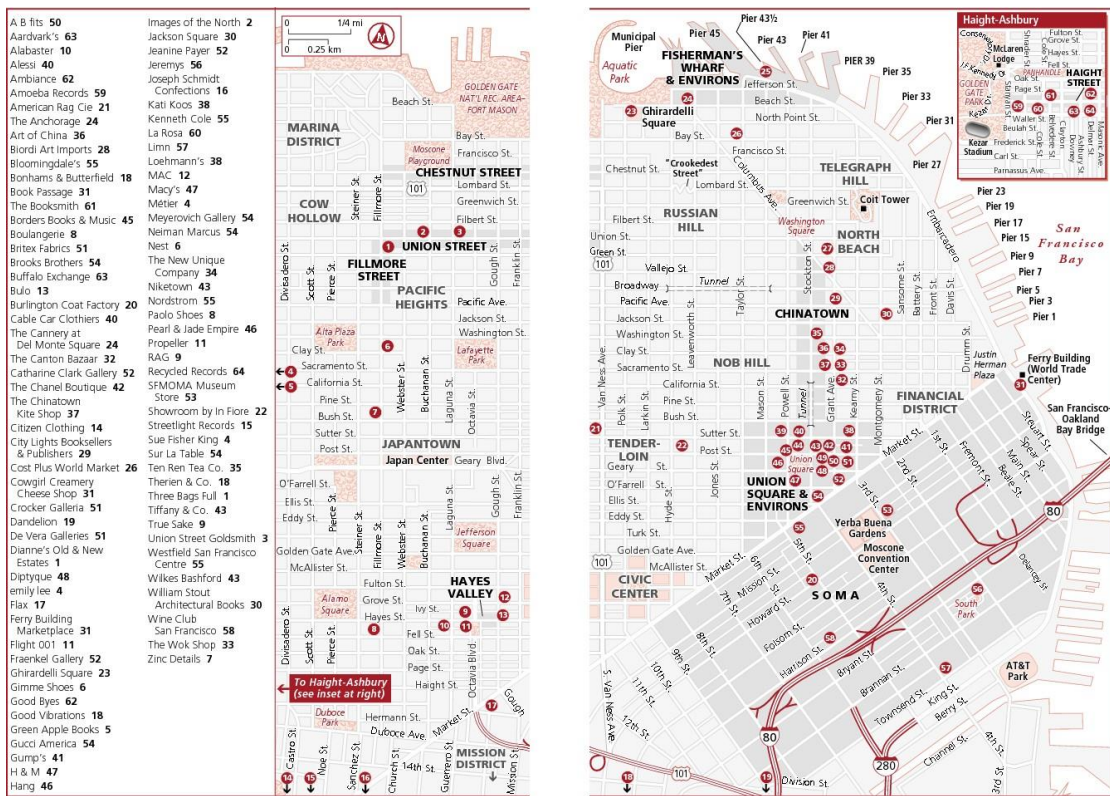
Εικόνα 3.6 Σταθμός ενοικίασης ποδηλάτων στην Ρώμη Πηγή: www.takeatour.gr

3.4. Εμπορικός Οδηγός Ρώμης

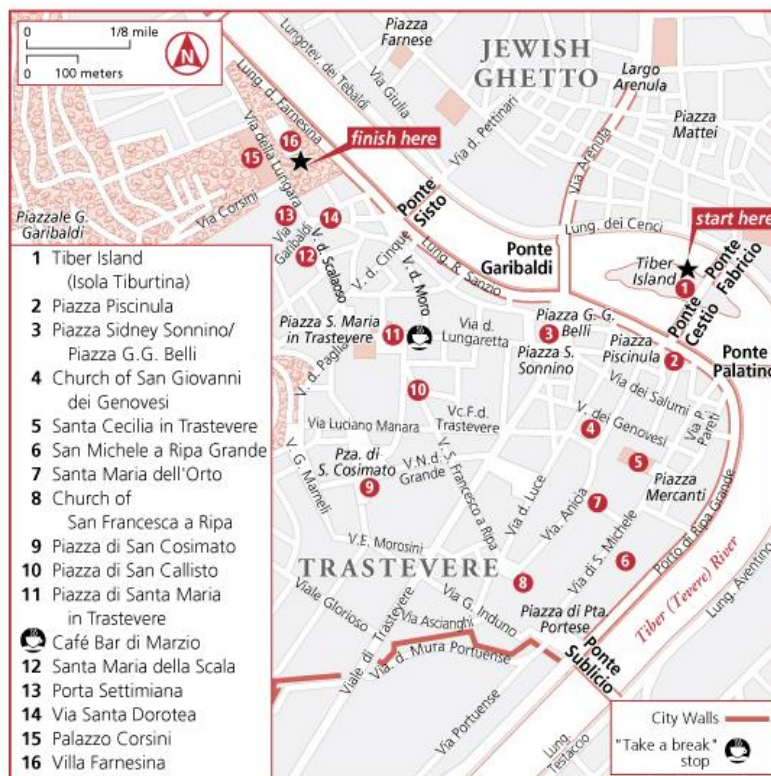
Η Ρώμη αποτελεί προορισμό για αγορές κάθε είδους, με αποτέλεσμα αυτή η πλευρά της πόλης με τον εμπορικό τουρισμό, να έχει δημιουργήσει την ανάγκη κυκλοφορίας ενός έντυπου εμπορικού οδηγού της πόλης, που περιλαμβάνει τα πιο διάσημα καταστήματα και σημεία αναφοράς της πόλης της Ρώμης. Αυτός ο τρόπος διαφήμισης της πόλης, αποτελεί μία πρωτοτυπία, η οποία ξεκίνησε από την πόλη του Μιλάνου, και επεκτάθηκε και στις υπόλοιπες ιταλικές πόλεις, αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο. Ο εμπορικός αυτός οδηγός, περιέχει χάρτες εμπορικής δραστηριότητας, όπου τα καταστήματα εμφανίζονται με κουκκίδες και η αναγραφή της επωνυμίας των καταστημάτων γίνεται δίπλα σε αυτές. Οι χάρτες περιλαμβάνουν τους εμπορικότερους δρόμους και παρέχουν την χωροθέτηση, από συγκεκριμένα καταστήματα, έως εστιατόρια. Διαφημίσεις από τα καταστήματα που περιλαμβάνονται, όπως και φωτογραφίες και διευθύνσεις των καταστημάτων και των καταστημάτων αναψυχής και διασκέδασης, ολοκληρώνουν τον οδηγό.

Εικόνα 3.7 Τμήμα εμπορικού οδηγού Ρώμης Πηγή: www.frommers.com

Εικόνα 3.8 Τμήμα εμπορικού οδηγού Ρώμης Πηγή: www.frommers.com

Εικόνα 3.9 Τμήμα εμπορικού οδηγού Ρώμης Πηγή: www.frommers.com

4. ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Η «δύναμη του διαδικτύου» είναι τεράστια σε μια εποχή, όπου τα πάντα κινούνται γύρω από την τεχνολογία. Πολλές είναι οι πόλεις με έντονη εμπορική δραστηριότητα, οι οποίες επιλέγουν να προωθήσουν και να διαφημίσουν τις αγορές τους, μέσω του διαδικτύου. Μέσω του Google Earth ή μέσω κάποιου άλλου παρόμοιου προγράμματος, υπάρχουν ιστοσελίδες, στις οποίες σημεία που αποτελούν εμπορική δραστηριότητα, προβάλλονται πάνω σε ηλεκτρονικούς χάρτες. Πέραν από την χωρική πληροφορία σε αυτές τις ιστοσελίδες, πολλές φορές είναι διαθέσιμη η λίστα της συνολικής εμπορικής δραστηριότητας στα καταστήματα, όπως επίσης και η σειρά με την οποία θα εμφανίζονται τα καταστήματα, ανάλογα με την κατηγορία που επιλέγει ο επισκέπτης της ιστοσελίδας, για παράδειγμα είδος καταστήματος, λίστα καταστημάτων ανά οδό κτλ.(με πληροφορίες από Γρυμπογιάννη, Α., 2012).

Κάποιες από τις πιο ανεπτυγμένες εμπορικά πόλεις, χρησιμοποιούν τον παραπάνω τρόπο προώθησης των καταστημάτων τους. Οποιοσδήποτε χρήστης του διαδικτύου ανά τον κόσμο, μπορεί με μια απλή αναζήτηση στον ιστόχωρο, να εντοπίσει σε ηλεκτρονικούς χάρτες καταστήματα σε μεγαλουπόλεις όπως η Νέα Υόρκη, το Λονδίνο, το Παρίσι, το Βερολίνο, η Μαδρίτη, η Μπανγκόκ, τη Ρώμη αλλά και σε πολλές άλλες ανεπτυγμένες εμπορικά πόλεις.

Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα ιστόχωρου, που προωθεί μέσω ηλεκτρονικών χαρτών καταστήματα ανά τον κόσμο, είναι η ιστοσελίδα *fashion traveller*, η οποία περιλαμβάνει 15 μεγάλες πόλεις, παρέχοντας πληροφορίες για τα μεγαλύτερα και πιο χαρακτηριστικά καταστήματά τους. Πιο συγκεκριμένα, στον συγκεκριμένο ιστότοπο υπάρχει σύντομη περιγραφή για κάθε κατάστημα ξεχωριστά, η διεύθυνση όπως επίσης και φωτογραφίες (συνήθως από βιτρίνες) από το κατάστημα, δίνοντας ταυτόχρονα τη δυνατότητα στον χρήστη να εντοπίσει το κατάστημα πάνω σε ηλεκτρονικό χάρτη. Η αντίστοιχη αναζήτηση μπορεί να γίνει και ανά δρόμο. Πέραν των 15 πόλεων, η ιστοσελίδα *fashion traveller* περιλαμβάνει πληροφορίες για καταστήματα και σε άλλες πόλεις παγκοσμίως, αναφέροντας τις μάρκες που συμπεριλαμβάνονται και ορισμένα online site, στα οποία είναι προς πώληση (με πληροφορίες από Γρυμπογιάννη, Α., 2012).

Για την περαιτέρω κατανόηση του τρόπου παρουσίασης των καταστημάτων σε τέτοιους ιστότοπους εμπορικού περιεχομένου, δίνεται ένα παράδειγμα για την

περίπτωση της αναζήτησης στην πόλη της Νέας Υόρκης, η οποία έχει και τις περισσότερες ιστοσελίδες εμπορικού περιεχομένου.

Στον συγκεκριμένο ιστότοπο, όπως αναφέρθηκε και προηγουμένα, υπάρχει αναλυτικός εμπορικός οδηγός, δίνοντας πληροφορίες για τα καταστήματα που περιλαμβάνει η κάθε περιοχή, τις μάρκες αλλά και τους δρόμους για την πιο εύκολη πρόσβαση στο εκάστοτε κατάστημα ή πολυκατάστημα. Η κάθε μάρκα λειτουργεί ως σύνδεσμος και έτσι με ένα απλό πάτημα της λέξης, εμφανίζονται όλα τα καταστήματα, που διαθέτουν αυτή τη μάρκα, μαζί με την φωτογραφία της κεντρικής βιτρίνας και της διεύθυνσης. Ύστερα χρησιμοποιώντας σαν σύνδεσμο την διεύθυνση δίνεται στον χρήστη η δυνατότητα να βρει περισσότερες φωτογραφίες του καταστήματος, που σε συνδυασμό με τον χάρτη θα τον βοηθήσουν να βρει πιο εύκολα το κατάστημα (με πληροφορίες από Γρυμπογιάννη, Α., 2012).

UPPER WEST SIDE. Although not as chic as its neighbour to the west, the Upper West Side also features fashion stores along Broadway and Columbus Avenue. Broadway can boast **Barneys co-op**, one of the stores established by Barneys to sell a more urban style of fashion, though always within the bounds of the brand's careful selection. Nearby there is also a store belonging to multi-brand **Intermix**, which has other stores elsewhere in the city. Other benchmark U.S. designers such as **Steven Alan** and **Betsey Johnson** can also be found. **Upper West Side map.**

Barnes Co-op, Broadway

Εικόνα 4.1 Στιγμιότυπο οθόνης της ιστοσελίδας με περιγραφή της περιοχής Upper West Side και φωτογραφία του πολυκαταστήματος Barneys

Πηγή: fashiontraveler.com

BARNEYS CO-OP STORE IN NEW YORK

COUNTRY + USA
STATE + NEW YORK
CITY + NEW YORK

SHOPPING GUIDE
NEW YORK

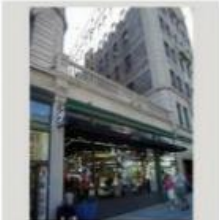
MULTI-BRAND STORES

BARNEYS CO-OP
116 Wooster Street
10012 NEW YORK
Phone: 212 965 9964
[see more +](#)

BARNEYS CO-OP
236 West 18th Street
10011 NEW YORK
Phone: 212 593 7800
[see more +](#)

BARNEYS CO-OP
2151 Broadway
10023 NEW YORK
Phone: 646 335 0978
[see more +](#)

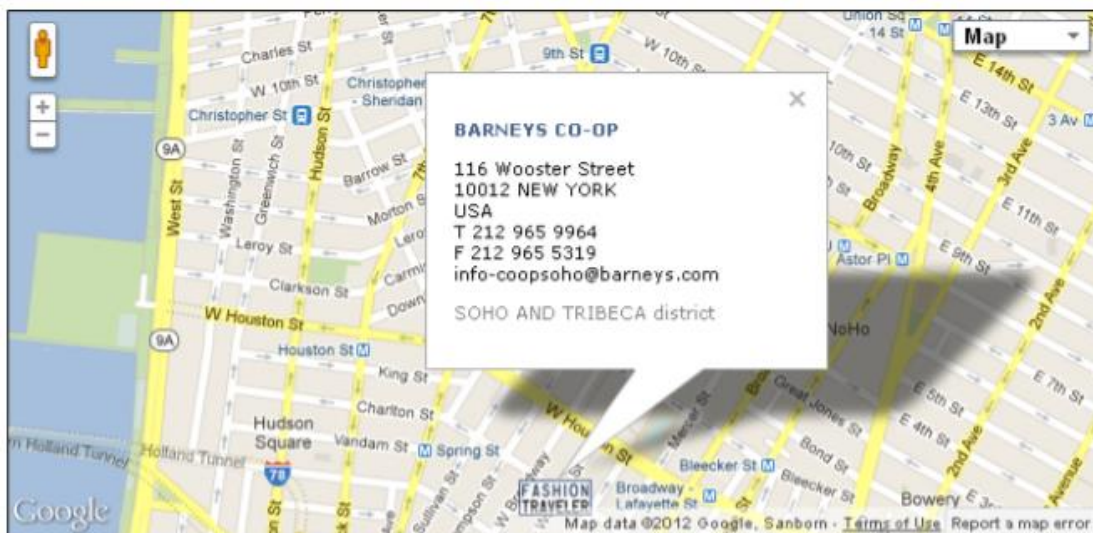
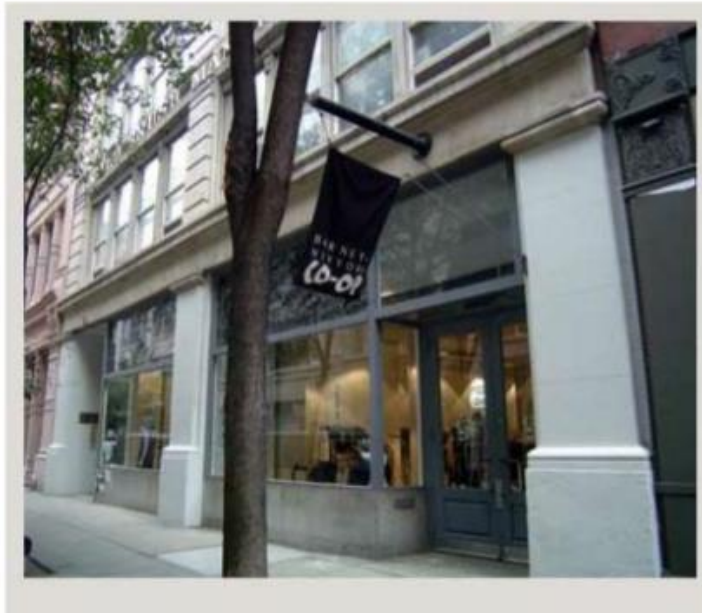
Εικόνα 4.2 Στιγμιότυπο οθόνης της ιστοσελίδας με περιγραφή της περιοχής Upper West Side και φωτογραφία του πολυκαταστήματος Barneys

Πηγή: fashiontraveler.com

BARNEYS CO-OP

116 Wooster Street
10012 NEW YORK
USA
T 212 965 9964
F 212 965 5319
info-coopsoho@barneys.com

SOHO AND TRIBECA district

Εικόνα 4.3 Παράδειγμα της επιλογής του πολυκαταστήματος Barneys

Πηγή: fashiontraveler.com

Μια άλλη ιστοσελίδα παρόμοιου περιεχομένου με την *fashion traveller* είναι η *NYCTourist*. Στην συγκεκριμένη ιστοσελίδα, ο τουρίστας επιλέγοντας την περιοχή στην οποία επιθυμεί να κάνει τα ψώνια του, εμφανίζεται μια πλήρης περιγραφή για την εμπορική δραστηριότητα, την προσπελασιμότητα στην συγκεκριμένη περιοχή με

όλα τα MMM ή αυτοκίνητο αλλά και ακόμα αναφορά στους ιδιωτικούς χώρους στάθμευσης. Επιπλέον προσφέρει την δυνατότητα στον επισκέπτη να βρει μια λίστα των ξενοδοχείων, εστιατορίων και αξιοθέατων της περιοχής με φωτογραφίες, τιμές και επιλογή για ηλεκτρονική κράτηση. Τέλος, παρέχει ένα χάρτη Google στον οποίο περιέχονται όλα τα μαγαζιά της περιοχής και ακριβώς από κάτω λίστα των διευθύνσεων τους αλλά και των επωνυμιών που διαθέτουν.

The screenshot shows a web page titled "SHOPPING ALONG 5TH AVENUE". At the top, there are social media sharing options: "Recommend" (199), "Tweet" (4), and "Recommend this" (+1). Below this is a large image of a blue street sign for "353-339 Fifth Ave". Underneath the sign are two navigation buttons: "NYC TOURIST INFO" (with a downward arrow) and "NYC MAP VIEW" (with a rightward arrow). The "NYC MAP VIEW" button features a compass and a map of New York City. Below the navigation buttons is a section titled "Shopping in New York Fifth Ave". The text in this section reads: "If you're a fashion-focused NYC tourist, shopping at the New York stores on Fifth Avenue is a definite must during your stay in the Big Apple. NY shopping is an entirely different experience than shopping in another city, especially along this historical road. Located in the center of Manhattan, the best Fifth Avenue shopping takes place between 39th and 60th Street at NYC flagship stores. Whether you are searching for the latest fashions, NY souvenirs, or useful housewares, New York outlets on Fifth Ave cater to every taste and budget." To the right of this text is a photograph of two women standing in front of a "BERGDORF GOODMAN" store. Below the photo is the text "Bergdorf Goodman". At the bottom of the text block, it says: "So why wait? Take advantage of the best Fifth Avenue shopping New York City has to offer!"

Εικόνα 4.4 Στιγμιότυπο οθόνης της ιστοσελίδας NYC Tourist
Πηγή: nycourist.com

View Shopping along 5th Avenue in a larger map

A&A Armani Exchange 645 Fifth Ave.	Abercrombie & Fitch 720 Fifth Ave.	American Girl Place 609 Fifth Ave.
The Apple Store 767 Fifth Ave.	Baby Gap 680 Fifth Ave.	Bergdorf Goodman 754 Fifth Ave.

Εικόνα 4.5 Στιγμιότυπο οθόνης της ιστοσελίδας NYCTourist με χάρτη καταστημάτων και διευθύνσεων Πηγή: nyc tourist.com

5. OPEN MALLS

Τα open malls αποτελούν πολύ μεγάλο μέρος της εμπορικής δραστηριότητας με τους πολίτες να πηγαίνουν εκεί, για ψώνια ή για να απολαύσουν τον καφέ και το φαγητό τους, έχοντας την αίσθηση πως βρίσκονται σε ένα μεγάλο οργανωμένο mall. Με τη μόνη διαφορά, ότι αυτό θα είναι ανοικτό και μέσα στην πόλη. Είναι γνωστά και με τον όρο «εκπτώτικα χωριά», χωροθετημένα εκτός πόλης.

5.1. ΑΜΕΡΙΚΗ

5.1.1. Νέα Υόρκη

Tanger Outlets

Η Νέα Υόρκη φημίζεται για την ανεπτυγμένη εμπορική της δραστηριότητα. Από την πόλη αυτή λοιπόν, δε θα μπορούσαν να λείπουν τα open malls. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το συγκρότημα καταστημάτων Tanger Outlets στο Deer Park. Θεωρείται ένα από τα μεγαλύτερα περιφερειακά ανοιχτά εμπορικά κέντρα, το οποίο εκτείνεται σε έκταση 83 στρεμμάτων. Ο σχεδιασμός του αγγίζει τις λεπτομέρειες ενός ιταλικού χωριού, με μεγάλες πλατείες και κτίρια, που είναι τονισμένα με κεραμοσκεπές, πέτρινα και γύψινες οροφές. Η κεντρική πλατεία που υπάρχει στο συγκρότημα καταστημάτων, διαθέτει ένα μεγάλο σιντριβάνι, το οποίο δρα ως ένα υπαίθριο παγοδρόμιο κατά τη διάρκεια του χειμώνα (με πληροφορίες από adamsassociatesarch.com).

Εικόνα 5.1 Το εμπορικό συγκρότημα Tanger Outlets στο Deer Park
Πηγή: adamsassociatesarch.com

5.1.2. Μινεσότα

Twin Cities Premium Outlets

Ένα από τα μεγαλύτερα εμπορικά συγκροτήματα στην πόλη της Μινεσότα, είναι το Twin Cities Premium Outlets. Το νέο αυτό εμπορικό κατάστημα, διαθέτει πάνω από 100 καταστήματα, που προσφέρουν μεγάλες εκπτώσεις σε ρούχα γνωστών σχεδιαστών και περιζήτητες μάρκες, έχοντας έκταση περίπου 45.000 τετραγωνικών μέτρων. Επίσης σε κοντινή απόσταση, βρίσκεται το κορυφαίο ξενοδοχείο Hotel & Conference στην Apple Valley, το οποίο προσφέρει δωρεάν υπηρεσία μεταφοράς με λεωφορείο, προς τα Outlets Twin Cities Premium. Ο χώρος στάθμευσης γύρω από το εμπορικό συγκρότημα, υπολογίζεται να έχει χωρητικότητα περίπου 6.000 αυτοκινήτων (με πληροφορίες από www.premiumoutlets.com).

Εικόνα 5.2 Το εμπορικό συγκρότημα Twin Cities Premium Outlets

Πηγή: www.premiumoutlets.com

5.2. ΕΥΡΩΠΗ

5.2.1. Γαλλία

5.2.1.1. Παρίσι

La Vallée Village

Μόλις 35 λεπτά από το Παρίσι και 5 λεπτά από την Disneyland του Παρισιού, το La Vallée Village, συγκεντρώνει 110 μαγαζιά μόδας και πολλές πολυτελείς μπουτίκ, που προσφέρουν προϊόντα τους σε τιμές μειωμένες, τουλάχιστον κατά 33% και σχεδόν όλο το χρόνο, συμπεριλαμβανομένων και των Κυριακών. Το συγκεκριμένο χωριό ανήκει στον όμιλο Chic Outlet Shopping in Europe, μαζί με 8 ακόμα πόλεις της Ευρώπης, που διαθέτουν την ίδια αγορά (με πληροφορίες από en.parisinfo.com).

Εικόνα 5.3 Το εκπαιδευτικό χωριό La Vallée Village

Πηγή: www.touristsboard.com

5.2.2. Αγγλία

5.2.2.1. Λονδίνο

Bicester Village

Το Bicester Village, βρίσκεται μόλις μια ώρα από το Λονδίνο. Αυτός ο πολυτελής προορισμός, διαθέτει πάνω από 130 μπουτίκ για τις παγκοσμίου φήμης εμπορικές μάρκες, προσφέροντας εκπτώσεις έως και 60%. Μαζί με μια επιλογή από εστιατόρια και καφετέριες, το Village προσφέρει πολυτελείς υπηρεσίες που περιλαμβάνουν υπηρεσία χώρου στάθμευσης, και Hands-free Shopping. Το Bicester Village γιόρτασε την εικοστή επέτειο του το 2015 και έχει θέα σε τοπικά αξιοθέατα, όπως τα κάστρα με τους εντυπωσιακούς κήπους του Stately ή το Warwick Castle (με πληροφορίες από www.bicestervillage.com).

Εικόνα 5.4 Το εκπτώτικό χωριό Bicester Village

Πηγή: f1destinations.com

5.2.3. Γερμανία

5.2.3.1. Μόναχο

Ingolstadt Village

Μόλις 40 λεπτά από το Μόναχο και 50 λεπτά από την Νυρεμβέργη, βρίσκεται το εκπτώτικό χωριό Ingolstadt Village, το οποίο συγκεντρώνει περισσότερες από 95 μάρκες με εκπτώσεις έως 60%. Κάθε Πέμπτη και Σάββατο υπάρχει λεωφορείο, που φεύγει από το κεντρικό σταθμό τρένων του Μονάχου για το Ingolstadt, για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών του. (Μικαέλα Θεοφίλου, The Food & Leisure Guide). Τις κυριακές το εκπτώτικό χωριό παραμένει κλειστό, όπως και τις επίσημες αργίες και τις υπόλοιπες μέρες είναι ανοιχτό από τις 10:00 π.μ μέχρι τις 08:00 μ.μ. Ένα μίγμα του σύγχρονου και του παραδοσιακού, το Ingolstadt Village περιβάλλεται από κάστρα, μοναστήρια και τη φύση.

Εικόνα 5.5 Μέσα στο εκπτώτικό χωριό Ingolstadt Village

Πηγή: www.porquenaotravels.com

5.2.3.2. Φρανκφούρτη

Wertheim Village

Μόλις 50 λεπτά από τη Φρανκφούρτη, βρίσκεται το Wertheim Village. Περισσότερες από 110 μπουτίκ μόδας και lifestyle, προσφέρουν ένα τεράστιο φάσμα διαφορετικών διεθνών και εθνικών brands, με μειωμένες τιμές έως και 60%, καθόλη την διάρκεια του χρόνου. Το Wertheim Village, βρίσκεται στην αρχή της γνωστής διαδρομής Romantische Strasse, που οδηγεί στους πρόποδες των Βαυαρικών Άλπεων. Το χωριό εκδίδει δωρεάν εισιτήρια λεωφορείου για την επίσκεψη στην παλιά πόλη του Wertheim. Από το Wertheim ειδικά λεωφορεία μεταφέρουν τους επισκέπτες δωρεάν στον προορισμό τους (με πληροφορίες από Γρυμπογιάννη, Α., 2012).

*Εικόνα 5.6 Το εκπαιδευτικό χωριό Wertheim Village
Πηγή: labradorfriends.com*

5.2.4. Ισπανία

5.2.4.1. Βαρκελώνη

La Roca Village

Το La Roca Village είναι ένα ανοιχτό εμπορικό κέντρο πολυτελείας στη Βαρκελώνη. Το La Roca Village απέχει 30 λεπτά από τη Βαρκελώνη και τη Ζιρόνα με αυτοκίνητο ή λεωφορείο. Μόλις 40 λεπτά έξω από τη Βαρκελώνη, είναι το “σπίτι” για την παγκόσμια ισπανική και διεθνή μόδα και με πολυτελή brands σε εκπτώσεις έως και 60% όλο το χρόνο σε πάνω από 100 καταστήματα. Το La Roca Village, εκτός από πολλά εστιατόρια και καφετέριες, έχει επίσημο Κέντρο Τουριστικών Πληροφοριών, Προσωπικά Shopper & Hands-Free-Shopping Υπηρεσίες, καθώς και την αίθουσα La Roca Village Lounge για ιδιωτικές εκδηλώσεις. Εντυπωσιάζει το γεγονός ότι τα κτίρια είναι τόσο κοντά μεταξύ τους, με πολλά δέντρα, τα οποία παρέχουν επαρκή σκιά από τον ήλιο, για βόλτες καθόλη τη διάρκεια της μέρας (με πληροφορίες από www.barcelonayellow.com).

Εικόνα 5.7 Το εκπτώτικό χωριό La Roca Village

Πηγή: www.barcelonayellow.com

5.2.4.2. Μαδρίτη

Las Rozas Village

Το Las Rozas Village είναι ένα άλλο υπαίθριο εμπορικό κέντρο στην Ισπανία μόλις 45 λεπτά από τη Μαδρίτη, με αρχιτεκτονική που θυμίζει τα τυπικά κτίρια στις αρχές του αιώνα. Στο εμπορικό αυτό εκπωτικό χωριό, στεγάζονται περίπου 100 υπερπολυτελή καταστήματα. Αξίζει να αναφερθεί, ότι η μετάβαση στο Las Rozas μπορεί να γίνει πέραν από το αυτοκίνητο και με τακτικό λεωφορείο που πραγματοποιεί διαδρομές αποκλειστικά για το χωριό κάθε Σάββατο, ξεκινώντας από την Μαδρίτη (με πληροφορίες από in2life.gr).

Εικόνα 5.8 Η είσοδος του εκπωτικού χωριού Las Rozas Village

Πηγή: www.salirpormadrid.com

5.2.5. Ιταλία

5.2.5.1. Ρώμη

Castel Romano

Το Castel Romano είναι ένα από τα πιο δημοφιλή υπαίθρια εμπορικά κέντρα της Ρώμης. Το Castel Romano, βρίσκεται περί τα 25 χλμ. νότια της Ρώμης, σε ένα καταπράσινο τοπίο κοντά στην θάλασσα, ένα αρχιτεκτονικό αξιοθέατο, καθώς το χωριό φιλοξενείται, μέσα σε ένα ρωμαϊκό κάστρο, συνδυάζοντας έτσι την αλλοτινή ισχύ της αυτοκρατορίας και την πολυτελέστερη εκδοχή του σύγχρονου δυτικού πολιτισμού. Στα μεσαιωνικά δρομάκια του χωριού, συνωστίζονται περισσότερες από 110 μπουτίκ με πολυτελή είδη ρουχισμού. Στις υπηρεσίες του Castel Romano, περιλαμβάνονται καφετέριες και εστιατόρια, παιδική χαρά και δωρεάν parking με 2.000 θέσεις. Τέλος, αξίζει να επισκεφθεί κανείς το Stan Park, στην Piazza del Foro Romano, όπου υπάρχει το ακριβές αντίγραφο του πιο σημαντικού σκελετού από δεινόσαυρο που βρέθηκε ποτέ, ύψους 4 μέτρων (με πληροφορίες από in2life.gr).

Εικόνα 5.9 Η είσοδος του εκπαιδευτικού χωριού Castel Romano

Πηγή: www.ourtravelpics.com

5.2.5.2. Μιλάνο

Serravalle Designer Outlet

Το Serravalle Outlet Designer είναι το πρώτο και μεγαλύτερο εκπτώτικό χωριό της Ιταλίας. Μέσα σε ένα περιβάλλον εμπνευσμένο από την κλασική ιταλική αρχιτεκτονική, περιλαμβάνει καφέ και εστιατόρια, παιδική χαρά, δωρεάν χώρο στάθμευσης και πάνω από 300 εμπορικές μάρκες διεθνούς φήμης και είναι γνωστό για τις ιδιαίτερα χαμηλές τιμές του, σε σχέση με τους ευρωπαϊκούς ανταγωνιστές του, ειδικά στους ιταλικούς οίκους μόδας.

Εικόνα 5.10 Το εκπτώτικό χωριό Serravalle Outlet Designer *Πηγή:* sweetmilan.com

6. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

6.1. ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ-MALLS

Έχει γίνει μεγάλη «συζήτηση» σχετικά με την ιστορία των εμπορικών κέντρων και κάποιοι τοποθετούν την αρχή της, πίσω στην αγορά των αρχαίων ελληνικών και ρωμαϊκών πόλεων, ενώ άλλοι στη Μεγάλη Βρετανία, τον 18^ο και 19^ο αιώνα. Όμως η ιστορία του εμπορικού κέντρου με τη σημερινή έννοια του όρου (ολοκληρωμένες υπηρεσίες στα προάστια, όπου υπάρχει πολύς χώρος), ξεκίνησε από τις Ηνωμένες Πολιτείες τη δεύτερη ή την τρίτη δεκαετία του περασμένου αιώνα. Τα μεγαλύτερα εμπορικά κέντρα, άρχισαν να ανοίγουν τη δεκαετία του 1980, στις Ηνωμένες Πολιτείες, ενώ την ίδια δεκαετία άρχισε η εξάπλωσή τους στην Ευρώπη. Στην Ελλάδα τα εμπορικά κέντρα έκαναν την εμφάνισή τους κατά δεκάδες, την προηγούμενη δεκαετία. Τα πολυκαταστήματα έκαναν την εμφάνιση τους στην Αθήνα πριν από περίπου 60 χρόνια, με το ιστορικό Μινιόν (ξεκίνησε από ένα περίπτερο στην πλατεία Ομονοίας και έγινε αυτοκρατορία πριν καταστραφεί ολοκληρωτικά από φωτιά). Σήμερα τα εμπορικά κέντρα, αποτελούν την πρώτη επιλογή για αγορές, τόσο για τους Αθηναίους, όσο και για τους επισκέπτες της πόλης (με πληροφορίες από www.iefimerida.gr).

Τα εμπορικά κέντρα έχουν πολλά πλεονεκτήματα, όπως ο μεγάλος αριθμός καταστημάτων που βρίσκεται συγκεντρωμένος σε ένα κτίριο, η καθαριότητα, η προστασία από τις καιρικές συνθήκες, οι χώροι εστίασης και αναψυχής και οι χώροι στάθμευσης. Εκτός όμως από τα πλεονεκτήματα, έχουν και πολύ σημαντικά μειονεκτήματα, μερικά εξ αυτών είναι η απόσταση, αφού βρίσκονται εκτός του κέντρου της πόλης και απαιτείται αυτοκίνητο για την πρόσβαση, το εμπόριο είναι κατευθυνόμενο, αφού ο καταναλωτής μπορεί να επιλέξει μόνο ανάμεσα σε συγκεκριμένες μάρκες, καθώς επίσης τα κέντρα των πόλεων υποβαθμίζονται και οδηγούνται στο μαρασμό.

6.1.1. The Mall Athens

Το The Mall Athens, το μεγαλύτερο εμπορικό και ψυχαγωγικό κέντρο στην Ελλάδα, ξεκίνησε τη λειτουργία του το Νοέμβριο του 2005 και αποτέλεσε ορόσημο για την

ελληνική εμπορική πραγματικότητα, προσφέροντας εμπορικές και ψυχαγωγικές επιλογές σε 58.000 τ.μ. περίπου, διαθέσιμου προς χρήση χώρου.

Ο σημαντικός αριθμός καταστημάτων, σε συνδυασμό με τους πολυάριθμους χώρους εστίασης και ψυχαγωγίας, τους άνετους και προστατευμένους χώρους στάθμευσης, τις ολοκληρωμένες υπηρεσίες διαχείρισης, καθώς και την άμεση και εύκολη πρόσβαση σε σημαντικές οδικές αρτηρίες και μέσα μαζικής μεταφοράς, ανέδειξαν το The Mall Athens, σε προορισμό πολλαπλών δραστηριοτήτων για όλα τα μέλη της οικογένειας. Με μελετημένο καταμερισμό, σύγχρονο αρχιτεκτονικό σχεδιασμό και πρότυπες βοηθητικές υπηρεσίες, εξασφαλίζει την άνετη, ευχάριστη και ασφαλή περιήγηση των επισκεπτών σε όλους τους χώρους του. Πιο συγκεκριμένα, το The Mall Athens είναι δομημένο σε πέντε επίπεδα εμπορικής λειτουργίας και τρία υπόγεια επίπεδα στάθμευσης. Στεγάζει 195 εμπορικά καταστήματα, συγκεντρώνοντας τα σημαντικότερα διεθνή και ελληνικά εμπορικά σήματα, 25 εστιατόρια και καφέ, 15 πρωτοποριακές κινηματογραφικές αίθουσες, πληθώρα βοηθητικών υπηρεσιών, καθώς και περίπου 2.065 θέσεις στάθμευσης. Η πρόσβαση στο εμπορικό κέντρο, γίνεται με μετρό της γραμμής 1 «Πειραιάς-Κηφισιά» ή προαστιακό στη στάση "Νερατζιώτισσα", με αυτοκίνητο μέσω της Αττικής οδού - Έξοδος 11: Ολυμπιακό Στάδιο/Λεωφ. Κηφισίας, είτε με τα πόδια μέσω της πεζογέφυρας μεταξύ της αποβάθρας του σταθμού "Νερατζιώτισσα" και της εισόδου του The Mall Athens (με πληροφορίες από themallathens.gr).

Η αξία της επένδυσης για το εμπορικό και ψυχαγωγικό κέντρο προσέγγισε τα €320 εκατομμύρια, ενώ η σημερινή του εμπορική αξία ανέρχεται στα €435 εκατομμύρια. Η επένδυση θεωρείται ως μία από τις μεγαλύτερες ιδιωτικές επενδύσεις real estate, που έχουν πραγματοποιηθεί ποτέ στην Ελλάδα. Η επένδυση έχει δημιουργήσει 2.500 νέες θέσεις εργασίας περίπου (με πληροφορίες από lamda-development.net).

Εικόνα 6.1 Το εμπορικό κέντρο The Mall Athens *Πηγή:* themallathens.gr

6.1.2. Athens Metro Mall

Το εμπορικό κέντρο Athens Metro Mall, μόλις 5 λεπτά από το κέντρο της Αθήνας (με μετρό), και έξω ακριβώς από το σταθμό μετρό του Αγίου Δημητρίου, 90 επώνυμα καταστήματα, στεγάζονται σε έναν μοντέρνο και λειτουργικό χώρο 5 ορόφων για τις χειμερινές και όχι μόνο αγορές, στις πιο προνομιακές τιμές.

Το Athens Metro Mall, αποτελείται από 5 ορόφους και προσφέρει σημαντικές υπηρεσίες, που καλύπτουν όλες τις ανάγκες, δεδομένου των 15 χώρων για ψυχαγωγία, τις 5 κινηματογραφικές αίθουσες, σούπερ μάρκετ, παιδότοπο, τράπεζα και ένα μεγάλο χώρο στάθμευσης με χωρητικότητα 1200 αυτοκίνητα. Χαρακτηριστικό του Athens Metro Mall, αποτελεί και η ιδιαίτερη κατασκευή του, καθώς οι αρχιτεκτονικές γραμμές, ο άφθονος φωτισμός και το έντονο υγρό και πράσινο στοιχείο, δημιουργούν τον ιδανικό χώρο χαλάρωσης και ψυχαγωγίας εναρμονισμένο με το αστικό περιβάλλον. Η πρόσβαση στο χώρο του εμπορικού, μπορεί να γίνει είτε μέσω μετρό της γραμμής 2 «Ανθούπολη-Ελληνικό» στην στάση «Άγιος Δημήτριος», είτε με αυτοκίνητο μέσω της Λεωφόρου Βουλιαγμένης (με πληροφορίες από greeka.com, athensmetromall.gr).

*Εικόνα 6.2 Το εμπορικό κέντρο Athens Metro Mall
Πηγή: athensmetromall.gr*

6.1.3. Athens Heart

Το εμπορικό κέντρο Athens Heart είναι ένα σύγχρονος πολυχώρος 1500 τετραγωνικών μέτρων, με εύκολη πρόσβαση και ωραία διαμορφωμένα περιβάλλον. Το Athens Heart βρίσκεται στο δρόμο που κατευθύνεται από Ομόνοια προς Πειραιά. Το εμπορικό αυτό κέντρο ‘φιλοξενεί’ τις πιο σημαντικές και γνωστές μάρκες σε ρούχα, αξεσουάρ, παιδικά ρούχα και έπιπλα. Κάθε ένα από τα τέσσερα επίπεδα, περιέχει καταστήματα και άλλες υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων κινηματογράφων, το μεγαλύτερο παγοδρόμιο στην Αθήνα και πολλούς άλλους τομείς ψυχαγωγίας. Η ανοιχτή οροφή του Athens Heart, επιτρέπει στο φως της ημέρας να φωτίζει τον πολυχώρο και το μπαλκόνι που διαθέτει, προσφέρει θέα στην Ακρόπολη. Επίσης το εμπορικό, διαθέτει ένα μεγάλο χώρο στάθμευσης με χωρητικότητα 1.200 αυτοκινήτων (με πληροφορίες από greeka.com). Η πρόσβαση στο εμπορικό κέντρο είναι δυνατή με ηλεκτρικό στάση «Πετράλωνα», με τα λεωφορεία 049, 815, 914, στάση «Εργων», με προαστιακό σιδηρόδρομο στάση «Ταύρος» και με μετρό της γραμμής 1 «Αγία Μαρίνα-Δουκίσσης Πλακεντίας» στάση «Κεραμεικός» (με πληροφορίες athensheart.gr).

Εικόνα 6.3 Το εμπορικό κέντρο Athens Heart Πηγή: athensheart.gr

6.1.4. Golden Hall

Το Golden Hall βρίσκεται επί της Λεωφόρου Κηφισίας, στο ύψος του ΟΑΚΑ και αποτελείται από τρία επίπεδα. Διαθέτει 132 καταστήματα, τα οποία καταλαμβάνουν περίπου 41.000 τετραγωνικά μέτρα, ενώ προσφέρει περίπου 1.400 θέσεις στάθμευσης, σε δύο επίπεδα. Στα δύο πρώτα επίπεδα, αναπτύσσονται κυρίως καταστήματα γυναικείας, ανδρικής και παιδικής ένδυσης και υπόδησης, αξεσουάρ, κοσμηματοπωλεία, καταστήματα οικιακού εξοπλισμού κ.α., ενώ οι επισκέπτες μπορούν παράλληλα με τις αγορές τους, να επισκεφτούν ένα από τα 7 καφέ που διαθέτει. Στον τρίτο όροφο, φιλοξενούνται πέντε εστιατόρια, που προσφέρουν διαφορετικές γαστρονομικές επιλογές ελληνικής και διεθνούς κουζίνας, καθώς και παιδότοπο και χώρο πλήρως εξοπλισμένο για τους εφήβους. Το Golden Hall επίσης, αναπτύσσεται σε πολυχώρο πολιτισμού, αφού προσφέρει στους επισκέπτες του δωρεάν μοναδικές εμπειρίες ψυχαγωγίας. Η πρόσβαση στο εμπορικό γίνεται με αυτοκίνητο αλλά και με μέσα μαζικής μεταφοράς. Με αυτοκίνητο μέσω των λεωφόρων Κηφισίας και Κύμης/Βεΐκου, και με ΜΜΜ μέσω των λεωφορείων Α7, Β7, Χ14, 550 στάση «Ολυμπιακό Στάδιο», αλλά και με δημοτική συγκοινωνία στάση «Golden Hall – Νερατζιωτίσσης», Δευτέρα έως Παρασκευή: 08.30π.μ -21.40μ.μ και Σάββατο 08.30π.μ-21.20μ.μ (με πληροφορίες από www.goldenhall.gr).

Το κόστος μετασκευής του Golden Hall ανήλθε στα €80 εκατομμύρια περίπου, ενώ η σημερινή εμπορική του αξία αγγίζει τα €105 εκατομμύρια. Τη διαχείριση του

κέντρου έχει αναλάβει η εταιρεία ECE-LAMDA Hellas, εξειδικευμένη εταιρεία στον τομέα διαχείρισης εμπορικών κέντρων (με πληροφορίες από lamda-development.net).

Εικόνα 6.4 Το εμπορικό κέντρο Golden Hall Πηγή: www.goldenhall.gr

6.1.5. Avenue

Το εμπορικό κέντρο Avenue στον Παράδεισο Αμαρουσίου, ξεκίνησε το Μάιο του 2007 σαν επέκταση του ήδη επιτυχημένου Sanyo Carrefour Mall. Στρατηγικά χωροθετημένο στη Λεωφόρο Κηφισίας, δίπλα στο εκθεσιακό κέντρο της HELEXPO και με εύκολη πρόσβαση από την Αττική Οδό, αλλά και με τον ΗΣΑΠ Αμαρουσίου με δωρεάν συγκοινωνία, το εμπορικό αυτό κέντρο, διαθέτει δεκάδες εμπορικά καταστήματα, χώρους διασκέδασης και δωρεάν υπόγειο χώρο στάθμευσης για 2000 οχήματα. Το Avenue, εκτός από τα καταστήματά του, προσφέρει στους επισκέπτες του 4.000 τετραγωνικά μέτρα ελεύθερου, πράσινου χώρου περιπάτου. Περιέχει 60 καταστήματα και μεταξύ αυτών 4 μεγάλα «ονόματα», τα οποία είναι: το μεγαλύτερο Carrefour της χώρας, το γνωστό Carrefour Αμαρουσίου, τα JUMBO (τα πιο δημοφιλή καταστήματα παιχνιδιών στη χώρα), τα H&M (καταστήματα με έμφαση στη γυναικεία, ανδρική και παιδική ένδυση, με τον ιδιαίτερο σχεδιασμό και τις μοναδικές τιμές), και τέλος τον VOLTA τον μεγαλύτερο, υπαίθριο παιδότοπο. Το

εμπορικό μπορεί να επισκεφτεί κανείς, είτε με αυτοκίνητο μιας και το εμπορικό Avenue διαθέτει δωρεάν πάρκινγκ 2000 θέσεων σε 3 επίπεδα, είτε με λεωφορειακές γραμμές της Κηφισιάς, (Α7, Ε14, 550, Χ14-βραδυνό & ΣΚ), είτε με τοπική, δωρεάν συγκοινωνία του Δήμου Αμαρουσίου γραμμή 010 (σύνδεση με ΗΣΑΠ σταθμός Αμαρουσίου), είτε με προαστιακό (Σταθμός Λ.Κηφισιάς) (με πληροφορίες από avenuemall.gr).

Εικόνα 6.5 Το εμπορικό κέντρο Avenue Πηγή: avenuemall.gr

6.1.6. Mediterranean Cosmos

Το Mediterranean Cosmos είναι το μεγαλύτερο εμπορικό κέντρο της Θεσσαλονίκης. Βρίσκεται σε οικόπεδο συνολικής επιφάνειας 250.000 τ.μ., ιδιοκτησίας του Οικουμενικού Πατριαρχείου και αναπτύσσεται σε δυο κύρια επίπεδα, που αναλογούν σε 46.000 τ.μ., διαθέσιμου προς χρήση χώρου, και τα οποία εξυπηρετούνται με εσωτερικούς πεζόδρομους. Βρίσκεται σε απόσταση 11 χιλιομέτρων ανατολικά του κέντρου της πόλης, ενώ εγκαινιάστηκε τον Οκτώβριο του 2005. Πέρα από τα περίπου 209 καταστήματα, το Cosmos διαθέτει επίσης 37 ρεστοράν και εστιατόρια fast food, πολλές καφετέριες, 11 κινηματογράφους multiplex, υπαίθριο αμφιθέατρο 400

θέσεων, ειδικά διαμορφωμένους χώρους για τα παιδιά, ένα μεγάλο σουπερ μάρκετ και πολλές άλλες εγκαταστάσεις, όπως μια ορθόδοξη εκκλησία, πρότυπες βοηθητικές υπηρεσίες και παραδοσιακό ελληνικό χωριό. (Με πληροφορίες από inthessaloniki.com)

Προσφέρει ένα τεράστιο χώρο για πάρκινγκ, με περίπου 3.000 θέσεις στάθμευσης, ενώ υπάρχουν αρκετές θέσεις για λεωφορεία αλλά και μοτοσυκλέτες. Η πρόθεση που υπήρχε ωστόσο, να γίνει το πάρκινγκ ελεγχόμενο και η είσοδος του να επιτρέπεται μόνο με εισιτήριο, έτυχε αρνητικής υποδοχής από τους περισσότερους επισκέπτες. Οι ώρες λειτουργίας είναι από τις 9:00πμ έως 21:00μμ τις καθημερινές, και από 9:00 έως 20:00 το Σάββατο. Τις Κυριακές τα καταστήματα παραμένουν κλειστά. Ο πιο εύκολος τρόπος να επισκεφτεί κανείς το Mediterranean Cosmos, είναι με αυτοκίνητο. Με δημόσια αστική συγκοινωνία, τα λεωφορεία που εξυπηρετούν το εμπορικό κέντρο είναι τα Νο 36 και Νο 45. Ακριβώς δίπλα από το Εμπορικό κέντρο, βρίσκεται το "Magic Park", το μεγαλύτερο και δημοφιλέστερο πάρκο διασκέδασης της πόλης (με πληροφορίες από www.medcosmos.gr/join/gr).

Η αξία της επένδυσης για το κέντρο προσέγγισε τα €120 εκατομμύρια, ενώ η σημερινή εμπορική του αξία ανέρχεται στα €175 εκατομμύρια. (Με πληροφορίες από lamda-development.net)

Εικόνα 6.6 Το εμπορικό κέντρο Mediterranean Cosmos Πηγή: inthessaloniki.com

6.2. OPEN MALLS

Η ιδέα των open malls «γεννήθηκε» ως μια προσπάθεια να απαντήσουν οι μικρές επιχειρήσεις στις μεγάλες. Η ιδέα ξεκίνησε το 2011, ενώ πέρυσι η δράση δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Το ποσό που έχει διατεθεί για την δημιουργία των Open Malls είναι 1,2 εκατομμύρια ευρώ (ήτοι 200.000 ευρώ για κάθε μία από τις έξι πόλεις Αθήνα, Πειραιάς, Θεσσαλονίκη, Λάρισα, Αλεξανδρούπολη και Πάτρα).

Στα Open Malls θα συμμετέχουν πάνω από 1000 μικρομεσαίες επιχειρήσεις από όλους τους κλάδους. Υπενθυμίζεται ότι το πιλοτικό αυτό έργο, συγχρηματοδοτείται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα του ΕΣΠΑ 2007-2013», και φορείς υλοποίησης του είναι, οι κατά τόπους Εμπορικοί Σύλλογοι. Ανάμεσα στις δράσεις που θα αναπτύσσονται στα Ανοικτά Εμπορικά Κέντρα, είναι οι εμπορικές από τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, όπως προσφορές και προωθητικές ενέργειες, αναβάθμιση του δημόσιου χώρου για την αντιμετώπιση θεμάτων σχετικά με την αισθητική και τη λειτουργία του δικτύου πεζοδρόμων, το φωτισμό, την καθαριότητα, τη διαχείριση του πράσινου, τον καλλωπισμό, τη διασφάλιση πρόσβασης για ΑμεΑ, και τη διοργάνωση παράλληλων εκδηλώσεων σε συνεργασία με τους δήμους ή άλλους φορείς (με πληροφορίες από fpress.gr).

Πρακτάω παρουσιάζονται το πρώτο εκπτωτικό χωριό, αλλά και το πρώτο υβριδικό Εμπορικό Πάρκο στην Ελλάδα, το McArthurGlen και το Smart Park αντίστοιχα. Σε παρόμοια λογική κινείται και η Μαρίνα Φλοίσβου που παραπέμπει σε ένα μικρών διαστάσεων Open Mall δίπλα στη θάλασσα.

6.2.1. McArthurGlen Designer Outlet Athens

Ο Όμιλος McArthurGlen άνοιξε στις 2 Ιουνίου τις πόρτες του 20ου Designer Outlet, το McArthurGlen Designer Outlet Athens, με το πρώτο McArthurGlen να ανοίγει το 1995 στην Αγγλία. Ο Όμιλος McArthurGlen διαθέτει 20 Designer Outlets σε οκτώ χώρες (Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ιταλία, Ολλανδία και Αγγλία).

Το McArthurGlen Designer Outlet Athens βρίσκεται στην περιοχή Γυαλού στα Σπάτα, σε απόσταση 30 λεπτών από το κέντρο της Αθήνας. Το υπαίθριο κέντρο, διαμορφωμένο σε δύο επίπεδα, δίνει την αίσθηση στον επισκέπτη πως περπατά σε μια

γραφική γειτονιά της Αθήνας. Πρόκειται για μια επένδυση της τάξης των €100 εκατομμυρίων, που καλύπτει 21.000 τ.μ. και θα δημιουργήσει 1.000 νέες θέσεις εργασίας. Βρίσκεται δίπλα στο Αττικό Ζωολογικό Πάρκο. Ο σχεδιασμός του αντανακλά ένα νεοκλασικό στιλ εμπνευσμένο, από τις γραφικές γειτονιές της παλιάς Αθήνας.

Στον πρώτο όροφο και το ισόγειο του κέντρου, βρίσκονται καταστήματα ομορφιάς, ειδών σπιτιού και ταξιδιού, καθώς και καταστήματα εστιατορίων και café. Επιπλέον, είναι διαθέσιμες περισσότερες από 2.000 θέσεις στάθμευσης, καθώς και παιδότοπος. Προς το παρόν, υπάρχουν 110 καταστήματα με επώνυμα αθλητικά, γυναικεία, ανδρικά, είδη σπιτιού, είδη δώρων, οπτικά κ.α. Ειδική αναφορά αξίζει να γίνει, στα οκτώ, προς το παρόν, καταστήματα με συλλογές σχεδιαστών. Ως προς τους χώρους εστίασης, στο McArthur Glen μέχρι στιγμής, βρίσκονται πέντε καφέ-ζαχαροπλαστεία και τέσσερα εστιατόρια στη διάθεση των επισκεπτών (με πληροφορίες από in2life.gr).

Η πρόσβαση στο «εκπτώτικό χωριό» McArthur Glen, γίνεται με λεωφορείο από το σταθμό του μετρό «Δουκίσσης Πλακεντίας», με αριθμό γραμμής 319, με μετρό μέσω της γραμμής 1 «Αιγάλεω- Δουκίσσης Πλακεντίας» στη στάση «Δουκίσσης Πλακεντίας» και τέλος, με αυτοκίνητο μέσω της περιφερειακής Υμηττού προς Ραφήνα, και από λεωφόρο Μεσογείων - λεωφόρο Μαραθώνος στο τέλος της Παλλήνης με κατεύθυνση προς Σπάτα (με πληροφορίες από www.mcarthurglen.com).

Εικόνα 6.7 Το εκπτώτικό Χωριό McArthurGlen Designer Outlet Athens

Πηγή: www.mcarthurglen.com

6.2.2. Smart Park

Το Smart Park, αποτελεί το μεγαλύτερο εμπορικό πάρκο στην Ελλάδα, σε μια έκταση 91 στρεμμάτων εκ των οποίων τα 30 στρέμματα έχουν διαμορφωθεί σε χώρους πρασίνου. Στα 35.000 τ.μ. επιφανείας εμπορικών χώρων, φιλοξενεί τα σημαντικότερα «ονόματα» του λιανικού εμπορίου της χώρας. Το Smart Park διακρίνεται για την υψηλή αρχιτεκτονική αισθητική του, τους πλούσιους ελεύθερους χώρους του, τους φροντισμένους διαδρόμους περιπάτου και τις υπαίθριες δραστηριότητες του. Σε συνδυασμό με τον θερινό κινηματογράφο, τα καταστήματα εστίασης και το πάρκο αναψυχής (play land), καθίσταται μοναδικό στο είδος του στην Ελλάδα. Το Smart Park, επικοινωνεί με τα 125 καταστήματα μόδας του εκπτώτικου χωριού McArthur Glen Designer Outlet Athens, και έτσι η πρόσβαση στο χώρο του Smart Park είναι δυνατή, μέσω της πρόσβασης στο «εκπτώτικό χωριό» McArthur Glen (με πληροφορίες από smartpark.com).

Εικόνα 6.8 Η είσοδος του εμπορικού πάρκου Smart Park Πηγή: smartpark.com

6.2.3. Μαρίνα Φλοίσβου

Μόλις 6 χιλιόμετρα από το κέντρο της Αθήνας, η Μαρίνα Φλοίσβου προσφέρει εύκολη πρόσβαση σε πολλά πολιτιστικά δρώμενα και τρόπους ψυχαγωγίας. Παρέχει μια ποικιλία δυνατοτήτων απόλαυσης και χαλάρωσης, ενώ είναι ιδανικό για τρέξιμο, περπάτημα και ποδηλασία. Οι λιμενικές εγκαταστάσεις, σε συνδυασμό με την ήπια ανάπτυξη και το ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό ύφος, συντελούν στη δημιουργία μιας μαρίνας διεθνών προδιαγραφών, που αποτελεί πόλο έλξης τουρισμού. Μετά την πρόσφατη ολοκλήρωση των εργασιών στον βόρειο προλιμένα, η Μαρίνα διαθέτει 303 θέσεις ελλιμενισμού. Σχετικά με το χερσαίο κομμάτι της Μαρίνας, πραγματοποιήθηκε αναμόρφωση μιας έκτασης 56.000 τ.μ., συμπεριλαμβανομένων 3.800 τ.μ., στα οποία οι επισκέπτες και οι ιδιοκτήτες των σκαφών, έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν από μια σειρά 37 εμπορικών και ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων, όπως εστιατόρια, cafe, bars και επώνυμα καταστήματα. Η έκταση αυτή περιστοιχίζεται από 23 στρέμματα πρασίνου, ενώ κατά την αναμόρφωσή της φυτεύτηκαν πάνω από 1.000 δέντρα.

Υπάρχουν αρκετοί τρόποι με τους οποίους μπορεί κάποιος να μεταφερθεί στην Μαρίνα, είτε με ιδιωτικό μεταφορικό μέσο, είτε με τα ΜΜΜ. Πιο συγκεκριμένα, με το αυτοκίνητο μέσω της Εθνικής Οδού Ε75, που οδηγεί στη Λεωφόρο Ποσειδώνος, είτε μέσω της Λεωφόρου Συγγρού, η οποία συνδέεται με τη Λεωφόρο Ποσειδώνος. Επίσης με λεωφορείο η στάση "Ούλεν" βρίσκεται ακριβώς έξω από τη Μαρίνα. Τα λεωφορεία με αριθμό: 217, 550, Α1, Β1, Β2, προσφέρουν άμεση πρόσβαση στο κέντρο της Αθήνας, του Πειραιά και της Γλυφάδας από την Μαρίνα (με πληροφορίες από www.flisvosmarina.com).

Στην Μαρίνα μπορεί να φτάσει κανείς, είτε με δημόσιο, είτε με ιδιωτικό μέσο. (Με πληροφορίες από lamda-development.net)

Εικόνα 6.9 Η Μαρίνα Φλοίσβου Πηγή: www.flisvosmarina.com

6.2.4. Patras Open Mall

Το Ανοικτό Κέντρο Εμπορίου της Πάτρας, χρηματοδοτήθηκε τελικά από το ΕΣΠΑ μέσω του Υπουργείου Ανάπτυξης. Αν υπολογίσει κανείς, ότι σε πόλεις όπως η Αθήνα το open mall έχει 80 καταστήματα και σε πόλεις όπως η Λάρισα, 90, κατανοεί ότι η συμμετοχή 129 εμπόρων στο Open Mall της Πάτρας, αποτελεί μια σημαντική ανταπόκριση. Πρόκειται για καταστήματα εντός του μεγαλύτερου μέρους του κέντρου της πόλης της Πάτρας, από Σαχτούρη έως Ζαΐμη, και από Αγίου Ανδρέου έως Δημητρίου Υψηλάντου. Εκτείνονται δηλαδή, σε όλο το εύρος του εμπορικού κέντρου της πόλης, και προσφέρουν την ίδια ευρεία γκάμα προϊόντων και περισσότερα, με τα κλειστά εμπορικά κέντρα. Οι επιχειρήσεις θα έχουν προβολή στο διαδίκτυο, ενώ θα υπάρχει σχετική σήμανση στις βιτρίνες των καταστημάτων και στους εισόδους των δρόμων που αντιστοιχούν στο «χάρτη» του δικτύου του Open Mall.

Εν αναμονή απάντησης από τον Δήμο, είναι ο Εμπορικός Σύλλογος και για μια άλλη πρόταση. Πρόκειται για την πρόταση εγκατάστασης εντελώς δωρεάν, παγοδρομίου 96 τ.μ. στην πλατεία Γεωργίου. Στο πλαίσιο της ίδιας πρότασης, δίπλα στο παγοδρόμιο, θα βρίσκεται ένα κiosk του Εμπορικού Συλλόγου, για την συλλογή ειδών για τις άπορες οικογένειες. Το κέντρο του Open Mall, θα είναι το κτίριο του

Εικόνα 6.11 Χάρτης του Open Mall στην Αλεξανδρούπολη
Πηγή: www.liberal.gr

6.2.6. Thess Mall (Open Mall Θεσσαλονίκης)

Στις 22 Δεκεμβρίου του 2015, εγκαινιάστηκε το Thess Mall, το ανοιχτό εμπορικό κέντρο, έκτασης 15 στρεμμάτων, όπου φιλοξενούνται 108 εμπορικές επιχειρήσεις στη Θεσσαλονίκη. Το Thess Mall εκτείνεται στον άξονα Αριστοτέλους-Μητροπόλεως-Παύλου Μελά-Λεωφόρου Νίκης. Ο Εμπορικός Σύλλογος Θεσσαλονίκης, φιλοδοξεί όχι μόνο να δημιουργήσει ένα πρότυπο Ανοικτό Κέντρο Εμπορίου, αλλά στην πορεία το σύνθημα του Thess Mall «Η καρδιά κτυπά στο Κέντρο», να μεγαλώσει και να γίνει «Η Καρδιά κτυπά στη Θεσσαλονίκη». Στο υπαίθριο εμπορικό κέντρο συμμετέχουν συνολικά 445 επιχειρήσεις, ενώ θα υπάρχουν 18 οδοί, 12 πάρκινγκ, 4 στάσεις λεωφορείων και 3 πιάτσες ταξί (με πληροφορίες από iefimerida.gr).

7. ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ: Εμπορικό Τρίγωνο Αθηνών

Τα τελευταία χρόνια στο Δήμο Αθηνών, αλλά και σε ολόκληρη την Ελλάδα, έχουν πραγματοποιηθεί σημαντικές αλλαγές στον τομέα του λιανικού εμπορίου. Η γεωγραφική αναδιάρθρωση του εμπορίου, έχει δημιουργήσει πολλά προβλήματα στις πόλεις και κυρίως στα κέντρα αυτών. Στα πλαίσια της βιώσιμης ανάπτυξης των κέντρων των πόλεων, θα πρέπει να εφαρμοσθούν κάποιες πολιτικές, αλλά και να αναληφθούν οι απαραίτητες πρωτοβουλίες, για την αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών.

Πιο συγκεκριμένα, στα πλαίσια εκπόνησης της παρούσας διπλωματικής εργασίας, εντοπίζονται τα προβλήματα, που αντιμετωπίζει σήμερα το ιστορικό Εμπορικό Τρίγωνο της Αθήνας, και προτείνονται μέτρα αντιμετώπισης αυτών, με άμεσο στόχο το κέντρο να ανακτήσει και πάλι το χαμένο χαρακτήρα του, και να γίνει πιο ανταγωνιστικό απέναντι στις νέες προκλήσεις της σύγχρονης εποχής.

Η πρόταση αυτής της εργασίας για την προώθηση της ανταγωνιστικότητας της περιοχής μελέτης, είναι η δημιουργία ενός open mall στο κέντρο του. Για το λόγο αυτό, εξετάστηκαν τα προβλήματα και οι ανάγκες της συγκεκριμένης περιοχής, και στη συνέχεια, παρουσιάστηκαν προτάσεις για την καλύτερη λειτουργία της περιοχής. Οι προτάσεις αυτές αναλύονται σε ξεχωριστά υποκεφάλαια παρακάτω.

Για την εκπόνηση του κεφαλαίου, συλλέχθηκαν στοιχεία από τις απογραφές της ΕΣΥΕ για το έτος 2011, που αφορούσαν τον πληθυσμό. Επίσης από πηγές όπως η επίσημη ιστοσελίδα του Δήμου Αθηναίων, οι ιστοσελίδες του ΟΑΣΑ και του ΗΣΑΠ, συλλέχθηκαν στοιχεία για την οικονομία της περιοχής και τις κοινωνικές και μεταφορικές υποδομές της. Τα στοιχεία αυτά στη συνέχεια, επεξεργάστηκαν και αναλύθηκαν, έτσι ώστε να γίνει αντιληπτή η υπάρχουσα κατάσταση στην περιοχή του Εμπορικού Τριγώνου.

Ακολούθως, έγινε καταγραφή της εμπορικής δραστηριότητας των εμπορικών πυρήνων του Ε.Τ. Κατά την καταγραφή, συλλέχθηκαν στοιχεία για τις χρήσεις γης των ισόγειων κάθε κτιρίου. Η καταγραφή πραγματοποιήθηκε τον Δεκέμβριο του 2015 και καταγράφηκαν συνολικά, οικοδομικά τετράγωνα και καταστήματα.

Τέλος, έγινε αξιολόγηση της υπάρχουσας κατάστασης και εντοπισμός των προβλημάτων, προτείνοντας μέτρα για την αντιμετώπισή τους, ώστε να δημιουργηθεί

το υπόβαθρο, για την βιώσιμη ανάπτυξη του εμπορικών κέντρων του Εμπορικού Τριγώνου, μέσα από την αναδιαμόρφωσή του σε open mall.

7.1. Υποστόχοι

Οι υποστόχοι αποτελούν τους τρόπους, με τους οποίους θα επιτευχθεί ο στόχος της υπάρχουσας μελέτης. Η επίτευξη του στόχου θα πραγματοποιηθεί, μέσα από μία ολοκληρωμένη αντιμετώπιση της υπάρχουσας κατάστασης της περιοχής μελέτης και ένα σύνολο ενεργειών, για την αναδιαμόρφωση της εμπορικής δραστηριότητας της περιοχής.

Οι υποστόχοι για την υλοποίηση του βασικού στόχου της παρούσας εργασίας είναι οι ακόλουθοι:

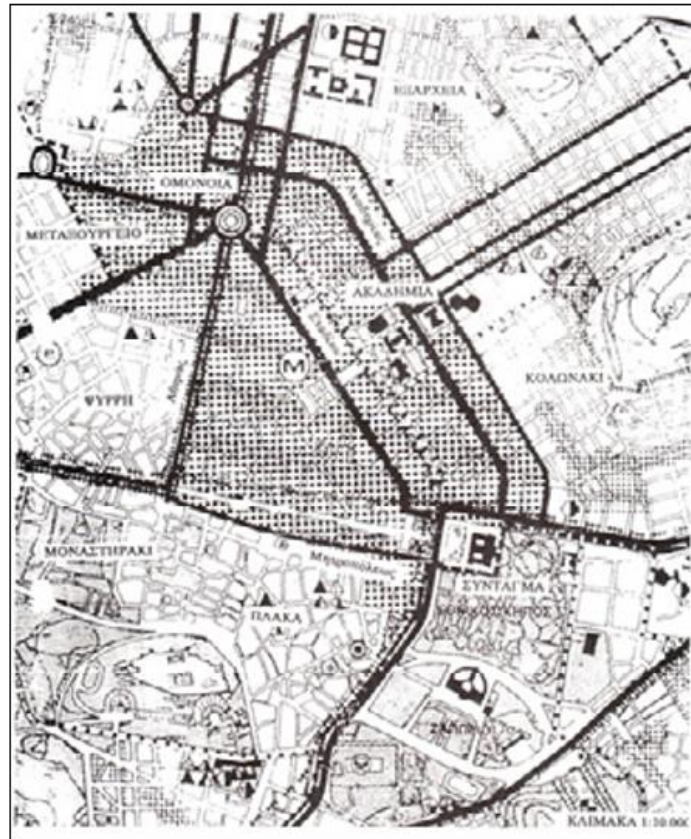
- ✓ Διατήρηση της φυσιογνωμίας και του χαρακτήρα της περιοχής μελέτης.
- ✓ Οικονομική ανάπτυξη και ανάδειξη των εμπορικών καταστημάτων της περιοχής.
- ✓ Βελτίωση κυκλοφοριακών δικτύων.
- ✓ Προστασία του οικιστικού, πολιτιστικού και φυσικού περιβάλλοντος.

7.2. Το Εμπορικό Τρίγωνο της Αθήνας

Η περιοχή μελέτης το Εμπορικό Τρίγωνο (Ε.Τ) της Αθήνας, είναι ένα πολύ βασικό τμήμα του κέντρου της πόλης. Την δεκαετία του '80, ο Δήμος Αθηναίων οριοθέτησε επακριβώς αυτό το τμήμα του, και το χαρακτήρισε ως «εμπορικό», μάλλον λόγω του γεγονότος, πως οι βιοτεχνικές και εμπορικές δραστηριότητες επικρατούσαν τότε, και συνεχίζουν να επικρατούν αισθητά στην περιοχή, έναντι των άλλων χρήσεων. Ορίζεται από τις οδούς Σταδίου, Αθηνάς, και Μητροπόλεως και έχει σαν κορυφές τις πλατείες Συντάγματος, Ομόνοιας και Μοναστηρακίου και έχει έκταση 397 στρέμματα (Γκούντρα, Α., 2008).

Ωστόσο, είναι δύσκολο να οριοθετηθεί επακριβώς το κέντρο της Αθήνας. Αν δεχτούμε, πως το κέντρο ταυτίζεται με τις περιοχές κεντρικών λειτουργιών, όπως τις έχει ορίσει το Γ.Π.Σ. του 1985, το Εμπορικό Τρίγωνο καταλαμβάνει περίπου το 40%

του κέντρου. Πάντως σίγουρα το Ε.Τ βρίσκεται στον ‘πυρήνα’ του κέντρου κατέχοντας νευραλγική θέση (Γκούντρα, Α., (2008).

Εικόνα 7.1 Απόσπασμα από το Γ.Π.Σ. της Αθήνας, Ιούλιος 1985
Πηγή: Γκούντρα, Α., (2008).

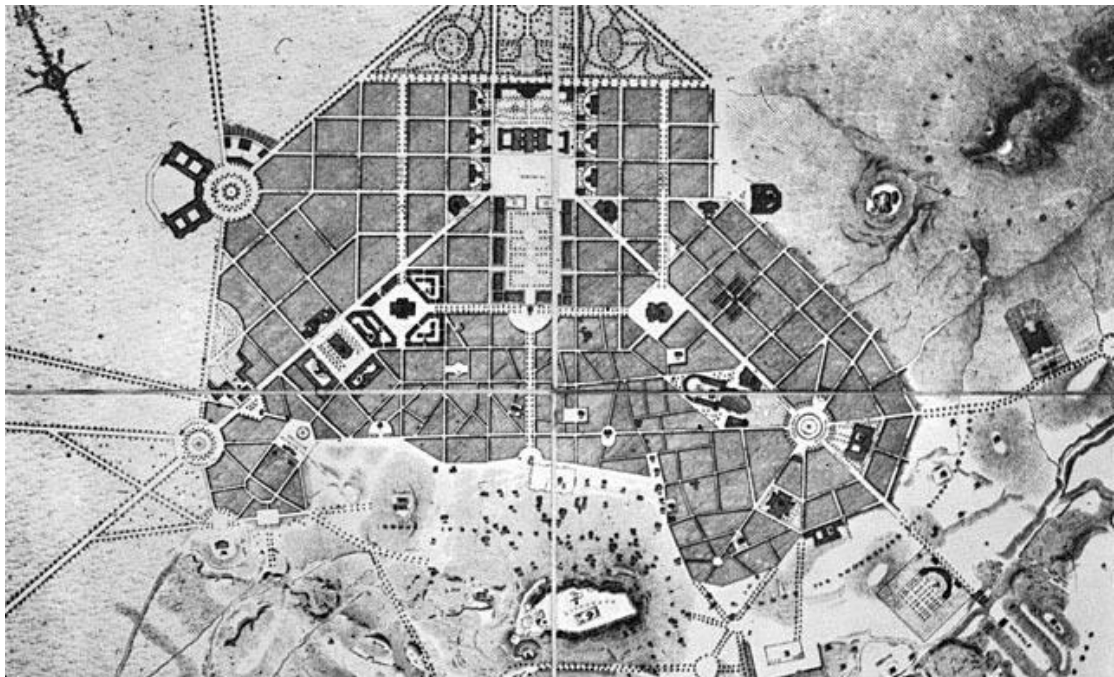

*Εικόνα 7.2 Απόσπασμα Ρυθμιστικού Σχεδίου περιφέρειας Αττικής (Ν.1515/85)
Πηγή: Γκούντρα, Α., (2008).*

Οι γειτονικές περιοχές του Τριγώνου είναι : Κολωνάκι, Εξάρχεια, Μουσείο, Μεταξουργείο, Ψυρρή, Πλάκα, Εθνικός Κήπος. Από αυτές μόνο οι Εθνικός Κήπος αποτελεί εκτεταμένο υπαίθριο χώρο, ενώ όλες οι άλλες παρουσιάζουν μια συμπαγή δόμηση, παρά τις διαφοροποιήσεις που εμφανίζουν στους όρους δόμησης. Ο έλεγχος των χρήσεων γης στην περιοχή της Πλάκας, η ανάπτυξη της εμπορικότητας της ζώνης του Πανεπιστημίου, η υπερσυγκέντρωση λειτουργιών υπερτοπικής σημασίας στην Ομόνοια, και γενικότερα τα χαρακτηριστικά και οι μετασχηματισμοί των γειτονικών περιοχών, όπως είναι φυσικό, δημιουργούν πιέσεις και αλληλεξαρτήσεις με το Ε.Τ και επηρεάζουν τη δομή και τη λειτουργία του (Γκούντρα, Α., 2008).

Στα πρώτα πολεοδομικά σχέδια της Αθήνας (Κλεάνθη- Σάουμπερτ 1833, Κλέντσε 1834), η περιοχή που σήμερα ονομάζουμε Εμπορικό Τρίγωνο, αποτελεί την περιοχή σύμφυσης μεταξύ του παλαιού και του νέου τμήματος της πόλης. Όπως φαίνεται στα

σχέδια (εικόνα 7.3 και 7.4) η περιοχή αυτή, χωρίζεται σε δύο υποπεριοχές με σαφώς αντιδιασταλλόμενη οδική διάταξη. Η πρώτη υποπεριοχή, σχηματίζει το «εσωτερικό τρίγωνο» μεταξύ των οδών Αθηνάς, Ερμού/Μητροπόλεως και Λέκκα/Πραξιτέλους, όπου η διάταξη των δρόμων είναι ιδιαίτερα στενή και θυμίζει τον παλιό οικισμό της Αθήνας. Η δεύτερη υποπεριοχή ακολουθεί το ιπποδάμειο σύστημα ως τρόπο ανάπτυξης των πόλεων, δηλώνοντας έτσι την διάταξη της νέας πόλης (Γκούντρα, Α., 2008).

*Εικόνα 7.3 Το σχέδιο των Κλεάνθης-Σάουμπερτ (1833)
Πηγή: www.eie.gr*

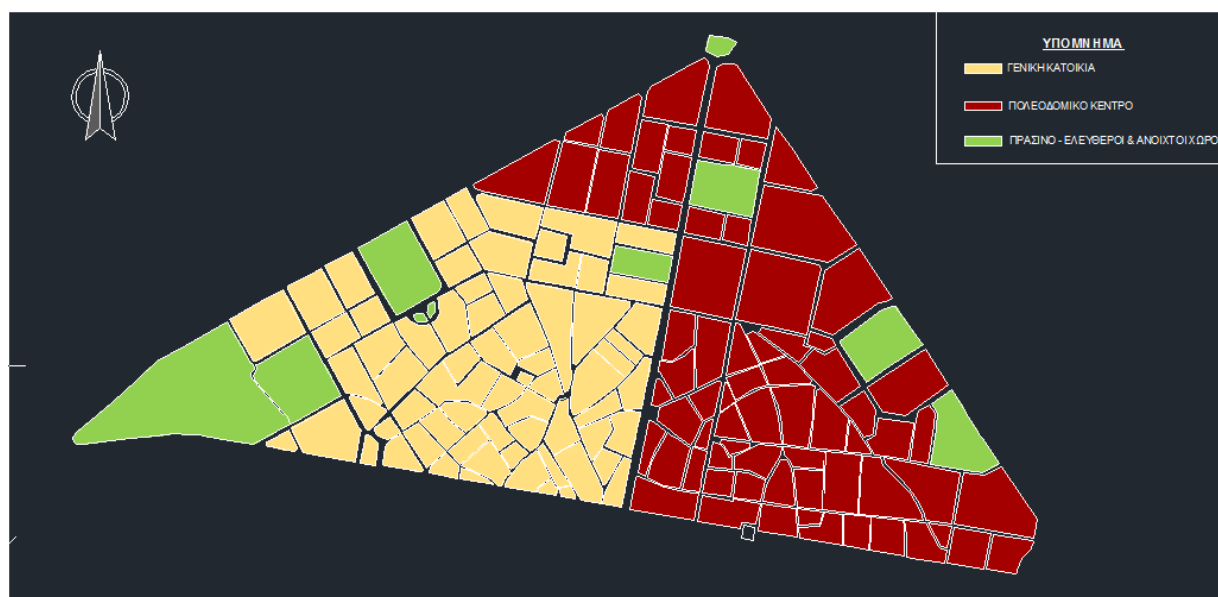

*Εικόνα 7.4 Το σχέδιο Κλέντσε (1834)
Πηγή: www.artic.gr*

Σύμφωνα με την Γκούντρα, στο εσωτερικό τρίγωνο, που ήταν ο υφιστάμενος οικισμός δημιουργήθηκαν μεγάλα προβλήματα με τις απαλλοτριώσεις, για την διάνοιξη των νέων δρόμων, που πρότεινε το σχέδιο Κλεάνθους και Σάουμπερτ, οπότε πολύ γρήγορα ήρθε η τροποποίηση με το σχέδιο του Κλέντσε. Με τα σχέδια αυτά και την βαθειά τομή της διάνοιξης της Ερμού, έγινε η βασική χάραξη του Ε.Τ, όπως είναι σήμερα. Σε όλη τη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα το τρίγωνο συγκεντρώνει όλη την «αθηναϊκή ζωή».

Κατά τη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα και μέχρι την μεταπολίτευση, οι προτάσεις για την περιοχή του κέντρου, αφορούν κυρίως την ρυμοτομία και ειδικότερα, γίνεται πολύς λόγος για διανοίξεις οδών. Την περίοδο όμως αυτή, το ενδιαφέρον μετατοπίζεται κυρίως στους ορίζοντες επέκτασης της πόλης, και η υφιστάμενη κατάσταση του κέντρου της πόλης, θεωρείται δεδομένη. Σε αυτό συντελούν, οι δύο μεγάλες πληθυσμιακές εκρήξεις : το 1922 με την μαζική εισροή προσφύγων και μετά το 1960 με την εσωτερική μετανάστευση, που προκάλεσαν συνεχείς και κατά κύριο αυθαίρετες επεκτάσεις της πόλης και δημιούργησαν σημαντικά προβλήματα στα περίχωρα. Η διόγκωση της πρωτεύουσας, είχε φυσικά σοβαρό αντίκτυπο και στο

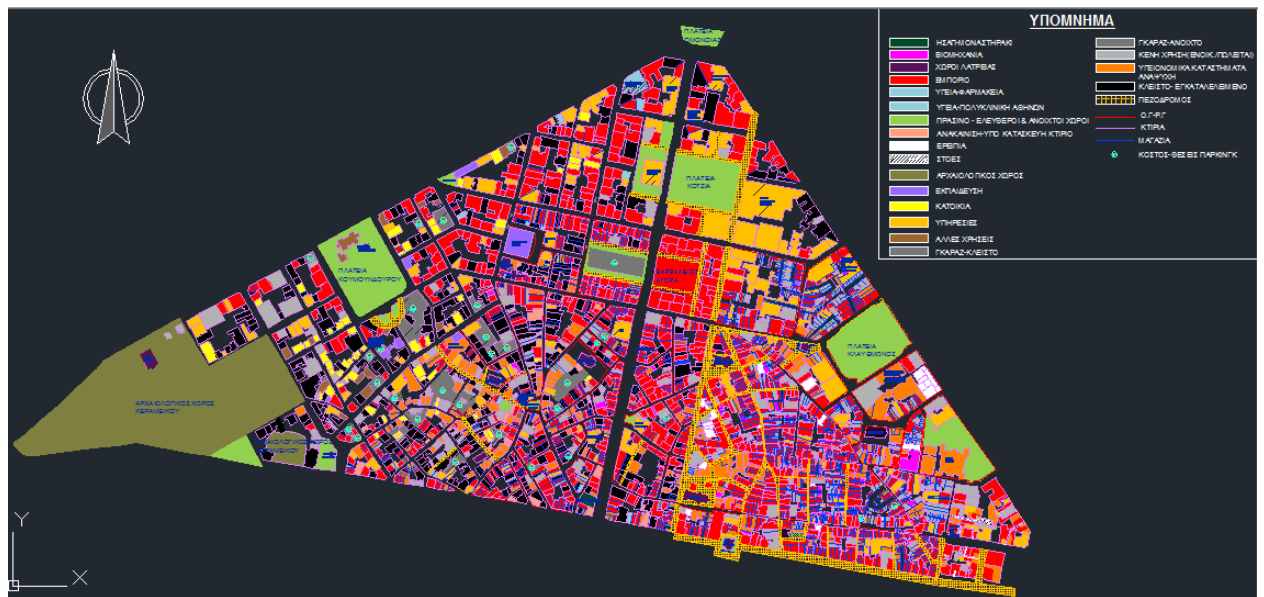
κέντρο της. Το κυριότερο πρόβλημα, είναι το κυκλοφοριακό για την λύση του οποίου υπάρχουν διάφορες προτάσεις, όπως διανοίξεις νέων οδών, διαπλατύνσεις υπαρχόντων, απαλλοτριώσεις και κατεδαφίσεις. Οι προτάσεις αυτές, όπως αυτή του Π.Καλλιγά (1919-1929), ήταν σαρωτικές και δεν εφαρμόστηκαν, καθώς συνάντησαν αντιδράσεις από τους θιγόμενους ιδιοκτήτες, αλλά και από τον Τύπο της εποχής (Γκούντρα, Α., 2008).

Χάρτης 1: Χάρτης θεσμοθετημένων χρήσεων γης Εμπορικού Τριγώνου.

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

Όπως φαίνεται στον παραπάνω χάρτη (χάρτης 1), οι θεσμοθετημένες χρήσεις γης στην περιοχή του Εμπορικού Τριγώνου, είναι το πολεοδομικό κέντρο (κόκκινο χρώμα), η γενική κατοικία (κίτρινο χρώμα) και οι χώροι πρασίνου (πράσινο χρώμα). Στην περιοχή του Ψυρρή, μεταξύ των οδών Ευρυπίδου και Σοφοκλέους, αλλά και γύρω από την πλατεία Κουμουνδούρου, υπάρχει ως χρήση γης η γενική κατοικία. Σχεδόν σε όλη την υπόλοιπη περιοχή, κυριαρχεί η χρήση γης του πολεοδομικού κέντρου με μικρές εξαιρέσεις την πλατεία Κουμουνδούρου, την πλατεία Κλαυθμώνος, την πλατεία Κοτζιά, το οικοδομικό τετράγωνο στο οποίο βρίσκεται το κτίριο της παλιάς Βουλής αλλά και τον αρχαιολογικό χώρο του Κεραμεικού, όπου οι θεσμοθετημένη χρήση γης είναι οι χώροι πρασίνου. Στον χάρτη 2 που ακολουθεί, φαίνεται η υπάρχουσα κατανομή των χρήσεων γης στην περιοχή.

Χάρτης 2: Χάρτης υφιστάμενων χρήσεων γης Εμπορικού Τριγώνου.
 Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

Μέσα λοιπόν από την σύγκριση των δύο χαρτών, φαίνεται ότι στο τμήμα του Εμπορικού Τριγώνου, όπου επιτρέπεται σαν χρήση γης η «γενική κατοικία», επικρατούν χρήσεις όπως κατοικία, εστιατόρια, αναψυκτήρια, κτίρια κοινωνικής πρόνοιας, επαγγελματικά εργαστήρια χαμηλής όχλησης, πρατήρια βενζίνης, γραφεία, τράπεζες, ξενοδοχεία μέχρι 100 κλινών, ξενώνες, κτίρια εκπαίδευσης, αλλά και εμπορικά καταστήματα, με εξαίρεση τις υπεραγορές και τα πολυκαταστήματα. Στο τμήμα της περιοχής με χρήση γης «πολεοδομικό κέντρο», ύστερα από επιτόπια έρευνα, καταγράφηκαν λίγες κατοικίες, ξενώνες, ξενοδοχεία, εμπορικά καταστήματα, γραφεία, τράπεζες, κοινωφελείς οργανισμοί, κτίρια διοίκησης, εστιατόρια, αναψυκτήρια, κέντρα διασκέδασης-αναψυχής, θρησκευτικοί χώροι και εγκαταστάσεις-κεντρικά γραφεία μέσω μαζικής μεταφοράς. Ωστόσο, στο σημείο αυτό πρέπει να αναφερθεί, ότι στην περιοχή είναι πολλά τα καταστήματα, τα οποία είτε ενοικιάζονται είτε πωλούνται, δηλαδή έχουν «κενή» χρήση γης.

Επιπλέον σε πολλές περιπτώσεις, η υποχρεωτική εφαρμογή της ανάμιξης χρήσεων, σε συνδυασμό με ευρύτερους κοινωνικο-οικονομικούς παράγοντες, οδήγησαν σε εκτεταμένη εκκένωση των τελευταίων ορόφων και στη δημιουργία κενών κελυφών. Χαρακτηριστική περίπτωση είναι η περιοχή μελέτης, όπου η μεταποίηση αποχωρεί σταδιακά, αφήνοντας πίσω κενά κελύφη, χωρίς όμως να επιτρέπεται από το θεσμικό πλαίσιο κάποια άλλη προοπτική εκμετάλλευσης και χρήσης τους πέραν της κατοικίας (Βασιλοπούλου, Χ., Τριάντης, Λ., 2012). Η υπερανάπτυξη γραφειακών χώρων

συμβάδισε επιπλέον, με την υπεραισιοδοξία της αγοράς, αλλά και νομιμοποίησε μεγάλα κεφαλαία από την παραοικονομία. Όλοι αυτοί οι παράγοντες οδήγησαν σε μια κρίση στην αγορά γραφείων, που έγινε εμφανής τη δεκαετία του 2000, με την πτώση των τιμών γραφείων και τη δημιουργία ενός σημαντικού αριθμού κενών χώρων. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται αύξηση των κενών χώρων γραφείων στο κέντρο, ως αποτέλεσμα της αλλαγής της γεωγραφίας ανάπτυξης των γραφειακών χώρων στη μητροπολιτική Αθήνα, αλλά και της μετεγκατάστασης υπηρεσιών (ανάμεσά τους και πολλών δημόσιων), σε περιοχές περιφερειακά του κέντρου. Ειδικότερα, η περιοχή γύρω από την Ομόνοια και την πλατεία Βάθη, διαθέτει ένα σημαντικό δυναμικό από κτίρια γραφείων, το οποίο σε ένα μεγάλο βαθμό είναι απαξιωμένο και υποβαθμισμένο. Η οδός Αθηνάς, παρ' όλο που βρίσκεται στο όριο του Ψυρρή και του Μεταξουργείου και αποτελεί σημαντικό άξονα της νεοκλασικής πόλης, δεν σηματοδοτεί έντονη μετάπτωση του κτιριακού αποθέματος (με πληροφορίες από Βασενχόβεν, Μ., Γιαμαρέλος, Σ., 2011).

Χαρακτηριστικές περιπτώσεις κενών κτιρίων αποτελούν το Υπουργείο Εμπορίου στην πλατεία Κάνιγγος, το κτίριο του ΙΚΑ στην πλατεία Κουμουνδούρου, το παλιό Εφετείο στην οδό Σωκράτους, το Υπουργείο Παιδείας στην οδό Μητροπόλεως, το Παλιό Κακουργιοδικείο στη συμβολή των οδών Α.Ελεούσης και Κακουργιοδικείου αλλά και το κτίριο «ΕΜΠΡΟΣ», στην οδό Ρήγα Παλαμήδου, που παραμένουν κενά, επιδρώντας αρνητικά, όχι μόνο στην εικόνα της πόλης, αλλά και στις χρήσεις και στους δημόσιους χώρους με τους οποίους γειτνιάζουν.

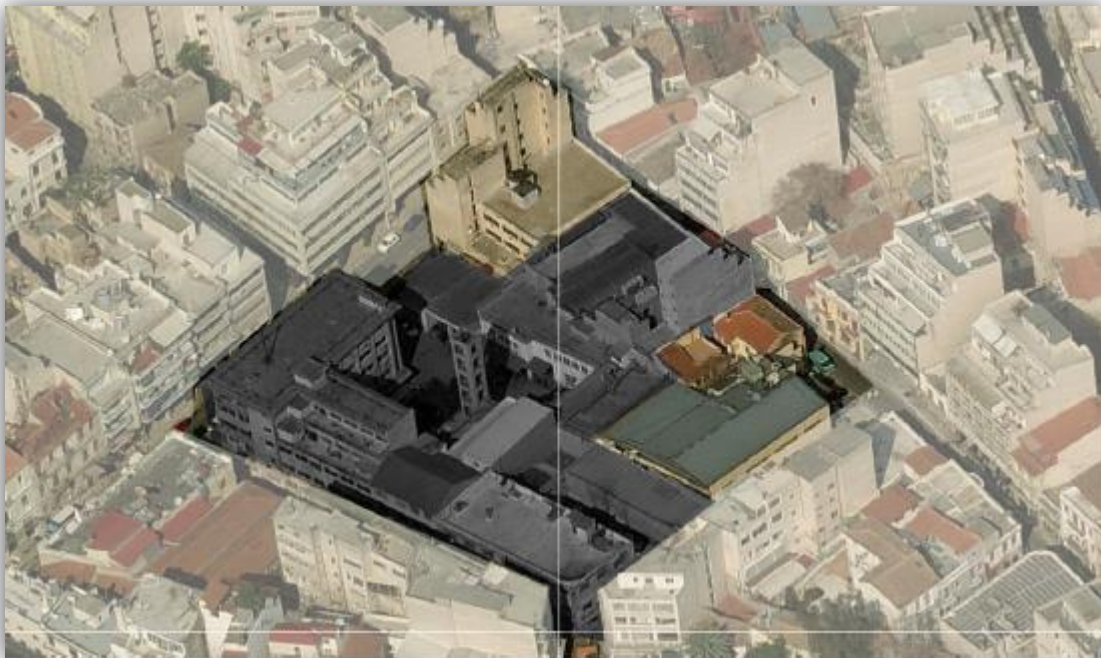

*Εικόνες 7.5 και 7.6: Αριστερά διατηρητέο κτήριο επί της Αιόλου με κενή χρήση στους ορόφους του και δεξιά κενό κτίριο επί της Αθηνάς.
Πηγή: Προσωπική Αρχείο, Ιανουάριος 2016*

Στην περιοχή του Ψυρρή, από την οδό Μιαούλη και έπειτα μέχρι το Μεταξουργείο, τα κενά κτίσματα που εντοπίζονται, είναι κατά κύριο λόγο μεγάλης παλαιότητας, τα οποία τυγχάνει να μένουν κενά για λόγους, που είτε σχετίζονται με μία μακροχρόνια ερήμωση, κατά κύριο λόγο, είτε εξαιτίας της πρόσφατης απομάκρυνσης της προηγούμενης χρήσης που στέγαζαν (βιοτεχνίες συναφείς με την υποδηματοποιία). Η συντριπτική πλειοψηφία των κτισμάτων μεγάλης παλαιότητας είναι σε κακή κατάσταση και στις περισσότερες περιπτώσεις, τελεί υπό καθεστώς θεσμικής «προστασίας». Τα περισσότερα από τα κτίρια αυτά, βρίσκονται σε περιοχή χαμηλού συντελεστή δόμησης, παρέμενοντας αναξιοποίητα μέχρι σήμερα, ενώ με τους μαζικούς «χαρακτηρισμούς» από το ΥΠΕΧΩΔΕ στις αρχές της δεκαετίας του '90, το πλαίσιο εκμετάλλευσης τους αλλάζει κατεύθυνση (με πληροφορίες από Βασενχόβεν, Μ., Γιαμαρέλος, Σ., 2011).

Στη γενικότερη εικόνα ερήμωσης στη συνοικία του Ψυρρή, ξεχωρίζει το οικοδομικό τετράγωνο 2375, όπου στεγαζόταν μέχρι πριν από μία δεκαετία η Πυροσβεστική στη συμβολή των οδών Σαρρή και Παλλαμίδου (εικ. 7.7). Οι διοικητικές της χρήσεις μετεγκαταστάθηκαν πριν από μία δεκαετία, εξαιτίας των φθορών που προκλήθηκαν στο κτίριο από το σεισμό του 1999, όπως περιγράφηκε από τους υπάλληλους στο χώρο, και έκτοτε χρησιμοποιείται μόνο ο ισόγειος χώρος του, για τις ανάγκες

στάθμευσης των οχημάτων της υπηρεσίας. Δίπλα από το κτίριο της Πυροσβεστικής, κλειστό θα παραμένει σχεδόν για όλη τη διάρκεια του έτους, ένα κτίριο που χρησιμοποιείται ως αποθήκη κάποιου υπουργείου, «έρχονται όποτε θυμηθούν, μια φορά το χρόνο», περιγράφει καταστηματάρχης στην οδό Παλαμίδου. Παραδίπλα, άδειο είναι και το Θέατρο “Έμπρός”, στην πλατεία Αγίων Αναργύρων, μεγάλης επιφάνειας που δε λειτουργεί εδώ και κάποια χρόνια. Κάνοντας μία βόλτα γύρω από το οικοδομικό τετράγωνο, καταγράφονται και άλλα κτίρια κενά. Κατοικίες της «παλιάς» Αθήνας και μεσοπολεμικά κτίρια που στέγαζαν χώρους διασκέδασης. Ένα ολόκληρο σχεδόν, οικοδομικό τετράγωνο κενό. Οι λίγες χρήσεις που απομένουν σε αυτό, δεν φαίνεται να ευνοούνται από αυτή την κατάσταση (με πληροφορίες από Βασενχόβεν, Μ., Γιαμαρέλος, Σ., 2011).

Εικόνα 7.7: Οικοδομικό τετράγωνο στου Ψυρρή με αρκετά κενά κτίσματα (ασπρόμαυρος τονισμός). Στη μέση αριστερά το κτίριο όπου στεγαζόταν η πυροσβεστική. Πηγή: Μ.Βασενχόβεν, Σ.Γιαμαρέλος (2011).

➤ **Παλιό Κακουργοδικείο**

Το κτίριο του παλαιού Κακουργοδικείου, βρίσκεται στην περιοχή του Ψυρρή μεταξύ των οδών Αγίας Ελεούσης και Κακουργοδικείου, «τοποθετημένο» στον παλιό ιστό της πόλης. Είναι από τα πρώτα κτίσματα νεοκλασικής αρχιτεκτονικής, έργο του Δανού αρχιτέκτονα Χάνσεν, το οποίο κρίθηκε διατηρητέο το 1974 με Υπουργική Απόφαση και έχει χαρακτηριστεί από το ΥΠΠΟ, ως ιστορικό μνημείο που χρειάζεται

ειδική κρατική προστασία. Το διώροφο κτίριο κατασκευάστηκε το 1837, πάνω στα ερείπια του ναού της Αγίας Ελεούσης, ενοριακού ναού επί της Τουρκοκρατίας.

Στις αρχές του περασμένου αιώνα, το Κακουργιοδικείο μεταφέρθηκε από το κτίριο στου Ψυρρή στην οδό Σανταρόζα, στο κέντρο της Αθήνας. Μαρτυρίες αναφέρουν ότι, το κτίριο το 1902 άρχισε να στεγάζει εκεί Αστυνομικό Σταθμό. Αργότερα εγκαταστάθηκαν υπηρεσίες του Ληξιαρχείου Αθηνών. Το 1936, περιήλθε στην Εφορία Δημοσίων Κτημάτων, η οποία το ενοικίαζε σε διάφορες υπηρεσίες, είτε ως γραφεία, είτε ως αποθήκες. Το 1955, το κτίριο περιήλθε στον ΟΔΕΠ (Εκκλησία της Ελλάδος), που ανήκει μέχρι σήμερα. Για μεγάλο διάστημα στέγασε εκεί τα Γραφεία Της Χριστιανικής Ένωσης Εργαζομένης Νεολαίας, του Συλλόγου «Μέγας Βασίλειος», καθώς και το εντευκτήριο των Φίλων Κωφάλων. Εκείνο το διάστημα, καταγράφεται και η πρώτη επαναλειτουργία της Αγίας Ελεούσας, ως παρεκκλήσιο στο ισόγειο του κτιρίου. Από το 1972, οι σύλλογοι άρχισαν να μεταστεγάζονται σε ιδιόκτητα ακίνητα, στην περιοχή του κέντρου. Μια πρώτη απόφαση το 1974, χαρακτηρίζει το κτίριο του παλαιού Κακουργιοδικείου ως ιστορικό κτίσμα. Το γεγονός αυτό όμως, δεν εμπόδισε την εγκατάλειψη του, που το οδήγησε σε σημαντικές καταστροφές, ιδιαίτερα μετά από πυρκαγιά που προκλήθηκε.

Το 1993 με τις γενικότερες ρυθμίσεις του ΥΠΕΧΩΔΕ για την περιοχή του Ψυρρή, χαρακτηρίζεται ως διατηρητέο το κτίριο του παλαιού Κακουργιοδικείου. Για πρώτη φορά τότε, τίθενται περιορισμοί στην χρήση, στην λειτουργία και στις παρεμβάσεις σε αυτό (με πληροφορίες από archaiologia.gr).

*Εικόνα 7.8: Το κτίριο του Παλαιού Κακουργιοδικείου στην γωνία των οδών Α.Ελεούσης και Κακουργιοδικείου πριν την αποκατάσταση.
Πηγή: Google (www.google.gr), Ιανουάριος 2016*

*Εικόνα 7.9: Το κτίριο του Παλαιού Κακουργιοδικείου στην γωνία των οδών Α.Ελεούσης και Κακουργιοδικείου μετά την αποκατάσταση.
Πηγή : Google (www.google.gr), Ιανουάριος 2016*

Δέκα χρόνια αργότερα το Υπουργείο Πολιτισμού εγκρίνει την πλήρη μελέτη αποκατάστασης του μνημείου, με στόχο να αναδειχθούν αρμονικά και οι δυο φάσεις του οικοδομήματος. Οι πρώτες εργασίες ξεκινούν το 2002 και περιελάμβαναν καθαίρεση των μεταγενέστερων προσθηκών, στερέωση και ενίσχυση της τοιχοποιίας. Η εγκατάλειψη όμως του κτιρίου, είχε δημιουργήσει σημαντικές φθορές, λόγω της μη συντήρησης, αλλά και των καταστροφών από σεισμούς, που έκανε ιδιαίτερα δύσκολη την αποκατάσταση της οικοδομής.

Το σημαντικό έργο της συντήρησης και επαναλειτουργίας του κτιρίου, εντάχθηκε στο Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, με μέρος της δαπάνης να καλύπτεται από δωρεά του ιδρύματος «Σταύρος Σ. Νιάρχος». Πρόσφατα, το κτίριο στην γωνία των οδών Κακουργοδικείου και Αγίας Ελεούσης, άνοιξε μετά από πολλά χρόνια τις πόρτες του. Το ισόγειο μετατράπηκε σε Βιβλιοθήκη 514τ.μ., όπου στεγάζει το αρχείο της Αρχιεπισκοπής Αθηνών με 18.500 τίτλους βιβλίων, που αφορούν τη θεολογία, το βυζάντιο, την αρχαιολογία τις τέχνες και το δίκαιο. Το κτίριο φιλοδοξεί να γίνει μια πολυδύναμη Βιβλιοθήκη για την Αρχιεπισκοπή, που σύντομα θα διαθέτει και ηλεκτρονικούς τίτλους (με πληροφορίες από archaiologia.gr).

Ο ναός της Αγίας Ελεούσης σώζεται ακόμα στα εσωτερικά του κτιρίου, μετά από μια προσπάθεια, που έγινε να εμφανιστούν όσο καθαρότερα μπορούν οι τοιχογραφίες και η αρχική της μορφή. Σε ένα πολύβουο και επιβαρυνμένο περιβάλλον στη συνοικία του Ψυρρή, η συγκεκριμένη παρέμβαση φανέρωσε, πόσο μπορεί να αλλάξει η εικόνα της πόλης και της περιοχής, αν συνεργαστούν δημόσιοι φορείς και ιδιώτες (με πληροφορίες από archaiologia.gr).

➤ **Κτίριο «ΕΜΠΡΟΣ»**

*Εικόνα 7.10: Το κτίριο «Εμπρός» στην οδό Ρήγα Παλαμίδα 2.
Πηγή : Google (www.google.gr)*

Το ιστορικό κτίριο της οδού Ρήγα Παλαμίδα, που φέρει την εμβληματική επιγραφή «Εμπρός», στέγασε επί δεκαετίες το τυπογραφείο της ομότιτλης εφημερίδας. Στο πιεστήριό του τυπώνονταν καθημερινά η ειδησεογραφία, οι αναλύσεις και τα περίφημα χρονογραφήματα της εφημερίδας. Σήμερα, ο εξοπλισμός του τυπογραφείου είναι άφαντος, παρόλο που έχει κηρυχθεί από το Υπουργείο Πολιτισμού, ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο. Η εφημερίδα έκλεισε την περίοδο της χούντας. Το κτίριο που είχε κατασκευαστεί το 1933, φιλοξένησε από το 1988 τον θεατρικό οργανισμό «Μορφές», και στη συνέχεια το θέατρο «Εμπρός». Χαρακτηρίστηκε διατηρητέο τον Ιούλιο του 1989. Η οδός έχει πάρει το όνομά της, από τον αγωνιστή της Ελληνικής Επανάστασης και υπουργό επί Όθωνος, Ρήγα Παλαμίδα, το σπίτι του οποίου βρισκόταν σε αυτόν τον δρόμο (με πληροφορίες από kerdos.gr).

Στις αρχές της δεκαετίας του '90, λίγο μετά το χαρακτηρισμό του κτιρίου και του εξοπλισμού ως μνημείων, η ιδιοκτήτρια του κτιρίου Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου (σημερινή ΕΤΑΔ- Εταιρεία Ακινήτων Δημοσίου), παραχώρησε τον εξοπλισμό στο δήμο Αθηναίων (με πρωτόκολλο παράδοσης- παραλαβής, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της), προκειμένου να φυλαχθεί σε μια αποθήκη στο Γκάζι, αλλά τον εξοπλισμό τον αναζητά μέχρι και σήμερα η ΕΤΑΔ, η Διεύθυνση Τεχνικών

Υπηρεσιών. Σύμφωνα με πληροφορίες, η προφορική απάντηση των αρμόδιων υπηρεσιών του δήμου Αθηναίων ήταν, ότι δεν έχουν βγάλει άκρη για το πού μπορεί να βρίσκεται ο μηχανολογικός εξοπλισμός του εν λόγω κτιρίου. (με πληροφορίες από kerdos.gr)

Η πλατεία Αγίας Ειρήνης είναι άλλη μία περίπτωση, γιατί σήμερα είναι σε μεγάλο βαθμό κενή από λειτουργίες στην περίμετρό της, όμως ένα σημαντικό μέρος του κτιριακού αποθέματος, έχει ήδη αποκατασταθεί (ανάμεσά τους η μοντέρνα πολυκατοικία στη συμβολή των οδών Βασιλικής και Σκουζέ, η οποία προορίζεται για κατάστημα Benetton, ή η στοά που συνδέεται με την οδό Ερμού) ή η αποκατάστασή του έχει ήδη δρομολογηθεί, (το νεοκλασικό ξενοδοχείο «Εμπορικών» στην οδό Αιόλου, που δρομολογείται να ανακαινιστεί και να επαναλειτουργήσει ως ξενοδοχείο). Αντίθετα στις οδούς Αισχύλου και Αριστοφάνους, ο μεγάλος αριθμός κενών κελύφων συνηγορεί σε μια εικόνα εγκατάλειψης και συνδέεται με άτυπες οικειοποιήσεις τους από περιθωριοποιημένες και ευάλωτες κοινωνικά ομάδες, υποβαθμίζοντας έτσι την ποιότητα και την δραστηριότητα στον δημόσιο χώρο (με πληροφορίες από Χατζή, Π., 2016)

7.3. Κοινωνική Ανάλυση

Το εμπορικό τρίγωνο Αθηνών, το οποίο αποτελεί την περιοχή μελέτης, είναι τμήμα του 1^{ου} Δημοτικού διαμερίσματος της Αθήνας, έχει συνολική έκταση 6.786.060 τ.μ και ποσοστό έκτασης επί του συνόλου του Δήμου Αθηναίων 17,88%.

Ο συνολικός πληθυσμός του Εμπορικού Τριγώνου είναι 100.936 κάτοικοι (με πληθυσμιακή πυκνότητα 14,87%), με το 1^ο Δημοτικό Διαμέρισμα να περιλαμβάνει τις εξής συνοικίες: Ιλίσια, Κολωνάκι, Λυκαβηττός, Μουσείο, Εξάρχεια, Νεάπολη, Αγ.Κωνσταντίνος, Πλ.Βάθης, Εμπορικό τρίγωνο-Πλάκα, Κουκάκι-Μακρυγιάννη, Πλ.Ψυρρή-Μοναστηράκι (με πληροφορίες από www.scribd.com).

Ο de facto πληθυσμός του 1^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος μετά την αναλογική κατανομή των υπολοίπων είναι 81.050 κάτοικοι. (με πληροφορίες από www.dikaiologitika.gr).

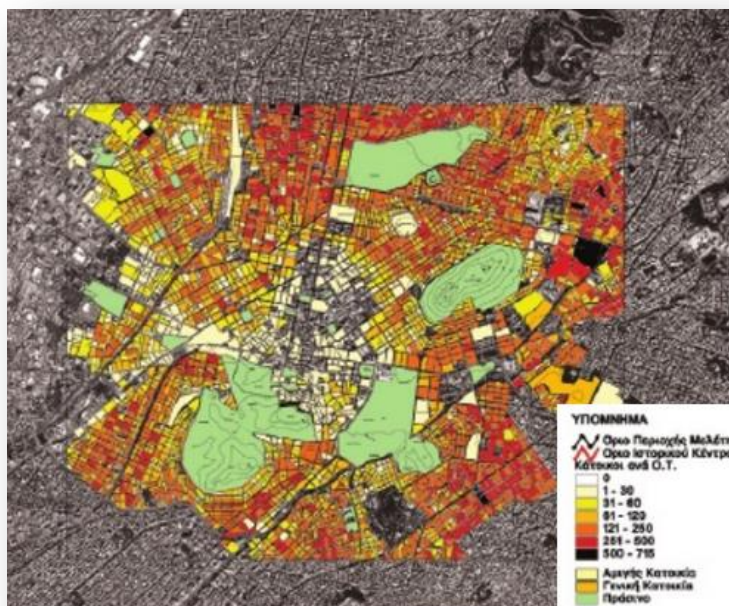
Το κέντρο πόλης της Αθήνας έχει επιτύχει ιστορικά, να προσφέρει πρόσβαση στην κατοικία σε όλα τα κοινωνικά και οικονομικά στρώματα, που ζουν στην πόλη, ανώτερα, μεσαία, χαμηλά και μετανάστες. Στο πολυλειτουργικό κέντρο πόλης, η

διαβαθμισμένη οικονομικά και κοινωνικά κατοικία διαπλέκεται με πολύ ενδιαφέροντες τρόπους με το εμπόριο, τη βιοτεχνία, τη διοίκηση, την αναψυχή και τον πολιτισμό. Η συνύπαρξη αυτή δεν είναι πάντα αρμονική. Η κατοικία αποτελεί συχνά μια σχετικά «αδύναμη» χρήση, που είναι ευάλωτη στις πιέσεις άλλων χρήσεων, όπως η αναψυχή και το εμπόριο, αλλά και σε μια σειρά ακόμα από παράγοντες, όπως λόγου χάρη η υποβάθμιση του δημόσιου χώρου, η όχληση, η παραβατικότητα, η κυκλοφοριακή συμφόρηση, η έλλειψη πράσινων χώρων κοκ (με πληροφορίες από Βασιλοπούλου , Χ., Τριάντης , Λ. 2012).

Σύμφωνα με τους Βασιλοπούλου και Τριάντη, η ύπαρξη άλλων χρήσεων και δραστηριοτήτων, ή η απουσία τους, μπορούν να ενισχύουν ή να αποθαρρύνουν μορφές και τύπους κατοικίας. Η εμπειρία της ελληνικής πόλης, για παράδειγμα, έχει δείξει ότι η μείωση της βιοτεχνίας ή του φθηνού εμπορίου σε κεντρικές περιοχές κατοικίας, και η αντικατάστασή τους από την αναψυχή και ακριβότερο εμπόριο, σήμανε και την απομάκρυνση εργατών, μεταναστών και περιθωριακών ομάδων, που κατοικούσαν στην περιοχή. Αντίστοιχα, το κλείσιμο εμπορικών επιχειρήσεων ή η έλλειψη ασφάλειας μπορεί να έχει παρόμοια αρνητικό αντίκρισμα για την κατοικία μεσαίων στρωμάτων, οδηγώντας σε υποβάθμιση της περιοχής.

*Εικόνα 7.11: Χάρτης χρήσης γης_ κατοικία.
Πηγή: Βασιλοπούλου , Χ., Τριάντης , Λ. (2012)*

*Εικόνα 7.12: Πυκνότητα Πληθυσμού.
Πηγή: Βασιλοπούλου, Χ., Τριάντης, Λ. (2012)*

Μέχρι και σήμερα, πάντως, το κέντρο διατηρεί μεγάλο αριθμό κατοίκων, γεγονός, που συνδέεται τόσο με τις λειτουργίες και δραστηριότητές του, όσο και με μια παράδοση αστικής κουλτούρας και προτίμησης των μεσαίων και ανώτερων στρωμάτων στο κέντρο, γνώριμη στις ευρωπαϊκές μεσογειακές πόλεις. Από την οπτική αυτή, η κατοικία προσδίδει κεντρικότητα σε περιοχές του κέντρου, κάτι που αποτυπώνεται ενδεικτικά, και στη διαβάθμιση των αντικειμενικών αξιών των ακινήτων, με περιοχές όπως η Ρηγίλλης-Ριζάρη και το Κολωνάκι, να διατηρούν τις υψηλότερες τιμές στην πόλη. Η έλευση μεγάλων κυμάτων μεταναστών την τελευταία 20ετία, είχε σημαντικό αντίκτυπο για την κατοικία στο κέντρο της πόλης. Αξίζει βέβαια να σημειωθεί εδώ, ότι το κέντρο της Αθήνας έχει ιστορικά υπάρξει ο υποδοχέας μεταναστών, εσωτερικών και εξωτερικών, και ο πρώτος σταθμός τους στην αβέβαιη πορεία προς την ένταξή τους, παρέχοντας είτε κατοικία είτε εργασία (με πληροφορίες από Βασιλοπούλου, Χ., Τριάντης, Λ. 2012).

Ιδιαίτερα χρήσιμα είναι τα πρώτα στοιχεία, που προέκυψαν από την τελευταία απογραφή της ΕΛΣΤΑΤ, του 2011, και αφορούν στις δημογραφικές μεταβολές στην Αθήνα την περίοδο 2001-2011. Οι μεγαλύτερες δημογραφικές απώλειες τη δεκαετία αυτή, παρουσιάστηκαν στο Δήμο Αθηναίων, με μια εντυπωσιακή μείωση της τάξης του 17%. Αντίστοιχα, η Κεντρική Αθήνα (καλλικρατική ενότητα που περιλαμβάνει το Δήμο Αθηναίων και γειτονικούς Δήμους), παρουσίασε μείωση εγγεγραμμένου

πληθυσμού γύρω στο 14%, ενώ το Λεκανοπέδιο Αττικής 5%. Τα ποσοστά αυτά συνδέονται και με το ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό άδειων κατοικιών, που φτάνει το 27% στο Δήμο Αθηναίων, ή αλλιώς πάνω από 100.000 άδειες μονάδες κατοικίας. Η συγκέντρωση των στατιστικών στοιχείων δείχνει ότι με απλούς υπολογισμούς τη δεκαετία 2001-2011 «έφυγαν» από το Λεκανοπέδιο Αττικής γύρω στους 160.000 κατοίκους (με πληροφορίες από Βασιλοπούλου, Χ., Τριάντης, Λ. 2012).

Δημογραφικές μεταβολές στην Αθήνα, 2001-2011				
Περιοχή	2001	2011	Ποσοπκή μεταβολή	[%]
Δήμος Αθηναίων	789.166	655.780	- 133.386	- 16,9%
Κεντρική Αθήνα	1.179.308	1.018.440	- 160.868	- 13,64%
Λοιπό Λεκανοπέδιο	2.108.310	2.105.720	- 2.590	- 0,12%
Λεκανοπέδιο	3.287.618	3.124.160	- 163.458	- 4,97%
Ανατολική Αττική	386.067	502.090	+ 116.023	+ 30,05%
Δυτική Αττική	149.794	161.300	+ 11.506	+ 7,68%
Νησιά	71.094	74.568	+ 3.574	+ 5,18%
Αττική	3.894.573	3.812.330	- 82.243	- 2,11%
Λοιπή Αττική (εκτός Λεκανοπεδίου)	606.955	688.170	+ 81.215	+ 13,38%

πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Εικόνα 7.13: Δημογραφικές μεταβολές στην Αττική, 2001-2011.
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Στοιχεία για την Κατοικία στο Δήμο Αθηναίων, 2011		
		[%]
Κύρια κατοικία	285.883	71,74%
Δευτερεύουσα κατοικία	4.029	1,01%
Σύνολο 1 (κύρια + δευτερεύουσα)	289.912	72,75%
Άδειες κατοικίες	108.619	27,25%
Γενικό Σύνολο	398.531	100%

πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Εικόνα 7.14: Στοιχεία για την κατοικία στο Δήμο Αθηναίων, 2011.
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Το ζήτημα της κατοικίας στο κέντρο πόλης της Αθήνας, είναι ιδιαίτερα κρίσιμο στην παρούσα συγκυρία, με πολλές συνοικίες του Δήμου Αθηναίων, ή του ονομαζόμενου και ευρύτερου κέντρου, να αντιμετωπίζουν σοβαρά κοινωνικά και χωρικά προβλήματα. Η συνοικία του Ψυρρή αποτελεί κομμάτι του ιστορικού κέντρου της Αθήνας, με μια φυσιογνωμία εργατικής συνοικίας, ήδη από το 19^ο αιώνα, ως αναπόσπαστο κομμάτι του βιομηχανικού και βιοτεχνικού πόλου Μεταξουργείου-Γκαζιού. Από τη δεκαετία του 1980, μια σειρά από κεντρικές πολιτικές (Ρυθμιστικό Σχέδιο 1983, ΦΕΚ), σε συνδυασμό με ευρύτερες οικονομικές αναδιαρθρώσεις του δευτερογενούς τομέα, οδήγησαν σε σημαντική απομάκρυνση της βιοτεχνίας και της μεταποίησης (μεταξύ άλλων επεξεργασίας δέρματος και κοσμημάτων) και στην

ταυτόχρονη διόγκωση χρήσεων αναψυχής και πολιτισμού, χωρίς όμως τελικά να ενισχυθεί η κατοικία. Πράγματι, η κατοικία δεν αποτελεί σήμερα κύρια χρήση για την περιοχή, η οποία χαρακτηρίζεται κυρίως από χρήσεις αναψυχής, πολιτισμού, τουρισμού, υπολείμματα βιοτεχνίας και εμπόριο (με πληροφορίες από Βασιλοπούλου, Χ., Τριάντης, Λ. 2012).

Κεντρικότητες συγκροτούν η πλατεία Ηρώων και ο πεζόδρομος της Αγίων Αναργύρων, η πλατεία Κομμουνδούρου, καθώς και σημαντικοί άξονες στα όρια της περιοχής, οι οδοί Ερμού, Αθηνάς και Πειραιώς. Γενικά χαρακτηριστικά της περιοχής, αποτελούν η κεντρική της θέση, η εγγύτητα στην Ακρόπολη και σε σημαντικούς αρχαιολογικούς χώρους, πλατείες και δημόσιους χώρους, κεντρικές υπηρεσίες και λειτουργίες, οι καλές συνδέσεις και προσβάσεις (σταθμός μετρό και ηλεκτρικού σιδηροδρόμου στο Μοναστηράκι και περιμετρικά δημόσιες συγκοινωνίες). Οι συντελεστές δόμησης κυμαίνονται μεταξύ 2 και 3, ενώ παρατηρούνται χαμηλές πυκνότητες κατοίκων ανά εκτάριο και σε γενικές γραμμές, χαμηλά κτίρια (2 ως 4 όροφοι, σε αρκετές περιπτώσεις ως έξι).

Ο αστικός ιστός παρουσιάζει μια χαρακτηριστική ακτινωτή ανάπτυξη με κέντρο την πλατεία Ηρώων, αντανακλώντας έτσι την οργανική δομή της οθωμανικής πόλης. Το σύστημα δόμησης είναι συνεχές, η ύπαρξη όμως, αρκετών αδόμητων οικοπέδων (πολλά από αυτά λειτουργούν ως υπαίθριοι χώροι στάθμευσης), δημιουργεί χωρικές ασυνέχειες. Το σχήμα των οικοδομικών τετραγώνων είναι ακανόνιστο, ενώ το οδικό δίκτυο χαρακτηρίζεται από στενούς δρόμους, αρκετούς πεζόδρομους και αδιέξοδα. Το κτιριακό απόθεμα της κατοικίας αποτελείται από μονώροφες ως τριώροφες μονοκατοικίες, συνήθως νεοκλασικού ιδιώματος, χωρίς να λείπουν και οι λαϊκές, οι εκλεκτικιστικές και οι μοντέρνες μονοκατοικίες. Υπάρχουν επίσης, και κάποιες πολυκατοικίες, κυρίως προς την πλατεία Κομμουνδούρου (με πληροφορίες από Βασιλοπούλου, Χ., Τριάντης, Λ. 2012).

Η σποραδική ύπαρξη κατοικίας στην περιοχή του Ψυρρή, στα τελευταία πατώματα των βιοτεχνικών κτιρίων (εναλλακτικοί κάτοικοι) ή και του συνόλου αυτών, από τις περισσότερες αδύναμες οικονομικά ομάδες σε ένα καθεστώς εκμετάλλευσης, ορίζει το μέχρι πρότινος όριο αλλαγής του τρόπου κατοίκησης, από την οδό Αιόλου και το Εμπορικό Τρίγωνο, με την κατοικία να μεταφέρεται σχεδόν αυτόματα στην οδό Σόλωνος.

Σύμφωνα με τους Βασιλοπούλου και Τριάντη, στην περιοχή του Εμπορικού Τριγώνου και πιο συγκεκριμένα στην περιοχή του Ψυρρή κατοικούν σήμερα, κυρίως

μικρομεσαία στρώματα και μετανάστες, χωρίς να λείπουν όμως, και μεσαία ή ακόμα και ανώτερα στρώματα σε μετασκευασμένες νεοκλασικές μονοκατοικίες. Οι πολιτικές απομάκρυνσης των παραγωγικών δραστηριοτήτων μαζί με την αύξηση των τιμών γης και ακινήτων, που δημιούργησε η διόγκωση χρήσεων αναψυχής, έχουν οδηγήσει ήδη και στην απομάκρυνση της κατοικίας των εργατικών μικρομεσαίων στρωμάτων, αλλά και άλλων πιο περιθωριακών ομάδων.

Περιορισμένη, ως και ελάχιστη παρατηρείται η χρήση της κατοικίας και εντοπίζεται μόνο σε ορόφους κοντά στην περιοχή της Πλ.Αγ.Ειρήνης. Γενικά στον τομέα του Εμπορικού Τριγώνου, η κατοικία δεν αποτελεί κεντρικότητα, αλλά αντίθετα κυριαρχούν οι τοπικού και υπερτοπικού επιπέδου εμπορικές χρήσεις. Επομένως, η κατοικία εντοπίζεται στην περιοχή μεμονωμένα, ενώ αξιοσημείωτο είναι ότι κοντά στην πλατεία της Αγίας Ειρήνης, στην οδό Βασιλικής, παρουσιάζονται διαμερίσματα ειδικού τύπου κατοικιών, όπως τα “lofts” (με πληροφορίες από Χατζή, Π., 2016).

Η κατοικία, που υπάρχει σήμερα στην περιοχή, δέχεται ισχυρές πιέσεις από την αναψυχή, την ηχορύπανση, την αυθαίρετη κατάληψη δημόσιων χώρων και τα προβλήματα κυκλοφορίας και στάθμευσης. Προκειμένου να λειτουργήσει η περιοχή ως περιοχή (και) κατοικίας, θα πρέπει να δοθούν τα σχετικά κίνητρα ενίσχυσης της κατοικίας διαφορετικών διαβαθμίσεων, καθώς και να υποστηριχθούν εμπορικές χρήσεις επιπέδου γειτονιάς και ο κοινωνικός εξοπλισμός. Στην κατεύθυνση αυτή, ιδιαίτερα σημαντική είναι και η πρόκληση αξιοποίησης των πολλών κενών ορόφων και κτιρίων (με πληροφορίες από Βασιλοπούλου, Χ., Τριάντης, Λ. 2012).

*Εικόνα 7.15: Όψη πολυκατοικίας στην περιοχή του Ψυρρή.
Πηγή: Προσωπικό Αρχείο, Ιανουάριος 2016*

7.4. Καταγραφή εμπορικής δραστηριότητας

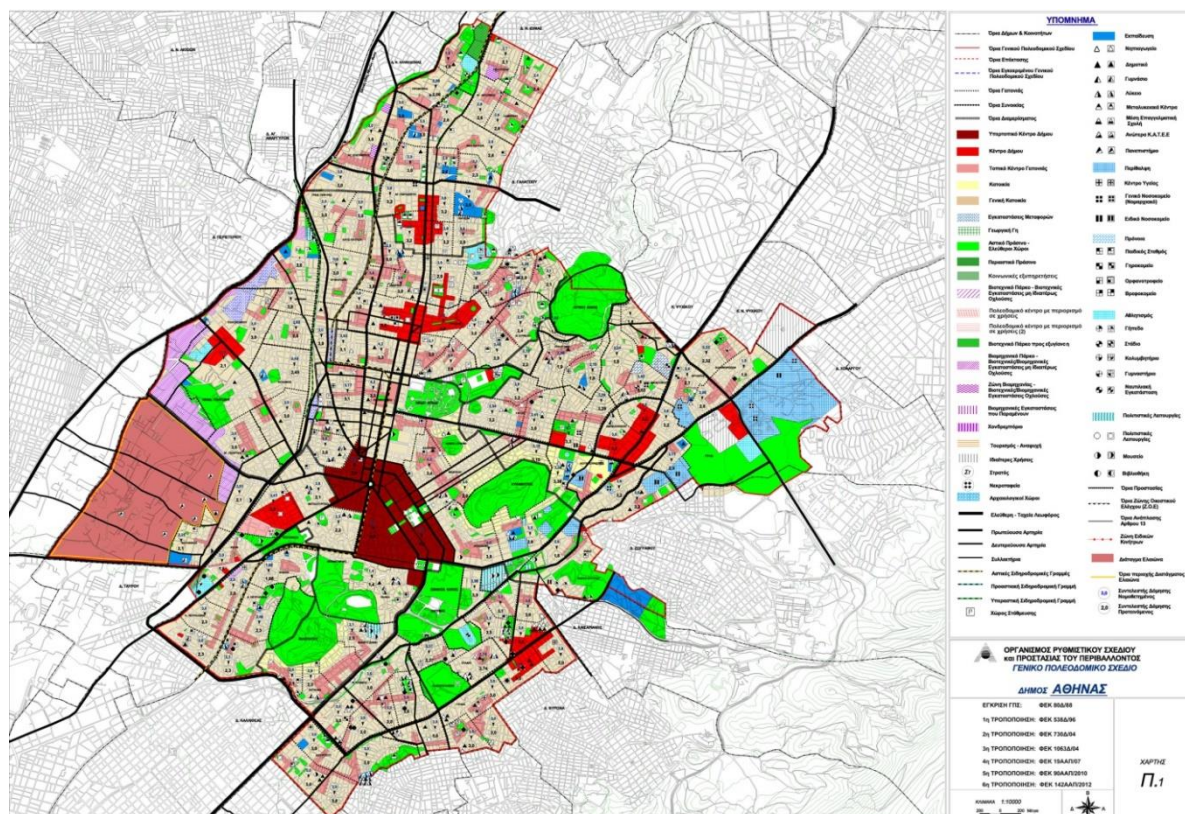
7.4.1. Νομικό Πλαίσιο Χρήσεων Γης

Το νομικό καθεστώς για την οργάνωση των χρήσεων γης στην Ελλάδα βασίζεται, καταρχάς, στο Προεδρικό Διάταγμα (ΦΕΚ 166 Δ'6-3-1987), που έχει συνταχθεί για τον ορισμό και την περιγραφή των κατηγοριών χρήσεων γης και των περιεχομένων τους. Όσον αφορά το Δήμο της Αθήνας, ισχύει το ΓΠΣ του 1997 (ΦΕΚ 124Δ'97), το οποίο προδιαγράφει τις κύριες κατευθύνσεις χρήσεων γης, μέσα από τις κατηγορίες (αμιγής κατοικία, γενική κατοικία, πολεοδομικό κέντρο, κτλ) και τους όρους δόμησης που αποδίδει σε όλη την επικράτειά του. Ο μοναδικός νομικά θεσμοθετημένος τρόπος διαφοροποίησης της κεντρικότητας του Δήμου Αθήνας, εκτός από τον χαρακτηρισμό «πολεοδομικό κέντρο» του ΓΠΣ, είναι το ΠΔ (Προεδρικό Διάταγμα), που οριοθετεί το «Ιστορικό Κέντρο» της πόλης (ΦΕΚ 567Δ'79). Αυτό θέτει την περιοχή που περιγράφει ως «Ιστορικό Κέντρο» σε ένα ιδιαίτερο καθεστώς, το οποίο αφορά περισσότερο την ανάδειξη της ιστορικότητας της και την προστασία αυτής. Στο ίδιο νομοθέτημα μπορεί εύκολα κανείς να διακρίνει τις τάσεις της εποχής, στην οποία συντάχθηκε, περί προστασίας μιας συγκεκριμένης ιστορικής περιόδου αποτυπωμένης στα νεοκλασικά κτίρια, αλλά και την σαφή πρόθεση ανάδειξης κάποιων συγκεκριμένων τμημάτων της πόλης και σχετικής υποβάθμισης κάποιων άλλων (με πληροφορίες από Βασιλοπούλου, Χ., Τριάντης, Λ., 2012).

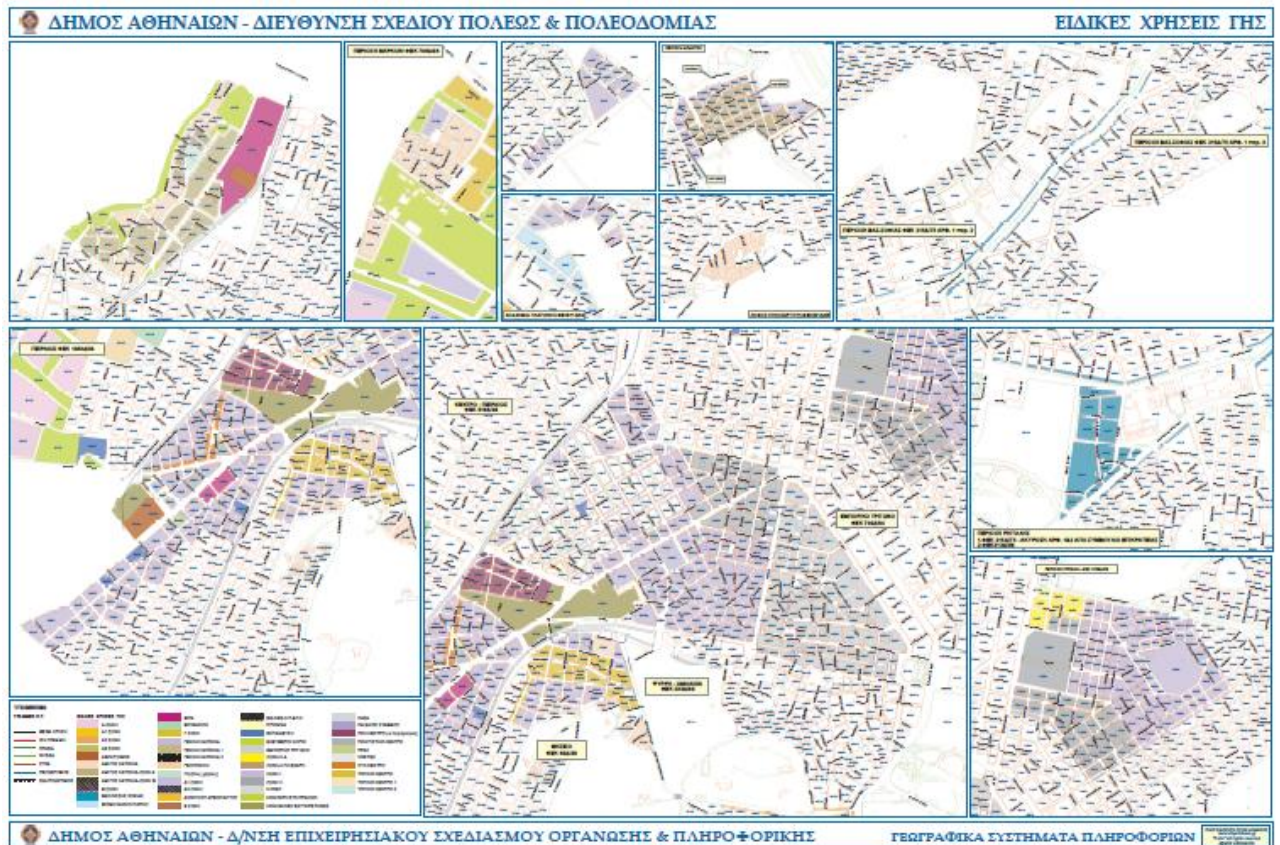
Τα παραπάνω ΠΔ, επιλύουν προβλήματα ασύμβατης συνύπαρξης χρήσεων ή διόγκωσης κάποιων σε σχέση με άλλες, προσπαθώντας να εξασφαλίσουν μια σχετική ισορροπία στην εκάστοτε περιοχή ή να επέμβουν στην δυναμική τους. Συμβαδίζουν επίσης, με τις ευρύτερες πολεοδομικές τάσεις της εποχής, που συντάχθηκε το καθένα, με χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτά του Μεταξουργείου (ΦΕΚ 616Δ'98) και του Ψυρρή (ΦΕΚ 233Δ'98), που συμμετέχουν στην κίνηση απομάκρυνσης των «οχλουσών» χρήσεων (μεταποίηση, βιοτεχνία) από το κέντρο της πόλης προς ενίσχυση άλλων πιο ήπιων χρήσεων. Πιο συγκεκριμένα, στην περιοχή του Ψυρρή, η απομάκρυνση της μεταποίησης, δεν οδήγησε στην ισορροπημένη αντικατάστασή της από την κατοικία, συνδυασμένη με άλλες χρήσεις, αλλά στην απόδοση της περιοχής σε δραστηριότητες, όπως η αναψυχή και ο πολιτισμός, οι οποίες πλέον έχουν διογκωθεί υπερβολικά σε βάρος των υπόλοιπων χρήσεων, δημιουργώντας προϋποθέσεις μονολειτουργικότητας. Στην περιοχή του Ψυρρή, βρέθηκε ότι η

κατοικία υπάρχει σε ποσοστό 11,3%, η βιοτεχνία-μεταποίηση σε ποσοστό 23,9% και το εμπόριο σε ποσοστό 35,2%. Η εκτεταμένη χρήση του χαρακτηρισμού «γενική κατοικία» και «πολεοδομικό κέντρο» στο κέντρο πόλης της Αθήνας, αποδίδει το μη αυστηρό διαχωρισμό των χρήσεων γης, όπως αυτός εφαρμόστηκε σε άλλες χώρες με το σύστημα του 'zoning' (με πληροφορίες από Βασιλοπούλου, Χ., Τριάντης, Λ., 2012).

Οι περιοχές «γενικής κατοικίας» και «πολεοδομικού κέντρου», παρουσιάζουν μια εικόνα ενισχυμένης πολυλειτουργικότητας, η οποία επιτρέπει λόγω χάρη, τη συνύπαρξη χρήσεων εμπορίου και αναψυχής στο ισόγειο πολυκατοικιών, με κατοικία ή επαγγελματική στέγη στους ορόφους. Ενώ γενικά θεωρείται πετυχημένο το μοντέλο του μη αυστηρού καθορισμού χρήσεων στην ελληνική πόλη, λόγω της ομαλότητας που προσφέρει στη συνύπαρξη και την αλληλοτροφοδότηση των λειτουργιών της πόλης, εν τέλει εντοπίζονται και περιπτώσεις στις οποίες αυτή η ρύθμιση έχει οδηγήσει σε δυσλειτουργίες. Τέτοιες περιπτώσεις έχουν να κάνουν, καταρχάς, με τις ανεξέλεγκτες πιέσεις, που μπορεί να δέχονται κάποιες πιο «ευάλωτες» χρήσεις, από άλλες πιο «επιθετικές», όπως για παράδειγμα η πίεση των χρήσεων αναψυχής προς την κατοικία, που αναφέρθηκε και παραπάνω.

Εικόνα 7.16:Χάρτης Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου Αθήνας.
Πηγή: Δήμος Αθηναίων

Εικόνα 7.17: Χάρτης προεδρικών διαταγμάτων ειδικών χρήσεων γης.
 Πηγή: Δήμος Αθηναίων

7.4.2. Ψυρρή

Η περιοχή του Ψυρρή αποτελούσε όπως αναφέρθηκε και προηγούμενα, μία κατεχοχόν εμπορική και βιομηχανική περιοχή. Εκεί συγκεντρώνονταν όλες οι δραστηριότητες αυτού του είδους, καθώς στην παλιά Αθήνα, δεν υπήρχε η υπερπροσφορά προϊόντων που υπάρχει αυτή την εποχή, με τις υπηρεσίες και τα μαγαζιά πώλησης τους, να είναι όλα χωροθετημένα σε μια περιοχή, πάντα εξαρτώμενα από τα γεωμετρικά χαρακτηριστικά της. Ωστόσο από την δεκαετία του '90 και ύστερα, υπήρξε μια πολεοδομική ανάπλαση στην περιοχή του Ψυρρή.

Πριν το '90, συναντώνταν πολλά μαγαζιά με είδη όπως βίδες, σχοινιά, μικροεξαρτήματα και άλλα προϊόντα που τροφοδοτούσαν βιομηχανίες, μέσω των οποίων εξυπηρετούνταν οι μεσάζοντες. Για παράδειγμα, στην οδό Ευρυπίδου υπήρχαν πολλά καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος με επαγγελματικά ψυγεία, αλλά και γενικότερα άλλα εξαρτήματα, απαραίτητα για να ανοίξει κανείς το δικό του κατάστημα. Τώρα πια, αυτού του είδους τα καταστήματα, έχουν μεταφερθεί στην

περιοχή του Ασπρόπυργου, με κάποια ωστόσο να έχουν παραμείνει στην περιοχή του Ψυρρή (με πληροφορίες από Βέργαδου, Α., 2016).

Επιπλέον αναφορικά με την οδό Αθηνάς, μπορεί να πει κανείς, ότι παραμένει η ίδια εικόνα όπως και παλαιότερα, με την κύρια χρήση των καταστημάτων, να αποτελούν τα βιομηχανικά είδη, αλλά και τα καταστήματα που πουλούν εργαλεία και είδη για κάποιες κατηγορίες επαγγελματιών, όπως αστυνομικοί, στρατιωτικοί και γιατροί, με κάποια από αυτά να έχουν μεταφερθεί στην οδό Ακαδημίας. Όμως, στην εν λόγω οδό, έχουν αρχίσει να ανοίγουν και καταστήματα άλλου είδους, όπως πολλά μαγαζιά υγειονομικού ενδιαφέροντος, γεγονός καθόλου τυχαίο, καθώς είναι ο δρόμος που ενώνει την πλατεία Ομονοίας με την Ακρόπολη, δείχνοντας παράλληλα και μια γενικότερη στροφή των χρήσεων γης της περιοχής, από εμπόριο σε καταστήματα αναψυχής και εστίασης.

Επιπροσθέτως σε οδούς όπως η Αιόλου, η ανάπτυξη των καταστημάτων είχε συνδεθεί με συγκεκριμένα στερεότυπα και συνήθειες της εποχής. Πιο αναλυτικά, στην οδό Αιόλου, υπήρχαν και εξακολουθούν να υπάρχουν, πολλά καταστήματα με λευκά είδη και γενικά είδη προικός, στηριζόμενοι στην νοοτροπία μιας άλλης εποχής και στο έθιμο της «προίκας» για τον γάμο των γυναικών.

Όσον αφορά την οδό Ερμού, είναι γεγονός ότι αποτελεί μία από τις πιο εμπορικές οδούς της Αθήνας. Το τμήμα της οδού που δεν είναι πεζοδρομημένο και βρίσκεται μεταξύ των οδών Αιόλου και Πλατείας Αγ.Ασωμάτων, δεν πεζοδρομήθηκε εξαιτίας των χρήσεων γης που υπάρχουν στο συγκεκριμένο σημείο της οδού, και δεν είναι άλλες από εμπορικές, όπως παλαιοπωλεία και καταστήματα, στα οποία είναι αναγκαία η χρήση αυτοκινήτου για την μεταφορά των εμπορευμάτων (με πληροφορίες από Βέργαδου, Α., 2016).

Όμως είναι αξιοσημείωτο το γεγονός, ότι σε όλη την περιοχή, έχει αρχίσει η 'επέλαση' των καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, γιατί οι καταναλωτές με την κρίση της οικονομίας, έχασαν την αγοραστική τους δύναμη. Χαρακτηριστικό παράδειγμα περιοχής, όπου έχουν ανοίξει πολλά υγειονομικά καταστήματα τα τελευταία χρόνια, είναι η Πλατεία Αγίας Ειρήνης, όπου η συντριπτική πλειοψηφία των καταστημάτων είναι μαγαζιά εστίασης.

Καταλήγοντας, στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί, πως στην περιοχή του Ψυρρή πλέον, συναντώνται και πάρα πολλά διαμερίσματα τύπου 'λόφτ'. Ένα 'λόφτ' μπορεί να είναι ένα ανώτερο επίπεδο ή μια σοφίτα σε ένα κτίριο ακριβώς κάτω από την στέγη. Είναι ειδικά διαμορφωμένα διαμερίσματα, στα οποία η χρήση

μετατράπηκε από ελαφρώς βιομηχανική (π.χ βιοτεχνίες) , σε οικιακή. Η φιλοσοφία ήταν ότι δεν μπορεί οι βιομηχανίες αλλά και τα συνεργεία χαμηλής όχλησης να βρίσκονται κοντά στην περιοχή της Ακρόπολης, και για το λόγο αυτό μεταφέρθηκαν στην περιοχή της Ιεράς Οδού. Επιπλέον η περιοχή του Ψυρρή ήταν και εξακολουθεί να είναι πολύ πυκνοκατοικημένη, με την χρήση του αυτοκινήτου στους στενούς δρόμους της, να μην είναι καθόλου εύκολη. Επομένως πριν από κάποια χρόνια, έγινε προσπάθεια η περιοχή να μετατραπεί σε ένα ‘cluster’ πολιτισμού με πολλά θέατρα και κινηματογράφους να κυριαρχούν σε αυτή (με πληροφορίες από Βέργαδου, Α., 2016).

Πιο συγκεκριμένα ύστερα από αυτοψία στην περιοχή του Ψυρρή, καταγράφηκαν συνολικά **954** καταστήματα εκ των οποίων :

- 645 είναι εν λειτουργία (συμπεριλαμβανομένων και 5 φαρμακείων),
- 231 είναι κλειστά- εγκαταλελειμένα
- 65 ενοικιάζονται-πωλούνται
- 14 ανακαινίζονται

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία φαίνεται, ότι τη χρονική περίοδο 2015-2016 στη περιοχή λειτουργεί το 68% των καταστημάτων με κύρια χρήση αυτών, το εμπόριο αλλά και την ψυχαγωγία-διασκέδαση-εστίαση στους περισσότερο κεντρικούς και πολυσύχναστους δρόμους της περιοχής .

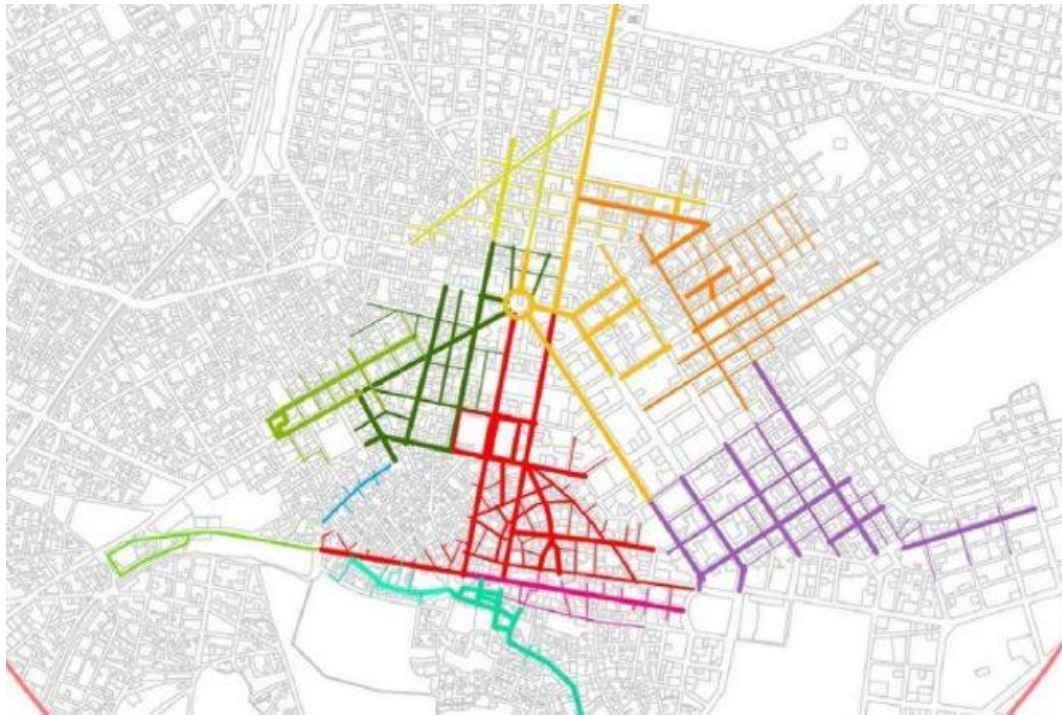
Εικόνες 7.18 και 7.19: Ανοιχτά καταστήματα. Αριστερά Οδός Ευρυπίδου Ο.Τ 2342. Δεξιά Οδός Αριστογείτονος Ο.Τ 2342. Πηγή :Προσωπικό Αρχείο, 2016

Εικόνες 7.20 και 7.21: Ανοιχτά καταστήματα. Αριστερά και δεξιά Οδός Αιόλου.

Πηγή :Προσωπικό Αρχείο, 2016

Η μελέτη της ΕΣΕΕ (Ελληνική Συνομοσπονδία Εμπορίου & Επιχειρηματικότητας), τον Ιούλιο του 2010 για τη λεπτομερή καταγραφή των κλειστών επιχειρήσεων στους εμπορικούς δρόμους της Αθήνας και του Πειραιά, επιβεβαίωσε τη στασιμότητα της αγοράς και την έλλειψη ρευστότητας, που οδηγεί συχνά σε μη αντικατάσταση των επιχειρήσεων που κλείνουν. Η μελέτη εξέτασε τους βασικούς εμπορικούς άξονες του κέντρου Αθήνας (Ερμού, Σταδίου, Πανεπιστημίου, Ακαδημίας, Πατησίων, Κολωνάκι), αλλά και τους κυριότερους εμπορικούς δρόμους σε εμπορικές περιοχές-κέντρα Δήμων (Πειραιάς, Χαλάνδρι, Νέα Ιωνία, Μαρούσι, Αιγάλεω, Κηφισιά, Καλλιθέα, Περιστέρι, Κορυδαλλός). Η έρευνα διαπίστωσε ότι τόσο τα μικρά όσο και τα μεγάλα μαγαζιά είναι ευάλωτα στην οικονομική κρίση, ενώ παρατήρησε και κάποιες τοπικές συγκεντρώσεις των κλειστών επιχειρήσεων. Αναφορικά το κέντρο της Αθήνας συγκεντρώνει το υψηλότερο ποσοστό κλειστών καταστημάτων (17%), ενώ ο Πειραιάς το μικρότερο (11%). Σε όλες βέβαια τις περιοχές η έρευνα διαπιστώνει εσωτερικές αποκλίσεις, για λόγους όπως η κεντρικότητα του δρόμου όπου βρίσκεται η επιχείρηση, το είδος του εμπορίου κ.ο.κ. Στο κέντρο της Αθήνας, παρατηρούνται σημαντικές διαφοροποιήσεις με κλειστά καταστήματα στην οδό Σταδίου, να φτάνουν στο 25%, ενώ αντίθετα στο Κολωνάκι μόλις το 12.5% (με πληροφορίες από Βασιλοπούλου, Χ., Τριάντης, Λ., 2012).

Εικόνα 7.22: Τύποι- περιοχές, που προέκυψαν από την ανάλυση της κεντρικότητας του εμπορίου, στο κέντρο πόλης Αθήνας: Οδός Ερμού/ Εμπορικό Τρίγωνο/ Βαρβάκειος Αγορά/ Κολωνάκι/ Εξάρχεια/ Μοναστηράκι - Πλάκα/ Ψυρρή/ Οδός Πατησίων/ Περιοχή Ομόνοιας ανατολικά/ Περιοχή Ομόνοιας δυτικά/ Πλατεία Βάθη/ Μεταξουργείο. Πηγή : Βασιλοπούλου , Χ., Τριάντης , Λ. (2012).

Με τον όρο «Εμπορικό Τρίγωνο» περιγράφεται η περιοχή, που περιλαμβάνεται ανάμεσα στις τρεις κεντρικές πλατείες Ομόνοιας, Μοναστηρακίου και Συντάγματος. Ωστόσο στο πλαίσιο αυτής της εργασίας, περιλαμβάνεται εκτός από την παραπάνω περιοχή και το κομμάτι της Ερμού από την Αθηνάς μέχρι την Ασωμάτων, όπως και κάποιους δρόμους παρακλάδια της Αθηνάς και της Ερμού, που ανήκουν στην περιοχή του Ψυρρή, που αποτελεί και την περιοχή μελέτης. Αυτό που είναι το συνδετικό στοιχείο των παραπάνω περιοχών, είναι το είδος του εμπορίου που συναντάει κανείς εκεί. Τα καταστήματα υφασμάτων, φτάνουν μέχρι το όριο της οδού Αθηνάς και αντικαθίσταται, στην παριά της από την πλευρά του Ψυρρή, με περισσότερο βαριές εμπορικές χρήσεις και εξειδικευμένο εμπόριο. Καταστήματα εργαλείων, σιδηρικών, χρωματοπωλεία και συναφή διατηρούνται σε μία διαχρονικά σταθερή εμπορική κίνηση.

Αναφορικά με την πώληση, χονδρικής ή λιανικής, των εξειδικευμένων αυτών ειδών, να σημειωθεί πως η ανάπτυξη της φαίνεται, να υποστηρίζεται από το εύρος της οδού Αθηνάς, στην εύκολη πρόσβαση των οχημάτων. Ιδιοκτήτης καταστήματος σπάγγων, μιας οικογενειακής επιχείρησης από τα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια, αναφέρει πως

εξακολουθεί το κατάστημα του να έχει έντονη κίνηση. Αν και το κοινό απεύθυνσης όπως παρατηρεί, μπορεί να έχει αλλάξει «το κατάστημα πάει μια χαρά», αναφέρει. Η αναβάθμιση του τρόπου διαχείρισης (διαδίκτυο κλπ.) και οι αναπροσαρμογή του στον τρόπο που απευθύνεται στο κοινό, σημειώνονται ως απαραίτητες προϋποθέσεις επιβίωσης της λειτουργίας ενός καταστήματος. Αντίστοιχα καταστήματα με χαρτοκιβώτια, σπάγγους και υλικά συσκευασίας συναντώνται και στην περιοχή του Ψυρρή, με τα περισσότερα όμως να έχουν πλέον κλείσει (με πληροφορίες από Βασενχόβεν, Μ., Γιαμαρέλος, Σ., 2011).

Εσωτερικά στου Ψυρρή εμφανίζεται, σε συμπάρθεση των κλειστών καταστημάτων με είδη σχετικά με το εμπόριο και την παραγωγή υποδημάτων, ο χαρακτήρας του (ενδύματα, υποδήματα κλπ.) να απευθύνεται, σε κοινό νεαρής ηλικίας με εξειδικευμένο χαρακτήρα εμπορευμάτων, όπως για παράδειγμα επί της οδού Πρωτόγεννους, πλαισιώνοντας συνολικά το αναδυόμενο «εναλλακτικό» ύφος της συνοικίας του Ψυρρή. Ωστόσο από την πλατεία Ηρώων και μέχρι την οδό Σαρρή, οι εμπορικές χρήσεις φθίνουν.

Άμεση σύνδεση της περιοχής αυτής τόσο λειτουργικά, όσο και σε επίπεδο ιστού, υπάρχει με τη Βαρβάκειο Αγορά και τον άξονα της Ερμού, αλληλοτροφοδοτώντας με κόσμο και δραστηριότητες και δημιουργώντας μια πολύ δυναμική περιοχή εμπορίου στο κέντρο της πόλης. Η περιοχή του Ψυρρή, εκτός από εμπόριο στα ισόγεια, φιλοξενεί στους ορόφους κάποιες μεταποιητικές δραστηριότητες, υπηρεσίες και γραφειακούς χώρους, ενώ σημαντικός είναι και ο αριθμός κενών ή αναξιοποίητων κελυφών στην περιοχή (με πληροφορίες από Βασενχόβεν, Μ., Γιαμαρέλος, Σ., 2011).

Οι σημαντικότεροι εμπορικοί άξονες της περιοχής είναι οι οδοί Αθηνάς, Αιόλου, Αγ.Μάρκου και Περικλέους. Οι εμπορικές δραστηριότητες που αναπτύσσονται στο δυτικό κομμάτι του Εμπορικού Τριγώνου σχετίζονται με μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις που εμπορεύονται τις πρώτες ύλες για διαφόρων ειδών κατασκευές (πχ σιδηρικά, χρώματα, ηλεκτρολογικά και υδραυλικά είδη), αλλά και «πιάτσες» με συγκεκριμένα είδη εμπορεύματος (πχ. ξύλινα αντικείμενα και έπιπλα, ρόδες, πόμολα, κουμπιά, κοσμήματα, βαπτιστικά, κουτιά, χαρτόνια, υφάσματα, κουρτίνες, μπαχαρικά, γεωργικά είδη, pet shops, κα). Επίσης, στην περιοχή συναντά κανείς και καταστήματα με ιδιαίτερη εξειδίκευση στο αντικείμενο πώλησης, που αν δεν είναι κάποιου τύπου βιομηχανικά κατασκευαστικά είδη (πχ. βίδες, συρματόσχοινα), συνήθως είναι εργαστήρια σπάνιων προϊόντων (πχ. κομπολογιών, σελών, μπαούλων κα). Κατά μήκος των οδών Αγ.Μάρκου και Αιόλου αναπτύσσονται καταστήματα

ένδυσης και υπόδησης, τα οποία απευθύνονται σε μικρομεσαία εισοδήματα. Αντίθετα στο νοτιοανατολικό κομμάτι του Τριγώνου, η γειτνίαση με την οδό Σταδίου και την οδό Ερμού διαφοροποιεί το είδος και την ποιότητα των εμπορικών προϊόντων και ανεβάζει τις τιμές τους (με πληροφορίες από Βασενχόβεν, Μ., Γιαμαρέλος, Σ., 2011). Μετά την προσπάθεια απομάκρυνσης των μεταποιητικών δραστηριοτήτων, κατά τις δεκαετίες '80 και '90, η περιοχή του Ψυρρή άλλαξε σημαντικά τη φυσιογνωμία της. Η εικόνα που παρουσιάζει σήμερα, δεν έχει σαφή εμπορικό χαρακτήρα. Η περιοχή μετατράπηκε σταδιακά από παραγωγική- βιοτεχνική συνοικία σε περιοχή ψυχαγωγίας και αναψυχής, διατηρώντας ένα μικρό μέρος των προηγούμενων χρήσεων, ενώ οι όροφοι των κτιρίων που προορίζονταν για βιοτεχνικές δραστηριότητες και αποθηκευτικούς χώρους, είτε τις διατήρησαν, είτε πήραν χρήσεις γραφείων (κυρίως σχετικών με design, μόδα, κ.α). Η ίδια τάση ανάμιξης παλιών παραδοσιακών μορφών εμπορίου με σύγχρονες εκδοχές του, εμφανίζεται και στον τομέα του εμπορίου, όπου εκτός από το χονδρεμπόριο (με προσανατολισμό τα δερμάτινα είδη και τα υλικά υποδηματοποιίας), που παραμένει στην περιοχή, την τελευταία δεκαετία έχει εμφανιστεί και εξειδικευμένο εμπόριο, που απευθύνεται σε νέους και σε εναλλακτικές αστικές κουλτούρες, δημιουργώντας μια ιδιόμορφη συνύπαρξη. Αυτού του είδους το εμπόριο εντοπίζεται κυρίως, στους κεντρικούς δρόμους του Ψυρρή, στις οδούς Σαρρή, Μιαούλη, Καραϊσκάκη, Πρωτογένους, αλλά και διάσπαρτα σε άλλους μικρότερους.

Η Βαρβάκειος Αγορά παραμένει η κεντρική αγορά τροφίμων της Αθήνας από το 19^ο αιώνα, με μεγάλη προσέλευση κόσμου, ακόμα και από την περιφέρεια της πόλης, κυρίως λόγω της παράδοσής της στην ποιότητα, την ποικιλία και τις τιμές. Υποστηρίζεται και συμπληρώνεται από την εμπορική δραστηριότητα του Εμπορικού Τριγώνου, περιοχή στην οποία ανήκει και η ίδια. Η Βαρβάκειος συνδέεται άμεσα με την οδό Αρμοδίου, Σωκράτους και Ευριπίδου, λόγω της εγγύτητάς τους αλλά και λόγω των προϊόντων που προσφέρονται εκεί (τρόφιμα, λαχανικά, μπαχαρικά, κ.α). Η σημερινή μορφή των στοών και της πλατείας της Αγοράς είναι αποτέλεσμα του προγράμματος ανάπλασης, που έγινε με σκοπό την συντήρηση του κτιρίου της Αγοράς και τη διαμόρφωση του υπαίθριου χώρου. Η επιτυχία της παρέμβασης περιορίζεται στην συντήρηση του κτιριακού αποθέματος, καθώς η διαμόρφωση του υπαίθριου χώρου έχει δημιουργήσει ένα κενό στην συνέχεια της εμπορικής δραστηριότητας κατά μήκος της οδού Αθηνάς, ενώ 'γυρίζει την πλάτη' στην περιοχή της πλατείας Θεάτρου που βρίσκεται ακριβώς από πίσω. Χαρακτηριστική είναι,

επίσης, η ύπαρξη εστιατορίων εντός του κτιρίου της Αγοράς, κάποια από τα οποία διανυκτερεύουν, δίνοντας ζωή σ' αυτό το κομμάτι της πόλης και τη νύχτα, όπως και η διαμπερής κίνηση, που μπορεί να πραγματοποιεί κάποιος από την οδό Αθηνάς στην οδό Αιόλου και τους κάθετους δρόμους, δια μέσου των στοών της (με πληροφορίες από Βασενχόβεν, Μ., Γιαμαρέλος, Σ., 2011).

Επιπλέον η οδός Ερμού, αποτελεί έναν ιστορικό εμπορικό δρόμο της Αθήνας, που πήρε την μορφή που βλέπουμε σήμερα, μετά την πεζοδρόμηση του ανατολικού τμήματός της, τη δεκαετία του 1990, ενισχύοντας τον εμπορικό χαρακτήρα της και διαμορφώνοντάς τον, σύμφωνα με τα πρότυπα άλλων ευρωπαϊκών πόλεων (πχ. Βαρκελώνη, Λισσαβόνα, κα). Σήμερα αποτελεί το βασικότερο άξονα λιανικού εμπορίου του κέντρου της Αθήνας, που αναπτύσσεται ανάμεσα στην πλατεία Συντάγματος και την πλατεία Μοναστηρακίου. Σε όλο αυτό το μήκος, που προσφέρει οπτικές φυγές προς το κτίριο της Βουλής, συναντώνται κυρίως πολυκαταστήματα και καταστήματα μεγάλων αλυσίδων επώνυμων ειδών ένδυσης και υπόδησης ρούχων, που αναπτύσσονται και στους ορόφους. Σ' αυτό βοηθά το υπάρχον κτιριακό απόθεμα, που προοριζόταν εξ' αρχής για επαγγελματική ή εμπορική χρήση και εύκολα προσαρμόζεται σε νέες μορφές οργάνωσης της εμπορικής δραστηριότητας. Το εμπόριο της περιοχής απευθύνεται γενικά σε μεσαία εισοδήματα (με πληροφορίες από Βασενχόβεν, Μ., Γιαμαρέλος, Σ., 2011).

Εικόνα 7.23: Κατάστημα εργαλείων στην οδό Αθηνάς Ο.Τ 2385.

Πηγή: Προσωπικό Αρχείο, Ιανουάριος 2016

Εικόνες 7.24 και 7.25: Εμπόριο στην Αθηνάς .Αριστερά Ο.Τ 2385 και δεξιά.

Πηγή :Προσωπικό Αρχείο, Ιανουάριος 2016

7.4.3. Πλατεία Αγίας Ειρήνης

Τα καταστήματα στην περιοχή αυτή, κατέχουν κυρίαρχη θέση, όσο αφορά τις χρήσεις γης. Οι επαγγελματικές δραστηριότητες στην περιοχή, σχετίζονται κατά κόρον με το εμπόριο, ενώ αμέσως μετά ακολουθούν τα καταστήματα αναψυχής και ψυχαγωγίας, τα οποία αυξάνουν δυναμικά την παρουσία τους τα τελευταία έτη. Ακόμη, τόσο τα καταστήματα των διαφόρων δημόσιων και ιδιωτικών υπηρεσιών, όσο και η βιοτεχνία, δεν αποτελούν μία δυναμική τάση στην περιοχή. Παρακάτω, αναλύονται διεξοδικότερα η κατανομή και οι χρήσεις των καταστημάτων στην περιοχή. Τα ποσοστά χρήσεων των καταστημάτων στην περιοχή φαίνονται και σε πίτες (Εικόνα 6.26, Εικόνα 6.27) (με πληροφορίες από Χατζή, Π., 2016).

Εικόνα 7.26. Πίτα με ποσοστά χρήσεων γης σε ισόγεια

Πηγή: Χατζή, Π., (2016).

*Εικόνα 7.27. Πίτα με ποσοστά χρήσεων γης σε ορόφους
Πηγή: Χατζή, Π., (2016).*

Πιο αναλυτικά, σύμφωνα με την επιτόπια έρευνα που πραγματοποιήθηκε, εντοπίστηκε εμπορική δραστηριότητα στο μεγαλύτερο μέρος της περιοχής. Χωροθετείται σε όλα τα μήκη και τα πλάτη της περιοχής, με αποτέλεσμα να μην συναντάται ούτε μία οδός δίχως κατάστημα με εμπορική χρήση. Γενικότερα, τα είδη που μπορεί να βρεθούν σχεδόν παντού στο εμπόριο στην περιοχή είναι τα προϊόντα ένδυσης, υπόδησης και τα κοσμήματα – αξεσουάρ. Ακόμη, σε συγκεκριμένες τοποθεσίες συσσωρεύονται καταστήματα με λευκά είδη και υφάσματα (με πληροφορίες από Χατζή, Π., 2016).

Ο χαρακτηριστικότερος και ένας από τους πιο ιστορικούς εμπορικούς δρόμους της Αθήνας, αποτελεί η Ερμού που αναπτύσσεται ανάμεσα στην πλατεία Συντάγματος και την πλατεία Μοναστηρακίου. Αποτελεί το βασικότερο άξονα λιανικού εμπορίου του κέντρου και κατά μήκος του, εντοπίζονται κυρίως, πολυκαταστήματα και καταστήματα μεγάλων αλυσίδων επώνυμων ειδών ένδυσης και υπόδησης, τα οποία αναπτύσσονται και στους ορόφους, και απευθύνονται γενικά σε μεσαία εισοδήματα. Σε αυτό έχει συμβάλει, βέβαια, η ύπαρξη κτιριακού αποθέματος, που προοριζόταν εξ αρχής για τέτοιου είδους χρήσεις και μπορεί εύκολα να ανταποκριθεί και να προσαρμοστεί, σε νέες μορφές εμπορικής δραστηριότητας.

Σύμφωνα με την Χατζή, σημαντικοί εμπορικοί άξονες της περιοχής, είναι οι οδοί Αιόλου, Αγίου Μάρκου και Ευαγγελιστρίας. Κατά μήκος των πεζόδρομων αυτών

αναπτύσσονται καταστήματα ένδυσης και υπόδησης, τα οποία απευθύνονται σε μικρομεσαία εισοδήματα. Επιπλέον, ο τομέας αυτός συγκεντρώνει στους δρόμους του, πολλές διακριτές εμπορικές τοπικότητες κάθε είδους. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν οι οδοί Μιλτιάδου, Νικίου, Καλαμιώτου, Κλειτίου, Ρόμβης και Θησέως, όπου εντοπίζεται μεγάλη συγκέντρωση λευκών ειδών και υφασμάτων και η οδός Πραξιτέλους, στην οποία χωροθετούνται μαγαζιά με φωτιστικά. Επίσης, παρατηρείται συγκέντρωση αρκετών καταστημάτων με κοσμήματα, αλλά, και υλικά και εξαρτήματα κοσμημάτων στις οδούς Περικλέους και Κολοκοτρώνη.

Επιπλέον, οι εκκλησιαστικοί χώροι, έχουν συμβάλει στην ανάπτυξη ειδικών καταστημάτων λιανικού εμπορίου. Συνεπώς σε οδούς, που βρίσκονται κοντά σε εκκλησίες, κυρίως στην Αγίου Μάρκου και την Αιόλου αναπτύσσονται καταστήματα εκκλησιαστικών εικόνων. Παράλληλα, παρατηρήθηκε ότι ευνοείται η ανάπτυξη και του παραεμπορίου, εξαιτίας της ύπαρξης κενού χώρου του προαυλίου, αλλά και της συχνής συγκέντρωσης κόσμου (με πληροφορίες από Χατζή, Π., 2016).

Όσο αφορά τους ορόφους η εμπορική δραστηριότητα εμφανίζεται κυρίως κατά μήκος της Ερμού. Αυτό εξηγείται αφενός από την ύπαρξη μεγάλων πολυκαταστημάτων, αλλά και αφετέρου, από τον περιορισμένο αριθμό καταστημάτων στα ισόγεια του πιο πολυσύχναστου εμπορικού δρόμου, γεγονός που οδηγεί τους επιχειρηματίες στο να χωροθετήσουν τα καταστήματά τους στους ορόφους. Ακόμη, εμπόριο σε ορόφους παρουσιάζεται και σε άλλους πολυσύχναστους δρόμους, όπως η Κολοκοτρώνη, η Πραξιτέλους, η Αγίου Μάρκου, η Ευαγγελιστρίας και η Καλαμιώτου, οδοί οι οποίες διατηρούν την ίδια χρήση στους ορόφους, όπως και στα ισόγεια (με πληροφορίες από Χατζή, Π., 2016).

7.5. Πολεοδομική και Κυκλοφοριακή Ανάλυση – Προβλήματα

7.5.1. Ψυρρή

Μεταξύ της πεζοδρομημένης Αιόλου και της πλατείας Ηρώων, υπάρχουν πολύ στενά υποτυπώδη πεζοδρόμια, καθώς δεν συναντάται μεγάλος αριθμός στοών και η κίνηση του πεζού γίνεται κατά κύριο λόγο επί του οδοστρώματος. Υπάρχουν σταθμευμένα αυτοκίνητα, σε όλο το μήκος και στους κάθετους δρόμους αυτού του τμήματος, ενώ ειδικότερα στην οδό Βορέου, η οποία αποτελεί το μοναδικό διάυλο τροφοδοσίας της

κίνησης στην Κολοκοτρώνη, υπάρχει και σχετικά υψηλή συχνότητα διέλευσης αυτοκινήτων. Περισσότερο να σημειωθεί επίσης, ότι σε αυτό το τμήμα, υπάρχει παντελής έλλειψη φύτευσης (με πληροφορίες από Βασενχόβεν, Μ., Γιαμαρέλος, Σ., 2011).

Η οδός Αθηνάς, που είναι αποτέλεσμα της εφαρμογής του πολεοδομικού σχεδίου της νέας Αθήνας, συνιστά το όριο μεταξύ του ανατολικού και δυτικού τμήματος αυτής της ενότητας, στο οποίο όπως είναι αναμενόμενο επικρατούν τελείως διαφορετικές συνθήκες δημόσιου χώρου.

Εδώ παρατηρείται υψηλός κυκλοφοριακός φόρτος με ανάλογα υψηλά επίπεδα κυκλοφοριακού θορύβου. Ωστόσο στην οδό Αθηνάς υπάρχουν φαρδιά πεζοδρόμια με μεγάλη πυκνότητα εμπορικών δραστηριοτήτων και διερχόμενου κόσμου. Αυτά τα φαρδιά πεζοδρόμια επιτρέπουν στους καταστηματάρχες να έχουν μεγάλο μέρος των εμπορευμάτων τους εκεί, έτσι ώστε να τα βλέπουν οι διερχόμενοι πιθανοί καταναλωτές, χωρίς να χρειαστεί να μπουν καν στο κατάστημά τους. Επίσης η οδός Αθηνάς έχει υψηλή φυλλοβόλα γραμμική φύτευση, και πρέπει να επισημανθεί ότι συνιστά το μοναδικό άξονα εντός του μεγάλου τριγώνου του κέντρου (Πειραιώς – Σταδίου – Ερμού), ο οποίος μπορεί να παραλάβει φύτευση σε τέτοιο βαθμό που να μπορεί να επηρεάσει τις περιβαλλοντικές συνθήκες στην καρδιά του ιστορικού κέντρου (με πληροφορίες από Βασενχόβεν, Μ., Γιαμαρέλος, Σ., 2011).

*Εικόνα 7.28: Εικόνα των πεζοδρομίων στην οδό Αθηνάς.
Πηγή : Προσωπικό Αρχείο, Ιανουάριος 2016*

Από την άλλη η πεζοδρομημένη οδός Αιόλου, επιτρέπει την ανάπτυξη άλλου είδους καταστημάτων. Η έλλειψη πεζοδρομίων και γενικά η πεζοδρόμηση, έχει προκαλέσει

την ‘άνθιση’ των καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος στην περιοχή, μετατρέποντάς την σε ‘cluster’ πολιτισμού, καθώς δεν υπάρχει κίνηση οχημάτων και ενισχύεται έτσι η αποκλειστική κίνηση των πεζών. Για το λόγο αυτό στην οδό Αιόλου, υπάρχουν και πολλά ξενοδοχεία, τα οποία συνδυάζονται με την όλη εικόνα και φυσιογνωμία της οδού, επιτρέποντας στους διερχόμενους να έχουν επαφή με αρκετό πράσινο, καθώς κατά μήκος της συναντώνται αρκετά παρτέρια με φυτά (με πληροφορίες από Βέργαδου, Α., 2016).

*Εικόνες 7.29 και 7.30: Βλάσθηση στην Αιόλου.
Πηγή : Προσωπικό Αρχείο, Ιανουάριος 2016*

Στο τμήμα μεταξύ της Πλ.Ηρώων και της οδού Σαρρή, περιλαμβάνεται το κομμάτι εντός της ζώνης ανάπλασης της περιοχής του Ψυρρή, η οποία μετέτρεψε το πρώτο τμήμα της οδού Αγ. Αναργύρων, σε πεζόδρομο και το υπόλοιπο σε δρόμο ήπιας κυκλοφορίας με πλατιά πεζοδρόμια στα οποία είναι τοποθετημένα συνήθως τα τραπεζοκαθίσματα των παρακείμενων μεζεδοπωλείων. Ωστόσο και εδώ, η παρέμβαση είναι χαμηλής περιβαλλοντικής αξίας, καθώς χρησιμοποιήθηκαν σκληρά υλικά και δεν αναβαθμίστηκε ουσιαστικά η αστική φύτευση.

Το πεδίο που ορίζεται από τις οδούς Ερμού, Ευαγγελιστρίας, Αγ. Μάρκου, Ευριπίδου, Αριστοφάνους, Αγ. Δημητρίου, Καλαμίδα, Αθηνάς, Βλαχάβα, Πολυκλείτου, Αγάθωνος, Καρόρη, Αγ. Ειρήνης και Αιόλου, είναι ένας αστικός ιστός που χαρακτηρίζεται από ένα συνδυασμό οργανικών δομών της οθωμανικής πόλης και των νεοκλασικών χαράξεων του 19ου αιώνα, που συναντώνται στη συμβολή των οδών Αθηνάς και Ευριπίδου. Η περιοχή χαρακτηρίζεται από στενό σε πλάτος και ακανόνιστο οδικό δίκτυο και σχήμα οικοδομικών τετραγώνων, αλλά και από μικρές κυρίως ιδιοκτησίες.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει και το κτιριακό απόθεμα, με έντονες διαφοροποιήσεις, που αναφέρονται τόσο στην ογκομετρική ανομοιογένεια κτιρίων (μεγάλες διαφορές σε ύψη και επιφάνειες), όσο και σε αρχιτεκτονικά ιδιώματα με επικρατούσες τυπολογίες νεοκλασικά και παλιά λαϊκά κτίσματα, αλλά και βιοτεχνικά, μεταπολεμικά πολυώροφα κτίρια. Το πεδίο εμβάθυνσης τέμνεται από τις σημαντικές αξονικές κεντρικότητες των οδών Αθηνάς και Αιόλου, ενώ άλλες κεντρικότητες που το χαρακτηρίζουν, είναι η οδός Ερμού, η Βαρβάκειος Αγορά, η πλατεία και εκκλησία της Αγ.Ειρήνης και η πλατεία Ηρώων του Ψυρρή (με πληροφορίες από Βασενχόβεν, Μ., Γιαμαρέλος, Σ., 2011).

Μεταξύ της πεζοδρομημένης Αιόλου και της πλατείας Ηρώων, όπου ξεκινά η περιοχή ανάπλασης του Ψυρρή, βρίσκεται μια ζώνη δύο έως τριών οικοδομικών τετραγώνων εκατέρωθεν της οδού Αθηνάς, στην οποία συναντάται αισθητή πτώση σε όλους του δείκτες, που αφορούν την ποιότητα του δημόσιου χώρου. Παράλληλα, σε αυτό το σημείο, παρατηρείται υποβάθμιση της αξίας γης και της εμπορικότητας των δρόμων, από τους οποίους διέρχεται κανείς (κυρίως βέβαια στο τμήμα του Ψυρρή), γεγονός που καταγράφεται και σε επίπεδο ανάπτυξης δραστηριοτήτων στο δημόσιο χώρο ή συγκέντρωσης κόσμου.

Στην περιοχή του Ψυρρή, από την οδό Μιαούλη και έπειτα μέχρι το Μεταξουργείο, τα κενά κτίσματα που εντοπίζονται, είναι κατά κύριο λόγο μεγάλης παλαιότητας, τα οποία τυγχάνει να μένουν κενά για λόγους, που είτε σχετίζονται με μία μακροχρόνια ερήμωση, κατά κύριο λόγο, είτε εξαιτίας της πρόσφατης απομάκρυνσης της προηγούμενης χρήσης που στέγαζαν (βιοτεχνίες συναφείς με την υποδηματοποιία). Η συντριπτική πλειοψηφία των κτισμάτων μεγάλης παλαιότητας είναι σε κακή κατάσταση και στις περισσότερες περιπτώσεις, τελεί υπό καθεστώς θεσμικής «προστασίας». Τα περισσότερα από τα κτίρια αυτά, βρίσκονται σε περιοχή χαμηλού συντελεστή δόμησης, παρέμενοντας αναξιοποίητα μέχρι σήμερα, ενώ με τους μαζικούς «χαρακτηρισμούς» από το ΥΠΕΧΩΔΕ στις αρχές της δεκαετίας του '90, το πλαίσιο εκμετάλλευσης τους αλλάζει κατεύθυνση.

7.5.2. Πλατεία Αγίας Ειρήνης

Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της περιοχής αυτής, και κατ'επέκταση του Εμπορικού Τριγώνου, είναι η έντονη ανάμειξη των χρήσεων και των λειτουργιών του. Το τμήμα

της περιοχής, που μελετήθηκε μέσω της επιτόπιας έρευνας καλύπτει ένα ευρύ φάσμα χρήσεων γης, από την κατοικία μέχρι το εμπόριο και από τις υπηρεσίες και τη διοίκηση μέχρι τη ψυχαγωγία και τον πολιτισμό. Για αυτό το λόγο, μπορεί κανείς να συναντήσει μέσα σε ένα κτίριο της περιοχής πολλές διαφορετικές χρήσεις μαζί, όπως κατοικία, εμπόριο, υπηρεσίες και ψυχαγωγία (με πληροφορίες από Χατζή, Π., 2016). Στην περιοχή είναι εμφανής η απόλυτη κυριαρχία του εμπορίου. Διαπιστώθηκε, λοιπόν, η γραμμική και παρόδια ανάπτυξη του σε όλους τους κυκλοφοριακούς άξονες. Η εμπορική δραστηριότητα παρουσιάζεται με τη μορφή του λιανικού εμπορίου, εκτός από ελάχιστες εξαιρέσεις. Παρατηρούνται μεγάλα πολυκαταστήματα επί της οδού Ερμού και μικρότερα καταστήματα στην υπόλοιπη περιοχή, τα οποία εμπορεύονται πολλά και διαφορετικά είδη προϊόντων. Έντονη παρουσία στην περιοχή αποτελούν, ακόμη, οι χώροι αναψυχής και εστίασης. Τα καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος συγκεντρώνονται κυρίως στην πλατεία Αγίας Ειρήνης και Καρύτση, δημιουργώντας την αίσθηση ενός δίπολου. Επιπλέον, εντοπίζονται διάσπαρτα καταστήματα αναψυχής σε όλη την περιοχή μελέτης, τα οποία αναμιγνύονται με καταστήματα εμπορικής δραστηριότητας (με πληροφορίες από Χατζή, Π., 2016).

Όσον αφορά τις υπηρεσίες στην περιοχή, αυτές εντοπίζονται κυρίως στους ορόφους και αποτελούν, είτε προσωπικές υπηρεσίες, όπως δικηγορικά γραφεία και μηχανικοί. Ακόμη, στην περιοχή υπάρχουν μεγάλες κτιριακές εγκαταστάσεις κυρίως στις οδούς Σοφοκλέους και Σταδίου με τράπεζες και Υπουργεία . Επιπλέον, η χρήση της βιοτεχνίας στην περιοχή είναι ελάχιστη, και παρουσιάζεται κυρίως, είτε με τη μορφή των εργαστηρίων κοσμημάτων, είτε ως αποθήκες .

Περιορισμένη, ως και ελάχιστη, παρατηρείται χρήση της κατοικίας και εντοπίζεται μόνο σε ορόφους. Γενικά στον τομέα του Εμπορικού Τριγώνου, η κατοικία δεν αποτελεί κεντρικότητα, αλλά αντίθετα κυριαρχούν, οι τοπικού και υπερτοπικού επιπέδου εμπορικές χρήσεις. Επομένως, η κατοικία εντοπίζεται στην περιοχή μεμονωμένα, ενώ αξιοσημείωτο είναι ότι κοντά στην πλατεία της αγίας Ειρήνης, στην οδό Βασιλικής, παρουσιάζονται διαμερίσματα ειδικού τύπου κατοικιών, όπως τα “ lofts” (με πληροφορίες από Χατζή, Π., 2016).

Οι πολιτιστικοί χώροι στην περιοχή, αποτελούν μουσεία, θέατρο και βιβλιοθήκη και συγκεντρώνονται στις πλατείες Κολοκοτρώνη και Καρύτση. Έτσι, υπάρχουν το Εθνικό Ιστορικό Μουσείο και η Μπενάκειος Βιβλιοθήκη, το Μουσείο Πόλεως

Αθηνών, το Μουσείο - Βιβλιοθήκη «Ιστορική Μνήμη Ελευθερίου Βενιζέλου» και το θέατρο Μουσούρη.

Σύμφωνα με την Χατζή, οι κατηγορίες χρήσεων, τόσο της Υγείας όσο και της εκπαίδευσης, σχεδόν απουσιάζουν από την περιοχή μελέτης, και συναντώνται μόνο σε ορόφους. Όσο αφορά τις υπηρεσίες υγείας, δεν εντοπίζονται σχεδόν πουθενά στην περιοχή της έρευνας. Σχετικά με την εκπαίδευση, συναντώνται οι ιδιωτικές σχολές μόδας και δημόσιας διοίκησης στην Ερμού, εκπαιδευτήριο νοηματικής γλώσσας και ιδιωτικό ινστιτούτο επαγγελματικής κατάρτισης στην Κολοκοτρώνη, ανοιχτό ελληνικό πανεπιστήμιο στη Λεωχάρους, τμήμα πολιτικής και δημόσιας διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών στην Αιόλου και τμήμα οικονομικών του Εθνικού Καποδιστριακού Αθηνών στη Σοφοκλέους.

Οι πλατείες στη περιοχή είναι η Κλαυθμώνος, η Κολοκοτρώνη, της Καπνικαρέας, της Αγίας Ειρήνης, η Καρύτση και των Αγίων Θεοδώρων και χωροθετούνται στα άκρα της περιοχής μελέτης (με πληροφορίες από Χατζή, Π., 2016).

Οι δημόσιοι χώροι στην περιοχή, διαθέτουν κάποια ζωντάνια, λόγω των χρήσεων αναψυχής και των τραπεζοκαθισμάτων των ιδιωτικών επιχειρήσεων κυρίως στο δίπλο της Αγίας Ειρήνης και της Καρύτση, όπως προαναφέρθηκε, κι όχι λόγω κάποιου αξιόλογου σχεδιασμού. Αντίθετα, οι πλατείες Κλαυθμώνος και Κολοκοτρώνη, οι οποίες αποτελούν και τις μεγαλύτερες πλατείες, είναι αρκετά ερημικές και «ζωντανεύουν» μόνο όταν πραγματοποιούνται σε αυτές εκδηλώσεις και εκθέσεις.

Οι ιδιωτικοί χώροι στάθμευσης, εντοπίζονται στην Περικλέους και στην πλατεία Κλαυθμώνος. Ωστόσο, οι τιμές είναι αρκετά ακριβές και δεν προτιμούνται από τους επισκέπτες. Αντίθετα, η στάθμευση γίνεται κυρίως παρά των πεζοδρομίων, με αποτέλεσμα τη στενότητα των δρόμων. Ακόμη τα δίκυκλα, όπως οι μηχανές και τα ποδήλατα, σταθμεύουν ανενόχλητα πάνε σε πεζοδρόμια (με πληροφορίες από Χατζή, Π., 2016).

Σχετικά με τις ασυμβατότητες των χρήσεων, δεν παρατηρούνται κάποιες ως προς το θεσμικό πλαίσιο. Όμως στην περιοχή, παρατηρήθηκαν ότι μερικά καταστήματα, προκαλούν «εμπόδια» στη λειτουργία άλλων (Εικόνα 7.31). Δηλαδή, στην περιοχή εντοπίστηκαν μερικά καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος, που τοποθετούσαν τραπεζοκαθίσματα πολύ κοντά στην είσοδο άλλων καταστημάτων, με αποτέλεσμα να τα αποκρύπτουν από τους καταναλωτές. Την ίδια τακτική ακολουθούν μερικά καταστήματα λευκών ειδών, που τοποθετούν τα προϊόντα μπροστά από κλειστά

καταστήματα, με αποτέλεσμα να τα αποκρύπτουν από επίδοξους επιχειρηματίες που θέλουν να επενδύσουν στην περιοχή.

*Εικόνα 7.31. Καταστήματα που «εμποδίζουν» τη λειτουργία άλλων
Πηγή: Χατζή, Π., (2016).*

Η δομή της κυκλοφορίας στην περιοχή, βρίσκεται σε άμεση και αμφίδρομη εξάρτηση, από την κατανομή των χρήσεων γης. Η μετακίνηση ανθρώπων από ένα σημείο στο άλλο, πραγματοποιείται για λόγους, που σχετίζονται κυρίως με την εργασία, την αναψυχή και τις αγορές. Συνεπώς, ανάλογα με την κατανομή των βασικών χρήσεων γης στην πόλη διαμορφώνονται και τα αντίστοιχα κυκλοφοριακά κυκλώματα. Ισχύει, όμως, και το αντίστροφο, δηλαδή ανάλογα με τις κυκλοφοριακές συνθήκες που επικρατούν, οι χρήσεις γης στην πόλη επηρεάζονται ως προς την κατανομή τους (με πληροφορίες από Χατζή, Π., 2016). Η περιοχή της πλατείας Αγίας Ειρήνης, αντιστοιχεί μια σαφώς διακριτή επιφάνεια στο εσωτερικό του ιστού του κέντρου της Αθήνας. Εξάλλου, το κέντρο σχεδιάστηκε στη βάση δύο τριγώνων, του μεγαλύτερου Μητροπόλεως-Αθηνάς-Πανεπιστημίου και του μικρότερου Ερμού-Αιόλου-Σταδίου, στο οποίο ανήκει και η περιοχή αυτή. Η περίμετρός της, που αποτελείται από τις οδούς Αιόλου, Ερμού και Σταδίου, ανήκει στις ευθύγραμμες νεοκλασικές χαράξεις του 19ου αιώνα και η εικόνα του χώρου είναι πιο κοσμοπολίτικη. Η μορφή του εσωτερικού οδικού δικτύου της δεν είναι ενιαία, εμφανίζεται πιο απλοϊκή και αντιστοιχεί στον παραδοσιακό ιστό του 18ου αιώνα (με πληροφορίες από Χατζή, Π., 2016). Γενικότερα, το σύνολο των δρόμων της περιοχής θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι αποτελεί ένα ενιαίο δίκτυο για τον πεζό. Αυτό οφείλεται στις πεζοδρομήσεις που έχουν πραγματοποιηθεί στο Ιστορικό Κέντρο της Αθήνας και αποτελούν επιφάνεια αναφοράς για την πόλη. Ωστόσο, η περιοχή μελέτης παρουσιάζει μία

έλλειψη διαφοροποίησης ως προς την κυκλοφορία αφού κύριοι οδικοί άξονες, η Κολοκοτρώνη, η Ευριπίδου και η Σοφοκλέους δεν έχουν πεζοδρομηθεί. Οι δρόμοι που παρέμειναν ανοιχτοί για το αυτοκίνητο, αναλαμβάνουν μεγάλους κυκλοφοριακούς φόρτους, προκειμένου να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες τόσο του τεράστιου αριθμού καταστημάτων και υπηρεσιών, όσο και των επισκεπτών στην περιοχή. Οι χρήσεις των καταστημάτων σε αυτούς τους δρόμους, σχετίζονται με το εμπόριο, τις υπηρεσίες, αλλά και μια ήπια μορφή βιομηχανίας – βιοτεχνίας που αποτελούν κυρίως τα εργαστήρια αργυροχρυσοχοΐας (με πληροφορίες από Χατζή, Π., 2016).

Οι πεζοδρομήσεις στην περιοχή έχουν προσδώσει την εικόνα μιας ελεύθερης από αυτοκίνητα επιφάνειας. Η προσέγγιση της περιοχής, παρόλη την απομάκρυνση του αυτοκινήτου από πολλές οδούς, είναι εύκολη εξαιτίας των μέσων μαζικής μεταφοράς, αφού βρίσκονται πολύ κοντά της ο ΗΣΑΠ και τα μετρό του Συντάγματος, του Μοναστηρακίου και του Πανεπιστημίου. Οι πεζοδρομημένες οδοί, οδήγησαν στη δημιουργία ισχυρών εμπορικών χωροθετήσεων με υπερτοπική εμβέλεια. Οι πεζόδρομοι μετατράπηκαν σε «σύμβολα» εμπορικής πιάτσας της πόλης και πόλο έλξης καταναλωτών, επηρεάζοντας σημαντικά και τις όμορες εμπορικές πυκνώσεις. Επιπλέον, αυτοί οι οδοί απαλλάχτηκαν από χρήσεις χονδρεμπορίου και βιοτεχνίας, ενώ συγχρόνως, σε πολλές από αυτές «ξεφύτρωσαν» χώροι εστίασης και αναψυχής. Ωστόσο, από την περιοχή εκδιώχθηκε και η κατοικία, εξαιτίας της έντονης επαγγελματικής δραστηριότητας, του θορύβου από ορισμένα ψυχαγωγικά καταστήματα και της γενικής έλλειψης καθαριότητας.

Σύμφωνα με την Χατζή, σε ένα μεγάλο κομμάτι της περιοχής δεν υπάρχουν κοινωνικοπολιτικές δραστηριότητες που θα έδιναν ζωντάνια κατά τη διάρκεια της ημέρας. Στις οδούς Αιόλου, Ευριπίδου, Πραξιτέλους, Λέκκα, Αγίου Μάρκου και Ερμού παρόλο που κατά τις εργάσιμες ώρες εμφανίζεται μεγάλη εισροή κόσμου, κατά τις νυχτερινές ώρες ενισχύεται η εικόνα της ερήμωσης, καθιστώντας την περιοχή τόπο συγκέντρωσης περιθωριακών στοιχείων, και κατά συνέπεια μη ασφαλή. Αντίθετα, οι πλατείες της αγίας Ειρήνης, Καρύτση και η οδός Κολοκοτρώνη, παρουσιάζουν έντονη δραστηριότητα, εξαιτίας της ύπαρξης χώρων αναψυχής και πολιτισμού.

*Εικόνα 7.32. Εικόνα ερήμωσης των οδών Νικίου και Αγίου Μάρκου το βράδυ
Πηγή: Χατζή, Π., (2016).*

Λίγα είναι τα διατηρητέα κτίρια που έχουν ανακαινιστεί και έχουν επαναχρησιμοποιηθεί. Τα περισσότερα από αυτά, βρίσκονται σε κατάσταση ανακαίνισης. Σημαντικά οικοδομήματα της περιοχής είναι τα μέγαρα, το Μέγαρο ΤΣΑΥ, το Μέγαρο Δεκόζη – Βούρου και το Γρυπάρειο Μέγαρο, αλλά και πολλά κτίρια του αρχιτέκτονα Ernst Ziller. Μεγάλη αρχιτεκτονική αξία στην περιοχή παρουσιάζουν, επίσης, και οι βυζαντινές εκκλησίες (με πληροφορίες από Χατζή, Π., 2016).

Αναφορικά με την κατάσταση του δημόσιου χώρου στην περιοχή, παρατηρούνται αρκετές ατέλειες, αλλά σε γενικές γραμμές κρίνεται ικανοποιητική. Οι πεζόδρομοι είναι αρκετά καλοφτιαγμένοι και τα τελευταία χρόνια έχουν ενσωματωθεί σε αυτούς, παγκάκια, δέντρα, και παρτέρια δημιουργώντας ένα ευχάριστο περιβάλλον. Επιπλέον, υπάρχει παντού φωτισμός και πεζοδρόμια, ειδικά κατασκευασμένα για τη χρήση τους από αναπήρους και τυφλούς. Οι πλατείες στην περιοχή, είναι γεμάτες με πράσινο και έχουν στην επιφάνειά τους σημαντικά γλυπτά, όπως το άγαλμα του Κολοκοτρώνη στην Πλατεία Κολοκοτρώνη και το μνημείο Εθνικής Συμφιλίωσης στην πλατεία Κλαυθμόνος. Σε μερικά σημεία οι ίδιοι οι καταστηματάρχες, προσπαθούν να ομορφύνουν το περιβάλλον και να το κάνουν πιο ελκυστικό για τον καταναλωτή. Ακόμη, έχουν λάβει χώρα στην περιοχή κάποιες εθελοντικές δράσεις για τον εξωραϊσμό της, όπως στη συμβολή των οδών Κολοκοτρώνη που σήμερα κατακλύζεται από σκουπίδια.

Τα προβλήματα της περιοχής, συνιστούν η στενότητα των αρκετών δρόμων που δεν έχουν πεζοδρομηθεί, με αποτέλεσμα τη στενότητα των πεζοδρομίων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η οδός Κολοκοτρώνη, όπου το πεζοδρόμιο είναι τόσο στενό που χωράει μόνο ένα άτομο. Το πρόβλημα στην οδό αυτή, γίνεται ακόμη πιο έντονο σε σημεία που υπάρχουν καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος, γιατί έχουν τοποθετήσει τραπεζοκαθίσματα και καθίσταται σχεδόν αδύνατη η κυκλοφορία στο πεζοδρόμιο. Σημαντικό επίσης, πρόβλημα αποτελεί η παρουσία σκουπιδιών σε γωνίες καταστημάτων, ειδικά τις βραδινές ώρες, γεγονός που δημιουργεί ένα αντιαισθητικό και ανθυγιεινό περιβάλλον. Επιπλέον, σχεδόν οι περισσότερες όψεις των καταστημάτων και των κτιρίων είναι καλυμμένες με συνθήματα από γκράφιτι, ενώ ακόμη, πολλές κολώνες είναι καλυμμένες με αφίσες (με πληροφορίες από Χατζή, Π., 2016).

*Εικόνα 7.33. Σημεία που ομορφαίνουν την περιοχή μελέτης είτε με τη συμβολή του δήμου Αθηναίων είτε με τη συμβολή των καταστηματαρχών
Πηγή: Χατζή, Π., (2016).*

Σημαντικό χαρακτηριστικό της περιοχής μελέτης στο σύνολό της, αποτελεί η καλή συγκοινωνιακή σύνδεση και η ιδιαίτερα εύκολη πρόσβαση, με το σταθμό μετρό και ηλεκτρικού στο Μοναστηράκι πολύ κοντά στην περιοχή του Ψυρρή, και στις τρεις κορυφές του Εμπορικού Τριγώνου τους σταθμούς του μετρό στάση Ομόνοια και Σύνταγμα και τη στάση Θησείο του ηλεκτρικού σιδηρόδρομου.

Εικόνα 7.34: Σταθμός Μοναστηράκι επί της Οδού Αθηνάς (δεξιά) σταθμός Θησείο ηλεκτρικού σιδηρόδρομου(αριστερά). Πηγή: Προσωπικό Αρχείο, Ιανουάριος 2016, www.panoramio.com

Εικόνα 7.35: Σταθμός Συντάγματος (δεξιά) και σταθμός Ομόνοιας (αριστερά) . Πηγή: www.tsantiri.gr, www.greeceathensaegeaninfo.com

ΜΕΤΡΟ-ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΣ	
ΕΙΔΟΣ ΓΡΑΜΜΗΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΣΤΑΣΗΣ
ΚΟΚΚΙΝΗ-ΠΡΑΣΙΝΗ	ΟΜΟΝΟΙΑ
ΜΠΛΕ-ΠΡΑΣΙΝΗ	ΜΟΝΑΣΤΗΡΑΚΙ
ΜΠΛΕ-ΚΟΚΚΙΝΗ	ΣΥΝΤΑΓΜΑ
ΠΡΑΣΙΝΗ	ΘΗΣΕΙΟ

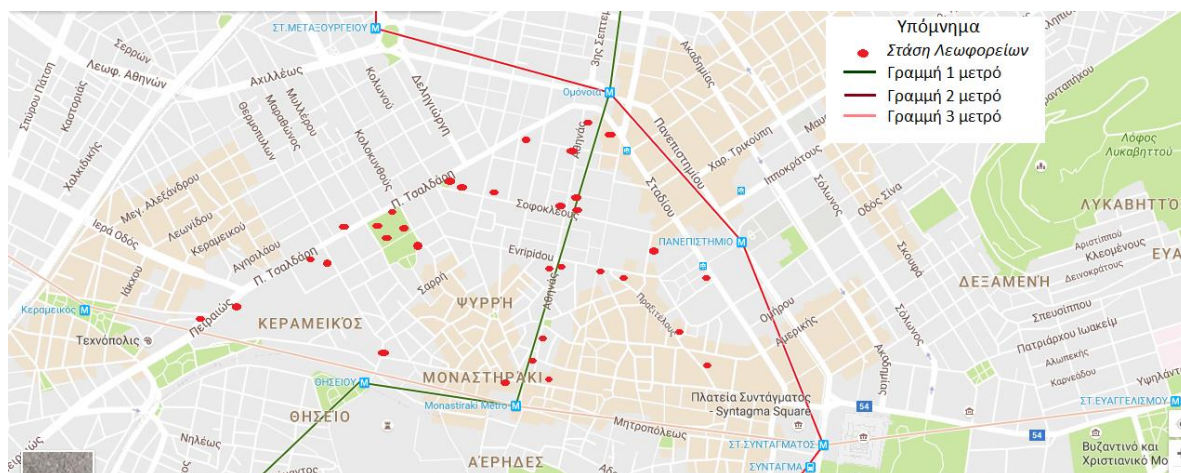
Πίνακας 1: Οι σταθμοί του μετρό και του ηλεκτρικού που εξυπηρετούν την περιοχή.

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία, Ιούλιος 2016

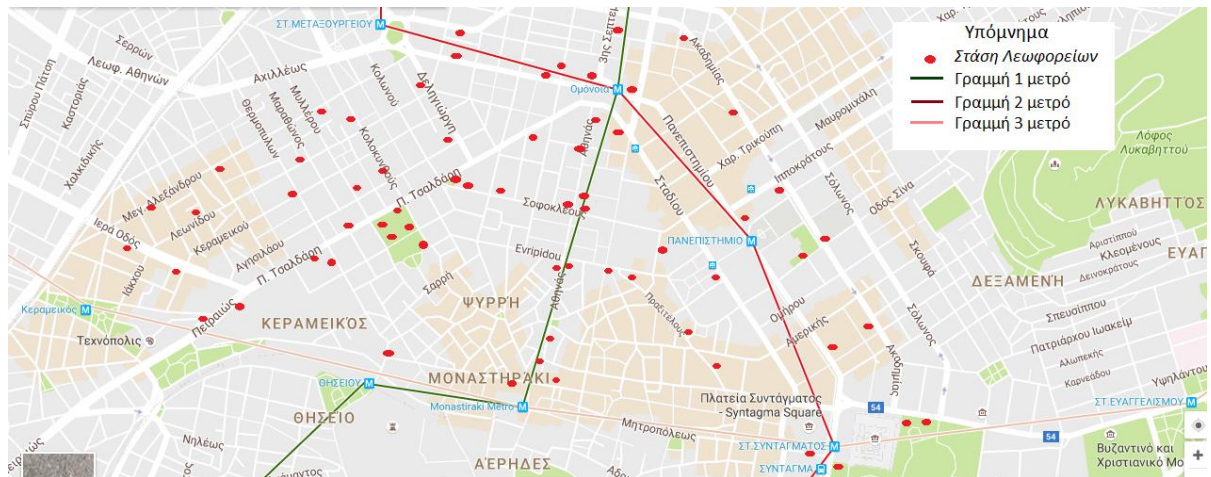
Την περιοχή επιπλέον εξυπηρετούν 21 λεωφορεία, τα οποία εκτελούν είτε κοντινές, είτε και πιο μακρινές αποστάσεις, από την περιοχή του Εμπορικού Τριγώνου και τα οποία φαίνονται παρακάτω:

ΛΕΩΦΟΡΕΙΑ	
ΑΡΙΘΜΟΣ ΓΡΑΜΜΗΣ	ΟΝΟΜΑ ΓΡΑΜΜΗΣ
057	ΟΜΟΝΟΙΑ-ΛΟΦΟΣ ΣΚΟΥΖΕ
227	ΑΓ.ΑΡΤΕΜΙΟΣ-ΑΝΩ ΠΕΤΡΑΛΩΝΑ
790	ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ(ΑΓ.ΑΝΤΩΝΙΟΣ)-ΓΛΥΦΑΔΑ ΝΥΧΤΕΡΙΝΗ
813	ΠΡΟΥΣΣΗΣ-ΑΒΕΡΩΦ
815	ΤΑΥΡΟΣ-ΓΟΥΔΗ
856	ΔΑΦΝΗ ΥΜΗΤΤΟΣ
035	ΠΕΤΡΑΛΩΝΑ-ΑΝΩ ΚΥΨΕΛΗ
500	ΠΕΙΡΑΙΑΣ-ΚΗΦΙΣΙΑ
100	ΠΛ.ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΥ-ΚΟΛΩΝΑΚΙ-ΑΓΟΡΑ(ΚΥΚΛΙΚΗ)
049	ΟΜΟΝΟΙΑ-ΠΕΙΡΑΙΑΣ
838	ΟΜΟΝΟΙΑ - ΡΕΝΤΗΣ - ΠΑΛ. ΚΟΚΚΙΝΙΑ (ΚΥΚΛΙΚΗ)
914	ΟΜΟΝΟΙΑ - ΛΑΧΑΝΑΓΟΡΑ - ΠΑΛ. ΚΟΚΚΙΝΙΑ (ΚΥΚΛΙΚΗ)
B18	ΠΕΡΑΜΑ - ΟΜΟΝΟΙΑ (ΜΕΣΩ Π. ΡΑΛΛΗ)
Γ18	ΠΕΡΑΜΑ - ΟΜΟΝΟΙΑ
026	ΒΟΤΑΝΙΚΟΣ - ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ
027	ΟΡΦΕΩΣ - ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ
790	ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ [ΑΓ. ΑΝΤΩΝΙΟΣ] - ΓΛΥΦΑΔΑ ΝΥΧΤΕΡΙΝΗ
025	ΠΡ. ΔΑΝΙΗΛ - ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ
865	ΠΛ. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΥ - ΜΑΝΔΡΑ
A16	ΑΘΗΝΑ - ΕΛΕΥΣΙΝΑ
Γ16	ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΣ - ΑΘΗΝΑ

Πίνακας 2: Οι αριθμοί και τα ονόματα των λεωφορειακών γραμμών που εξυπηρετούν την περιοχή. Πηγή: Ιδία Επεξεργασία, Ιούλιος 2016

Εικόνα 7.36: Στάσεις λεωφορείων και γραμμές μετρό στην περιοχή μελέτης. Πηγή: Ιδία Επεξεργασία, Σεπτέμβριος 2016

Εικόνα 7.37: Στάσεις λεωφορείων και γραμμές μετρό στην ευρύτερη περιοχή.
 Πηγή: Ιδία Επεξεργασία, Σεπτέμβριος 2016

Τέλος, την κυκλοφορία στην περιοχή ενισχύουν και 8 γραμμές τρόλεϊ, οι οποίες πραγματοποιούν διαδρομές εντός και εκτός του Εμπορικού Τριγώνου. Ωστόσο στο σημείο αυτό, θα πρέπει να αναφερθεί, ότι ο καλύτερος τρόπος για να κινηθεί κανείς στο εσωτερικό του Εμπορικού Τριγώνου είναι με τα πόδια, καθώς το αυτοκίνητο δε συνίσταται, εξαιτίας των στενών δρόμων και της ακανόνιστης μορφής τους.

ΤΡΟΛΕΙ	
ΑΡΙΘΜΟΣ ΓΡΑΜΜΗΣ	ΟΝΟΜΑ ΓΡΑΜΜΗΣ
1	ΠΛ.ΑΤΤΙΚΗΣ-ΜΟΣΧΑΤΟ
2	ΑΝΩ ΚΥΨΕΛΗ-ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗ
4	ΑΝΩ ΚΥΨΕΛΗ-ΣΤ.ΜΕΤΡΟ ΑΓ. ΙΩΑΝΝΗΣ
5	ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ-ΙΖΟΛΑ
11	ΣΩΤΗΡΙΑΔΟΥ- ΤΕΡΜΑ ΝΕΑΣ ΕΛΒΕΤΙΑΣ
12	ΖΑΠΠΕΙΟ-ΠΛ.ΑΓ.ΓΕΩΡΓΙΟΥ
15	ΠΛ.ΜΕΡΚΟΥΡΗ-ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
21	ΖΑΠΠΕΙΟ-ΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ

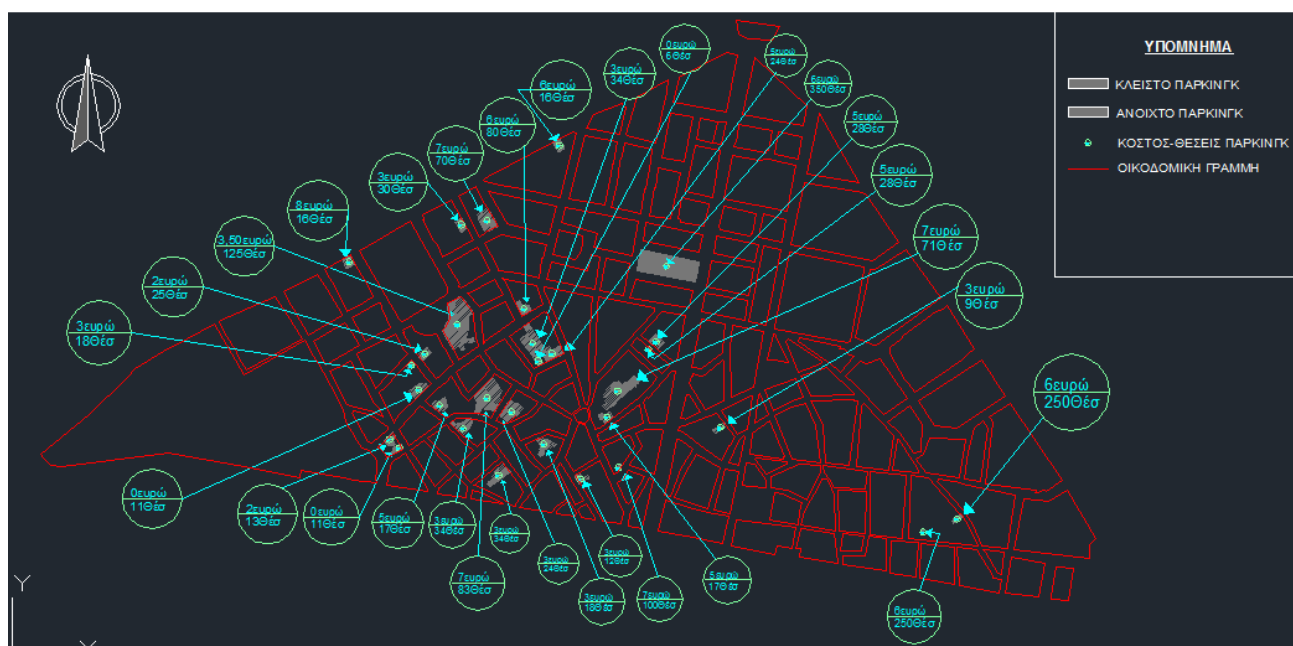
Πίνακας 3: Οι αριθμοί και τα ονόματα των γραμμών των τρόλεϊ που εξυπηρετούν την περιοχή. Πηγή: Ιδία Επεξεργασία, Ιούλιος 2016

Εικόνα 7.38: Χάρτης του μετρό και προαστιακού της Αθήνας. Πηγή: www.oasa.gr

Οι χώροι στάθμευσης, δεν αποτελούν πρόβλημα για την περιοχή μελέτης, καθώς υπάρχουν συνολικά 30 πάρκινγκ διάσπαρτα στην περιοχή, με τα 5 από αυτά να αποτελούν κλειστούς χώρους στάθμευσης συνολικής χωρητικότητας 1.030 αυτοκινήτων. Το μεγαλύτερο από αυτά και μάλιστα υπόγειο, βρίσκεται μεταξύ των οδών Αρμοδίου και Αριστογείτονος με 350 διαθέσιμες θέσεις. Οι υπόλοιποι χώροι είναι ανοιχτά πάρκινγκ τα οποία λειτουργούν με ή χωρίς μίσθωση. Η πλειοψηφία αυτών των πάρκινγκ εντοπίζονται στην περιοχή του Ψυρρή και σε κοντινή απόσταση από την πλατεία Ηρώων, η οποία αποτελεί το κέντρο ενός «cluster» πολιτισμού και αναψυχής. Αυτό δικαιολογείται από το γεγονός, ότι στην γύρω περιοχή από την πλατεία, υπάρχουν πολλά καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος, με αποτέλεσμα

να αυξάνεται η ζήτηση για χώρο στάθμευσης στην περιοχή. Από την άλλη, στην περιοχή της Αγίας Ειρήνης, παρόλο που υπάρχουν πολλά καταστήματα αναψυχής, δεν συναντάται σχεδόν κανένας χώρος στάθμευσης καθώς η περιοχή στο σύνολό της αποτελείται από πεζόδρομους και έτσι δεν είναι εφικτή η κυκλοφορία των επισκεπτών με το αυτοκίνητο. Ο χάρτης της χωροθέτησης των πάρκινγκ, φαίνεται παρακάτω:

Χάρτης 3: Χάρτης χώρων στάθμευσης Εμπορικού Τριγώνου.

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

Στον χάρτη που ακολουθεί, φαίνεται η ένταση στάθμευσης για το σύνολο του Εμπορικού Τριγώνου της Αθήνας. Με άλλα λόγια, ο χάρτης αυτός υποδεικνύει τις “γειτονιές” εκείνες, στις οποίες υπάρχει περισσότερη ή λιγότερη ζήτηση για θέσεις στάθμευσης. Με πράσινο χρώμα, φαίνονται οι δρόμοι εκείνοι, στους οποίους υπάρχει χαμηλή ζήτηση για θέσεις στάθμευσης, όπως είναι για παράδειγμα οι οδοί Λέκκα, Πραξιτέλους, και Κολοκοτρώνη. Αυτό αιτιολογείται από το γεγονός, ότι στην περιοχή αυτή, οι περισσότεροι δρόμοι είναι πεζόδρομοι και έτσι δεν είναι εύκολη η πρόσβαση και η μετακίνηση με το αυτοκίνητο. Επιπλέον, οι συγκεκριμένες οδοί χρησιμοποιούνται, κυρίως για την αποσυμφόρηση των τριγύρω οδών, αλλά και για την μεταφορά στις οδούς Σοφοκλέους, Ευρυπίδου κτλ, στο πάνω μέρος του Εμπορικού Τριγώνου. Ακολούθως, το σκούρο μπλέ δηλώνει, τις περιοχές στις οποίες υπάρχει μεσαία ένταση στάθμευσης. Τέτοιες περιοχές συναντώνται κυρίως, γύρω από τον αρχαιολογικό χώρο του Κεραμεικού, όπου εκεί βρίσκονται κυρίως κατοικίες

αλλά και κενοί χώροι, χωρίς κάποια ιδιαίτερη κίνηση επισκεπτών και ζήτηση για στάθμευση. Στον αντίποδα, με ανοιχτό μπλε έχουν επισημανθεί οι περιοχές στις οποίες υπάρχει η μεγαλύτερη ανάγκη-ζήτηση για πάρκινγκ. Τέτοιες γειτονιές συναντώνται, στην πλατεία Κουμουνδούρου, όπου υπάρχουν πολλές στάσεις λεωφορείων για διαδρομές εντός και εκτός του Εμπορικού Τριγώνου, αλλά και στη συνοικία του Ψυρρή όπου υπάρχουν πολλά καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος. Συνεχίζοντας, μεγάλη ζήτηση υπάρχει και στο «πάνω τμήμα» του Εμπορικού Τριγώνου, όπου συγκεντρώνονται όλες οι εμπορικές δραστηριότητες αλλά και οι πιο παλιές και μεγάλες αγορές των Αθηνών, όπως για παράδειγμα η Βαρβάκειος Αγορά. Για αυτό το λόγο, πολλοί είναι εκείνοι που θέλουν να «παρκάρουν» κοντά σε μια από τις κύριες αρτηρίες κυκλοφοριακής κίνησης της περιοχής για τα ψώνια τους.

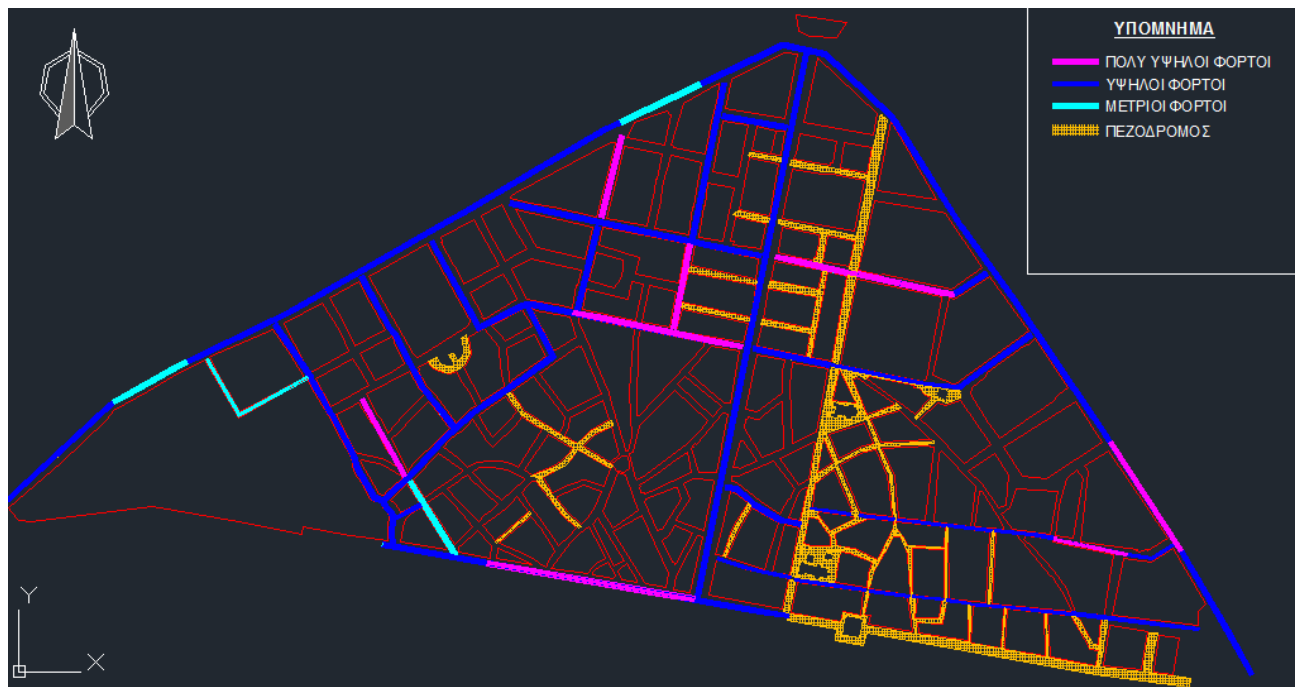

Χάρτης 4: Χάρτης έντασης στάθμευσης Εμπορικού Τριγώνου.

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία, θα μελετηθεί και θα περιγραφεί, ο τρόπος με τον οποίο, είναι κατανομημένοι οι κυκλοφοριακοί φόρτοι. Μετά από την συλλογή στοιχείων από τις αρχές Ιουνίου μέχρι τις αρχές Ιουλίου, σχετικά με την κανονική κυκλοφορία στους δρόμους του Εμπορικού Τριγώνου, και κατά τις ώρες 9.00π.μ., 4.00μ.μ, και 10.00μ.μ, προέκυψε ο ακόλουθος χάρτης. Με μπλε χρώμα, φαίνεται σε ποιους δρόμους του Εμπορικού Τριγώνου υπάρχουν υψηλοί κυκλοφοριακοί φόρτοι.

Τέτοιοι δρόμους αποτελούν οι οδοί Πειραιώς, Σταδίου αλλά και η οδός Αθηνάς. Πρόκειται δηλαδή, για κάποιους από τους πιο πολυσύχναστους δρόμους της Αθήνας με έντονη κίνηση καθόλη τη διάρκεια της ημέρας. Όσον αφορά την οδό Αθηνάς, είναι αυτή που “διασχίζει” κατά μήκος το Εμπορικό Τρίγωνο, χρησιμοποιείται για την κίνηση αυτοκινήτων, τη μεταφορά εμπορευμάτων στα εμπορικά καταστήματα της περιοχής αλλά και για την κίνηση των λεωφορείων. Άλλες οδοί με υψηλό κυκλοφοριακό φόρτο, είναι οι οδοί Κολοκοτρώνη και Περικλέους, όπου κινούνται αυτοκίνητα για την «είσοδο» στο Εμπορικό Τρίγωνο. Επιπροσθέτως, με ροζ χρώμα δηλώνονται οι δρόμοι, στους οποίους υπάρχει πολύ μεγάλη κυκλοφοριακή συμφόρηση και αυτοί είναι τμήματα της Σοφοκλέους, Ευρυπίδου, Σταδίου και Πειραιώς, δηλαδή οδών που σημειώνονται πολύ υψηλοί φόρτοι, σχεδόν τις περισσότερες ώρες της ημέρας, εξαιτίας της συμβολής τους στην μεκίνηση εντός και εκτός του Εμπορικού Τριγώνου. Τέλος, με ανοιχτό μπλε χρώμα παρουσιάζονται οι δρόμοι, στους οποίους υπάρχουν μέτριοι φόρτοι, και συναντώνται σε τμήματα της οδού Πειραιώς και στην οδό Λεωκορίου.

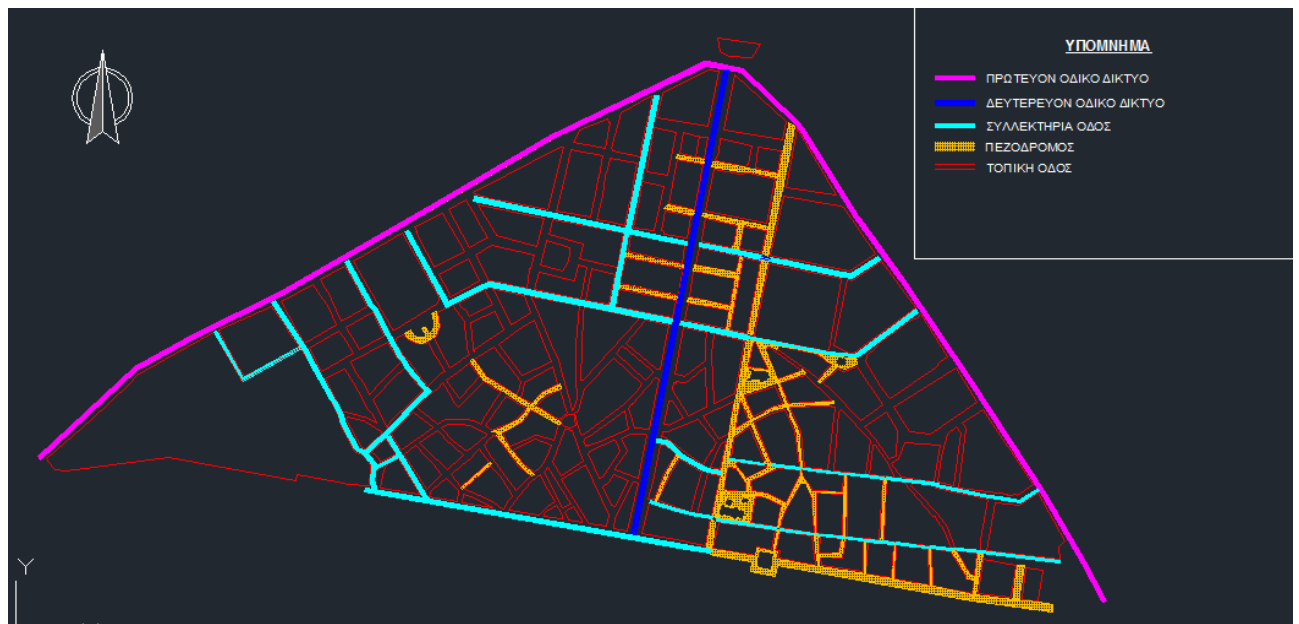

Χάρτης 5: Χάρτης υφιστάμενων κυκλοφοριακών φόρτων Εμπορικού Τριγώνου.

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

Οι κυκλοφοριακοί φόρτοι που αναλύθηκαν παραπάνω, είναι άμεσα συνδεδεμένοι με την ιεράρχηση του οδικού δικτύου. Η περιοχή έχει το σχήμα ενός τριγώνου (εξού και η ονομασία Εμπορικό Τρίγωνο), και έτσι οι δρόμοι που το περικλύουν, δηλαδή οι

οδοί Σταδίου και Π.Τσαλδάρη (ή αλλιώς Πειραιώς), είναι αυτοί που αποτελούν το πρωτεύον οδικό δίκτυο της περιοχής μελέτης, και δηλώνονται με ροζ χρώμα (χάρτης 6). Ακολούθως, δευτερεύον οδικό δίκτυο με σκούρο μπλε, αποτελεί η οδός Αθηνάς. Εξίσου σημαντικοί για την καλή κυκλοφορία στο εσωτερικό του Εμπορικού Τριγώνου, αποτελούν και οι συλλεκτήριες οδοί που δηλώνονται με ανοιχτό μπλε, και είναι οι οδοί Σωκράτους, Ευρυπίδου, Σοφοκλέους, Περικλέους, Κολοκοτρώνη, Πλ.Ελευθερίας, Σαλαμίνας, Ψαρομηλίγκου, Αγ.Ασωμάτων, Σαρρή (το τμήμα της από την πλατεία Κουμουνδούρου και κάτω), αλλά και το μη πεζοδρομημένο τμήμα της Ερμού. Οι οδοί αυτοί συγκεντρώνουν την κυκλοφορία των υπολοίπων οδών στο εσωτερικό του Τριγώνου, συμβάλλοντας στην αποσυμφόρηση των οδών του πρωτεύοντος και δευτερεύοντος δικτύου.

Χάρτης 6: Χάρτης ιεράρχησης οδικού δικτύου Εμπορικού Τριγώνου.
Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

Όσον αφορά τις μονοδρομήσεις στην περιοχή μελέτης, όλοι οι δρόμοι είναι μιας και μόνο κατεύθυνσης, πέραν της οδού Αθηνάς, η οποία είναι διπλής κατεύθυνσης. Αυτό δικαιολογείται από το γεγονός, ότι στην περιοχή μελέτης υπάρχουν πολλοί μικροί και στενοί δρόμοι, όπως για παράδειγμα στην περιοχή του Ψυρρή, η οποία αποτελεί μία από τις παλαιότερες συνοικίες της Αθήνας. Το ίδιο ακριβώς συμβαίνει και στην περιοχή γύρω από την πλατεία Αγίας Ειρήνης, όπου οι περισσότεροι δρόμοι είναι πεζοδρομημένοι και δεν είναι εύκολη η κυκλοφορία με το αυτοκίνητο, παρά μόνο

στις οδούς Περικλέους και Κολοκοτρώνη (αν και εκεί υπάρχουν πολύ στενά πεζοδρόμια). Οι μονόδρομοι έχουν γενικά αμφίδρομη ροή και έχουν αποφευχθεί οι συγκλίνουσες και αποκλίνουσες ροές, για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών, προκειμένου να λειτουργεί η πόλη ως ένας αγωγός κυκλοφορίας, που θα παρακινεί τον πολίτη να την επισκεφθεί.

*Χάρτης 7: Χάρτης με τις μονοδρομήσεις στο Εμπορικό Τρίγωνο.
Πηγή: Ιδία Επεξεργασία*

8. ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΣΕ OPEN MALL

Μέσα από την έρευνα που έγινε για την εμπορική δραστηριότητα σε παγκόσμιο επίπεδο, αλλά και τον τρόπο της εμπορικής προώθησης των προϊόντων, με έμφαση στον εμπορικό οδηγό της Ρώμης και τη μορφή των εκπωτικών χωριών παγκοσμίως, έγινε προσπάθεια εφαρμογής ιδεών και προτάσεων για την αναδιαμόρφωση της ελληνικής πραγματικότητας και πιο συγκεκριμένα του Εμπορικού Τριγώνου που αποτελεί και την περιοχή μελέτης. Σε γενικές γραμμές η Ελλάδα στο σύνολό της παρουσιάζει ελλείψεις όσον αφορά την εμπορική προώθηση των προϊόντων τόσο ηλεκτρονικά όσο και έντυπα. Τα εκπωτικά χωριά όπως επίσης και τα πολυκαταστήματα που διαθέτει, τηρούν τις προϋποθέσεις και τα πρότυπα που ακολουθούν όλα τα πολυκαταστήματα παγκοσμίως, από άποψη υποδομών και προώθησης, ωστόσο τα ελληνικά εμπορικά κέντρα υστερούν μπροστά στα εμπορικά κέντρα της Ευρώπης και όχι μόνο, χάνοντας σταθερά καταναλωτές. Λαμβάνοντας υπόψη τις ελλείψεις της ελληνικής πραγματικότητας και έχοντας σαν πρότυπο τα εμπορικά καταστήματα της Ρώμης, παρατίθενται παρακάτω ορισμένες προτάσεις. Σαν πρωταρχικός στόχος τίθεται η αναδιαμόρφωση της περιοχής μελέτης σε open mall, δηλαδή ενός εμπορικού κέντρου σε εξωτερικό χώρο με υποδομές παρόμοιες με αυτές ενός εκπωτικού χωριού ή ενός πολυκαταστήματος σε ανοιχτό χώρο.

8.1. Προτάσεις για το Εμπορικό Τρίγωνο Αθηνών

Σχέδιο αποκατάστασης του ιστορικού εμπορικού τριγώνου της Αθήνας ετοιμάζει από τον Νοέμβριο του 2015, ο δήμος Αθηναίων. Το σχέδιο εγκρίθηκε με ορισμένους όρους και θα εφαρμοστεί πιλοτικά σε μια έκταση 110 στρεμμάτων που περικλείεται από τις οδούς Ευριπίδου, Πραξιτέλους, Λέκκα, Αθηναΐδος, Αγίας Ειρήνης και Αθηνάς. Η φιλοσοφία της παρέμβασης είναι όχι απλώς να περιορίζεται σε τεχνικές και αισθητικές επεμβάσεις, αλλά να περιλαμβάνει και ένα σύνολο δράσεων. Ιδιαίτερη σημασία θα δοθεί στον περιορισμό της αυθαιρεσίας και της παραβατικότητας.

Μεταξύ άλλων θα πραγματοποιηθούν διαμόρφωση πεζοδρόμων, ανακατασκευή ασφαλοτάπητα και επισκευή πεζοδρομίων, μικρές επισκευές, διαμορφώσεις δρόμων ήπιας κυκλοφορίας, ανάδειξη ιστορικών στοιχείων της περιοχής, ενίσχυση φύτευσης

και οδοφωτισμού, ανανέωση αστικού εξοπλισμού, χωροθέτηση στάθμευσης ποδηλάτων και εικαστικές παρεμβάσεις (με πληροφορίες από www.thepressproject.gr).

Ένας λοιπόν από τους βασικότερους στόχους της παρούσας διπλωματικής, είναι η βελτίωση και η ανάδειξη της περιοχής μελέτης, μέσα από την «μετατροπή» της σε ένα open mall, το οποίο θα αναβαθμίσει την περιοχή, εξασφαλίζοντας την ασφαλή και ομαλή κίνηση των πεζών και θα αυξήσει την εμπορικότητα και τις αξίες γης της περιοχής. Οι καταναλωτές και οι επισκέπτες της περιοχής θα μπορούν με άνεση να απολαύσουν το περιβάλλον και τις βιτρίνες των καταστημάτων. Στο πλαίσιο της πεζοδρόμησης, θα γίνουν δενδροφυτεύσεις κατά μήκος των πεζοδρόμων και τα ποδήλατα θα έχουν ελεύθερη πρόσβαση στο εσωτερικό του πεζοδρομημένου πλέον δικτύου. Όλο το εσωτερικό του Εμπορικού Τριγώνου θα πεζοδρομηθεί εκτός των οδών:

- Αθηνάς
- Ευριπίδου
- Σοφοκλέους
- Μενάνδρου
- Σωκράτους

Στις παραπάνω οδούς έγινε εκ νέου διαμόρφωση του οδοστρώματος αλλά και των κόμβων στις διασταυρώσεις αυτών, όπως επίσης και εξασφάλιση χώρων στάθμευσης και δεντροφύτευσης σε αυτούς. Επιπλέον η οδός Αθηνάς από δρόμος διπλής κατεύθυνσης μετατράπηκε σε μονής κατεύθυνσης δύο λωρίδων προς την πλατεία Ομονοίας, με ειδική λωρίδα κίνησης ποδηλάτων αλλά και λεωφορείων. Όπως φαίνεται και στον παρακάτω χάρτη (χάρτης 8), το τμήμα μεταξύ της καινούργιας ασφαλτόστρωσης και της οικοδομικής γραμμής πεζοδρομήθηκε εξίσου, και επιπλέον η οδός Περικλέους δεν πεζοδρομήθηκε, έχοντας ως στόχο την είσοδο με αυτοκίνητο στο εσωτερικό του Εμπορικού Τριγώνου.

*Χάρτης 8: Χάρτης κυκλοφοριακής ρύθμισης Εμπορικού Τριγώνου.
Πηγή: Ιδία Επεξεργασία*

Ο παραπάνω χάρτης (χάρτης 8), απεικονίζει τις κυκλοφοριακές ρυθμίσεις, που προτάθηκαν για το Εμπορικό Τρίγωνο Αθηνών, ύστερα από την μετατροπή του σε open mall.

Στους χάρτες που ακολουθούν φαίνονται οι δύο προτάσεις, που αφορούν τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να κατανεμηθούν οι χρήσεις γης, στην περιοχή μελέτης. Οι προτάσεις είναι δύο, όπως και οι «επιλογές» που υπάρχουν, σχετικά με τον τρόπο που μπορούν να χωροθετηθούν οι χρήσεις γης και οι δραστηριότητες σε ένα open mall.

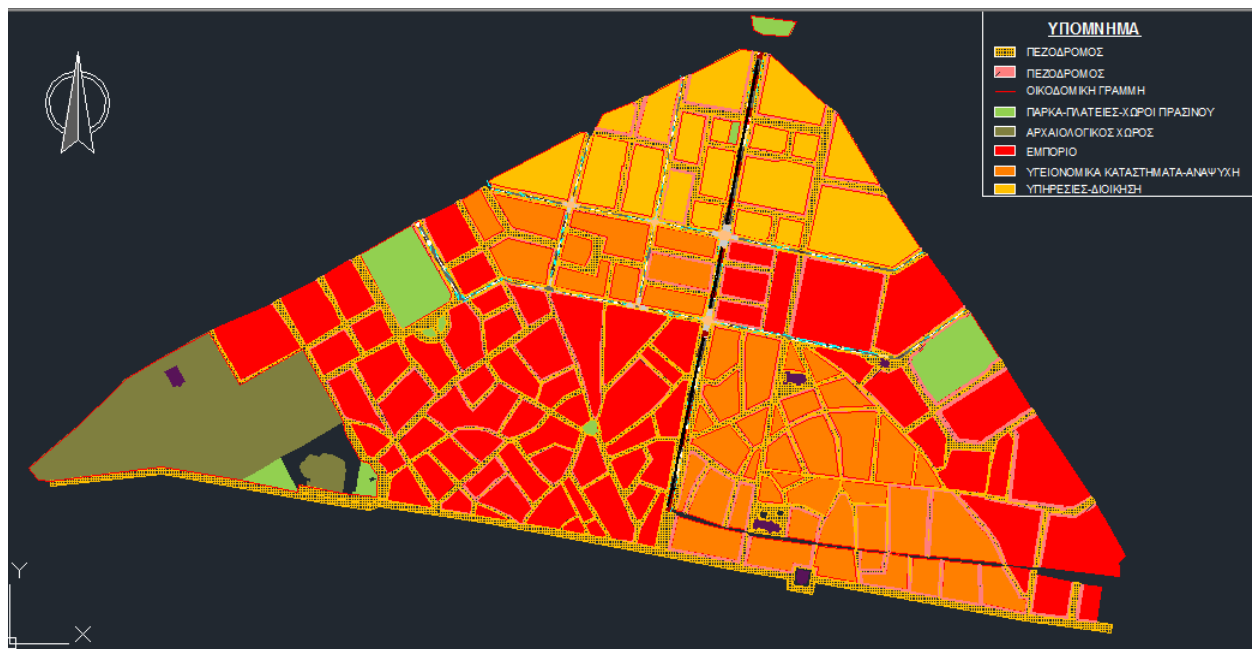
Η πρώτη επιλογή, δίνει την δυνατότητα να υπάρχει στην περιοχή διαχωρισμός των χρήσεων γης, δηλαδή οι χρήσεις να είναι χωρισμένες σε μπλοκς και στον χάρτη να δημιουργούνται συμπαγή τμήματα. Έτσι λοιπόν στην πρώτη περίπτωση, δηλαδή στον χάρτη 9, έχουν δημιουργηθεί κάποιες «ζώνες» χρήσεων, κόκκινο για το εμπόριο, πορτοκαλί για την αναψυχή, και κίτρινο για τις υπηρεσίες και την διοίκηση. Η δεύτερη επιλογή, γνωστή και ως «μίξη των χρήσεων», προτείνει οι χρήσεις γης, να είναι όσο το δυνατόν πιο ομοιόμορφα κατανεμημένες στο χώρο, δηλαδή διάσπαρτες στην περιοχή που πρόκειται να μετατραπεί σε mall, για να αποφεύγεται το «zoning», (περιοχή με μια και μόνο χρήση γης-δραστηριότητα). Για τον λόγο αυτό, στην δεύτερη πρόταση, δηλαδή στον χάρτη 10, δεν υπάρχουν ζώνες χρήσεων, παρά μόνο διάσπαρτες χρήσεις γης, ανά οικοδομικό τετράγωνο. Με άλλα λόγια, έγινε προσπάθεια, σε κάθε τμήμα της περιοχής μελέτης, να υπάρχουν εξίσου οι χρήσεις γης

εμπόριο, ψυχαγωγία-αναψυχή αλλά και διοίκηση-υπηρεσίες και όχι ανά περιοχή ένα συγκεκριμένο μπλοκ χρήσεων, όπως στην πρώτη περίπτωση. Το ζήτημα λοιπόν που τίθεται, είναι ποιος από τους δύο τρόπους κατανομής των χρήσεων, είναι πιο λειτουργικός για την περίπτωση ενός mall, και μάλιστα open mall (ανοιχτού mall).

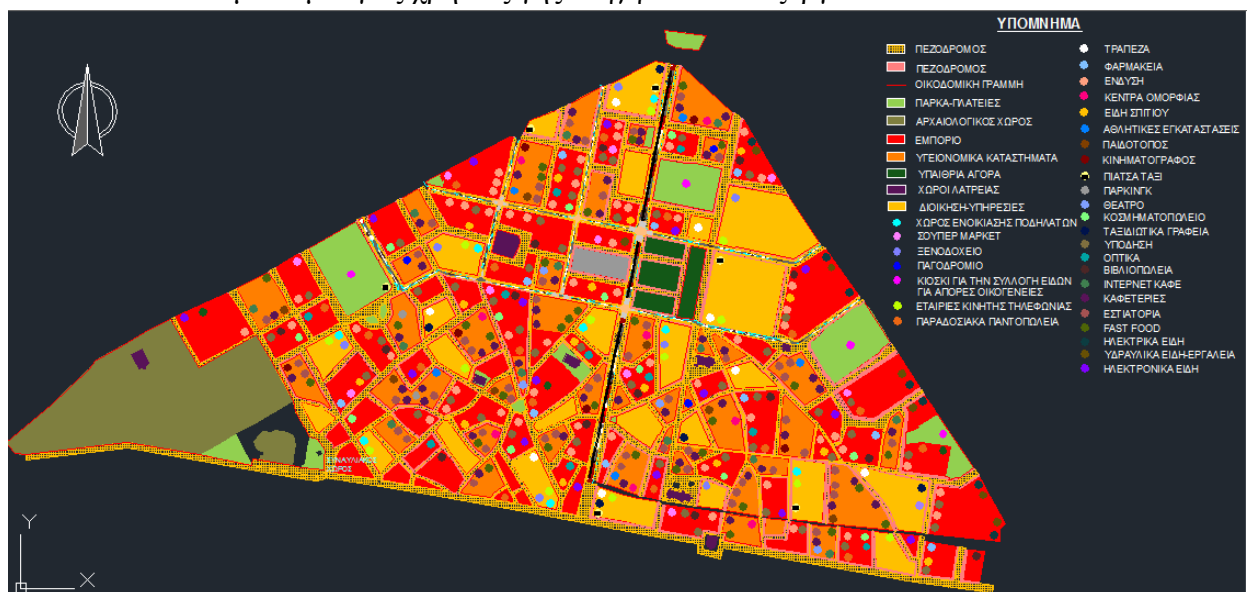
Στην περίπτωση των «παραδοσιακών» κλειστών εμπορικών κέντρων, η νοοτροπία των συμπαγών και διαχωρισμένων χρήσεων γης, μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά, καθώς πρόκειται για έναν κλειστό χώρο, όπου η μετακίνηση από το ένα επίπεδο-όροφο στο άλλο, γίνεται είτε μέσω ανελκυστήρων, είτε μέσω κυλιόμενων. Επιπλέον οι αποστάσεις είναι μικρές, και ελαχιστοποιείται ο χρόνος για την μετακίνηση στα όρια του εμπορικού κέντρου. Ωστόσο, στην περίπτωση ενός open mall, δηλαδή ενός mall σε ανοιχτό χώρο, τα πράγματα είναι πολύ διαφορετικά. Οι αποστάσεις είναι μεγάλες, και οι ανάγκες διαφορετικές. Σε ένα open mall είναι αναγκαίο να ελαχιστοποιούνται, όσο το δυνατόν περισσότερο οι αποστάσεις, αλλά και η μετακίνηση από την μία άκρη του εμπορικού κέντρου στην άλλη. Οπότε στην προκειμένη περίπτωση, όπου προβλέπεται η μετατροπή μιας τόσο μεγάλης σε έκταση περιοχής σε open mall, η επιλογή της μίξης των χρήσεων, είναι ο μόνος τρόπος με τον οποίο μπορούν να κατανεμηθούν οι χρήσεις γης, για να υπάρχει αποτελεσματικότητα και λειτουργικότητα, στο ανοιχτό αυτό εμπορικό κέντρο. Με αυτό τον τρόπο, κάποιος που θα θέλει μετά από τα ψώνια του, να απολαύσει ένα καφέ ή ένα γεύμα, δεν θα είναι αναγκασμένος να σπαταλήσει χρόνο και περπάτημα, για να βρεθεί στο τμήμα εκείνο του mall, όπου είναι χωροθετημένες οι ψυχαγωγικές-υγειονομικού ενδιαφέροντος δραστηριότητες.

Στην δεύτερη πρόταση (χάρτης 10), πέραν των γενικών χρήσεων του εμπορίου, της αναψυχής αλλά και των υπηρεσιών που είναι χωροθετημένες ανά οικοδομικο τετράγωνο στην περιοχή, υπάρχουν και επιμέρους πιο «εξειδικευμένες» χρήσεις, που δηλώνονται με την μορφή «κουκίδων», ακριβώς όπως και στον έντυπο εμπορικό οδηγό της Ρώμης. Στην περιοχή μελέτης, ύστερα από την αναδιαμόρφωσή της σε open mall προτείνονται, ψυχαγωγικές χρήσεις όπως παιδότοποι, κινηματογράφοι, θέατρα, αθλητικές εγκαταστάσεις, θέατρα, internet καφέ, καφετέριες, και εστιατόρια τα οποία υπάρχουν σε κάθε σημείο της περιοχής του πεζοδρομημένου πλέον Τριγώνου. Ακόμη περιμετρικά της περιοχής μελέτης, έχουν χωροθετηθεί σούπερ μάρκετ και μαγαζιά με ηλεκτρικά και υδραυλικά είδη, επειδή για την πρόσβαση σε τέτοιου είδους καταστήματα χρειάζεται η χρήση αυτοκινήτου, πράγμα αδύνατο στο εσωτερικό του Τριγώνου (λόγω πεζοδρόμησης). Επιπλέον, διάσπαρτα στην περιοχή

υπάρχουν φαρμακεία, τράπεζες αλλά και η υπαίθρια αγορά της Βαρβάκειου, η οποία αποτελεί σήμα κατατεθέν της περιοχής εδώ και πολλά χρόνια. Επιπρόσθετα στις πλατείες της περιοχής, δηλαδή τις πλατείες Κουμουνδούρου, Κοτζιά και Κλαυθμώνος υπάρχουν κίосκια για την συλλογή ειδών για άπορες οικογένειες, αλλά και σημεία ενοικίασης ποδηλάτων σε όλη την έκταση της περιοχής. Τέλος, κοντά στους μη πεζοδρομημένους δρόμους -περιμετρικά και εσωτερικά- του Τριγώνου, αλλά και κοντά στην πλατεία Ομονοίας, είναι διαθέσιμες πιάτσες ταξί για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών της περιοχής.

Χάρτης 9: Χάρτης 1^{ης} πρότασης ανάπλασης του Εμπορικού Τριγώνου σε open mall με συμπαγείς χρήσεις γης. Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

Χάρτης 10: Χάρτης 2^{ης} πρότασης ανάπλασης του Εμπορικού Τριγώνου σε open mall με ανάμεικτες χρήσεις γης. Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

9. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι παραπάνω προτάσεις στόχο έχουν να ανανεώσουν την περιοχή μελέτης αλλά και να την αναδείξουν σε όλους τους τομείς και τις εκφάνσεις της. Η αναδιαμόρφωση αυτή, θα αναβαθμίσει την ποιότητα των καταστημάτων της περιοχής, φέρνοντας συνάμα αύξηση του καταναλωτικού κοινού. Επιπλέον μέσω των παραπάνω αλλαγών στην «καρδιά» του ιστορικού κέντρου, θα καταστεί δυνατή η επανεδραίωσή τους ως ελκυστικών εμπορικών προορισμών για αγορές, διασκέδαση και κέρδος με απώτερο σκοπό την ενίσχυση των εμπορικών επιχειρήσεων για την αντιμετώπιση των δυσμενών συνθηκών της οικονομικής κρίσης.

Η πρόταση για τη δημιουργία του Open Mall έχει ρηξικέλευθο χαρακτήρα καθώς αποτελεί την απάντηση απέναντι στα «κλειστά Malls» που αντιβαίνουν όχι μόνο στην ανθρώπινη φύση αλλά και στις κλιματολογικές συνθήκες της Ελλάδας. Η φυσική ανοιχτή αγορά των open malls έχει τα πλεονεκτήματα ότι βρίσκεται δίπλα στη ζώσα αστική ατμόσφαιρα, σε επαφή με τα μνημεία και τον πολιτισμό, και την γοητεία της φυσικής θέσης (πχ γειτνίαση με τη θάλασσα) αλλά και την δυνατότητα να ανασυνθέτει σε μία ενιαία έκφραση τα συγκριτικά πλεονεκτήματα των οργανωμένων εμπορικών κέντρων δηλαδή, την συνεκτικότητα, την συνεργασιμότητα, την κοινή αντίληψη της επικοινωνίας και του μάρκετινγκ.

Ακόμη με τα open malls επιτυγχάνονται η οργανωμένη και συστηματική προβολή των επιχειρήσεων της περιοχής που συμμετέχουν στην δράση, όπως επίσης και δραστηριότητες που συνδυάζουν το αγοραστικό όφελος με την ψυχαγωγία, με πολιτιστικό, κοινωνικό και εκπαιδευτικό χαρακτήρα (π.χ street events, social events). Καταλήγοντας με τις παραπάνω παρεμβάσεις που προτείνονται διασφαλίζονται τα εξής:

- Η ανταγωνιστικότητα απέναντι στα γειτονικά πολυκαταστήματα
- Η οικονομική ανάπτυξη της περιοχής
- Η χρήση εναλλακτικών τρόπων μετακίνησης (με ποδήλατο και με MMM)
- Η αύξηση της ασφάλειας των μετακινήσεων εντός των ορίων του Open Mall
- η βελτίωση της ποιότητας ζωής

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική

- Αραβαντινός, Α. (2007). “Πολεοδομικός Σχεδιασμός”. Εκδόσεις: Συμμετρία, Αθήνα
- Βασενχόβεν, Μ., Γιαμαρέλος, Σ. (2011). “Ιστορική Διάσταση Διατήρηση και Προστασία”. ΕΜΠ/ΥΠΕΚΑ: Έρευνα για το κέντρο της Αθήνας. Τόμος Β, Μέρος 1β, Αθήνα, 2011
- Βασιλοπούλου, Χ., Τριάντης, Λ. (2012). “Κεντρικότητες και δυναμικές των χρήσεων γης στο κέντρο πόλης Αθήνας”. Ερευνητικό πρόγραμμα ΕΜΠ-ΥΠΕΚΑ: Μεταλλασσόμενοι χαρακτήρες και πολιτικές στα κέντρα πόλης Αθήνας και Πειραιά [Α΄ Φάση], επιστημονικός υπεύθυνος Παναγιώτης Τουρνικιώτης. Διαθέσιμο από: <https://goo.gl/18LzP1> [Πρόσβαση στις 27/12/15]
- Γάτος, Α., Γεροντοπούλου, Ν. (2014). “Εικαστικές Παρεμβάσεις στο δημόσιο χώρο, η περίπτωση του Ψυρρή”. Διπλωματική Εργασία Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο - Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Αθήνα.
- Γκούντρα, Α. Α. (2007-2008). “Χρήσεις γης στο Εμπορικό Τρίγωνο της Αθήνας”. Εργασία ΕΜΠ ΔΠΜΣ Πολεοδομία- Χωροταξία: Προσεγγίσεις του Σχεδιασμού στην Ελλάδα 2007/08
- Γοσποδίνη, Α. (1995). Σημειώσεις μαθήματος «Ιστορία πόλης και πολεοδομίας». Εκδόσεις: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας, Βόλος
- Γρυμπογιάννη, Α., (2012). “Από τα παραδοσιακά εμπορικά κέντρα στα Open Mall. Η περίπτωση του δήμου Κηφισιάς”. Διπλωματική Εργασία Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο - Σχολή Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών, Αθήνα.
- Λάββας, Γ. (2008). “Επίτομη ιστορία της αρχιτεκτονικής”. Αθήνα: University Studio Press.
- Μπακογιάννης, Ε., Κυριακίδης, Χ., Σίτη, Μ. και Πότσιου, Χ. (2016). “A Study of the development of commercial activity in city centers: the Commercial Triangle of Athens”. Πρακτικά συνεδρίου High-Level Joint FIG/WB Conference on "Sustainable Real Estate Markets - Policy Framework and Necessary Reforms, Αθήνα 19-20/9/2016

- Μπαρμπόπουλος, Ν., Μηλάκης, Δ., Βλαστός, Θ. (2005). Αναζητώντας τη μορφή της βιώσιμης πόλης : “Κριτική προσέγγιση του συμπαγούς πολεοδομικού μοντέλου”. *Αειχώρος*, Τ. 4.1, σσ. 20-45
- Παρμενίδης, Γ., (1996). “*Αισθητική Αναβάθμιση του Ιστορικού Κέντρου των Αθηνών. Προτάσεις σε κλίμακα πολεοδομική, αρχιτεκτονική και εξοπλισμού. Πρόταση εφαρμογής στην περιοχή του Εμπορικού Τριγώνου*”, Εκδόσεις: Επιτροπή Εκδόσεων ΕΜΠ, Αθήνα
- Σιόλας, Α. ,Βάσση, Α. ,Βλαστός, Θ. ,Κυριακίδης, Χ. ,Μπακογιάννης, Ε. ,Σίττη, Μ. (2015). “*Μέθοδοι, Εφαρμογές και Εργαλεία Πολεοδομικού Σχεδιασμού*”. Εκδόσεις: Επιτροπή Εκδόσεων ΕΜΠ, Αθήνα
- Τριανταφυλλόπουλος, Ν., (2005), Η κρίση της αγοράς γραφείων της Αθήνας. Μια ερμηνευτική προσέγγιση, *Αειχώρος*, Τ. 4.2 , σ.4-33
- Χατζή, Π., (2016). “ *Μελέτη σε τμήμα του Εμπορικού Τριγώνου της Αθήνας* ”. *Εργασία Μαθήματος Θέματος: «Ανάπτυξη και Διαχείριση Συστημάτων Κτηματολογίου»* ”, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο - Σχολή Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών, Αθήνα.

Ξένη

- Cooper, M. (2005). “*Exploring Mrs. Gaskell’s Legacy: Competing Constructions of the Industrial Historic Environment in England’s Northwest. In E. Casella and J. Symonds (Eds.), Contributions to Global Historical Archaeology: Industrial Archaeology-Future Directions*”. New York: Springer Science and Business Media Inc.
- Dawson, J. (2002). The Changing High Street. Στο A. Dindlay, and L. Sparks (Eds.), *Retailing: Critical Concepts*. London: Routledge, 375-391
- Forsell, H. (2006). “*Property, Tenancy and Urban Growth in Stockholm and Berlin 1860-1920*”. Alderhot and Burlington: Ashgate
- Frishby, D. (2008). “*Streets, Imaginaries and Modernity: Vienna is not Berlin. In G. Prakash, and K. Kruse (Eds.), The Spaces of the Modern City: Imaginaries, Politics and Everyday Life*”. Woodstock: Princeton University Press, 21-57.
- Jenkins, E. (2008). “*To Scale*”. New York: Routledge
- Mace, A. (2013). “*City Suburbs: Placing Suburbia in a Post-suburban World*”. New York: Routledge.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Ελληνικές Πηγές

- Αθηνόραμα travel.gr, *Λος Άντζελες*, Μάρτιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.athinorama.gr/travel/world/destination.aspx?did=241&aid=831412> [Πρόσβαση στις 10.03.2016]
- Ανοιχτή Πόλη, *Εμπορικό Τρίγωνο*, Ιούνιος 2016, διαθέσιμο από: <http://anoihtipoli.gr/geitonies/emporiko-trigono> [Πρόσβαση στις 26.06.2016]
- ΑΣΤΥρίες, *Η Αγία Ελεούσα...του Κακουργοδικείου*, Φεβρουάριος 2016, διαθέσιμο από: <https://astyries.wordpress.com/2014/07/21/kakourgodikieio/> [Πρόσβαση στις 16.02.2016]
- Βικιπαίδεια, *Παγκόσμιο Κέντρο Εμπορίου*, Μάρτιος 2016, διαθέσιμο από: https://el.wikipedia.org/wiki/Παγκόσμιο_Κέντρο_Εμπορίου [Πρόσβαση στις 06.03.2016]
- Βικιπαίδεια, *Λος Άντζελες*, Μάρτιος 2016, διαθέσιμο από: https://el.wikipedia.org/wiki/Λος_Άντζελες [Πρόσβαση στις 06.03.2016]
- Βικιπαίδεια, *Μετρό Παρισιού*, Μάρτιος 2016, διαθέσιμο από: https://el.wikipedia.org/wiki/Μετρό_Παρισιού [Πρόσβαση στις 27.03.2016]
- Βικιπαίδεια, *Λονδίνο*, Απρίλιος 2016, διαθέσιμο από: <https://el.wikipedia.org/wiki/Λονδίνο#.CE.9C.CE.B5.CF.84.CE.B1.CF.86.CE.BF.CF.81.CE.AD.CF.82> [Πρόσβαση στις 04.04.2016]
- Βικιπαίδεια, *Μετρό του Λονδίνου*, Απρίλιος 2016, διαθέσιμο από: https://el.wikipedia.org/wiki/Μετρό_του_Λονδίνου [Πρόσβαση στις 06.04.2016]
- Βικιπαίδεια, *Βερολίνο*, Απρίλιος 2016, διαθέσιμο από: <https://el.wikipedia.org/wiki/Βερολίνο> [Πρόσβαση στις 11.04.2016]
- Βικιπαίδεια, *Μαδρίτη*, Απρίλιος 2016, διαθέσιμο από: <https://el.wikipedia.org/wiki/Μαδρίτη> [Πρόσβαση στις 24.04.2016]
- Βικιπαίδεια, *Κωνσταντινούπολη*, Μάιος 2016, διαθέσιμο από: <https://el.wikipedia.org/wiki/Κωνσταντινούπολη> [Πρόσβαση στις 02.05.2016]

- Βικιπαίδεια, *Ντουμπάι*, Μάιος 2016, διαθέσιμο από: <https://el.wikipedia.org/wiki/Ντουμπάι> [Πρόσβαση στις 10.05.2016]
- Βικιπαίδεια, *Μπανγκόκ*, Μάιος 2016, διαθέσιμο από: <https://el.wikipedia.org/wiki/Μπανγκόκ> [Πρόσβαση στις 11.05.2016]
- Βικιπαίδεια, *Σίδνεϊ*, Μάιος 2016, διαθέσιμο από: <https://el.wikipedia.org/wiki/Σίδνεϊ> [Πρόσβαση στις 14.05.2016]
- Βικιπαίδεια, *Εμπορικό κέντρο*, Ιούνιος 2016, διαθέσιμο από: [https://el.wikipedia.org/wiki/Εμπορικό κέντρο](https://el.wikipedia.org/wiki/Εμπορικό_κέντρο) [Πρόσβαση στις 05.06.2016]
- Βικιπαίδεια, *Ρώμη*, Ιούνιος 2016, διαθέσιμο από: <https://el.wikipedia.org/wiki/Ρώμη> [Πρόσβαση στις 27.06.2016]
- *Εν Λευκώ, Σύνδεϊ, η γέφυρα της Ελευθερίας*, Μάιος 2016, διαθέσιμο από: http://enlefkotv.com/article.php?id_art=108 [Πρόσβαση στις 16.05.2016]
- ΕΣΕΕ, *Ετήσια Έκθεση Ελληνικού Εμπορίου*, Ιούνιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.esee.gr/page.asp?id=3306> [Πρόσβαση 10.06.2016]
- ΕΣΕΕ, *Στοιχεία και δείκτες της πορείας της αγοράς*, Ιούνιος 2016, διαθέσιμο από: http://www.esee.gr/UploadFiles/Documents/Research%20ESEE/PINAKES%2030_11_10.pdf [Πρόσβαση 10.06.2016]
- ΕΣΕΕ, *Πρώτα αποτελέσματα έρευνας καταγραφής των κλειστών επιχειρήσεων σε κεντρικούς εμπορικούς δρόμους της Αθήνας*, Ιούνιος 2016, διαθέσιμο από: http://www.esee.gr/UploadFiles/Documents/Research%20ESEE/Erevna_ESEE_Louketa_August_2010.pdf [Πρόσβαση 11.06.2016]
- ΚΕΡΔΟΣ, *Η ιστορία του ιστορικού πιεστηρίου της εφημερίδας «Εμπρός», που αν και έχει χαρακτηριστεί μνημείο από το υπουργείο Πολιτισμού, σήμερα είναι άφαντο*, Φεβρουάριος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.kerdos.gr/oldarticles.aspx?artid=1835565> [Πρόσβαση στις 16.02.2016]
- Πανόραμα Απογραφικών Δεδομένων, *Χαρτογραφική Εφαρμογή*, Ιούλιος 2016, διαθέσιμο από: <https://panorama.statistics.gr/> [Πρόσβαση στις 15.07.2016]
- Πατρίς, *Πολιτισμός & Διασκέδαση : Τουρισμός Μαδρίτη*, Απρίλιος 2016, διαθέσιμο από: http://www.patris.gr/articles/15541/3765?PHPSSESSION=#.V-19T_CLTIW [Πρόσβαση στις 24.04.2016]

- Πίσω στα παλιά, *Τα κτίρια του Ψυρρή μιλούν για την ιστορία της πόλης*, Φεβρουάριος 2016, διαθέσιμο από : http://pisostapalia.blogspot.gr/2015/02/blog-post_91.html [Πρόσβαση στις 13.02.2016]
- aboutickets.com, *Προορισμός Μαδρίτη*, Απρίλιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.aboutickets.com/gr/destinations/madrid/> [Πρόσβαση στις 26.04.2016]
- anexciting.com, *Trendy περιοχές αγορών και των αγορών στο Βερολίνο*, Απρίλιος 2016, διαθέσιμο από: <http://el.allexciting.com/berlin/shopping/> [Πρόσβαση στις 18.04.2016]
- Artic.gr, *Εμπορικό τρίγωνο Αθηνών: Παρελθόν και Μέλλον*, Ιούνιος 2016, διαθέσιμο από: <https://artic.gr/emporiko-trigono-athinon-parelthton-kai-mellon/41993/> [Πρόσβαση στις 26.06.2016]
- asiatravelroutes.com, *Μπανγκόκ*, Μάιος 2016, διαθέσιμο από: www.asiatravelroutes.com/el/proorismoi/bangkok.html [Πρόσβαση στις 14.05.2016]
- Athensattica.gr, *Εμπορικά κέντρα*, Ιούνιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.athensattica.gr/el/ειστε-εδω/τι-να-κανετε/shopping/εμπορικά-κέντρα> [Πρόσβαση στις 02.06.2016]
- Athens Metro Mall, *Πληροφορίες*, Ιούνιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.athensmetromall.gr/info-desk> [Πρόσβαση στις 08.06.2016]
- Athens Heart, *Πρόσβαση*, Ιούνιος 2106, διαθέσιμο από: athensheart.gr/access.html [Πρόσβαση στις 08.06.2016]
- Avenue, *Πώς μπορείτε να έρθετε*, Ιούνιος 2106, διαθέσιμο από: <http://www.avenuemall.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=NODE&cnode=31> [Πρόσβαση στις 08.06.2016]
- clickatlife.gr, *Harrod's: το πιο διάσημο κατάστημα του κόσμου αποκαλύπτει τα μυστικά του*, Απρίλιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.clickatlife.gr/taksidi/story/8736> [Πρόσβαση στις 11.04.2016]
- Cityplaces.gr, *Εμπορικά κέντρα*, Ιούνιος 2016, διαθέσιμο από: https://cityplaces.gr/Εμπορικά_Κέντρα/Ελλάδα [Πρόσβαση στις 05.06.2016]
- Dikaiologitika.gr, *ΕΛΣΤΑΤ πληθυσμός δημοτικών κοινοτήτων με αναλογική κατανομή*, Σεπτέμβριος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.dikaiologitika.gr/eidhseis/dhmosio/27402/elstat-plithysmos-dimotikon-koinotiton-me-analogiki-katanomi> [Πρόσβαση στις 04.09.2016]

- Emirates.com, *Αγορές στο Ντουμπάι*, Μάιος 2016, διαθέσιμο από: http://www.emirates.com/gr/greek/destinations_offers/discoverdubai/dubaishopping/index.aspx?offset=0&tab=1&order=asc&column=0&area=0&txtSearch=#/listin [Πρόσβαση στις 11.05.2016]
- Emirates.com, *Εξερευνήστε το Ντουμπάι*, Μάιος 2016, διαθέσιμο από: http://www.emirates.com/gr/greek/destinations_offers/discoverdubai/aboutdubai/exploredubai.aspx [Πρόσβαση στις 10.05.2016]
- Emirates.com, *Dubai Global Village*, Μάιος 2016, διαθέσιμο από: http://www.emirates.com/gr/greek/destinations_offers/discoverdubai/dubaishopping/dubaiglobalvillage.aspx [Πρόσβαση στις 10.05.2016]
- eRed.gr, *The Mall Athens*, Ιούνιος 2016, διαθέσιμο από: http://www.ered.gr/el/projects/The_Mall_Athens/#.V-2U0fCLTIV [Πρόσβαση στις 06.06.2016]
- fashion-style.gr, *McArthurGlen Athens Ένα εκπρωτικό χωριό στην Αθήνα*, Ιούνιος 2016, διαθέσιμο από: <http://fashion-style.gr/2011/04/mcarthurglen-athens-ένα-εκπρωτικό-χωριό-στην-αθήνα/> [Πρόσβαση στις 20.06.2016]
- Financial press, *Έρχονται τα Open Malls, τι είναι πώς θα λειτουργούν...*, Σεπτέμβριος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.fpress.gr/epiheiriseis/item/39777-erhontai-ta-open-malls--ti-einai-pos-tha-leitoyrgoyn> [Πρόσβαση στις 27.09.2016]
- flivosmarina.com, *Τοποθεσία & Πρόσβαση*, Ιούνιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.flivosmarina.com/el-gr/port/location---access/> [Πρόσβαση στις 23.06.2016]
- franchiseportal.gr, *McArthurGlen Designer Outlet Athens- Μια αξέχαστη εμπειρία για όλους σε μοναδικές τιμές!*, Ιούνιος 2016, διαθέσιμο από: <http://franchiseportal.gr/el/sections/111/articles/750-mcarthurglen-designer-outlet-athens-mia-axekhaste-empeiria-gia-olous-se-monadikes-times> [Πρόσβαση στις 20.06.2016]
- Golden Hall, *Πρόσβαση*, Ιούνιος 2106, διαθέσιμο από: <http://www.goldenhall.gr/el/accessibility.html> [Πρόσβαση στις 08.06.2016]
- Greeka.com, *Athens Metro Mall*, Ιούνιος 2016, διαθέσιμο από: http://www.greeka.com/attica/athens/shops/malls/athens_metro_mall.htm [Πρόσβαση στις 06.06.2016]
- Greeka.com, *Athens Heart*, Ιούνιος 2016, διαθέσιμο από: http://www.greeka.com/attica/athens/shops/malls/athens_heart.htm [Πρόσβαση στις 07.06.2016]

- Iefimerida, *Μινιόν: Η ιστορία του μεγαλύτερου καταστήματος που αποτέλεσε τον αγαπημένο προορισμό των Αθηναίων*, Ιούνιος 2016, διαθέσιμο από: <https://goo.gl/EqaO9C> [Πρόσβαση στις 05.06.2016]
- iefimerida.gr, *Εγκαίνια σήμερα για το THESS MALL της Θεσσαλονίκης –Ένα ανοιχτό εμπορικό κέντρο*, Ιούνιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.iefimerida.gr/news/242146/egkainia-simera-gia-thess-mall-tis-thessalonikis-ena-anoihto-emporiko-kentro> [Πρόσβαση στις 23.06.2016]
- InThessaloniki.com, *Εμπορικό Κέντρο Mediterranean Cosmos*, Ιούνιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.inthessaloniki.com/el/agora/mediterranean-cosmos> [Πρόσβαση στις 07.06.2016]
- in2life.gr, *Shopping στα εκπτώτικα χωριά του κόσμου*, Ιούνιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.in2life.gr/indulgence/buy/article/177865/shopping-sta-ekptotika-horia-toy-kosmoy.html> [Πρόσβαση στις 01.06.2016]
- in.gr, *Αλλάζει πρόσωπο το ιστορικό εμπορικό τρίγωνο της Αθήνας*, Ιούλιος 2016, διαθέσιμο από: <http://news.in.gr/greece/article/?aid=1500037420> [Πρόσβαση στις 06.07.2016]
- koolnews.gr, *Εμπορικά κέντρα VS μεμονωμένα καταστήματα - Που ψωνίζουν οι Έλληνες καταναλωτές*, Σεπτέμβριος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.koolnews.gr/extras/emporika-kentra-vs-memonomena-katastimata-pou-psonizoyn-oi-ellines-katanalotes> [Πρόσβαση στις 27.09.2016]
- Liberal.gr, *Χωρίς open malls Αθήνα και Λάρισα*, Ιούνιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.liberal.gr/arthro/26107/oikonomia/epicheiriseis/choris-open-malls-athina-kai-larisa.html> [Πρόσβαση στις 25.06.2016]
- McArthurGlen Designer Outlet Athens, *Πώς θα μας βρείτε*, Ιούνιος 2016, διαθέσιμο από: <https://goo.gl/VrG0ls> [Πρόσβαση στις 23.06.2016]
- Mediterranean Cosmos, *Πως να έρθετε στο Mediterranean Cosmos*, Ιούνιος 2106, διαθέσιμο από: <http://www.medcosmos.gr/join/gr> [Πρόσβαση στις 08.06.2016]
- Pamediakopes, *Μετακίνηση στο Παρίσι*, Μάρτιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.pamediakopes.gr/DestinationGuides/Paris/paris-transportation-guide-gr.asp> [Πρόσβαση στις 27.03.2016]
- Pamediakopes, *Μετακίνηση στη Μαδρίτη*, Απρίλιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.pamediakopes.gr/DestinationGuides/Madrid/madrid-transportation-guide-gr.asp> [Πρόσβαση στις 25.04.2016]

- Pamediakopes, *Αγορές στη Μαδρίτη*, Απρίλιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.pamediakopes.gr/DestinationGuides/Madrid/madrid-shopping-guide-gr.asp> [Πρόσβαση στις 28.04.2016]
- Pamediakopes, *Μετακίνηση στην Κωνσταντινούπολη*, Μάιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.pamediakopes.gr/DestinationGuides/Istanbul/istanbul-transportation-guide-gr.asp> [Πρόσβαση στις 03.05.2016]
- Pamediakopes.gr, *Μετακίνηση στη Ρώμη*, Ιούνιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.pamediakopes.gr/DestinationGuides/Rome/rome-transportation-guide-gr.asp> [Πρόσβαση στις 29.06.2016]
- Pamediakopes.gr, *Αγορές στη Ρώμη*, Ιούνιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.pamediakopes.gr/DestinationGuides/Rome/rome-shopping-guide-gr.asp> [Πρόσβαση στις 29.06.2016]
- PatrasOpenMall.gr, *Χάρτης Openmall*, Ιούνιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.patrasopenmall.gr/map.php> [Πρόσβαση στις 06.01.2016]
- Protothema.gr, *Open Malls: Σχέδια για εμπορικά κέντρα στις γειτονιές*, Σεπτέμβριος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.protothema.gr/economy/article/351939/open-malls-shedia-gia-eborika-kedra-stis-geitonies/> [Πρόσβαση στις 25.09.2016]
- RadioGamma.gr, *Έρχεται το Open mall Πάτρας*, Ιούνιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.radiogamma.gr/n/έρχεται-το-open-mall-πάτρας> [Πρόσβαση στις 09.06.2016]
- radiomax.gr, *Εγκαινιάστηκε το Alexandroupolis Open Mall*, Ιούνιος 2016, διαθέσιμο από: <http://radiomax.gr/εγκαινιάστηκε-το-alexandroupolis-open-mall/> [Πρόσβαση στις 25.06.2016]
- Romeingreek.eu, *Η υπαίθρια αγορά της Πόρτα Πορτέζε*, Ιούνιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.romeingreek.eu/?p=5405#> [Πρόσβαση στις 27.06.2016]
- Romeingreek.eu, *Συγκοινωνίες*, Ιούνιος 2016, διαθέσιμο από: http://www.romeingreek.eu/?page_id=1207 [Πρόσβαση στις 30.06.2016]
- scribd.com, *1^ο Δημοτικό Διαμέρισμα*, Ιούλιος 2016, διαθέσιμο από: <https://www.scribd.com/doc/39882520/1ο-δημοτικό-διαμέρισμα-αθήνας> [Πρόσβαση στις 10.07.2016]
- smartpark.com, *Η Ταυτότητα του Smart Park*, Ιούνιος 2016, διαθέσιμο από: http://www.smartpark.com.gr/?page_id=59 [Πρόσβαση στις 23.06.2016]

- smartpark.com, *Πρόσβαση*, Ιούνιος 2016, διαθέσιμο από:
http://www.smartpark.com.gr/?page_id=699 [Πρόσβαση στις 23.06.2016]
- Takeatour.gr, *Παρίσι Μετακινήσεις*, Μάρτιος 2016, διαθέσιμο από:
<http://www.takeatour.gr/parisi/metakiniseis/> [Πρόσβαση στις 29.03.2016]
- Takeatour.gr, *Τα Αεροδρόμια του Λονδίνου*, Απρίλιος 2016, διαθέσιμο από:
<http://www.takeatour.gr/london/airports/> [Πρόσβαση στις 07.04.2016]
- Takeatour.gr, *Κωνσταντινούπολη Μετακινήσεις*, Μάιος 2016, διαθέσιμο από:
<http://www.takeatour.gr/konstantinoupoli/metakiniseis/>
[Πρόσβαση στις 02.05.2016]
- Takeatour.gr, *Κωνσταντινούπολη Ψώνια*, Μάιος 2016, διαθέσιμο από:
<http://www.takeatour.gr/konstantinoupoli/psonia/> [Πρόσβαση στις 07.05.2016]
- Takeatour.gr, *Ψώνια στη Ρώμη*, Ιούνιος 2016, διαθέσιμο από:
<http://www.takeatour.gr/rome/shopping/> [Πρόσβαση στις 27.06.2016]
- Takeatour.gr, *Ρώμη Οδηγός Πόλης*, Ιούνιος 2016, διαθέσιμο από:
<http://www.takeatour.gr/rome/> [Πρόσβαση στις 30.06.2016]
- taxalia.blogspot.gr, *Τι είν' τούτο το OPEN MALL που σχεδιάζουν για τη Θεσσαλονίκη;*, Σεπτέμβριος 2016, διαθέσιμο από:
<http://taxalia.blogspot.gr/2014/11/open-mall.html> [Πρόσβαση στις 26.09.2016]
- TheBest.gr, *Το Open Mall Patras με τα 129 καταστήματα, ο τρόπος λειτουργίας του, τα δώρα, οι προσφορές και το παγοδρόμιο στην πλατεία Γεωργίου εν... αναμονή- ΔΕΙΤΕ το λογότυπο*, Ιούνιος 2016, διαθέσιμο από:
<http://www.thebest.gr/news/index/viewStory/368125> [Πρόσβαση στις 09.06.2016]
- The Mall Athens, *Πρόσβαση*, Ιούνιος 2106, διαθέσιμο από:
<https://themallathens.gr/gre/prosvasi/metro> [Πρόσβαση στις 07.06.2016]
- ThePressProject.gr, *Βελτιωτικές παρεμβάσεις στο ιστορικό εμπορικό τρίγωνο ετοιμάζει ο δήμος Αθηναίων*, Ιούλιος 2016, διαθέσιμο από:
<https://www.thepressproject.gr/article/97100/Beltiotikes-parembaseis-sto-istoriko-emporiko-trigono-etoimazei-o-dimos-Athinaion> [Πρόσβαση στις 06.07.2016]
- Travelideas.gr, *Ψώνια στη Ρώμη: Αγορές στην αιώνια πόλη*, Ιούνιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.travelideas.gr/ευρώπη/ψωνια-στη-ρωμη-αγορες-στην-αιωνια-πολη/> [Πρόσβαση στις 30.06.2016]

- Travelstories.gr, *Μπανγκόκ*, Μάιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.travelstories.gr/community/threads/Μπανγκόκ.2036/> [Πρόσβαση στις 11.05.2016]
- Travelstyle.gr, *Τριήμερο στο Παρίσι για γυναίκες!*, Μάρτιος 2016, διαθέσιμο από: http://www.travelstyle.gr/portal/gr/travel_stories.php?action=view&dest_id=10&id=10 [Πρόσβαση στις 30.03.2016]
- Travelstyle.gr, *Μάθε όλα τα μυστικά για έξυπνες αγορές στο Λονδίνο!*, Απρίλιος 2016, διαθέσιμο από: http://www.travelstyle.gr/portal/gr/destination_articles.php?dest_id=0&id=9272 [Πρόσβαση στις 09.04.2016]
- Travelstyle.gr, *Κωνσταντινούπολη: Όλα όσα χρειάζεσαι για αυτό το ταξίδι...*, Μάιος 2016, διαθέσιμο από: http://www.travelstyle.gr/portal/gr/destination_articles.php?dest_id=201&id=5984 [Πρόσβαση στις 03.05.2016]
- Traveltips.gr, *Ταξιδεύοντας στο Βερολίνο*, Απρίλιος 2016, διαθέσιμο από: <http://traveltipsgr.blogspot.com/2014/08/blog-post.html> [Πρόσβαση στις 14.04.2016]
- Travelplorer, *Ταξιδιωτικός οδηγός για Μαδρίτη*, Απρίλιος 2016, διαθέσιμο από: http://www.travelplorer.gr/ViewTravelGuide.jsp?guide_id=234 [Πρόσβαση στις 25.04.2016]
- Travelplorer, *Ταξιδιωτικός οδηγός για Κωνσταντινούπολη*, Μάιος 2016, διαθέσιμο από: http://www.travelplorer.gr/ViewTravelGuide.jsp?param=ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ&guide_id=1113 [Πρόσβαση στις 06.05.2016]
- Tripadvisor, *Λος Άντζελες - Ψώνια και καταστήματα Los Angeles*, Μάρτιος 2016, διαθέσιμο από: https://www.tripadvisor.com.gr/Attractions-g32655-Activities-c26-Los_Angeles_California.html [Πρόσβαση στις 10.03.2016]

Ξένες Πηγές

- Adams+Associates Architecture, *Tanger Outlet Center - Deer Park, NY*, Μάιος 2016, διαθέσιμο από: <https://en.wikipedia.org/wiki/Dubai#Architecture> [Πρόσβαση στις 19.05.2016]

- Another Header, *Paris, Day Two*, Μάρτιος 2016, διαθέσιμο από: <https://anotherheader.wordpress.com/2008/09/10/paris-day-two/> [Πρόσβαση στις 27.03.2016]
- Bangkok.com, *Siam Center Bangkok*, Μάιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.bangkok.com/shopping-mall/siam-center.htm> [Πρόσβαση στις 12.05.2016]
- Bangkok.com, *Siam Center Bangkok*, Μάιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.bangkok.com/shopping-mall/siam-center.htm> [Πρόσβαση στις 14.05.2016]
- Barcelonayellow.com, *La Roca Village Outlet Barcelona*, Μάιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.barcelonayellow.com/barcelona/shopping/outlets/la-roca-outlet-village> [Πρόσβαση στις 20.05.2016]
- Berlin.de, *Public Transportation in Berlin*, Απρίλιος 2016, διαθέσιμο από: <https://www.berlin.de/en/public-transportation/> [Πρόσβαση στις 12.04.2016]
- Berlin.de, *Underground (U-Bahn)*, Απρίλιος 2016, διαθέσιμο από: <https://www.berlin.de/en/public-transportation/1742343-2913840-underground-subway.en.html> [Πρόσβαση στις 16.04.2016]
- Berlin.de, *S-Bahn*, Απρίλιος 2016, διαθέσιμο από: <https://www.berlin.de/en/public-transportation/1746751-2913840-sbahn.en.html> [Πρόσβαση στις 16.04.2016]
- Berlin.de, *Buses & Bus Routes*, Απρίλιος 2016, διαθέσιμο από: <https://www.berlin.de/en/public-transportation/1747304-2913840-buses-bus-routes.en.html> [Πρόσβαση στις 16.04.2016]
- Berlin.de, *KaDeWe*, Απρίλιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.berlin.de/sehenswuerdigkeiten/3560281-3558930-kadewe.html> [Πρόσβαση στις 19.04.2016]
- Beverly Center, *Mall Info*, Μάρτιος 2016, διαθέσιμο από: http://www.beverlycenter.com/about_us [Πρόσβαση στις 20.03.2016]
- BicesterVillage.com, *About Bicester village*, Μάιος 2016, διαθέσιμο από: <https://www.bicesterVillage.com/en/your-visit/about-bicester-village/> [Πρόσβαση στις 20.05.2016]
- ChicOutletShopping.com, *The Collection*, Μάιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.chicoutletshopping.com/en/home/home> [Πρόσβαση στις 19.05.2016]

- City Lab, *Madrid's Bike Network Will Get a Major Expansion in 2016*, Απρίλιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.citylab.com/cityfixer/2015/12/madrid-bike-plan-2016/422220/> [Πρόσβαση στις 25.04.2016]
- City of Sydney, *Public transport*, Μάιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.cityofsydney.nsw.gov.au/explore/getting-around/public-transport> [Πρόσβαση στις 16.05.2016]
- Cotidianul.ro, *"Forul Halelor" din Paris, un santier faraonic*, Απρίλιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.cotidianul.ro/forul-halelor-din-paris-un-santier-faraonic-222765/> [Πρόσβαση στις 03.04.2016]
- DiscoverLosAngeles.com, *Shopping*, Μάρτιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.discoverlosangeles.com/what-to-do/activities/shopping> [Πρόσβαση στις 11.03.2016]
- Enjoy Berlin, *The 5 Best Shopping Areas In Berlin*, Απρίλιος 2016, διαθέσιμο από: <http://berlin-enjoy.com/the-5-best-shopping-areas-in-berlin/> [Πρόσβαση στις 20.04.2016]
- Foursquare.com, *The 15 Best Places for Malls in Los Angeles*, Μάρτιος 2016, διαθέσιμο από: <https://foursquare.com/top-places/los-angeles/best-places-malls> [Πρόσβαση στις 14.03.2016]
- La Tourist, *LA Area Malls and Shopping Centers*, Μάρτιος 2016, διαθέσιμο από: <https://www.latourist.com/index.php?page=shopping-center-links> [Πρόσβαση στις 06.03.2016]
- Los Angeles Times, *Uber and Lyft have devastated L.A.'s taxi industry, city records show*, Μάρτιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.latimes.com/local/lanow/la-me-ln-uber-lyft-taxis-la-20160413-story.html> [Πρόσβαση στις 08.03.2016]
- Losangeles.cbslocal.com, *Best Shopping Centers & Malls In Los Angeles*, Μάρτιος 2016, διαθέσιμο από: <http://losangeles.cbslocal.com/top-lists/best-shopping-centers-malls-in-los-angeles/> [Πρόσβαση στις 20.03.2016]
- Luxurylaunches.com, *10 biggest malls in Europe*, Μάιος 2016, διαθέσιμο από: <http://luxurylaunches.com/travel/10-biggest-malls-in-europe.php> [Πρόσβαση στις 07.05.2016]
- MadridMap360, *Madrid Bus & Búhos Map*, Απρίλιος 2016, διαθέσιμο από: [Πρόσβαση στις 26.04.2016]

- Metropolitan jubilee, *LONDON: THE UNDERGROUND RAILWAY*, Απρίλιος 2016, διαθέσιμο από: <https://metropolitantojubilee.wordpress.com/map-graphical-approach/> [Πρόσβαση στις 06.04.2016]
- Northridge Fashion Center, *Directory*, Μάρτιος 2016, διαθέσιμο από: <https://www.northridgefashioncenter.com/en/directory.html?intcmp=services;globalnav;directory> [Πρόσβαση στις 20.03.2016]
- Pariselectbook.com, *Beaugrenelle : a very parisian shopping mall*, Απρίλιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.pariselectbook.com/en/beaugrenelle-a-very-parisian-shopping-mall/> [Πρόσβαση στις 02.04.2016]
- Paris Digest, *Beaugrenelle Shopping Mall in Paris*, Απρίλιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.parisdigest.com/forum/paris,beaugrenelle-shopping-mall-in-paris,455.htm> [Πρόσβαση στις 03.04.2016]
- Parisinfo.com, *La Vallée Village Chic Outlet Shopping*, Μάιος 2016, διαθέσιμο από: <http://en.parisinfo.com/shopping-paris/73617/La-Vallee-Village-Chic-Outlet-Shopping> [Πρόσβαση στις 19.05.2016]
- Projective Cities, *Paris The Metropolis of Tomorrow and its un-Planning*, Μάρτιος 2016, διαθέσιμο από: <http://projectivecities.aaschool.ac.uk/portfolio/filipe-lourenco-paris-as-metropolis/> [Πρόσβαση στις 26.03.2016]
- qvb.com.au, *About QVB*, Μάιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.qvb.com.au/about-qvb> [Πρόσβαση στις 17.05.2016]
- Reference.com, *Why is Paris called the "City of Light"*, Μάρτιος 2016, διαθέσιμο από: <https://www.reference.com/geography/paris-called-city-light-e7bb322e3a35ed3f> [Πρόσβαση στις 25.03.2016]
- Salirpormadrid.com, *Las Rozas Village*, Μάιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.salirpormadrid.com/locales/las-rozas-village> [Πρόσβαση στις 22.05.2016]
- Salirpormadrid.com, *Las Rozas Village*, Μάιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.salirpormadrid.com/locales/las-rozas-village> [Πρόσβαση στις 22.05.2016]
- strandarcade.com.au, *Our story*, Μάιος 2016, διαθέσιμο από: <https://www.strandarcade.com.au/our-story> [Πρόσβαση στις 18.05.2016]

- Sweetmilan.com, *Top 4 outlets and factory stores to shop in Milan*, Ιούνιος 2016, διαθέσιμο από: <http://sweetmilan.com/top-4-outlets-factory-stores-shop-milan/> [Πρόσβαση στις 01.06.2016]
- Taxi Fare Finder, *Taxi Information for Los Angeles, CA* , Μάρτιος 2016, διαθέσιμο από: <https://www.taxifarefinder.com/info.php?city=LA> [Πρόσβαση στις 08.03.2016]
- The Pavilion-Westville, *About the Pavilion*, Μάρτιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.thepav.co.za/about-the-pavilion.htm> [Πρόσβαση στις 21.03.2016]
- TheIstanbulInsider.com, *Top 9 Shopping Centers in Istanbul*, Μάιος 2016, διαθέσιμο από: <https://www.theistanbulinsider.com/top-9-shopping-centers-in-istanbul/> [Πρόσβαση στις 06.05.2016]
- TimeOut.com, *Westfield Stratford City*, Απρίλιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.timeout.com/london/shopping/westfield-stratford-city> [Πρόσβαση στις 11.04.2016]
- Transport For London, *Vision for cycling*, Απρίλιος 2016, διαθέσιμο από: <https://tfl.gov.uk/corporate/about-tfl/how-we-work/planning-for-the-future/vision-for-cycling> [Πρόσβαση στις 09.04.2016]
- Travelsignposts.com, *Rome Shopping – Castel Romano Designer Outlet* , Μάιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.travelsignposts.com/Italy/shopping/rome-shopping-castel-romano-designer-outlet> [Πρόσβαση στις 24.05.2016]
- TripAdvisor, *Paris: Public Transportation*, Μάρτιος 2016, διαθέσιμο από: <https://www.tripadvisor.com/Travel-g187147-s303/Paris:France:Public.Transportation.html> [Πρόσβαση στις 27.03.2016]
- Turismomadrid.es, *Open-air shopping areas*, Απρίλιος 2016, διαθέσιμο από: <http://turismomadrid.es/en/to-see-and-do/shopping/shopping-malls.html> [Πρόσβαση στις 30.04.2016]
- Turkey Travel Planner, *Istanbul Metro, Istanbul, Turkey*, Μάιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.turkeytravelplanner.com/go/Istanbul/Transport/IstanbulMetro.html> [Πρόσβαση στις 04.05.2016]
- Twin cities Premium Outlets, *About*, Μάιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.premiumoutlets.com/outlet/twin-cities/about> [Πρόσβαση στις 19.05.2016]

- Ubergizmo.com, *Taxis In London Will Accept Contactless Payments Next Year*, Απρίλιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.ubergizmo.com/2015/11/taxis-in-london-will-accept-contactless-payments-next-year/> [Πρόσβαση στις 07.04.2016]
- Visitlondon.com, *Broadway Shopping Centre*, Απρίλιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.visitlondon.com/things-to-do/place/36084339-broadway-shopping-centre#Vf3TWezO1cEz2ViF.97> [Πρόσβαση στις 10.04.2016]
- Visitlondon.com, *Canary Wharf-Shops*, Απρίλιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.visitlondon.com/things-to-do/place/895613-canary-wharf-shops#Os41pSBQiSWwCh1x.97> [Πρόσβαση στις 10.04.2016]
- Wertheimvillage.com, *Über Das Village*, Μάιος 2016, διαθέσιμο από: <https://www.wertheimvillage.com/de/shopping/> [Πρόσβαση στις 20.05.2016]
- Westfield Topanga, *About Westfield Topanga*, Μάρτιος 2016, διαθέσιμο από: <https://www.westfield.com/topanga> [Πρόσβαση στις 16.03.2016]
- Wikipedia, *Los Angeles*, Μάρτιος 2016, διαθέσιμο από: https://en.wikipedia.org/wiki/Los_Angeles#Transportation [Πρόσβαση στις 06.03.2016]
- Wikipedia, *Los Angeles Fashion District*, Μάρτιος 2016, διαθέσιμο από: https://en.wikipedia.org/wiki/Los_Angeles_Fashion_District [Πρόσβαση στις 20.03.2016]
- Wikipedia, *Paris*, Μάρτιος 2016, διαθέσιμο από: <https://en.wikipedia.org/wiki/Paris> [Πρόσβαση στις 21.03.2016]
- Wikipedia, *Cycling in London*, Απρίλιος 2016, διαθέσιμο από: https://en.wikipedia.org/wiki/Cycling_in_London [Πρόσβαση στις 09.04.2016]
- Wikipedia, *Dubai Architecture*, Μάιος 2016, διαθέσιμο από: <https://en.wikipedia.org/wiki/Dubai#Architecture> [Πρόσβαση στις 10.05.2016]
- 10best.com, *Paris Shopping Centers, Outlet Malls And The New Forum des Halles*, Μάρτιος 2016, διαθέσιμο από: <http://www.10best.com/destinations/france/paris/shopping/shopping-centers-districts/> [Πρόσβαση στις 29.03.2016]